CR525611281

รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง
แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุน
อาชีวศึกษาเกษตร

ของคณะกรรมาธิการการศึกษาและการกีฬา
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สำนักกรรมาธิการ ๓
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

รายงานการพิจารณาศึกษา
เรื่อง
แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนอาชีวศึกษาเกษตร

ของ

คณะกรรมาธิการการศึกษาและการกีฬา

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สำนักกรรมาธิการ ๓

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการ

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

(สำเนา)

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะกรรมาธิการการศึกษาและการกีฬา สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ที่ สว (สนช)(กมธ ๓) ๐๐๑๙/(ร ๖๙) **วันที่** ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

เรื่อง รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนอาชีวศึกษาเกษตร

กราบเรียน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ด้วยในคราวประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๔/๒๕๕๗ วันพฤหัสบดีที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๕๗ ที่ประชุมได้มีมติตั้งคณะกรรมาธิการสามัญประจำสภานิติบัญญัติแห่งชาติตามข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อ ๘๔ วรรคสอง (๕) ซึ่งคณะกรรมาธิการการศึกษาและการกีฬา สภานิติบัญญัติแห่งชาติ เป็นคณะกรรมาธิการสามัญประจำสภานิติบัญญัติแห่งชาติคณะหนึ่ง มีอำนาจหน้าที่พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือร่างพระราชบัญญัติ กระทำกิจการ พิจารณาสอบสวนหรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา การวิจัย การพัฒนาการศึกษาของชาติ การส่งเสริมโอกาสทางการศึกษา รวมทั้งการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนากีฬาของชาติ ตลอดจนศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาการกีฬา ซึ่งคณะกรรมาธิการคณะนี้ประกอบด้วย

๑. นายตวง อันทะไชย	ประธานคณะกรรมาธิการ
๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์เฉลิมชัย บุญยะลีพรรณ	รองประธานคณะกรรมาธิการ คนที่หนึ่ง
๓. พลเอก องอาจ พงษ์ศักดิ์	รองประธานคณะกรรมาธิการ คนที่สอง
๔. นายวิทวัส บุญญสถิตย์	รองประธานคณะกรรมาธิการ คนที่สาม
๕. พลตรี จารึก อารีราชการัณย์	รองประธานคณะกรรมาธิการ คนที่สี่
๖. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วุฒิศักดิ์ ลาภเจริญทรัพย์	รองประธานคณะกรรมาธิการ คนที่ห้า
๗. รองศาสตราจารย์ประดิษฐ์ วรรณรัตน์	โฆษกคณะกรรมาธิการ
๘. นายปรีชา บัววิรัตน์เลิศ	เลขานุการคณะกรรมาธิการ
๙. รองศาสตราจารย์คุณหญิงสุมณฑา พรหมบุญ	ที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการ
๑๐. พลเอก อู้ด เบื้องบน	ที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการ
๑๑. ศาสตราจารย์ภิรมย์ กมลรัตนกุล	ที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการ
๑๒. รองศาสตราจารย์กิตติชัย ไตรรัตนศิริชัย	กรรมาธิการ
๑๓. นายโกศล เพ็ชร์สุวรรณ์	กรรมาธิการ
๑๔. พลเอก จีระศักดิ์ ชมประสพ	กรรมาธิการ
๑๕. พลเรือเอก ชุมพล วงศ์เวคิน	กรรมาธิการ
๑๖. รองศาสตราจารย์ชูศักดิ์ ลิ่มสกุล	กรรมาธิการ
๑๗. รองศาสตราจารย์นิเวศน์ นันทจิต	กรรมาธิการ
๑๘. พลเรือเอก พิจารณ์ ธีรเนตร	กรรมาธิการ
๑๙. พลอากาศเอก เพิ่มเกียรติ ลวณะมาลย์	กรรมาธิการ
๒๐. นายวีระศักดิ์ ฟูตระกูล	กรรมาธิการ

๒๑. รองศาสตราจารย์...

๒๑. รองศาสตราจารย์วุฒิชัย กปิลกาญจน์ กรรมาธิการ
๒๒. นายสมพร เทพสิทธา กรรมาธิการ
๒๓. พลเอก อดุลยเดช อินทะพงษ์ กรรมาธิการ
๒๔. พลเอก อนันตพร กาญจนรัตน์ กรรมาธิการ
๒๕. พลอากาศเอก อานนท์ จารยะพันธุ์ กรรมาธิการ
๒๖. พลเอก อุดมชัย ธรรมสาโรรัชต์ กรรมาธิการ

ต่อจากนั้น ได้มีการปรับเปลี่ยนองค์ประกอบของคณะกรรมาธิการ สรุปได้ดังนี้

เมื่อวันจันทร์ที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๘ พลเอก อนันตพร กาญจนรัตน์ ได้ขอลาออกจากการเป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ จึงมีผลให้พ้นจากการเป็นกรรมาธิการการศึกษาและการกีฬา ตามข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อ ๑๐๔ (๖) ในคราวประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๖๘/๒๕๕๘ วันพฤหัสบดีที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ ที่ประชุมได้มีมติตั้ง พลเรือเอก ณะ อารีนิจ เป็นกรรมาธิการสามัญในคณะกรรมาธิการการศึกษาและการกีฬา แทนตำแหน่งที่ว่าง

การประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๖๗/๒๕๕๙ เป็นพิเศษ วันศุกร์ที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๙ ได้มีมติแต่งตั้งกรรมาธิการสามัญในคณะกรรมาธิการการศึกษาและการกีฬาเพิ่มขึ้นหนึ่งตำแหน่ง โดยแต่งตั้ง พลเอก รังสาทย์ แช่มเชื้อ เป็นกรรมาธิการเพิ่ม การประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๖๘/๒๕๕๙ วันพฤหัสบดีที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ ที่ประชุมได้พิจารณาสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติที่ได้รับการโปรดเกล้าฯ จำนวน ๓๓ คน ให้ดำรงตำแหน่งกรรมาธิการในคณะกรรมาธิการสามัญประจำสภานิติบัญญัติแห่งชาติ โดยมีมติแต่งตั้งให้ พลอากาศโท จิรวัฒน์ มูลศาสตร์ พลอากาศเอก ชูชาติ บุญชัย และพลเรือเอก สุชีพ หวังไมตรี เป็นกรรมาธิการสามัญในคณะกรรมาธิการการศึกษาและการกีฬา

เมื่อวันอาทิตย์ที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๙ นายวีระศักดิ์ ฟูตระกูล ได้ขอลาออกจากการเป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ จึงมีผลให้พ้นจากการเป็นกรรมาธิการการศึกษาและการกีฬา ตามข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อ ๑๐๔ (๖)

ในคราวประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๖/๒๕๖๐ วันศุกร์ที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๐ ที่ประชุมได้มีมติตั้ง พลเอก สสิน ทองภักดี เป็นกรรมาธิการสามัญในคณะกรรมาธิการการศึกษาและการกีฬา สภานิติบัญญัติแห่งชาติ แทนตำแหน่งที่ว่าง ตามข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อ ๑๐๕

ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๖๐ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้ลงมติเห็นชอบและประกาศใช้ข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ และข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ กำหนดให้คณะกรรมาธิการ และคณะอนุกรรมาธิการที่ตั้งขึ้นตามข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และที่ยังคงปฏิบัติหน้าที่อยู่ในวันก่อนวันที่ข้อบังคับนี้ใช้บังคับ ยังคงเป็นคณะกรรมาธิการและคณะอนุกรรมาธิการตามข้อบังคับนี้ ดังนั้น คณะกรรมาธิการการศึกษาและการกีฬา จึงเป็นคณะกรรมาธิการสามัญประจำสภานิติบัญญัติแห่งชาติคณะหนึ่ง ตามข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๗๘ วรรคสอง (๕) มีหน้าที่และอำนาจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ กระทำกิจการ พิจารณาสอบหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา การวิจัย การพัฒนาการศึกษาของชาติ การส่งเสริมโอกาส

ทางการศึกษา...

ทางการศึกษา การศึกษาในส่วนสาระการเรียนรู้ การกู้ยืมเพื่อการศึกษา การประเมินคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการส่งเสริมสนับสนุน การพัฒนากีฬาของชาติ ตลอดจนศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาการกีฬา

เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๑ พลเอก รังสาทย์ แช่มเชื้อ ได้ขอลาออกจากการเป็นกรรมาธิการในคณะกรรมาธิการการศึกษาและการกีฬา จากนั้นเมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๑ นายปรีชา บัววิรัตน์เลิศ ได้ขอลาออกจากการเป็นกรรมาธิการและเลขานุการคณะกรรมาธิการการศึกษาและการกีฬา ต่อมาเมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ ที่ประชุมคณะกรรมาธิการการศึกษาและการกีฬาได้มีมติแต่งตั้งรองศาสตราจารย์กิตติชัย ไตรรัตนศิริชัย เป็นเลขานุการคณะกรรมาธิการการศึกษาและการกีฬา แทนตำแหน่งที่ว่าง จึงทำให้ปัจจุบันคณะกรรมาธิการคณะนี้ประกอบด้วย

๑. นายตวง อันทะไชย	ประธานคณะกรรมาธิการ
๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์เฉลิมชัย บุญยะลีพรรณ	รองประธานคณะกรรมาธิการ คนที่หนึ่ง
๓. พลเอก องอาจ พงษ์ศักดิ์	รองประธานคณะกรรมาธิการ คนที่สอง
๔. นายวิทวัส บุญญสถิตย์	รองประธานคณะกรรมาธิการ คนที่สาม
๕. พลตรี จารึก อารีราชการัณย์	รองประธานคณะกรรมาธิการ คนที่สี่
๖. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วุฒิศักดิ์ ลาภเจริญทรัพย์	รองประธานคณะกรรมาธิการ คนที่ห้า
๗. รองศาสตราจารย์ประดิษฐ์ วรรณรัตน์	โฆษกคณะกรรมาธิการ
๘. รองศาสตราจารย์กิตติชัย ไตรรัตนศิริชัย	เลขานุการคณะกรรมาธิการ
๙. รองศาสตราจารย์คุณหญิงสุมณฑา พรหมบุญ	ที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการ
๑๐. พลเอก อู้ด เบื้องบน	ที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการ
๑๑. ศาสตราจารย์กิตติคุณภิรมย์ กมลรัตนกุล	ที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการ
๑๒. นายโกศล เพ็ชร์สุวรรณ์	กรรมาธิการ
๑๓. พลเอก จีระศักดิ์ ชมประสพ	กรรมาธิการ
๑๔. พลเรือเอก ชุมพล วงศ์เวคิน	กรรมาธิการ
๑๕. รองศาสตราจารย์ชูศักดิ์ ลิ่มสกุล	กรรมาธิการ
๑๖. ศาสตราจารย์คลินิกนิเวศน์ นันทจิต	กรรมาธิการ
๑๗. พลเรือเอก พิจารณ์ ธีรเนตร	กรรมาธิการ
๑๘. พลอากาศเอก เพิ่มเกียรติ ลวณะมาลย์	กรรมาธิการ
๑๙. รองศาสตราจารย์วุฒิชัย กปิลกาญจน์	กรรมาธิการ
๒๐. นายสมพร เทพสิทธา	กรรมาธิการ
๒๑. พลเอก อดุลยเดช อินทะพงษ์	กรรมาธิการ
๒๒. พลอากาศเอก อานนท์ จารยะพันธุ์	กรรมาธิการ
๒๓. พลเอก อุดมชัย ธรรมสาโรรัชต์	กรรมาธิการ
๒๔. พลเรือเอก ณะ อารีนิจ	กรรมาธิการ
๒๕. พลอากาศเอก จิรวัฒน์ มูลศาสตร์	กรรมาธิการ
๒๖. พลอากาศเอก ชูชาติ บุญชัย	กรรมาธิการ
๒๗. พลเรือเอก สุชีพ หวังไมตรี	กรรมาธิการ
๒๘. พลเอก สสิน ทองภักดี	กรรมาธิการ

บัดนี้...

บัดนี้ คณะกรรมาธิการได้ดำเนินการพิจารณาศึกษา เรื่อง แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนอาชีวศึกษาเกษตร เสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอรายงานผลการพิจารณาศึกษาเรื่องดังกล่าวต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ตามข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๙๖

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดทราบและนำเสนอรายงานของคณะกรรมาธิการต่อที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติต่อไป

(ลงชื่อ) ตวง อันทะไชย

(นายตวง อันทะไชย)

ประธานคณะกรรมาธิการการศึกษาและการกีฬา

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สำเนาถูกต้อง

(นางอำพรรณนี ปินตาวงศ์)

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงาน

ปฏิบัติหน้าที่ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมาธิการ

การศึกษาและการกีฬา

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมาธิการการศึกษาและการกีฬา
สำนักกรรมาธิการ ๓ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
โทรศัพท์ ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๑๗ - ๘ นพรินทร์ พิมพ์
โทรสาร ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๑๘ อำพรรณนี/เจตจำนงค์ ทาน

คณะกรรมาธิการการศึกษาและการกีฬา
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

นายตวง อันทะไชย
ประธานคณะกรรมาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์เฉลิมชัย บุญยะลีพรรณ
รองประธานคณะกรรมาธิการ คนที่หนึ่ง

พลเอก องอาจ พงษ์ศักดิ์
รองประธานคณะกรรมาธิการ คนที่สอง

นายวิทวัส บุญญสถิตย์
รองประธานคณะกรรมาธิการ คนที่สาม

พลตรี จารึก อารีราชการัณย์
รองประธานคณะกรรมาธิการ คนที่สี่

ผู้ช่วยศาสตราจารย์วุฒิศักดิ์ ลาภเจริญทรัพย์
รองประธานคณะกรรมาธิการ คนที่ห้า

รองศาสตราจารย์ประดิษฐ์ วรรณรัตน์
โฆษกคณะกรรมาธิการ

รองศาสตราจารย์กิตติชัย ไตรรัตนศิริชัย
เลขานุการคณะกรรมาธิการ

รองศาสตราจารย์คุณหญิงสุมณฑา พรหมบุญ
ที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการ

พลเอก อู้ด เบื้องบน
ที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการ

ศาสตราจารย์กิตติคุณภิรมย์ กมลรัตนกุล
ที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการ

นายโกศล เพ็ชร์สุวรรณ์
กรรมาธิการ

พลเอก จีระศักดิ์ ชมประสพ
กรรมาธิการ

พลเรือเอก ชุมพล วงศ์เวคิน
กรรมาธิการ

รองศาสตราจารย์ชูศักดิ์ ลิ่มสกุล
กรรมาธิการ

ศาสตราจารย์คลินิกนิเวศน์ นันทจิต
กรรมาธิการ

พลเรือเอก พิจารณ์ ธีรเนตร
กรรมาธิการ

พลอากาศเอก เพิ่มเกียรติ ลวณะมาลย์
กรรมาธิการ

รองศาสตราจารย์วุฒิชัย กปิลกาญจน์
กรรมาธิการ

นายสมพร เทพสิทธา
กรรมาธิการ

พลเอก อดุลยเดช อินทะพงษ์
กรรมาธิการ

พลอากาศเอก อานนท์ จารยะพันธุ์
กรรมาธิการ

พลเอก อุดมชัย ธรรมสาโรรัชต์
กรรมาธิการ

พลเรือเอก ณะ อารีนิจ
กรรมาธิการ

พลอากาศเอก จิรวัฒน์ มูลศาสตร์
กรรมาธิการ

พลอากาศเอก ชูชาติ บุญชัย
กรรมาธิการ

พลเรือเอก สุชีพ หวังไมตรี
กรรมาธิการ

พลเอก สสิน ทองภักดี
กรรมาธิการ

รายงานการพิจารณาศึกษา
เรื่อง แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนอาชีวศึกษาเกษตร
ของคณะกรรมาธิการการศึกษาและการกีฬา
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ด้วยในคราวประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๔/๒๕๕๗ วันพฤหัสบดีที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๕๗ ที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้มีมติตั้งคณะกรรมาธิการสามัญประจำสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ตามข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อ ๘๔ วรรคสอง (๕) ซึ่งคณะกรรมาธิการการศึกษาและการกีฬา สภานิติบัญญัติแห่งชาติ เป็นคณะกรรมาธิการสามัญประจำสภานิติบัญญัติแห่งชาติคณะหนึ่ง มีอำนาจหน้าที่พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือร่างพระราชบัญญัติ กระทำกิจการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา การวิจัย การพัฒนาการศึกษาของชาติ การส่งเสริมโอกาสทางการศึกษา รวมทั้ง การส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนากีฬาของชาติ ตลอดจนศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาการกีฬา

บัดนี้ คณะกรรมาธิการได้พิจารณาศึกษา เรื่อง “แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนอาชีวศึกษาเกษตร” และได้จัดทำรายงานการพิจารณาศึกษาเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอรายงานผลการพิจารณาศึกษาต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ตามข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ซึ่งปรากฏผล ดังนี้

๑. การดำเนินงานของคณะกรรมาธิการ

คณะกรรมาธิการการศึกษาและการกีฬา สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้ตั้งคณะอนุกรรมาธิการการอาชีวศึกษา ตามคำสั่งที่ ๑๓/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๑ ประกอบด้วย

๑. รองศาสตราจารย์วุฒิชัย กปิลกาญจน์	ประธานคณะอนุกรรมาธิการ
๒. นายโกศล เพ็ชร์สุวรรณ์	รองประธานคณะอนุกรรมาธิการ คนที่หนึ่ง
๓. นายวิทวัส บุญญสถิตย์	รองประธานคณะอนุกรรมาธิการ คนที่สอง
๔. พลอากาศเอก จิรวัฒน์ มูลศาสตร์	อนุกรรมาธิการ
๕. ศาสตราจารย์ พลเรือเอก วีรวัฒน์ วงษ์ดนตรี	อนุกรรมาธิการ
๖. นายวีรวัฒน์ วรรณศิริ	อนุกรรมาธิการ
๗. นายวีระศักดิ์ วงษ์สมบัติ	อนุกรรมาธิการ
๘. นายกมล พิณรัตน์	อนุกรรมาธิการ
๙. ผู้ช่วยศาสตราจารย์จำรัส ด้วงสุวรรณ	อนุกรรมาธิการ
๑๐. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อารีย์ วชิรวราการ	อนุกรรมาธิการ
๑๑. พลเรือเอก สุรศักดิ์ ศรีอรุณ	อนุกรรมาธิการและเลขานุการ

๑๒. นายนพรินทร์ ไทยถาวร อนุกรรมาธิการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๓. พลอากาศเอก ชูชาติ บุญชัย ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมาธิการ
๑๔. นางอร่ามศรี อาภาอดุล ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมาธิการ

โดยให้คณะทำงานนี้มีอำนาจหน้าที่

๑. ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลสถานการณ์การจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษา สภาพปัญหา อุปสรรค และแนวทางในการแก้ไขปัญหาการอาชีวศึกษา

๒. ศึกษาและติดตามการดำเนินนโยบาย งบประมาณ แนวทางและกระบวนการในการส่งเสริมการสนับสนุน การยกระดับมาตรฐานคุณภาพการอาชีวศึกษา และการพัฒนาอาชีวศึกษา

๓. ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลกฎหมายด้านการอาชีวศึกษา วิเคราะห์สภาพปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งศึกษาผลกระทบที่อาจเกิดจากการบังคับใช้กฎหมาย

๔. ดำเนินการอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมาธิการการศึกษาและการกีฬามอบหมาย เพื่อนำผลการพิจารณาศึกษาเสนอต่อคณะกรรมาธิการการศึกษาและการกีฬา สภานิติบัญญัติแห่งชาติต่อไป

๒. วิธีการพิจารณาศึกษา

๒.๑ การประชุม

คณะอนุกรรมาธิการการอาชีวศึกษาได้รับทราบข้อมูลข้อเท็จจริงและสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งจากและการสะท้อนปัญหาจากผู้ที่คณะอนุกรรมาธิการเชิญเข้าร่วมประชุมเพื่อให้ข้อมูลและแสดงความคิดเห็น ดังนั้น จึงได้มีการประชุมเพื่อพิจารณาศึกษาในประเด็นดังกล่าว รวม ๒๒ ครั้ง ดังนี้

- การประชุม ครั้งที่ ๔/๒๕๖๑ วันศุกร์ที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑
- การประชุม ครั้งที่ ๕/๒๕๖๑ วันศุกร์ที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑
- การประชุม ครั้งที่ ๖/๒๕๖๑ วันศุกร์ที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑
- การประชุม ครั้งที่ ๗/๒๕๖๑ วันศุกร์ที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑
- การประชุม ครั้งที่ ๘/๒๕๖๑ วันศุกร์ที่ ๙ มีนาคม ๒๕๖๑
- การประชุม ครั้งที่ ๑๑/๒๕๖๑ วันศุกร์ที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๖๑
- การประชุม ครั้งที่ ๑๔/๒๕๖๑ วันศุกร์ที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๖๑
- การประชุม ครั้งที่ ๑๕/๒๕๖๑ วันศุกร์ที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๑
- การประชุม ครั้งที่ ๑๖/๒๕๖๑ วันศุกร์ที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๖๑
- การประชุม ครั้งที่ ๑๗/๒๕๖๑ วันศุกร์ที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๑
- การประชุม ครั้งที่ ๑๘/๒๕๖๑ วันศุกร์ที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๑
- การประชุม ครั้งที่ ๑๙/๒๕๖๑ วันศุกร์ที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๖๑
- การประชุม ครั้งที่ ๒๐/๒๕๖๑ วันศุกร์ที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๖๑
- การประชุม ครั้งที่ ๒๑/๒๕๖๑ วันศุกร์ที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๖๑
- การประชุม ครั้งที่ ๒๒/๒๕๖๑ วันศุกร์ที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๖๑
- การประชุม ครั้งที่ ๒๔/๒๕๖๑ วันศุกร์ที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๑
- การประชุม ครั้งที่ ๒๕/๒๕๖๑ วันศุกร์ที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๑

- การประชุม ครั้งที่ ๒๖/๒๕๖๑ วันศุกร์ที่ ๗ กันยายน ๒๕๖๑
- การประชุม ครั้งที่ ๒๗/๒๕๖๑ วันศุกร์ที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๖๑
- การประชุม ครั้งที่ ๒๘/๒๕๖๑ วันศุกร์ที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๖๑
- การประชุม ครั้งที่ ๒๙/๒๕๖๑ วันศุกร์ที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๖๑
- การประชุม ครั้งที่ ๓๐/๒๕๖๑ วันศุกร์ที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๖๑

๒.๒ การเดินทางไปศึกษาดูงาน

๑) การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับแนวทางในการส่งเสริมและสนับสนุนอาชีวศึกษาเกษตร ณ จังหวัดชลบุรี เมื่อวันจันทร์ที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

๒) การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับแนวทางในการส่งเสริมและสนับสนุนอาชีวศึกษาเกษตร ณ จังหวัดขอนแก่น และจังหวัดอุดรธานี ระหว่างวันที่ ๔ – ๕ มิถุนายน ๒๕๖๑

๓) การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับแนวทางในการส่งเสริมและสนับสนุนอาชีวศึกษาเกษตร ณ จังหวัดพะเยา และจังหวัดเชียงราย ระหว่างวันที่ ๒๕ – ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๑

๔) การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับแนวทางในการส่งเสริมและสนับสนุนอาชีวศึกษาเกษตร ณ จังหวัดนครราชสีมา เมื่อวันอังคารที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๑

๕) การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับแนวทางในการส่งเสริมและสนับสนุนอาชีวศึกษาเกษตร ณ จังหวัดตรัง จังหวัดพัทลุง และจังหวัดนครศรีธรรมราช ระหว่างวันที่ ๒๐ – ๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๑

๖) การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับแนวทางในการส่งเสริมและสนับสนุนอาชีวศึกษาเกษตร ณ จังหวัดลพบุรี และจังหวัดสระบุรี เมื่อวันพุธที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๖๑

๒.๓ การพิจารณาเอกสารที่เกี่ยวข้อง

<u>พระราชบัญญัติ/กฎหมาย</u>

๑) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

๒) พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑

๓) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ และ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓

<u>ข้อบังคับ/นโยบาย/ยุทธศาสตร์</u>

๑) ข้อบังคับสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑

๒) จุดเน้นเชิงนโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายแพทย์ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์)

๓) ยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา นโยบาย ยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา ในระยะ ๑๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๖๙)

๔) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

๕) ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจัดการอาชีวศึกษา กลุ่มเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา

๓. ผลการพิจารณาศึกษา

คณะกรรมาธิการได้พิจารณาศึกษา เรื่อง “แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนอาชีวศึกษาเกษตร” โดยคณะกรรมาธิการได้พิจารณามอบหมายให้คณะอนุกรรมาธิการการอาชีวศึกษาพิจารณาศึกษา โดยแบ่งออกเป็น ๔ บท ดังนี้

บทที่ ๑ บทนำ

บทที่ ๒ นโยบาย กฎหมาย หลักการ และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

บทที่ ๓ สถานการณ์ สภาพปัญหา และแนวทางในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเกษตร

บทที่ ๔ สรุปผลการพิจารณาศึกษา ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ

บรรณานุกรม

ภาคผนวก

คณะกรรมาธิการได้มีมติเห็นชอบรายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง “แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนอาชีวศึกษาเกษตร” ซึ่งคณะอนุกรรมาธิการการอาชีวศึกษา ได้ดำเนินการจัดทำเสร็จเรียบร้อยแล้ว ดังนั้น คณะกรรมาธิการจึงขอนำเสนอรายงานการพิจารณาศึกษาดังกล่าว พร้อมข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมาธิการตามรายงานท้ายนี้ เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้โปรดพิจารณา หากสภานิติบัญญัติแห่งชาติให้ความเห็นชอบด้วยกับผลการพิจารณาศึกษา รวมทั้งข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมาธิการแล้ว ขอได้โปรดแจ้งไปยังรัฐบาล คณะรัฐมนตรี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาดำเนินการตามที่เห็นสมควร ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนสืบไป

(รองศาสตราจารย์กิตติชัย ไตรรัตนศิริชัย)
เลขานุการคณะกรรมาธิการการศึกษาและการกีฬา
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

บทสรุปผู้บริหาร

จากการพิจารณาศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนอาชีวศึกษาเกษตร ซึ่งคณะอนุกรรมาธิการได้เดินทางลงพื้นที่เพื่อรับทราบสภาพปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการจัดการศึกษาและนำข้อมูลที่ได้รับจากพื้นที่เข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลและสรุปประเด็นสำคัญ โดยภาพรวมเห็นว่าการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเกษตรในปัจจุบันนั้น ยังมีปัญหามากมายที่ต้องเร่งดำเนินการแก้ไข วิทยาลัยเกษตรกรรมและเทคโนโลยี จัดตั้งขึ้นภายใต้วัตถุประสงค์เพื่อสร้างนักปฏิบัติด้านเกษตรกรรมที่มีความรู้ ความสามารถและทักษะด้านทักษะวิชาชีพเกษตร โดยเน้นการเรียนรู้ด้านการปฏิบัติเป็นหลัก มีการจัดการเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ในสาขาต่าง ๆ เน้นให้ผู้เรียนมีความรู้พื้นฐาน ของเกษตรในด้านต่าง ๆ เช่น พื้นฐานด้านพืช พื้นฐานด้านสัตว์ และพื้นฐานด้านประมง มีการจัดการเรียนการสอนแยกเป็นประเภทวิชาเกษตรศาสตร์ สาขาวิชาพืชศาสตร์ สัตวศาสตร์ อุตสาหกรรมเกษตร ช่างกลเกษตร ในด้านประเภทวิชาประมง ประกอบด้วย สาขาวิชาเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ สาขาวิชาแปรรูปสัตว์น้ำ สาขาวิชาการจัดการประมง ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ เปิดสอนสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ เพื่อปลูกฝังให้ผู้เรียนมีทักษะและความชำนาญเพื่อส่งเสริมวิชาชีพในการประกอบอาชีพให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น พร้อมออกไปเป็นนักเกษตรที่มีความชำนาญในด้านต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างพื้นฐานให้ผู้เรียนได้เข้าสู่อาชีพด้านเกษตรและเป็นเจ้าของธุรกิจในลักษณะผู้ประกอบอาชีพอิสระได้ ปัจจุบันวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี มีการจัดการเรียนการสอนกระจายไปอยู่ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ จำนวน ๔๗ แห่ง จัดการศึกษาอยู่ในพื้นที่ภาคเหนือ ๑๒ แห่ง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๑๐ แห่ง ภาคกลาง ๑๒ แห่ง และภาคใต้ ๑๓ แห่ง ในส่วนของการบริหารจัดการวิทยาลัยก็ยังไม่มีโครงสร้างการบริหารงานจัดการที่เป็นเอกภาพ กล่าวคือ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีส่วนหนึ่งสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรในพื้นที่ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีอีกส่วนหนึ่งสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาต่าง ๆ ที่มีความหลากหลาย ซึ่งส่งผลต่อความชัดเจนในการบริหารจัดการและการขับเคลื่อนกระบวนการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาทางด้านเกษตรมากพอสมควร

เกษตรกรรมเป็นอาชีพพื้นฐานของคนไทยส่วนใหญ่ของประเทศ แต่กระบวนการที่จะไปสู่การประกอบอาชีพในลักษณะลูกจ้าง โดยเฉพาะการเป็นผู้ประกอบการอิสระนั้น ยังมีปัญหาสำคัญมากมายที่เป็นตัวบั่นทอนกำลังใจให้มีผู้สนใจเข้าเรียนสายเกษตรกรรมน้อยลง ทั้งในส่วนของความพร้อมของสถานศึกษา โดยพาะที่เกี่ยวข้องกับครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีผู้สำเร็จการศึกษาตรงตามสาขาที่จัดการศึกษาค่อนข้างน้อย ในบางสาขาขาดแคลนครูประจำการมาอย่างยาวนาน และไม่ได้รับการบรรจุอัตราทดแทนอย่างทันท่วงที ส่งผลให้บางสาขาวิชาไม่มีครูเฉพาะทางที่มีองค์ความรู้เพียงพอ และต้องปิดหลักสูตรการเรียนการสอนไป ความไม่พร้อมของปัจจัยต่าง ๆ ที่เกื้อหนุนต่อระบบการจัดการศึกษา อาทิ

อาคาร สถานที่ วัสดุ อุปกรณ์และครุภัณฑ์ในการจัดการศึกษา ที่ใช้งานมาอย่างยาวนานและไม่ได้รับการจัดสรรทดแทนให้มีความทันสมัย ความพร้อมของห้องทดลองหรือห้องปฏิบัติการที่ขาดเทคโนโลยีสมัยใหม่ในการจัดการศึกษา รวมทั้งงานฟาร์มของวิทยาลัยที่ยังต้องปรับปรุงเพื่อให้เป็นที่เรียนและฝึกปฏิบัติ หอพักนักศึกษาและบ้านพักครูซึ่งอยู่ในสภาพที่ไม่เอื้อต่อการเข้าพักอาศัย หลักสูตรที่ไม่มีการปรับและประยุกต์ให้ทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน รวมถึงการสร้างจุดเด่นของแต่ละวิทยาลัยให้เป็นลักษณะเฉพาะทางที่ยังไม่มีการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม ปัญหาสำคัญอีกส่วนคือจำนวนผู้เรียนสายเกษตรมีจำนวนลดลง สาเหตุส่วนหนึ่งอาจจะมาจากจำนวนประชากรที่ลดลงในช่วงปัจจุบันเนื่องจากประชากรมีอัตราการเกิดน้อย แต่อีกสาเหตุหนึ่งก็น่าจะมาจากภาพลักษณ์ของการอาชีวศึกษา และความไม่พร้อมทางด้านกายภาพ ของวิทยาลัยและสถานศึกษาโดยรวม ที่ทำให้ผู้เรียนไม่เลือกเรียนทางสายเกษตร และที่สำคัญไปกว่านั้นคือ ผู้ปกครองก็เป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้การจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาเกษตรไม่ได้รับความสนใจและไม่ได้รับความสำคัญ เพราะเกรงว่าบุตรหลานจะเหนื่อย เมื่อจบการศึกษาไปจะไม่มีงานทำหรือหางานทำยากไม่มีที่ทำกินเป็นของตนเอง ทั้งที่การศึกษาด้านเกษตรเน้นให้ผู้เรียนได้เข้าสู่การประกอบอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้เพื่อยกระดับความเป็นอยู่ และสร้างผู้ประกอบการขนาดเล็กให้สามารถดำเนินกิจการได้ แต่ก็ยังไม่ได้รับความนิยมในการเข้ารับการศึกษาเช่นเดิม นอกจากนี้ ความร่วมมือการจัดการศึกษากับภาคส่วนที่เกี่ยวข้องก็เป็นประเด็นที่มีความสำคัญ เนื่องจากอาชีวศึกษาเป็นการจัดการศึกษาที่ต้องเรียนรู้ทั้งทางภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติควบคู่กันไป ดังนั้น การจัดการศึกษาระบบทวิภาคีสำหรับผู้เรียนอาชีวศึกษาเกษตรจึงต้องมีการทำความร่วมมือกับสถานประกอบการในการจัดการเรียนการสอน การออกแบบหลักสูตร และการบูรณาการจัดการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติร่วมกันด้วย อีกทั้งจะต้องสร้างเครือข่ายความร่วมมือต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคสังคม ภาคการผลิต ภาคการตลาด และกลุ่มศิษย์เก่า ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการจัดการศึกษาและการพัฒนาวิทยาลัยเกษตรกรรมและเทคโนโลยีให้มีความก้าวหน้าได้

ประเทศไทยมีพื้นแผ่นดินที่ครอบคลุมพื้นที่ส่วนใหญ่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ มีแหล่งน้ำ ทะเลที่อุดมสมบูรณ์ มีอุณหภูมิและลักษณะภูมิประเทศที่เหมาะสมในการทำการเกษตร ภาคเอกชนของไทยมีหลายบริษัทที่ประกอบธุรกิจทางด้านการเกษตร การผลิต การแปรรูป การจำหน่าย มีทั้งบริษัทที่มีขนาดใหญ่ บริษัทขนาดกลาง และบริษัทขนาดเล็ก ซึ่งดำเนินกิจการแล้วมีความเจริญก้าวหน้า ร่ำรวย แต่ในขณะเดียวกันเกษตรกรส่วนใหญ่ของประเทศทำการเกษตรแล้วยังคงยากจน เช่นเดิม สาเหตุที่ทำให้เกษตรกรส่วนใหญ่ของประเทศทำการเกษตรแล้วจน สาเหตุหนึ่งคือการศึกษาของเกษตรกรไทยที่ได้รับยังไม่เพียงพอและเหมาะสมกับเกษตรกรที่ประกอบอาชีพเกษตรในปัจจุบัน การอาชีวศึกษาเกษตรที่ดีและเหมาะสม จึงเป็นทางเลือกที่สำคัญทางหนึ่งในการพัฒนาอาชีพการเกษตรของประเทศ

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีบทบาทหน้าที่ในการจัดการศึกษา ตามที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ.๒๕๕๑ มาตรา ๖ กำหนดว่า “การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ ต้องเป็นการจัดการศึกษาในด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและ

สังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยีรวมทั้งเป็นการยกระดับการศึกษาวิชาชีพให้สูงขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยนำความรู้ในทางทฤษฎีอันเป็นสากลและภูมิปัญญาไทยมาพัฒนาผู้รับการศึกษา ให้มีความรู้ความสามารถในทางปฏิบัติ และมีสมรรถนะจนสามารถนำไปประกอบอาชีพในลักษณะผู้ปฏิบัติหรือผู้ประกอบอาชีพโดยอิสระได้" และในมาตรา ๑๐ กำหนดว่า"เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ตามมาตรา ๖ การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพต้องคำนึงถึง (๑) การมีเอกภาพด้านนโยบายและมีความหลากหลายในทางปฏิบัติ โดยมีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่สถานศึกษาอาชีวศึกษาและสถาบันการอาชีวศึกษา (๒) การศึกษาในด้านวิชาชีพสำหรับประชาชนวัยเรียนและวัยทำงานตามความถนัดและความสนใจอย่างทั่วถึงและต่อเนื่องจนถึงระดับปริญญาตรี" และ " (๔) การศึกษาที่มีความยืดหยุ่น หลากหลายและมีระบบเทียบโอนผลการเรียนและระบบเทียบประสบการณ์การทำงานของบุคคลเพื่อเข้ารับการศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง" จากบทบาทหน้าที่ดังกล่าว ซึ่งถือได้ว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งแต่หน่วยงานที่รับผิดชอบยังไม่ได้ดำเนินการในอีกหลาย ๆ ส่วน โดยที่คณะอนุกรรมาธิการการอาชีวศึกษาได้พิจารณาแล้วมีข้อเสนอแนะในส่วนต่าง ๆ ดังนี้

๑. ด้านความพร้อมของสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางด้านเกษตร

๑.๑ ข้อเสนอแนะในประเด็นเกี่ยวกับครูและบุคลากรทางการศึกษา

๑) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี เป็นสถาบันการศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางด้านการเกษตรที่เกิดขึ้นและดำรงอยู่มาอย่างยาวนาน มีผลทำให้บุคลากรบางส่วนเริ่มทยอยเกษียณอายุราชการอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดความขาดแคลนครูผู้สอนในรายวิชาเฉพาะในสาขาทางด้านเกษตรกรรม และนับวันเริ่มมีแนวโน้มว่าจะเป็นปัญหาที่ลุกลามใหญ่โตในระยะเวลาอีก ๒ ถึง ๓ ปี และปัจจุบันเริ่มมีสถานศึกษาอาชีวศึกษาเกษตรหลายแห่งจะไม่มีครูผู้สอนเฉพาะทาง อันมีสาเหตุมาจากการเกษียณอายุราชการ และไม่ได้อัตรากำลังมาทดแทนอย่างทันท่วงที ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในฐานะหน่วยงานต้นสังกัด ต้องให้ความสำคัญในการกำหนดแผนอัตรากำลังทดแทน โดยต้องจัดทำแผนและสำรวจจำนวนครูอาชีวศึกษาในสถานศึกษาอาชีวศึกษาทั้งหมดทุกประเภทที่จะเกษียณอายุราชการในระยะเวลา ๕ ปีต่อจากนี้ (ระหว่างปี ๒๕๖๒ – ๒๕๖๖) เพื่อวางมาตรการในการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนครูอาชีวศึกษาทั้งระบบให้มีความต่อเนื่อง และเพียงพอกับการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานสากล

๒) เพื่อให้ได้ครูอาชีวศึกษารุ่นใหม่เข้ามาทดแทนครูที่จะทยอยเกษียณอายุราชการในช่วง ๓ ปี (ระหว่างปี ๒๕๖๑ – ๒๕๖๓) และมีความต่อเนื่อง สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาควรต้องมีการสรรหาครูให้เพียงพอตามอัตรากำลังที่จะเกษียณอายุราชการไปในแต่ละปี โดยในระหว่างที่มีการจ้างครูที่จะเกษียณอายุราชการต่อไปอีก ๓ ปีนั้น ให้ครูรุ่นใหม่เข้าได้ทำหน้าที่ปฏิบัติการสอนไปพร้อมกับครูที่จะเกษียณอายุราชการ เพื่อฝึกประสบการณ์ เรียนรู้ทักษะ และได้รับการถ่ายทอด

องค์ความรู้ต่าง ๆ จากครูที่กำลังจะเกษียณอายุราชการอย่างเต็มกำลังความสามารถ เพื่อให้กระบวนการจัดการศึกษาและการถ่ายทอดความรู้ไปสู่ศิษย์เป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีคุณภาพเช่นเดิม

๓) กระบวนการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาต้องมีการฝึกปฏิบัติในสถานการณ์จริงไปพร้อมกับการเรียนรู้ภาคทฤษฎี ครูอาชีวศึกษาที่สามารถปฏิบัติการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพต้องเป็นครูที่มีความรู้ความสามารถ มีความเชี่ยวชาญ ที่มีการสั่งสมประสบการณ์ในการปฏิบัติงานและการจัดกระบวนการเรียนการสอนมาอย่างยาวนาน ดังนั้น ภายหลังจากที่ได้มีแนวทางในการแก้ไขปัญหาตามข้อ ๑) และข้อ ๒) แล้วนั้น ควรเร่งรัดให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาออกกฎ ระเบียบหรือแนวทางต่าง ๆ เพื่อเปิดโอกาสให้ครูที่เกษียณอายุราชการไปแล้วสามารถเข้ามาเป็นพี่เลี้ยงช่วยเหลือครูประจำในการจัดการศึกษา หรือเป็นวิทยากรสาธิตและบรรยายเพื่อให้ความรู้กับผู้เรียนได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นการใช้ทรัพยากรครูที่มีอยู่ได้อย่างมีคุณค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเกษตร

๔) ครูอัตราจ้างที่อยู่ในระบบและปฏิบัติหน้าที่ในการจัดกระบวนการเรียนการสอนไม่มีความมั่นคงก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ได้รับค่าตอบแทนไม่ตรงตามคุณวุฒิ และไม่มีความมั่นคงในอาชีพ ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควรแสวงหาแนวทางบรรจุกลุ่มครูอัตราจ้างดังกล่าวเข้าสู่ระบบราชการเพื่อทดแทนครูที่เกษียณอายุราชการตามจำนวนที่ขาดแคลนจริง เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจให้ครูกลุ่มดังกล่าวได้มีกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มกำลังความสามารถ

๕) ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีการปรับเปลี่ยนตำแหน่งและโยกย้ายบ่อยครั้ง ส่งผลให้ขาดความต่อเนื่องของงานและโครงการต่าง ๆ ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จึงควรศึกษาวิธีการ การเข้าสู่ตำแหน่ง การกำหนดคุณสมบัติของผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเกษตร โดยนำประสบการณ์ ความรู้ ความสามารถและความเชี่ยวชาญในการบริหารงานมาใช้เป็นกลไกในการขับเคลื่อน แทนการสอบเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหาร

๖) การเปลี่ยนแปลงและโยกย้ายผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเกษตรบ่อยครั้ง ส่งผลต่อการดำเนินโครงการต่าง ๆ ของวิทยาลัยให้เกิดการชะงัก และไม่เกิดความต่อเนื่อง ซึ่งส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างมาก ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาควรต้องมีการออกแบบหลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาให้การทำโครงการต่าง ๆ นั้น เป็นส่วนหนึ่งของการเลื่อนตำแหน่งหรือการปรับเปลี่ยนตำแหน่ง โดยไม่จำเป็นต้องย้ายสถานศึกษา เพื่อให้ผู้บริหารสามารถที่จะบริหารจัดการโครงการต่าง ๆ ได้อย่างต่อเนื่องและมีความก้าวหน้า

๑.๒ ข้อเสนอแนะในประเด็นเกี่ยวกับงบประมาณและการบริหารจัดการ

๑) การศึกษาอาชีวศึกษาเกษตร เป็นการจัดการศึกษาที่ครูจำเป็นต้องพักในวิทยาลัย และผู้เรียนจำเป็นต้องอาศัยในหอพักและบ้านพักของวิทยาลัยเช่นกัน ทั้งครูและผู้เรียนจำเป็นต้องทำกิจกรรมการเรียนการสอนที่ต่างจากการศึกษาในรูปแบบอื่น เพราะต้องเรียนรู้และปฏิบัติจริงในวิทยาลัย ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควรจัดสรรงบประมาณในการสนับสนุน หรือซ่อมแซม

อาคาร สถานที่ ห้องปฏิบัติการและสถานที่ฝึกปฏิบัติงาน รวมถึงหอพักนักศึกษาและบ้านพักครูที่มีสภาพชำรุดทรุดโทรมมากให้อยู่ในสภาพที่มีความพร้อมและรองรับการใช้งานได้ตลอดเวลา

๒) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควรจัดสรรงบประมาณในการซ่อมแซมหรือจัดซื้อเครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ให้มีความทันสมัย เพื่อทดแทนของเดิมที่ชำรุดทรุดโทรมให้อยู่ในสภาพที่พร้อมใช้งานอยู่เสมอ

๓) ในเรื่องงบประมาณที่ไม่เพียงพอกับการบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษาเกษตร ควรเร่งส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้แนวทางการดำเนินการตามมาตรา ๒๐ มาตรา ๔๔ และมาตรา ๕๓ ของพระราชบัญญัติอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ ในลักษณะของการพัฒนาทางวิชาการเพื่อให้สถานศึกษา มีรายได้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา และใช้รายได้ในส่วนดังกล่าวในการสนับสนุนกิจกรรมการเรียนการสอน รวมทั้งใช้จ่ายเป็นค่าสาธารณูปโภคต่าง ๆ

๔) ภาครัฐควรต้องให้การสนับสนุนค่าใช้จ่ายและงบประมาณสำหรับผู้เรียนอาชีวศึกษาเกษตรตามความเป็นจริง ไม่ควรใช้แนวทางการดำเนินการในลักษณะของงบอุดหนุนรายหัวเช่นเดียวกับผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เนื่องจากบริบทการจัดการศึกษา บุคลากรที่จัดการศึกษา วัสดุ อุปกรณ์ และหลักสูตรในการจัดการศึกษามีความแตกต่างกัน

๕) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควรออกกฎ ระเบียบและแนวทางต่าง ๆ เพื่อให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาเกษตรในพื้นที่ต่าง ๆ อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรในพื้นที่ เพื่อให้การขับเคลื่อนหรือการดำเนินการในส่วนต่าง ๆ พัฒนาให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งระบบใช้ทรัพยากรร่วมกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

๖) การจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษา มีเป้าหมายสำคัญในการสร้างความเข้มแข็งและการใช้ทรัพยากรณ์ที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดความคุ้มค่ามากที่สุด ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาควรกระจายอำนาจหน้าที่ของสถาบันการอาชีวศึกษาให้ชัดเจน ทั้งในเรื่องบุคลากร งบประมาณ วิชาการ และการบริหารจัดการ

๑.๓ ข้อเสนอแนะในประเด็นเกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

๑) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควรต้องมีการทบทวนหลักสูตรการเรียนการสอนให้มีความทันสมัย และสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันมากที่สุด อีกทั้งยังต้องปรับปรุงให้ก้าวไปสู่ระบบ Young Smart Farmer โดยการนำระบบเทคโนโลยีสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษาให้ทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน

๒) ในการพัฒนาหลักสูตรทางด้านอาชีวศึกษาเกษตร สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาต้องพิจารณาจากการประกอบอาชีพจริงทั้งจากต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ให้ครบวงจรทางด้านการเกษตร คือ การผลิต การแปรรูป และการจัดจำหน่าย โดยแบ่งอาชีพเป็นนักปฏิบัติการ นักจัดการ และผู้ประกอบอาชีพอิสระ

๓) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแต่ละแห่ง ควรต้องสร้างจุดเด่นให้วิทยาลัยของตนได้มีความโดดเด่นเฉพาะด้าน และประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่าง ๆ ให้สาธารณชนทราบ เพื่อสร้างความเข้าใจและสร้างแรงจูงใจให้มีผู้สนใจเข้าเรียนสายเกษตรกรรมเพิ่มมากขึ้น

๔) การจัดการเรียนการสอนทางด้านอาชีวศึกษาเกษตร ต้องให้นักเรียนอยู่ประจำ โดยทุกวิทยาลัยต้องเน้นและให้ความสำคัญกับการจัดการงานฟาร์ม ทั้งฟาร์มพืช ฟาร์มสัตว์ รวมถึงการแปรรูปการเพิ่มมูลค่าสินค้าและบริการ ทั้งภายในสถานศึกษา นอกสถานศึกษา และในต่างประเทศ

๕) ต้องปรับวิธีเรียน เปลี่ยนวิธีสอน ปฏิรูปวิธีสอบ ให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมที่แปรเปลี่ยนไป

๒. ด้านจำนวนผู้เรียนทางสายเกษตรมีจำนวนลดลง

๑) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควรต้องมีการจัดทำแผนการประชาสัมพันธ์และต้องมีการประชาสัมพันธ์และการสื่อสารข้อมูลข่าวสารให้สาธารณชนได้รับรู้รับทราบภารกิจและการจัดการศึกษาด้านเกษตรกรรม รวมทั้งการสื่อสารข้อมูลที่ดีที่เกิดขึ้นในแวดวงการอาชีวศึกษา เพื่อสร้างความเข้าใจและสร้างการเข้าถึงข้อมูลที่ถูกต้อง

๒) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควรต้องส่งครูไปแนะแนวอาชีพและสร้างความเข้าใจอันดีให้แก่ผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยประสานความร่วมมือไปกับภาคเอกชนผู้ประกอบอาชีพเกษตร เพื่อสร้างแรงจูงใจและสร้างการเข้าถึงอาชีพให้กับผู้เรียน

๓) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควรประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่าง ๆ เพื่อให้ทราบถึงความสำเร็จของศิษย์เก่าที่สำเร็จการศึกษาทางด้านเกษตรกรรมและประกอบอาชีพเกษตรกรรม รวมถึงการเป็นผู้ประกอบการทางด้านเกษตรกรรม เพื่อชี้ให้เห็นความสำเร็จในการศึกษาสายเกษตร และเป็นการสร้างแรงบันดาลใจในการเข้าศึกษาต่อทางด้านเกษตรให้เพิ่มมากขึ้น

๔) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควรพัฒนาศูนย์ข้อมูลทางด้านการเกษตร ข้อมูลการมีงานทำ โอกาสที่จะมีงานทำใหม่ และการประกอบอาชีพอิสระ ที่จะสามารถต่อยอดไปสู่การประกอบธุรกิจ SME ได้ เพื่อให้ประชาชนทั่วไปได้รับทราบ

๕) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควรต้องจัดหาแหล่งทุนให้นักศึกษาเรียนฟรีตั้งแต่ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) จนถึงระดับปริญญาตรี และจัดหาแหล่งเงินทุนกู้ยืมสำหรับใช้เป็นต้นทุนเริ่มต้นในการประกอบอาชีพ โดยการทำความร่วมมือกับภาคเอกชนหรือผู้ต้องการที่จะประกอบอาชีพด้านการเกษตร

๓. ด้านความร่วมมือกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

๑) สถานศึกษาอาชีวศึกษาเกษตร ควรต้องมีการติดต่อ ประสานงาน และทำความร่วมมือในการจัดการศึกษาร่วมกับภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประกอบการทั้งในเขต

พื้นที่และนอกเขตพื้นที่ ในการประสานความร่วมมือเพื่อรับนักศึกษาเข้าฝึกประสบการณ์วิชาชีพในทุกชั้นปี โดยต้องมีการประชุม พบปะ หารือกันเป็นประจำและมีความต่อเนื่อง รับฟังปัญหาจากสถานประกอบการ และแสวงหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาร่วมกัน ไม่ควรให้การจัดการศึกษาดังกล่าวเป็นภาระกับสถานประกอบการและผู้ประกอบการเพียงฝ่ายเดียว โดยสถานศึกษาอาชีวศึกษาเกษตร ที่ทำความร่วมมือในการจัดการศึกษาต้องมีหน้าที่ในการเตรียมการ ติดตาม เมื่อผู้เรียนเข้าไปฝึกและปฏิบัติงานในสถานประกอบการตามกำหนดเวลาอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เพื่อประเมินผลผู้เรียนได้อย่างแท้จริง และเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับสถานประกอบการด้วย

๒) ศิษย์เก่าที่จบการศึกษาในแต่ละสถานศึกษาอาชีวศึกษาเกษตร นับว่าเป็นกำลังสำคัญในการให้การสนับสนุนการทำงานของวิทยาลัย ดังนั้น วิทยาลัยควรต้องมีกลไกในการนำศิษย์เก่า โดยเฉพาะผู้ที่ประสบความสำเร็จในวิชาชีพสาขาทางด้านเกษตรเป็นต้นแบบในการผลักดันให้ผู้เรียนสนใจเข้ามาเรียนต่อทางสายนี้ โดยการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ ที่หลากหลาย และต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

๓) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีต้องเป็นที่พึ่งของชุมชนรอบวิทยาลัย และเป็นต้นแบบของการพัฒนางานและโครงการทางด้านการเกษตร เพื่อให้ชุมชนได้เข้ามาศึกษาเรียนรู้ร่วมกัน สร้างองค์ความรู้และสร้างสัมพันธ์อันดีในสังคม ซึ่งจะก่อให้เกิดความร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดและเกิดการพัฒนาสถานศึกษาอย่างยั่งยืน

๔) สถานศึกษาอาชีวศึกษาเกษตรและภาคเอกชน ต้องมีความร่วมมือหรือมีการทำความร่วมมือในการสร้างฟาร์มต้นแบบร่วมกัน เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้เป็นสถานที่ฝึกงานของนักศึกษา โดยใช้สถานที่ของสถานศึกษาหรือสถานที่ภายนอก รวมทั้งในต่างประเทศเพื่อเพิ่มประสบการณ์ให้กับนักศึกษา

๕) ควรมีการจัดเสวนาในเรื่องการศึกษาทางด้านเกษตร ทั้งในระดับชาติ ระดับชุมชน และระดับท้องถิ่น เกี่ยวกับ “องค์ความรู้ใหม่ ๆ ทางด้านการเกษตร การสร้างความยั่งยืน และการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น” โดยควรจัดทำเป็นโครงการร่วมกับภาครัฐและเอกชนที่มีศักยภาพ เพื่อหาความร่วมมือและขยายเครือข่ายความร่วมมือ และนำข้อมูลมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน โดยการดำเนินโครงการนี้ต้องทำอย่างต่อเนื่องในทุกปี

คำนำ

ประเทศไทยถือได้ว่าเป็นประเทศเกษตรกรรม ตั้งอยู่ในบริเวณที่มีภูมิอากาศที่เหมาะสม ซึ่งเป็นที่มาของการที่ประชากรส่วนใหญ่ของประเทศประกอบอาชีพเกษตรกรรมมาช้านาน ทำให้เกิดองค์ความรู้ ทักษะ ความชำนาญ และมีปราชญ์ชาวบ้านที่พัฒนาภูมิปัญญาและความรู้ต่าง ๆ จนเกิดความเชี่ยวชาญอย่างมากมาย แต่เกษตรกรส่วนใหญ่มีฐานะยากจน ส่งผลให้จำนวนผู้เข้าศึกษาทางด้านเกษตรกรรมลดลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานศึกษาสายวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลให้เกิดปัญหาการขาดแคลนแรงงานอย่างรุนแรงได้ในอนาคต สมควรอย่างยิ่งที่ผู้บริหารที่เกี่ยวข้องจะต้องดำเนินการแก้ไขข้อบกพร่องที่มีอยู่ ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาอาชีวศึกษาเกษตรอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพื่อดำรงไว้ซึ่งความเข้มแข็งมั่นคงของประเทศไทยทางด้านเกษตรให้มีความยั่งยืนต่อไป

(รองศาสตราจารย์วุฒิชัย กปิลกาญจน์)
ประธานคณะอนุกรรมาธิการการอาชีวศึกษา

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปผู้บริหาร	(๑) - (๗)
คำนำ	(๘)
สารบัญ	(๙)
บทที่ ๑ บทนำ	**๑**
๑.๑ ความเป็นมา	๑
๑.๒ สภาพปัญหา	๖
๑.๓ วัตถุประสงค์ของการศึกษา	๗
๑.๔ ขอบเขตของการศึกษา	๗
๑.๕ วิธีการดำเนินการศึกษา	๘
๑.๖ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๘
๑.๗ คำอธิบายคำย่อและนิยามศัพท์เฉพาะ	๘
บทที่ ๒ นโยบาย กฎหมาย หลักการ และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง	**๑๑**
๒.๑ นโยบายของรัฐบาล (พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี)	๑๑
๒.๒ นโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ	๑๓
๒.๓ พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑	๑๔
๒.๔ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔)	๑๗
๒.๕ ยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา นโยบายยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา ในระยะ ๑๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๖๙)	๒๐
๒.๖ สถาบันการอาชีวศึกษา	๒๔
๒.๗ ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจัดการอาชีวศึกษา กลุ่มเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา	๒๗
บทที่ ๓ สถานการณ์ และการจัดทำหลักสูตรอาชีวศึกษา	**๓๑**
๓.๑ สถานการณ์การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเกษตร	๓๑
๓.๒ สภาพปัญหาในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเกษตร	๓๓
๓.๓ บทวิเคราะห์สถานการณ์และสภาพปัญหาการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเกษตร	๓๖
๓.๔ การต่อยอดทางการศึกษาโดยใช้กระบวนการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์	๓๙

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ ๔ สรุปผลการพิจารณาศึกษา ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ ๔๑

๔.๑ สรุปผลการพิจารณาศึกษา ๔๑

๔.๒ ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ ๔๒

บรรณานุกรม ๔๗

ภาคผนวก ๔๙

- สรุปผลการเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับแนวทางในการส่งเสริมและสนับสนุนอาชีวศึกษาเกษตร ณ จังหวัดชลบุรี ๕๑
- สรุปผลการเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับแนวทางในการส่งเสริมและสนับสนุนอาชีวศึกษาเกษตร ณ จังหวัดขอนแก่น และจังหวัดอุดรธานี ๖๑
- สรุปผลการเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับแนวทางในการส่งเสริมและสนับสนุนอาชีวศึกษาเกษตร ณ จังหวัดพะเยา และจังหวัดเชียงราย ๘๓
- สรุปผลการเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับแนวทางในการส่งเสริมและสนับสนุนอาชีวศึกษาเกษตร ณ จังหวัดนครราชสีมา ๙๕
- สรุปผลการเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับแนวทางในการส่งเสริมและสนับสนุนอาชีวศึกษาเกษตร ณ จังหวัดตรัง จังหวัดพัทลุง และจังหวัดนครศรีธรรมราช ๑๐๗
- สรุปผลการเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับแนวทางในการส่งเสริมและสนับสนุนอาชีวศึกษาเกษตร ณ จังหวัดลพบุรี และจังหวัดสระบุรี ๑๒๗
- หนังสือคณะกรรมาธิการการศึกษาและการกีฬา ที่ สว (สนช) (กมธ ๓) ๐๐๑๙/๓๘๒๔ เรื่อง ขอให้ใช้มาตรการเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนครูอาชีวศึกษา เรียน รองนายกรัฐมนตรี (พลอากาศเอก ประจิน จั่นตอง) ลงวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๖๑ ๑๓๙

บทที่ ๑
บทนำ

๑.๑ ความเป็นมา

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี ได้สรุปประเด็นสาระสำคัญของแผนพัฒนาฯ ไว้ดังนี้

การพัฒนาประเทศตามแนวทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ผ่านมา ส่งผลให้ประเทศไทยมีระดับการพัฒนาที่สูงขึ้นตามลำดับ ได้แก่ เศรษฐกิจไทยมีขนาดใหญ่ขึ้น มีฐานการผลิตและบริการที่มีความเข้มแข็งและโดดเด่นในหลายสาขา และความร่วมมือกับมิตรประเทศทั้งในรูปทวิภาคีและพหุภาคี รวมถึงความร่วมมือกับประเทศในอนุภูมิภาคและอาเซียนมีความเข้มข้นและชัดเจนขึ้น ขยายโอกาสด้าน การค้าและการลงทุนของไทยเพิ่มขึ้น ในขณะที่โครงสร้างพื้นฐานมีการพัฒนาครอบคลุมมากขึ้น และการบริการทางสังคมทุกด้านที่มีความครอบคลุมทั่วถึง ทำให้รายได้ประชาชนสูงขึ้นปัญหาความยากจนลดลง และคุณภาพชีวิตประชาชนดีขึ้น อย่างไรก็ตามโครงสร้างเศรษฐกิจไทยมีความเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจและสังคมโลกมากขึ้น จึงทำให้มีความอ่อนไหวและผันผวนตามปัจจัยภายนอก ในขณะที่ความสามารถในการแข่งขันปรับตัวช้า เนื่องจากการยกระดับห่วงโซ่มูลค่าการผลิตเกษตร อุตสาหกรรม และบริการสู่การใช้องค์ความรู้ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมยังดำเนินการได้น้อย ทำให้ฐานการผลิตเกษตร อุตสาหกรรม และบริการมีผลิตภาพการผลิตต่ำ ประกอบกับประเทศไทยยังประสบปัญหาคุณภาพในเกือบทุกด้านที่สำคัญ ได้แก่ คุณภาพคน คุณภาพการศึกษา คุณภาพบริการสาธารณะและบริการสาธารณสุข สังคมไทยยังมีความเหลื่อมล้ำสูง ซึ่งก่อให้เกิดความแตกแยกของคนในชาติ

หลักการพัฒนาประเทศที่สำคัญ ในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) ยึดหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” “การพัฒนาที่ยั่งยืน” และ “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” ที่ต่อเนื่องจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๙ ถึงฉบับที่ ๑๑ และยึดหลักการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ลดความเหลื่อมล้ำ และขับเคลื่อนการเจริญเติบโตจากการเพิ่มผลิตภาพการผลิตบนฐานการใช้ภูมิปัญญาและนวัตกรรม

ภายใต้เงื่อนไขและสภาพแวดล้อมด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นทั้งในและต่างประเทศ จะเป็นแรงกดดันให้ประเทศไทยต้องปรับตัวและมีการบริหารความเสี่ยงอย่างชาญฉลาดมากขึ้น ต่อจากนี้ไปประเทศไทยต้องปรับเปลี่ยนครั้งใหญ่ เพื่อแก้ไขปัญหารากฐานสำคัญที่เป็นจุดอ่อนและข้อจำกัดของประเทศที่สั่งสมมานาน ในขณะเดียวกันดำเนินยุทธศาสตร์เชิงรุก

เพื่อใช้ประโยชน์จากจุดแข็งและจุดเด่นของประเทศ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องให้ความสำคัญกับประเด็นที่มีลักษณะการบูรณาการ เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาการจัดสรรงบประมาณ เพื่อการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติเกิดผลสัมฤทธิ์ได้อย่างแท้จริง ในประเด็นต่าง ๆ โดยระบุไว้ในข้อ ๒.๒.๖ ที่เกี่ยวข้องทางด้านการเกษตรไว้ ดังนี้ “การปรับระบบการผลิตการเกษตรให้สอดคล้องกับพันธกรณีในด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและศักยภาพของพื้นที่รวมทั้งสนับสนุนการสร้างองค์ความรู้ทางวิชาการเกษตร วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมแบบมีส่วนร่วมที่เชื่อมโยงกับฐานทรัพยากรชีวภาพ (Bio Based) ในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้าเกษตร มีความปลอดภัย ไม่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนและสิ่งแวดล้อมของประเทศ เน้นการพัฒนาระบบเกษตรกรรมที่ยั่งยืนและการขยายโอกาสในการเข้าถึงพื้นที่ทำกินของเกษตรกร ส่งเสริมการรวมกลุ่มทางการเกษตรจากกิจการเจ้าของคนเดียว ซึ่งเป็นการประกอบการในลักษณะ สหกรณ์ ห้างหุ้นส่วน และบริษัทเพื่อให้เกิดการประหยัดต่อขนาด ลดการทำงานต่ำระดับ และสามารถใช้เทคโนโลยีการผลิตในระดับที่เหมาะสม รวมทั้งใช้กลไกตลาดในการป้องกันความเสี่ยง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ , ๒๕๖๐)

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้จัดทำโครงการศึกษาเพื่อทบทวนความต้องการกำลังคนเพื่อใช้วางแผนการผลิตและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเด็น สรุปประเด็นได้ ดังนี้

ประเทศไทยต้องเผชิญกับกระแสการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญทั้งภายนอกและภายในประเทศที่ปรับเปลี่ยนเร็วและซับซ้อนมากยิ่งขึ้น อาจก่อให้เกิดโอกาสและความเสี่ยงต่อการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะการเปิดประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ.๒๕๕๘ ที่จะมีการเปิดเสรีในการเคลื่อนย้ายแรงงาน จึงจำเป็นต้องเร่งการเตรียมความพร้อมให้แก่กำลังคนของประเทศให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งประเทศไทยยังเผชิญความท้าทายในการเข้าสู่ยุคเทคโนโลยีและการสื่อสาร ทำให้ประเทศไทยต้องเร่งพัฒนาและเพิ่มทักษะ และมาตรฐานฝีมือแรงงานให้พร้อมเป็นแรงงานของภูมิภาคอาเซียนเพื่อสร้างโอกาส ที่ดีกว่าการลดเงื่อนไขให้ผู้ประกอบการนำเข้าแรงงานต่างชาติเข้ามาทดแทน ดังนั้น จึงควรมีการวางแผนพัฒนา คุณภาพการศึกษาและพัฒนากำลังคนให้สอดรับกระแสการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นภายนอกประเทศ และสอดคล้องกับทิศทางในการพัฒนาประเทศในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ รวมทั้งนโยบายรัฐบาลและยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปีของประเทศ

การวางแผนด้านการพัฒนากำลังคนให้สามารถรองรับการพัฒนาประเทศ ทั้งในส่วนของภาคการเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการ ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่เศรษฐกิจ ต้องมีการทบทวนความต้องการกำลังคนเพื่อวางแผนในการผลิตและพัฒนากำลังคนในภาพรวมของประเทศ เพื่อตอบสนองต่อการแก้ไขปัญหาและพัฒนานโยบายต่าง ๆ ในบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป เป็นส่วนสำคัญสำหรับผู้ที่มี ส่วนเกี่ยวข้องในภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการศึกษาของประเทศไทยให้ประสบผลสำเร็จ

สถานการณ์ด้านการผลิตและพัฒนากำลังคน ในช่วงตั้งแต่การปฏิรูปการศึกษารอบที่สองที่ผ่านมา (พ.ศ. ๒๕๕๒ - ๒๕๖๑) สำหรับสถานการณ์การผลิตกำลังคนในปีการศึกษา ๒๕๕๖ ที่ผ่านมา มีจำนวนนักเรียนนักศึกษา ทั้งหมด ๑๔,๕๘๒,๑๑๐ คน ส่วนใหญ่เป็นสถานศึกษาของรัฐ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๘๐.๘ ซึ่งในแต่ละระดับการศึกษาจะมีสัดส่วนของประเภทสถานศึกษาของรัฐและของเอกชนอยู่ที่ประมาณ ๘๐: ๒๐ ยกเว้นระดับ มัธยมศึกษาตอนปลายประเภทอาชีวศึกษามีสัดส่วนของประเภทสถานศึกษาของรัฐและของเอกชนอยู่ที่ ๖๖ : ๓๔ ซึ่งจำนวนนักเรียน นักศึกษา ประเภทอาชีวศึกษาที่สังกัดกระทรวงศึกษาธิการนั้น มีจำนวนทั้งสิ้น ๙๗๘,๓๑๗ คน กำลังศึกษาอยู่ในระดับ ปวช. จำนวน ๖๘๕,๐๑๖ คน ระดับ ปวส. จำนวน ๒๙๓,๓๐๑ คน โดยหลักสูตร/ประเภทวิชาที่มีผู้เรียนมากที่สุด ได้แก่ ช่างอุตสาหกรรม และพาณิชยกรรม/บริหารธุรกิจ มีจำนวนผู้เรียนทั้งในระดับ ปวช. และ ปวส. ของแต่ละสาขาจำนวนมากกว่า ๔๐๐,๐๐๐ คน รองลงมา คือ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่มีจำนวนผู้เรียนทั้งหมด ๒๕,๓๘๗ คน

ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษาทั้งข้อมูลเชิงสถิติการศึกษา ผลการสำรวจความต้องการกำลังคนในกลุ่มภาคการผลิต และบริการ และสาขาที่เป็นความต้องการ/ความจำเป็นของประเทศ การศึกษานโยบายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนากำลังคน รวมทั้งการศึกษาด้านความไม่สอดคล้องระหว่างอุปสงค์และอุปทานแรงงาน การคาดการณ์และประมาณความต้องการแรงงาน พบว่า ประเทศไทยมีปัญหาความไม่สอดคล้องระหว่างความต้องการแรงงาน และอุปทานแรงงาน ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ ซึ่งปัญหาเหล่านี้ล้วนมีจุดเริ่มต้นมาจากภาคการศึกษา ทำให้ต้องมีการหาแนวทางในการวางแผนหรือกำหนดทิศทางการผลิตและพัฒนากำลังคนเพื่อลดช่องว่างของความไม่สมดุล ลดต้นทุนการผลิต และการสูญเสียทรัพยากรในการวางแผนการศึกษาให้กับสถานศึกษาในสังกัด เพื่อให้สถานศึกษาผลิตนักเรียนนักศึกษาในสาขาวิชาที่สอดคล้องและตอบสนองความต้องการด้าน เศรษฐกิจของประเทศและภูมิภาค โดยเน้นการลดผู้เรียนในบางสาขาและระดับการศึกษา โดยเฉพาะในสาขาทางด้านสังคมศาสตร์และเพิ่มผู้เรียนในสาขาที่เป็นที่ต้องการและขาดแคลนทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งนำไปใช้เป็นแนวทางการกำหนดหลักสูตรร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยต้องเน้นหลักสูตรที่ตอบสนองทั้งเศรษฐกิจหลักของประเทศและเศรษฐกิจของท้องถิ่น หรืออาจจะมีการเปิดสาขาใหม่ที่สะท้อนถึงความต้องการในอนาคต การตอบสนองความต้องการของผู้ประกอบการหรือภาคเศรษฐกิจ ไม่ได้ขึ้นอยู่กับด้านปริมาณเท่านั้น แต่ต้องคำนึงถึงด้านคุณภาพด้วย สถาบันการศึกษาจึงควรเร่งดำเนินการเพิ่มคุณภาพของผู้เรียนเพื่อเพิ่มผลิตภาพแรงงาน โดยพัฒนาให้ผู้สำเร็จการศึกษาสาขาอาชีวศึกษาทั้งระดับ ปวช. และ ปวส. มีสมรรถนะสอดคล้องกับการทำงาน และมีความสามารถในสาขาอาชีพสูงทั้งด้านความรู้และประสบการณ์ตลอดจนมีทัศนคติที่พึงประสงค์ในตลาดแรงงาน การเรียนการสอนต้องเน้นการปฏิบัติเป็นสัดส่วนที่สูงเนื่องจากต้องไปประกอบวิชาชีพ ไม่ใช่ศึกษามาเพื่อเรียนต่อ ซึ่งปกติก็มีสัดส่วนที่น้อยอยู่แล้ว ดังนั้น ควรมีมาตรการหลักให้ผู้สำเร็จ ปวช. และ ปวส. เข้าสู่ตลาดแรงงาน

ให้ได้มากที่สุด เช่น การส่งเสริมมาตรการเรียนอาชีวศึกษาพร้อมมีงานทำผ่านระบบทวิภาคีหรือการเรียนพร้อมกับการทำงานในสถานประกอบการ ซึ่งจำเป็นที่สถาบันการศึกษากับสถานประกอบการต้องมีความร่วมมือกันเป็นอย่างดี ทั้งนี้ การปฏิรูปการศึกษาของไทยในช่วงที่ผ่านมาจะปฏิรูปแต่เฉพาะด้านอุปทาน คือ การจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพอย่างรับผิดชอบ จนผู้ที่ผ่านระบบการศึกษาทุกคน ไม่ว่าจะเป็นผู้มีร่างกาย สติปัญญาปกติหรือผู้ที่มีร่างกายและสติปัญญาไม่ปกติก็ตาม ทุกคนได้รับ “สิทธิ” เท่าเทียมกันตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน พ.ศ. ๒๕๕๙ อย่างน้อย ๑๒ + ๒ ปี แต่ที่สำคัญนอกเหนือจากที่ประเทศชาติจะต้องรับผิดชอบในการผลิตคนดีคนเก่ง แล้วผู้ที่จบจากระบบการศึกษาที่ต้องการทำงานจะต้องได้ทำงานตามความต้องการ

เมื่อพิจารณาค่าจ้างเฉลี่ยรายปีจำแนกรายอุตสาหกรรม ใน ปีพ.ศ.๒๕๕๗ พบว่า ลูกจ้างส่วนใหญ่ได้รับค่าจ้างเฉลี่ยเดือนละ ๑๑,๗๕๕ บาท โดยอุตสาหกรรมที่ได้รับค่าจ้างเฉลี่ยต่อเดือนสูงที่สุด ได้แก่ องค์การระหว่างประเทศ เฉลี่ยเดือนละ ๓๘,๙๖๔ บาท รองลงมา ได้แก่ ปิโตรเลียม การเป็นตัวกลางทางการเงิน ปิโตรเคมี โดยมีค่าจ้างเฉลี่ยเดือนละ ๒๗,๔๙๗ บาท ๒๔,๑๔๒ บาท และ ๑๙,๒๙๒ บาท ตามลำดับ สำหรับ อุตสาหกรรมที่ลูกจ้างได้รับค่าจ้างเฉลี่ยต่ำที่สุด พบอยู่ในอุตสาหกรรมการเพาะปลูก เลี้ยงสัตว์ล่าสัตว์ และป่าไม้ เฉลี่ยเดือนละ ๕,๕๓๓ บาท รองลงมา ได้แก่ กิจกรรมการจ้างงานในครัวเรือนส่วนบุคคล และประมง เฉลี่ยเดือนละ ๗,๘๔๙ บาท และ ๘,๕๒๘ บาท ตามลำดับ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๕๙)

สถานการณ์ปัจจุบันของสังคมโลกที่มีการแข่งขันในเรื่องต่าง ๆ รอบด้าน ทั้งระบบเศรษฐกิจ การลงทุน การเมือง การปกครอง แม้กระทั่งในระบบแรงงานที่สถานประกอบการล้วนต้องการแรงงานที่มีคุณภาพและมีสมรรถนะทางวิชาชีพเฉพาะด้าน รัฐบาลปัจจุบันภายใต้การนำของ พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้ให้ความสำคัญกับการอาชีวศึกษาอย่างมาก จึงมีนโยบายในการขับเคลื่อนการอาชีวศึกษาให้มีคุณภาพ เพื่อสร้างคุณภาพของคนไทยให้สามารถเรียนรู้ พัฒนาตนได้เต็มตามศักยภาพ ประกอบอาชีพและดำรงชีวิตได้โดยมีความใฝ่รู้และทักษะที่เหมาะสม เป็นคนดีมีคุณธรรม สร้างเสริมคุณภาพการเรียนรู้ โดยเน้นการเรียนรู้เพื่อสร้างสัมมาชีพในพื้นที่ ลดความเหลื่อมล้ำ และพัฒนากำลังคนให้เป็นที่ต้องการเหมาะสมกับพื้นที่ ทั้งในด้านการเกษตร อุตสาหกรรม และธุรกิจบริการ พัฒนาคนทุกช่วงวัยโดยส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้สามารถมีความรู้และทักษะใหม่ที่สามารถประกอบอาชีพได้หลากหลายตามแนวโน้มการจ้างงานในอนาคต ส่งเสริมการอาชีวศึกษา เพื่อสร้างแรงงานที่มีทักษะโดยเฉพาะในท้องถิ่นที่มีความต้องการแรงงาน และพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาอาชีวศึกษาให้เชื่อมโยงกับมาตรฐานวิชาชีพ

การจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษา ต้องจัดการศึกษาให้สอดคล้องตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖ ที่บัญญัติว่า **“การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพต้องเป็นการจัดการศึกษาในด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและ**

แผนการศึกษาแห่งชาติ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี รวมทั้งเป็นการยกระดับการศึกษาวิชาชีพให้สูงขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยนำความรู้ในทางทฤษฎีอันเป็นสากลและภูมิปัญญาไทยมาพัฒนาผู้รับการศึกษาให้มีความรู้ความสามารถในทางปฏิบัติ และมีสมรรถนะจนสามารถนำไปประกอบอาชีพในลักษณะ ผู้ปฏิบัติ หรือประกอบอาชีพโดยอิสระได้" และควรต้องคำนึงถึงสมรรถนะที่ผู้สำเร็จการศึกษาจะต้องมีในแต่ละสาขาอาชีพ เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานอาชีพซึ่งมีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดทำมาตรฐานอาชีพ คือ สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (สคช.) โดยที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาควรนำมาตรฐานอาชีพในแต่ละอาชีพ มาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ การจัดการเรียนการสอน และการวัดและประเมินสมรรถนะของผู้เรียนอาชีวศึกษา (สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา. ๒๕๕๔)

วิทยาลัยเกษตรกรรมจัดตั้งขึ้นภายใต้วัตถุประสงค์เพื่อสร้างนักปฏิบัติในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมที่มีความรู้ความสามารถและทักษะด้านทักษะวิชาชีพด้านเกษตร มีการจัดการเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) สาขาเกษตรทั่วไป เน้นให้มีความรู้พื้นฐานของเกษตรในด้านต่าง ๆ เช่น พื้นฐานด้านพืช พื้นฐานด้านสัตว์ และพื้นฐานด้านประมง ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) มีการจัดการเรียนการสอนแยกเป็นประเภทวิชาเกษตรศาสตร์ สาขาวิชาพืชศาสตร์ สัตวศาสตร์ อุตสาหกรรมเกษตร ช่างกลเกษตร ประเภทวิชาประมง สาขาวิชาเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ สาชาวิชาแปรรูปสัตว์น้ำ สาขาวิชาการจัดการประมง ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ เพื่อปลูกฝังให้ผู้เรียนมีทักษะและความชำนาญในวิชาชีพมากยิ่งขึ้น พร้อมออกไปเป็นนักเกษตรที่มีความชำนาญในด้านต่าง ๆ ที่ได้ศึกษามา

วิทยาลัยเกษตรกรรม ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี ในปีการศึกษา ๒๕๓๙ ตามนโยบายปฏิรูปการศึกษา ปี ๒๕๓๘ และทำโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต ***"เรียนฟรีอยู่ประจำ ทำโครงการ"*** และสถานศึกษามีโครงการส่งเสริมกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนเกษตรเรียนรู้จากการปฏิบัติการ Leaning by Doing โดยวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีทุกแห่งจะเป็นสมาชิกองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อกท.) โดยในแต่ละปีสมาชิกทุกหน่วยจะมีการประชุมวิชาการทั้งระดับหน่วยเพื่อหาตัวแทนไปแข่งขันระดับภาคและระดับชาติ โดยแต่ละวิทยาลัยฯ จะหมุนเวียนกันเป็นเจ้าภาพ ซึ่งในระดับชาติจะหมุนเวียนจัดงานทั้ง ๔ ภาค โดยเริ่มจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ณ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีศรีสะเกษเป็นครั้งแรก ตามด้วย ภาคเหนือ ภาคใต้ และภาคกลางตามลำดับ ในงานประชุมวิชาการองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ได้รับพระกรุณาจากองค์อุปถัมภ์เสด็จทรงเป็นประธานทรงเปิดงานทุกปีเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจให้นักเรียน นักศึกษาเกษตรมีความภาคภูมิในวิชาชีพเกษตรและสืบทอดพระดำริด้านการเกษตรขององค์อุปถัมภ์ต่อไป

ประเทศไทยมีวิทยาลัยด้านการเกษตรและการประมงที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ๔๗ แห่ง การแบ่งภาคของวิทยาลัยฯ แบ่งเป็น ๔ ภาค คือ วิทยาลัยเกษตรสังกัดภาคเหนือ วิทยาลัยเกษตรสังกัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ วิทยาลัยเกษตรสังกัดภาคกลาง และวิทยาลัยเกษตรสังกัดภาคใต้

สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตร เกิดจากการรวมตัวของ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เมื่อวันที่ ๙ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ "กฎกระทรวง การรวมสถานศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๖" ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเพื่อจัดตั้ง "**สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตร**" เป็นการรวมวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี ให้เป็นหน่วยงานเดียวกัน โดยแยกตามภาค ๔ ภาค ดังนี้

๑) สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคเหนือ
๒) สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคกลาง
๓) สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
๔) สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคใต้

โดยเปิดและจัดการสอนทางด้านการเกษตรและเทคโนโลยีด้านการเกษตรเป็นหลัก ทั้งในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และระดับปริญญาตรี (สายเทคโนโลยีและสายปฏิบัติการ) ตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๖ (https://th.wikipedia.org/wiki/สถาบันอาชีวศึกษาเกษตร)

๑.๒ สภาพปัญหา

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการอาชีวศึกษาเกษตร พบปัญหา ดังนี้

๑.๒.๑ ความพร้อมของสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางด้านเกษตร จากการที่คณะอนุกรรมาธิการการอาชีวศึกษา ได้ลงพื้นที่เพื่อศึกษาดูงานและรับทราบปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องรวมถึงการนำเสนอข้อมูลของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในทุกภูมิภาคของประเทศไทย พบว่า วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี มีความไม่พร้อมอยู่หลายด้าน อาทิเช่น

- การขาดแคลนครูผู้สอนในสาขาวิชาชีพเฉพาะด้านการเกษตร และวิชาสามัญ ขาดบุคลากรทำหน้าที่สายสนับสนุน เช่น งานบัญชี การเงิน พัสดุ เป็นต้น ส่วนใหญ่ยังให้ครูมาปฏิบัติหน้าที่แทน จึงเป็นภาระงานที่เพิ่มขึ้น

- อาคาร สถานที่ ห้องปฏิบัติการงานฟาร์ม ที่เป็นหัวใจสำคัญในการจัดการศึกษา มีสภาพทรุดโทรม เครื่องมือ อุปกรณ์ ไม่ทันสมัย และไม่เพียงพอ และที่สำคัญอย่างยิ่ง คือ หอพักนักศึกษามีสภาพชำรุด ทรุดโทรม บางแห่งไม่ปลอดภัยสำหรับนักศึกษาที่พักอาศัย

- ความไม่ชัดเจนของโครงสร้างองค์กร โดยที่โครงสร้างองค์กรในปัจจุบันมีวิทยาลัยเกษตรบางแห่งสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรในแต่ละภาค และบางวิทยาลัยสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาที่ตั้งอยู่ในแต่ละภาคของพื้นที่ที่มีความแตกต่างกัน สถาบันอาชีวศึกษาเกษตรจะเป็น

การรวมตัวเฉพาะวิทยาลัยที่จัดการเรียนการสอนทางด้านการเกษตรเท่านั้น แต่สถาบันการอาชีวศึกษาจะเป็นการรวมวิทยาลัยอาชีวศึกษาทุกประเภทในเขตพื้นที่เดียวกันทั้งวิทยาลัยเทคนิค วิทยาลัยอาชีวศึกษา วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี วิทยาลัยการอาชีพ ทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับการสนับสนุนทั้งในด้านงบประมาณและอัตรากำลัง

๑.๒.๒ จำนวนผู้เรียนทางสายเกษตรมีจำนวนลดลง สาเหตุส่วนหนึ่งอาจจะมาจากจำนวนประชากรที่ลดลงในช่วงปัจจุบัน แต่อีกสาเหตุหนึ่งก็น่าจะมาจากภาพลักษณ์ของการอาชีวศึกษา และความไม่พร้อมทางด้านกายภาพของวิทยาลัยและสถานศึกษาโดยรวม ที่ทำให้ผู้เรียนไม่เลือกเรียนทางสายเกษตรนี้

๑.๒.๓ ความร่วมมือกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง มีความสำคัญมากในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนทางด้านการเกษตร เพราะผู้เรียน ควรจะต้องฝึกปฏิบัติงานจริง ทั้งภายในวิทยาลัย และส่วนที่ต้องไปฝึกร่วมกับสถานประกอบการ ในระบบทวิภาคี ที่อาจจะต้องมีระบบการจัดการที่เหมาะสมกับนักศึกษาทางด้านการเกษตรเป็นการเฉพาะ

จากปัญหาดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ซึ่งมีหน้าที่และความรับผิดชอบต้องเร่งดำเนินการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาทางด้านเกษตรให้มีความเข้มแข็ง และสอดคล้องตามแนวนโยบายของรัฐบาลในการผลักดันประเทศไทยไปสู่ ๔.๐ ทางด้านการเกษตร อาหาร และเทคโนโลยีชีวภาพ และพร้อมจะให้การสนับสนุน ส่งเสริม เพื่อยกระดับมาตรฐานการอาชีวศึกษาสายเกษตรให้เป็นที่ยอมรับในทุกระดับของสังคม และเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศไทย

๑.๓ วัตถุประสงค์ของการศึกษา

๑.๓.๑ เพื่อศึกษาและวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบัน แนวคิด ที่มา สภาพปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาเกษตร

๑.๓.๒ เพื่อศึกษาและวิเคราะห์แนวทางในการปรับปรุงหรือการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาเกษตรให้มีคุณภาพและเป็นไปตามมาตรฐานอาชีพ อันจะส่งผลต่อความเชื่อมั่นของสถานประกอบการ ภาคการเกษตร ภาคอุตสาหกรรม ภารบริการ และภาคแรงงาน

๑.๓.๓ เพื่อหาข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการกำหนดนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และการนำนโยบายไปปฏิบัติให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

๑.๓.๔ นำข้อมูลที่ได้จากการพิจารณาศึกษา สรุปผล วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล พร้อมจัดทำความเห็น ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ และยกร่างเพื่อจัดทำรายงานการพิจารณาศึกษาข้อเสนอเชิงนโยบาย เพื่อเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และหน่วยงานทางด้านการศึกษาที่เกี่ยวข้องไปดำเนินการให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

๑.๔ ขอบเขตของการศึกษา

ในการพิจารณาศึกษาแนวทางในการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาเกษตร เพื่อส่งเสริมคุณภาพมาตรฐานอาชีวศึกษาเกษตรไทย เป็นการพิจารณาศึกษาแนวคิด ที่มา สภาพปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาเกษตร รวมถึงแนวนโยบายในการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการอาชีวศึกษาเกษตร แนวทางการขับเคลื่อนการอาชีวศึกษาเกษตรให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับของสังคมโดยรวม เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาศึกษาและวิเคราะห์แนวทางในการปรับปรุงหรือการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนอาชีวศึกษาเกษตร ให้มีคุณภาพและมีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับในภาพรวม อันจะส่งผลต่อความเชื่อมั่นในการจ้างงานของสถานประกอบการ ภาคแรงงาน รวมถึงการประกอบอาชีพอิสระ และการเป็นเจ้าของธุรกิจ ทั้งในส่วนของภาคอุตสาหกรรม ภาคธุรกิจและบริการ และภาคเกษตรกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มสาขาอาชีพที่เป็นความต้องการของตลาดแรงงานที่กำลังขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะส่งผลดีต่อการพัฒนาประเทศ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและความมั่นคงของประเทศในภาพรวม

๑.๕ วิธีการดำเนินการศึกษา

๑.๕.๑ ศึกษาเอกสารเผยแพร่และข้อมูลเกี่ยวกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๑.๕.๒ ศึกษาเอกสารงานวิจัย บทความ กฎหมาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงรายงานการพิจารณาศึกษาในเรื่องที่สอดคล้องกัน

๑.๕.๓ ศึกษาเอกสาร ข้อมูล และรายละเอียดที่เกี่ยวข้องจากหน่วยงานต่าง ๆ

๑.๕.๔ การศึกษาดูงาน และประชุมร่วมกันโดยการเชิญผู้แทนจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมาให้ข้อมูล เอกสารเพิ่มเติม และให้ความเห็นในประเด็นที่พิจารณาศึกษา

๑.๕.๕ นำข้อมูลและรายละเอียดทั้งหมดเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประมวลผลและสรุปประเด็นความเห็นในส่วนต่าง ๆ พร้อมดำเนินการจัดทำและยกร่างรายงานการพิจารณาศึกษาเพื่อเสนอต่อคณะกรรมาธิการการศึกษาและการกีฬา และสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

๑.๖ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑.๖.๑ คณะกรรมาธิการได้รับทราบสภาพปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาเกษตรที่เกิดขึ้น และแสวงหาแนวทางในการยกระดับการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเกษตรให้มีคุณภาพและเป็นไปตามมาตรฐานอาชีพ รวมทั้งรับทราบแนวทางการแก้ไขปัญหา เพื่อนำไปกำหนดเป็นยุทธศาสตร์ ซึ่งจะเป็นแนวทางสำคัญอันนำไปสู่การแก้ไขปัญหาในเรื่องดังกล่าวให้ประสบผลสำเร็จ

๑.๖.๒ ผลจากการศึกษาสามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานและแนวทางในการกำหนดนโยบายในการสนับสนุนและการนำนโยบายไปปฏิบัติ พร้อมแสวงหามาตรการในการขับเคลื่อนหรือปรับปรุงหลักสูตรอาชีวศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานเป็นที่ยอมรับ

๑.๖.๓ ได้ข้อมูลและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ซึ่งจะนำไปสู่แนวทางในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาเกษตรในระดับต่าง ๆ ให้มีคุณภาพและมีมาตรฐานในระดับสากลมากขึ้น รวมถึงการขยายผลความร่วมมือในการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาเกษตรที่สะท้อนให้เห็นถึงสมรรถนะของผู้เรียนได้อย่างมีคุณภาพที่แท้จริง อันนำไปสู่การกำหนดทิศทางและยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนในเรื่องดังกล่าวให้มีความยั่งยืนต่อไป

๑.๗ คำอธิบายคำย่อและนิยามศัพท์เฉพาะ

สอศ. หมายถึง สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ปวช. หมายถึง ประกาศนียบัตรวิชาชีพ

ปวส. หมายถึง ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

ทล.บ หมายถึง ปริญญาตรีสายเทคโนโลยี

อกท. หมายถึง องค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

หน้าว่าง

บทที่ ๒
นโยบาย กฎหมาย หลักการ และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ นโยบายของรัฐบาล (พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี)

รัฐบาลภายใต้การนำของ พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้ให้ความสำคัญกับการศึกษาอย่างมาก ซึ่งตลอดระยะเวลาที่เข้ามาบริหารประเทศทำให้เห็นภาพปัญหาและข้อเสนอทางออกที่เป็นนโยบายในการพัฒนาการศึกษาไทยที่จำเป็นต้องมีการแก้ไขปัญหา เพื่อขับเคลื่อนอนาคตประเทศไทยให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน โดยมีประเด็นหลัก ๆ และสาระสำคัญบางส่วน ดังนี้

๑) พัฒนาคุณภาพผู้เรียน ส่งเสริมการเรียนรู้ระบบการศึกษาและการจัดกระบวนการเรียนรู้ต้องมีเป้าหมายชัดเจนเพื่อสร้างคนไทยและสังคมไทยให้เข้มแข็ง มีคุณภาพ โดยการจัดการศึกษาสามารถจัดได้หลายรูปแบบหลายแนวทาง ให้เป็นกลไกของการแสวงหาความรู้สิ่งต่าง ๆ และบ่มเพาะให้ สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองและเรียนรู้ตลอดชีวิต หลักสูตรการศึกษาควรปรับปรุง พัฒนาและนำไปใช้ให้เกิดผลผลิตตรงตามเป้าหมาย โดยหลักสูตรแต่ละระดับตั้งแต่เล็กจนโตควรให้มีความต่อเนื่องกัน ทั้งการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาต่อในระดับอาชีวศึกษา และมหาวิทยาลัย เมื่อจบการศึกษาแล้วมีงานทำ มีอาชีพและมีรายได้ หลักสูตรการศึกษาควรกำหนดวิชาเรียนให้น้อยลงและเหมาะกับวัยของเด็ก เน้นการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ไม่ใช่เน้นปริมาณ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกได้ตามความชอบและความถนัด ที่สำคัญเป็นหลักสูตรให้การศึกษาและการเรียนรู้ช่วยบ่มเพาะและสร้างค่านิยมที่เข้มแข็งให้เป็นหลักในการดำเนินชีวิตของคนไทย โดยน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร มาเป็นแนวปฏิบัติ มีการปลูกฝังค่านิยม ๑๒ ประการให้กับเด็กและเยาวชน เพื่อสร้างคนไทย ให้เป็นทั้งคนดีและคนเก่ง มีความเข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจ คำนึงถึง ผลประโยชน์ของส่วนรวมและประเทศชาติเป็นหลัก

๒) ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและยกระดับมาตรฐานการศึกษา หาวิธีการในการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้มากขึ้น โดยสร้างโอกาสการเข้าถึง บริการทางการเงินเพิ่มขึ้น เช่น การให้กู้ยืมเงินที่ผูกกับรายได้ในอนาคต การกระจายทุนการศึกษาให้ทั่วถึง และสนับสนุนทุนการศึกษาในด้านต่าง ๆ ที่เป็นความต้องการสร้างคนให้ตรงกับการนำมาพัฒนาท้องถิ่นของตน ยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดความทัดเทียมกัน และต้องคำนึงถึงการสร้างคนเพื่อส่งเสริมระบบเศรษฐกิจในภูมิภาคและพื้นที่ของตน รวมถึงเพิ่มโอกาสและคุณภาพการศึกษาไทย โดยนำเทคโนโลยีการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมกระจายไปยังสถานศึกษา ในพื้นที่ชนบทและพื้นที่ห่างไกลให้มากขึ้น ตลอดจนมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศรูปแบบต่าง ๆ เข้าไปบูรณาการกับการศึกษาทางไกล เพื่อใช้เป็นช่องทางของการเพิ่มการเรียนรู้ในทุกระดับ และต้องพิจารณาเนื้อหาสาระการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับนักเรียน ประยุกต์และปรับปรุงให้เหมาะตามบริบท

๓) ขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ โดยกำหนดนโยบายและเป้าหมายการพัฒนาด้านการศึกษาทั้งการยกระดับคุณภาพการศึกษา และการเรียนรู้เพื่อสร้างสังคมไทยให้เข้มแข็งอย่างมีคุณภาพ และแต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายและพัฒนาการศึกษา เพื่อทำหน้าที่ขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแนวนโยบายของรัฐ โดยเฉพาะการปรับปรุงหลักสูตร การพัฒนาคุณภาพครูและผู้เรียน การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา การใช้จ่ายงบประมาณ และการกระจายอำนาจทางการศึกษา

๔) พัฒนาครู กำหนดยุทธศาสตร์ด้านครูให้ชัดเจนและขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติให้ครอบคลุมทุกด้านทั้งการผลิตและพัฒนาครู โดยผลิตครูมืออาชีพ รับประกันการมีงานทำ วางแผนพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างเป็นระบบ เปลี่ยนการอบรมครูให้เป็นในเชิงรุก แก้ไขปัญหาการขาดครูในสาขาที่ขาดแคลน ผลักดันให้คุรุสภาออกประกาศเพื่อกำหนดประเภทวิชาและสาขาวิชาชีพที่ขาดแคลน ผ่อนปรนให้ผู้ที่มีคุณวุฒิสาขาขาดแคลนสามารถขอหนังสืออนุญาตปฏิบัติการสอนได้โดยไม่มีใบประกอบวิชาชีพ จากนั้นพัฒนาตนเพื่อให้ได้รับใบประกอบวิชาชีพครูในภายหลัง สิ่งที่สำคัญที่สุดที่ครูต้องพัฒนา คือ ปรับและพัฒนาวิธีการสอนของตนให้มีคุณภาพ ยึดการพัฒนาเด็กเป็นหลัก และใช้เวลาให้มากขึ้นในการสร้างกระบวนการเรียนรู้อย่างมีคุณค่าและเกิดคุณภาพต่อตัวเด็ก

๕) ผลิตและพัฒนากำลังคนเพื่อรองรับการพัฒนาประเทศ มุ่งการผลิตกำลังคนสายอาชีพให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน สอดรับกับทิศทางการพัฒนาของประเทศและสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น เพื่อกระจายความเจริญไปสู่เขตภูมิภาค โดยบูรณาการการศึกษา ทั้งในระบบนอกระบบ และตามอัธยาศัยให้สอดคล้องกัน และสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการผลิตและพัฒนากำลังคน เน้นการสร้างคนให้มีความสามารถ มีทักษะในการทำงาน สร้างอาชีพและรายได้จูงใจให้คนเข้าสู่ระบบการศึกษาและหันมาเรียนสายอาชีพมากขึ้น ปรับภาพลักษณ์ของอาชีวศึกษาให้ได้รับการยอมรับ รวมถึงสนับสนุนให้ผู้ประกอบการทำข้อตกลงความร่วมมือจัดการศึกษาแบบทวิภาคีหรือสหกิจศึกษา เป็นการช่วยให้นักเรียนนักศึกษาได้ค่าตอบแทนและได้ประสบการณ์จากการทำงาน ส่วนผู้ประกอบการจะได้แรงงานเมื่อเด็กจบการศึกษา ซึ่งช่วยลดภาวะคนตกงานของประเทศลง

๖) เตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน คนไทยและประเทศไทยต้องปรับตัวเตรียมพัฒนากำลังคนและสร้างความเข้มแข็งให้ทันต่อการก้าวเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน รวมถึงพัฒนาประเทศให้เป็นศูนย์กลางของอาเซียน ทั้งในเรื่องการจดทะเบียน การเตรียมแรงงาน การเพิ่มคุณวุฒิแรงงานไทย การเพิ่มพูนความรู้ให้กับผู้ที่ยังไม่มีงานทำการพัฒนา ความชำนาญในการประกอบอาชีพ การใช้เทคโนโลยีและทักษะการใช้ ภาษาต่างประเทศ เพื่อยืนยันว่าแรงงานไทยมีฝีมือจริง มีความรู้ความสามารถทำงานได้ทั้งในประเทศและต่างประเทศ สามารถก้าวสู่การเป็นแรงงานขั้นสูงจนถึงระดับผู้บริหารได้ ตลอดจนส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนเรียนรู้ถึงภาษา ขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมของประเทศเพื่อนบ้าน

๗) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ในการจัดการศึกษาและส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนของสังคมเกิดการรวมตัวเป็นเครือข่าย และมีส่วนรับผิดชอบในการจัดการศึกษา หันมาให้ความสนใจการพัฒนาเด็กและเยาวชนที่เป็นอนาคตของชาติภาครัฐและเอกชน ส่งเสริมการเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานที่ ให้เรียนรู้ผ่านแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น พิพิธภัณฑ์ ปรับปรุงให้เป็นพิพิธภัณฑ์ที่มีชีวิตให้ทันสมัย เพิ่มบทบาทของวัดให้เป็นพิพิธภัณฑ์สร้างแรงจูงใจในการเข้าชม นำปราชญ์

ชุมชนที่ได้รับความเชื่อถือและการยอมรับจากชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการถ่ายทอดความรู้ และทักษะต่าง ๆ ทำให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้

๘) ส่งเสริมระบบธรรมาภิบาลในวงการการศึกษา ต้องให้ความสำคัญกับปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในสังคมไทย โดยการจัดการศึกษาควรมีการปลูกฝังเรื่องการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน ตั้งแต่ยังเด็ก ๆ มีการบรรจุเข้าไว้ในหลักสูตร อาจสอดแทรกไปในวิชาต่าง ๆ หรือรูปแบบของการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เช่น โครงการโรงเรียนสีขาว การจัดทำหลักสูตร “โตไปไม่โกง” จะช่วยสร้างคน สร้างสังคมและสร้างชาติให้ ต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันในสังคมไทยได้

จากแนวนโยบายของนายกรัฐมนตรี ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการอาชีวศึกษา โดยเฉพาะในเรื่องของการปรับปรุงหลักสูตรนั้น มีการสนับสนุนให้มีการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษา พัฒนาและนำไปใช้ให้เกิดผลผลิตตรงตามเป้าหมาย การสนับสนุนทุนการศึกษาในด้านต่าง ๆ ที่เป็นความต้องการสร้างคนให้ตรงกับการนำมาพัฒนาท้องถิ่นของตน การปรับปรุงหลักสูตร การพัฒนาคุณภาพครูและผู้เรียน การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา มุ่งการผลิตกำลังคนสายอาชีพให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน สอดรับกับทิศทางการพัฒนาของประเทศและสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น เพื่อกระจายความเจริญไปสู่เขตภูมิภาค โดยบูรณาการการศึกษาทั้งในระบบ นอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยให้สอดคล้องกัน และสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการผลิตและพัฒนากำลังคน เน้นการสร้างคนให้มีความสามารถ มีทักษะในการทำงาน สร้างอาชีพและรายได้ จูงใจให้คนเข้าสู่ระบบการศึกษาและหันมาเรียนสายอาชีพมากขึ้น ปรับภาพลักษณ์ของอาชีวศึกษาให้ได้รับการยอมรับ ซึ่งโดยรวมแล้วการจะพัฒนาในส่วนดังกล่าวได้จะต้องมีการปรับปรุงหลักสูตรการเรียนรู้เพื่อให้เห็นทิศทางในการจัดการศึกษาทั้งระบบ

๒.๒ นโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายแพทย์ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์)

นายแพทย์ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้มอบนโยบายและจุดเน้นเชิงนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ โดยการน้อมนำแนวพระราชดำริ สืบสาน พระราชปณิธานและพระบรมราโชบายด้านการศึกษา ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตรและสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร มาขับเคลื่อนงานด้านการศึกษาให้เกิดเป็นรูปธรรม เพราะพระราชปณิธานของพระองค์ท่าน ถือเป็นพรอันสูงสุด และมอบเป็นนโยบายเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติแก่หน่วยงานในสังกัด มีการวางกรอบการดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) ภายใต้วิสัยทัศน์ “ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน และเป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งได้กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ โดยยึดยุทธศาสตร์ชาติเป็นจุดเน้นด้านการศึกษาที่จะดำเนินการ ๖ ด้าน เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการอาชีวศึกษา คือ

๑) ด้านความมั่นคง จุดเน้นด้านความมั่นคง แนวทางหลัก คือ การพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียน การสอน การวัดและประเมินผล

๒) การสร้างความสามารถในการแข่งขัน จุดเน้นด้านการผลิต พัฒนากำลังคนและสร้างความสามารถในการแข่งขัน แนวทางหลัก คือ การผลิตและพัฒนากำลังคนให้ความเชี่ยวชาญและเป็นเลิศเฉพาะด้าน มีสมรรถนะในสาขาที่ตรงตามความต้องการของตลาด งานและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ โดยจะมีการดำเนินการในส่วนต่าง ๆ ดังนี้

๒.๑ การจัดการศึกษาเพื่อความเชี่ยวชาญ /เป็นเลิศเฉพาะด้าน ได้แก่ ๑) โครงการอาชีวศึกษาเป็นเลิศ ๒) โครงการอาชีวศึกษาไทยเป็น Hub ASEAN ๓) อาชีวศึกษาสู่สากล ๔) มหาวิทยาลัยเปิดปริญญาตรีในสายวิชาชีพ ๕) โครงการ Echo English Vocational ๖) โครงการอบรม Boot Camp ระดับอาชีวศึกษา ๗) โครงการสอนภาษาอังกฤษให้กับนักศึกษาอาชีวะที่จบไปแล้ว ๘) โครงการพัฒนาวิชาภาษาจีน และ ๙) โครงการ Education Hub

๒.๒ การส่งเสริม สนับสนุนการผลิตกำลังคนด้านอาชีวะ ได้แก่ ๑) การให้ทุนศึกษาด้านวิชาชีพ ช่างเทคนิคและบัณฑิตนักปฏิบัติ (TTS) ๒) การให้ทุนกู้ยืมในสาขาที่ขาดแคลน ๓) การสร้างค่านิยมอาชีวศึกษา และ ๔) การส่งเสริมอาชีวะจิตอาสา

๒.๓ การประสานพลังประชารัฐด้านการศึกษา ได้แก่ ๑) ทวิศึกษา ๒) ทวิภาคี ๓) สหกิจศึกษา/Work-integrated Learning (WiL) ๔) การสานพลังประชารัฐ และ ๕) การปรับโรงงานเป็นโรงเรียน

๒.๔ การส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างการผลิตและพัฒนากำลังคน ได้แก่ ๑) การจัดทำแผนผลิตและพัฒนากำลังคนให้ตรงกับความต้องการของตลาดงานในกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมาย ๒) โครงการสร้างทักษะการเป็นผู้ประกอบการ Start Up / Spin Off ๓) โครงการจัดการเรียนรู้เป็นผู้ประกอบการทำธุรกิจพอเพียง ๔) โครงการขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษา (STEM Education) ๕) โครงการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ระดับ ม. ปลาย สู่ Thailand ๔.๐ ๖) โครงการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ทั้งในส่วนของโครงการพิเศษ EP/MEP และ EBE โครงการพัฒนา Application ภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสาร ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ภาษาที่สอง พัฒนาครูแกนนำด้านการจัดการเรียนการ สอนภาษาอังกฤษ (Boot Camp) เป็นต้น

๓) การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน จุดเน้นด้านการพัฒนา และเสริมสร้างศักยภาพคน แนวทางหลัก พัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล โดยมีโครงการในการพัฒนาหลักสูตรที่มีความยืดหยุ่น อาทิ โครงการส่งเสริมและพัฒนาหลักสูตร โครงการพัฒนาสื่อคู่มือ Application Website และโครงการพัฒนาหนังสือเรียนเพื่อการเรียนรู้ในห้องเรียน

๔) การสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมกันทางสังคม จุดเน้นด้านการสร้าง โอกาสความเสมอภาค และความเท่าเทียมกันทางสังคม แนวทางหลัก ขยายโอกาสการเข้าถึงบริการทางการศึกษาและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต รวมทั้งการเพิ่มโอกาสและความเสมอภาคในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ โดยมีโครงการต่าง ๆ ดังนี้ ๑) การยกระดับคุณภาพสถานศึกษาที่ต้องการความช่วยเหลือและพัฒนาเป็นพิเศษอย่างเร่งด่วน (ICU) ๒) การคัดเลือกเข้าเรียนมหาวิทยาลัย (Admission) ผ่านระบบ Clearing-House ๓) การบริหารจัดการโรงเรียนขยายโอกาส ๔) โครงการสร้างเสริมคุณภาพสถานศึกษาขนาดเล็กให้ได้มาตรฐานอาชีวศึกษา ๕) การขยายโอกาสการศึกษาวิชาชีพ ๖) ยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ ๗) การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เหมาะกับแรงงานนอกระบบแต่ละกลุ่มอาชีพ ๘) การจัดการศึกษานอกระบบสำหรับเด็กตกหล่น ๙) โครงการลดปัญหาการออกกลางคันของผู้เรียน อาชีวศึกษา ๑๐) No Child Left Behind ๑๑) โครงการเตรียมความพร้อมผู้เรียนอาชีวศึกษา (Pre.Voc.Ed และ ๑๒) โครงการ DLTV / DLIT / ETV เป็นต้น

๕) การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม จุดเน้นด้านการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตประชาชนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม แนวทางหลัก ส่งเสริมและพัฒนาหลักสูตร

กระบวนการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะโครงการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ผลกระทบภัยธรรมชาติ และภัยพิบัติจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

๖) การปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ จุดเน้นด้านการพัฒนาระบบและการบริหารจัดการ แนวทางหลัก ปรับปรุงโครงสร้าง และการบริหารจัดการการศึกษา ทั้งในส่วนของโครงการปรับโครงสร้างการบริหารราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค การจัดตั้งกระทรวงอุดมศึกษา การขับเคลื่อนนโยบายระดับพื้นที่ (ศธภ.และ ศธจ.) และโครงการปฏิบัติการกระจายอำนาจแบบ Cluster สำหรับในส่วนของการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานศึกษานั้น มีโครงการที่สำคัญของการอาชีวศึกษา คือ โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ ระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา การป้องกันและลดปัญหาการทะเลาะวิวาท โครงการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาและการประเมินประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาทุกระดับประเภทการศึกษา และโครงการระบบการควบคุมภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นต้น

ภาพรวมแนวนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการอาชีวศึกษานั้น ส่วนใหญ่จะเน้นไปในเรื่องของการสร้างความสามารถในการแข่งขัน การผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีความรู้ความสามารถ มีความเชี่ยวชาญและเป็นเลิศเฉพาะด้าน มีสมรรถนะในสาขาที่ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ทั้งในส่วนของโครงการอาชีวศึกษาเป็นเลิศ โครงการอาชีวศึกษาไทยเป็น Hub ASEAN อาชีวศึกษาสู่สากล มหาวิทยาลัยเปิดปริญญาตรีในสายวิชาชีพ โครงการ Echo English Vocational โครงการอบรม Boot Camp ระดับอาชีวศึกษา โครงการสอนภาษาอังกฤษให้กับนักศึกษาอาชีวะที่จบไปแล้ว โครงการพัฒนาวิชาภาษาจีน และโครงการ Education Hub โดยการส่งเสริม สนับสนุนการผลิตกำลังคนด้านอาชีวศึกษา ได้แก่ การให้ทุนศึกษาด้านวิชาชีพช่างเทคนิคและบัณฑิตนักปฏิบัติ (TTS) การให้ทุนกู้ยืมในสาขาที่ขาดแคลน การสร้างค่านิยมอาชีวศึกษา และการส่งเสริมอาชีวะจิตอาสา เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับโครงการประสานพลังประชารัฐด้านการศึกษา ได้แก่ โครงการทวิศึกษา โครงการทวิภาคี โครงการสหกิจศึกษา/Work-integrated Learning (WiL) การสานพลังประชารัฐ และการปรับโรงงานเป็นโรงเรียน เป็นต้น

๒.๓ พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑

การจัดการศึกษาอาชีวศึกษามีความสำคัญต่อการขับเคลื่อนภาคเศรษฐกิจของประเทศในภาพรวม เนื่องจากการอาชีวศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการผลิตกำลังคนที่มีคุณภาพและมีสมรรถนะที่สอดคล้องกับภาคแรงงานเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรม ภาคเกษตรกรรม ภาคการท่องเที่ยวและบริการ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้ดำเนินภารกิจดังกล่าว โดยจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษาในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งมีรายละเอียดในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและการอาชีวศึกษา ดังนี้ **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๒๐** ได้บัญญัติความตอนหนึ่งว่า การอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ ให้จัดในสถานศึกษาของรัฐ สถานศึกษาของเอกชน สถานประกอบการ หรือโดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ

ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษาและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยที่พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้บัญญัติรายละเอียดและหลักการในเรื่องดังกล่าวไว้ในส่วนต่าง ๆ ดังนี้

มาตรา ๔ กำหนดความหมายของการอาชีวศึกษา หมายถึง กระบวนการศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี

มาตรา ๖ บัญญัติเกี่ยวกับการจัดอาชีวศึกษา และการฝึกอบรมวิชาชีพ ต้องเป็นการจัดการศึกษาในด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี รวมทั้งเป็นการยกระดับการศึกษาวิชาชีพให้สูงขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยนำความรู้ในทางทฤษฎีอันเป็นสากล และภูมิปัญญาไทยมาพัฒนาผู้รับการศึกษาให้มีความรู้ความสามารถในทางปฏิบัติและมีสมรรถนะจนสามารถนำไปประกอบอาชีพในลักษณะผู้ปฏิบัติหรือผู้ประกอบอาชีพโดยอิสระได้

มาตรา ๘ บัญญัติเกี่ยวกับรูปแบบการจัดอาชีวศึกษา และการฝึกอบรมวิชาชีพ โดยให้จัดการศึกษาได้ ๓ รูปแบบ ดังต่อไปนี้

๑) การศึกษาในระบบ เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เน้นการศึกษาในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันเป็นหลักโดยมีการกำหนดจุดมุ่งหมายวิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลา การวัดและการประเมินผล ที่เป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน

๒) การศึกษานอกระบบ เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมายรูปแบบ วิธีการศึกษา ระยะเวลา การวัดและการประเมินผลที่เป็นเงื่อนไขของ การสำเร็จการศึกษาโดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม

๓) การศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันกับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐในเรื่องการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล โดยผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบัน และเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ

เพื่อประโยชน์ในการผลิตและพัฒนากำลังคน สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันสามารถจัดการศึกษาในหลายรูปแบบรวมกันก็ได้ ทั้งนี้ สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันนั้น ต้องมุ่งเน้นจัดการศึกษาระบบทวิภาคีเป็นสำคัญ

มาตรา ๙ บัญญัติเกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ ซึ่งให้จัดได้ตามหลักสูตรที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด ดังต่อไปนี้

๑) ประกาศนียบัตรวิชาชีพ

๒) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

๓) ปริญญาตรีสาขาสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ

โดยที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษาอาจกำหนดหลักสูตรที่จัดขึ้นเพื่อเพิ่มเติมความรู้ หรือทักษะในการประกอบอาชีพหรือการศึกษาต่อ ซึ่งจัดขึ้นเป็นโครงการหรือสำหรับเป้าหมายเฉพาะได้

มาตรา ๑๐ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๖ การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึก อบรมวิชาชีพต้องคำนึงถึง

๑) การมีเอกภาพด้านนโยบายและมีความหลากหลายในทางปฏิบัติโดยมีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่สถานศึกษาอาชีวศึกษาและสถาบัน

๒) การศึกษาในด้านวิชาชีพสำหรับประชาชนวัยเรียนและวัยทำงานตามความถนัดและความสนใจอย่างทั่วถึงและต่อเนื่องจนถึงระดับปริญญาตรี

๓) การมีส่วนร่วมของชุมชน สังคม และสถานประกอบการในการกำหนดนโยบาย การผลิตและพัฒนากำลังคน รวมทั้งการกำหนดมาตรฐานการอาชีวศึกษา

๔) การศึกษาที่มีความยืดหยุ่น หลากหลายและมีระบบเทียบโอนผลการเรียนและระบบเทียบประสบการณ์การทำงานของบุคคลเพื่อเข้ารับการศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

๕) การมีระบบจูงใจให้สถานประกอบการมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ

๖) การระดมทรัพยากรทั้งจากภาครัฐและเอกชนในการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ โดยคำนึงถึงการประสานประโยชน์อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

๗) การมีระบบการพัฒนาครูและคณาจารย์ของการอาชีวศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี

มาตรา ๑๑ บัญญัติเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ใน (๔) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับลักษณะของสถานประกอบการที่จะเข้าร่วมจัดการอาชีวศึกษาและการฝึก อบรมวิชาชีพ หลักสูตรการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพในสถานประกอบการ ตลอดจนหลักเกณฑ์การฝึกงาน การเทียบโอนผลการเรียนหรือประสบการณ์ทำงาน ในสถานประกอบการ เพื่อขอรับคุณวุฒิการศึกษาจากสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบัน และใน (๖) บัญญัติเกี่ยวกับเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ทางภาษีสำหรับสถานประกอบการที่ร่วมจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี โดยกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับการได้รับสิทธิประโยชน์และการเชิดชูเกียรติแก่สถานประกอบการ สมาคมวิชาชีพ หรือองค์กรอื่น ตลอดจนการส่งเสริมความร่วมมือในการจัดการ อาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษา สถาบัน และสถานประกอบการ

ภายใต้บทบัญญัติในพระราชบัญญัติดังกล่าวข้างต้น ซึ่งเป็นเพียงหลักการส่วนหนึ่งที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งมีหลักการและแนวทางที่สำคัญในการสร้างความมั่นคงและสร้างความเข้มแข็งให้กับการอาชีวศึกษา ที่เน้นย้ำและให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี ซึ่งสถานประกอบการมีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนกระบวนการจัดการศึกษาดังกล่าวให้เดินหน้าไปได้อย่างเป็นระบบ มีคุณภาพและได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับ โดยที่มีเป้าหมายสำคัญที่จะยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการอาชีวศึกษาไทย เพื่อเพิ่มผลผลิตและพัฒนาบุคลากรทางด้านอาชีวศึกษาที่มีคุณภาพ พัฒนาศักยภาพการอาชีวศึกษาในการสร้างความรู้และสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

๒.๔ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔)

หลักการพัฒนาประเทศที่สำคัญ ในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) ยึดหลัก “ปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง” “การพัฒนาที่ยั่งยืน” และ “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” ที่ต่อเนื่องจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๙ ถึงฉบับที่ ๑๑ และยึดหลักการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ลดความเหลื่อมล้ำ และขับเคลื่อนการเจริญเติบโตจากการเพิ่มผลิตภาพการผลิตบนฐานการใช้ภูมิปัญญาและนวัตกรรม

ภายใต้เงื่อนไขและสภาพแวดล้อมด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นทั้งในและต่างประเทศ จะเป็นแรงกดดันให้ประเทศไทยต้องปรับตัวและมีการบริหารความเสี่ยงอย่างชาญฉลาดมากขึ้น ต่อจากนี้ไป ประเทศไทยต้องปรับเปลี่ยนครั้งใหญ่ เพื่อแก้ไขปัญหารากฐานสำคัญที่เป็น จุดอ่อนและข้อจำกัดของประเทศที่สั่งสมมานาน ในขณะเดียวกันดำเนินยุทธศาสตร์เชิงรุกเพื่อใช้ประโยชน์จาก จุดแข็งและจุดเด่นของประเทศ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องให้ความสำคัญกับประเด็นที่มีลักษณะการบูรณาการ เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาการจัดสรรงบประมาณ เพื่อการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติเกิดผลสัมฤทธิ์ได้อย่างแท้จริง ในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและสนับสนุนอาชีวศึกษาเกษตร โดยระบุไว้ในส่วนต่าง ๆ ดังนี้

๒.๒.๔ การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำ ในช่วง ๕ ปีต่อจากนี้ไปยังต้องมุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพบริการทางสังคมให้ทั่วถึงโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการศึกษาและสาธารณสุข รวมทั้งการปิดช่องว่างการคุ้มครองทางสังคมอื่น ๆ ต่อเนื่องจากที่ได้ผลักดันในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ และมุ่งเน้นมากขึ้นในเรื่องการเพิ่มทักษะแรงงานและการใช้นโยบายแรงงานที่สนับสนุนการเพิ่มผลิตภาพแรงงานและเสริมสร้างรายได้สูงขึ้น ประเด็นการพัฒนาที่สำคัญ มีดังนี้

๑) การสร้างโอกาสให้กับกลุ่มเป้าหมายประชากรร้อยละ ๔๐ ที่มีรายได้ต่ำสุด โดยจัดบริการของรัฐที่มีคุณภาพทั้งด้านการศึกษา สาธารณสุข ให้กับผู้ที่ด้อยโอกาสและผู้ที่อาศัยในพื้นที่ห่างไกล การจัดสรรที่ดินทำกินอย่างมีเงื่อนไขเพื่อป้องกันการเปลี่ยนมือผู้ได้รับการจัดสรรที่ดินให้แก่กลุ่มคนจนในภาคเกษตรที่ไร้ที่ดินทำกิน การพัฒนาทักษะของกลุ่มเป้าหมายให้สามารถประกอบอาชีพและมีรายได้การพัฒนาระบบการประกันภัยพืชผล การจัดตั้งธนาคารที่ดิน และการพัฒนาองค์กรการเงินฐานราก

๒) การสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่งการสนับสนุนในเรื่องการสร้างอาชีพ รายได้ และให้ความช่วยเหลือที่เชื่อมโยงการเพิ่มผลิตภาพสำหรับประชากรกลุ่มร้อยละ ๔๐ รายได้ต่ำสุด ผู้ด้อยโอกาส สตรี และผู้สูงอายุ อาทิ การสนับสนุนธุรกิจขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดย่อม วิสาหกิจชุมชนและวิสาหกิจเพื่อสังคม การพัฒนาองค์กรการเงินฐานรากและการเข้าถึงเงินทุนเพื่อสร้างอาชีพ และการสนับสนุนการเข้าถึง ปัจจัยการผลิตคุณภาพดีที่ราคาเป็นธรรม และในขณะเดียวกันก็ต้องเพิ่มประสิทธิภาพการใช้งบประมาณเชิงพื้นที่และบูรณาการเพื่อการลดความเหลื่อมล้ำ

๓) การกระจายการจัดบริการภาครัฐให้มีความครอบคลุมและทั่วถึงทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพในด้านการศึกษา สาธารณสุข โครงสร้างพื้นฐาน และการจัดสวัสดิการ รวมทั้งการจัดสรรทรัพยากรให้มีการกระจายตัวอย่างเป็นธรรม สร้างปัจจัยแวดล้อมทางธุรกิจ รวมทั้งการปรับกฎหมายกฎระเบียบให้เกิดการแข่งขันที่เป็นธรรม

๔) การสร้างชุมชนเข้มแข็งให้เป็นพลังร่วมทางสังคมในการสนับสนุนการพัฒนาและพร้อมรับผลประโยชน์จากการพัฒนา โดยส่งเสริมการประกอบอาชีพของผู้ประกอบการระดับชุมชน การสนับสนุนศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนเพื่อยกระดับทักษะของคนในชุมชน ส่งเสริมให้ชุมชนจัดสวัสดิการและบริการในชุมชน และผลักดันกลไกการกระจายที่ดินทำกินและการบริหารจัดการที่ดินของชุมชน เพื่อแก้ไขปัญหาการไม่มีที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย รวมถึงการมีสิทธิในการบริหารจัดการทรัพยากรในพื้นที่

๒.๒.๕ การปรับโครงสร้างการผลิตและการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจในแต่ละช่วงของห่วงโซ่มูลค่า โดยการพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งให้กับปัจจัยพื้นฐานและทุนทางเศรษฐกิจให้สนับสนุนการเพิ่มศักยภาพของฐานการผลิตและฐานรายได้เดิม และสร้างฐานการผลิตและรายได้ใหม่ให้กับระบบ

เศรษฐกิจ และยกระดับห่วงโซ่มูลค่าด้วยการใช้เทคโนโลยีวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างนวัตกรรมการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับความต้องการของตลาด รวมทั้งยกระดับมาตรฐานสินค้าและบริการ สร้างสังคมผู้ประกอบการที่มีทักษะในการทำธุรกิจทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี พัฒนาพื้นที่ชายแดนที่มีศักยภาพ และพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ เพื่อรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ และขับเคลื่อนเศรษฐกิจเข้าสู่การเป็นประเทศรายได้สูงในอนาคต

๒.๒.๖ การปรับระบบการผลิตการเกษตรให้สอดคล้องกับพันธกรณีในด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและศักยภาพของพื้นที่ รวมทั้งสนับสนุนการสร้างองค์ความรู้ทางวิชาการเกษตร วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมแบบมีส่วนร่วมที่เชื่อมโยงกับฐานทรัพยากรชีวภาพ (Bio Based) ในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้าเกษตร มีความปลอดภัย ไม่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนและสิ่งแวดล้อมของประเทศ เน้นการพัฒนาระบบเกษตรกรรมที่ยั่งยืนและการขยายโอกาสในการเข้าถึงพื้นที่ทำกินของเกษตรกร ส่งเสริมการรวมกลุ่มทางการเกษตรจากกิจการที่เป็นเจ้าของคนเดียว เป็นการประกอบการในลักษณะสหกรณ์ ห้างหุ้นส่วน และบริษัทเพื่อให้เกิดการประหยัดต่อขนาด ลดการทำงาน ต่ำระดับ และสามารถใช้เทคโนโลยีการผลิตในระดับที่เหมาะสม รวมทั้งใช้กลไกตลาดในการป้องกันความเสี่ยง

๒.๒.๗ การเพิ่มศักยภาพฐานการผลิตและบริการเดิมและการต่อยอดไปสู่ฐานการผลิตและบริการให้โดยใช้เทคโนโลยีที่เข้มข้นและนวัตกรรม วางรากฐานการพัฒนาอุตสาหกรรมสำหรับอนาคต ทั้งในด้านการเตรียมคนและโครงสร้างพื้นฐาน สร้างระบบกลไกและเครือข่ายที่เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพในการเชื่อมโยงความร่วมมือของภาคธุรกิจในลักษณะคลัสเตอร์

๒.๒.๘ การส่งเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจกระแสใหม่ อาทิ เศรษฐกิจดิจิทัล เศรษฐกิจฐานชีวภาพ เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม และการพัฒนาวิสาหกิจตั้งใหม่ (Start Up) และวิสาหกิจเพื่อสังคม รวมถึงการสร้างสังคมผู้ประกอบการ เพื่อต่อยอดฐานการผลิตและบริการและฐานเดิมและสร้างฐานใหม่

๒.๒.๙ การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจบริการและการท่องเที่ยวที่มีศักยภาพให้เติบโตและสนับสนุนภาคการผลิต เน้นการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนในการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่คำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับของระบบนิเวศและศักยภาพของพื้นที่ รวมทั้งการสร้างมูลค่าเพิ่มในอุตสาหกรรมกีฬาให้ครอบคลุมทุกมิติและครบวงจรทั้งการผลิตและธุรกิจที่เกี่ยวข้อง

๒.๒.๑๐ การสร้างความเชื่อมโยงระหว่างภาคการผลิต เพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ ขยายฐานเศรษฐกิจให้กว้างขึ้น และต่อยอดห่วงโซ่การผลิตให้เข้มแข็งขึ้น โดยการเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิต และนำผลการวิจัยและการพัฒนาที่เกี่ยวข้องมาใช้ประโยชน์ในการสร้างผลิตภัณฑ์เชิงพาณิชย์ที่หลากหลายและสอดคล้องกับความต้องการของตลาด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาความเชื่อมโยงด้านการคมนาคมขนส่ง โลจิสติกส์ และโทรคมนาคมในกรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคภายใต้แผนงาน GMS, ACMECS, IMT-GT, JDS และ BIMSTEC และภูมิภาคอาเซียนเพื่ออำนวยความสะดวกและลดต้นทุนด้านโลจิสติกส์ โดยพัฒนาความเชื่อมโยงตามแผนแม่บทว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียนให้มีความต่อเนื่องและเป็นโครงข่ายที่สมบูรณ์ พัฒนารูปแบบและบริการการขนส่งและโลจิสติกส์ที่มีประสิทธิภาพและได้มาตรฐานสากล ปรับปรุงกฎระเบียบการขนส่งคนและสินค้าที่เกี่ยวข้อง และพัฒนาบุคลากรในธุรกิจ

การขนส่งและบริการโลจิสติกส์ และเชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจตามแนวพื้นที่ชายแดน เขตเศรษฐกิจชายแดนตลอดจนเชื่อมโยงระบบการผลิตกับพื้นที่ตอนในของประเทศ

๒.๒.๑๑ การพัฒนาวิสาหกิจขนาดย่อย ขนาดเล็กและขนาดกลาง วิสาหกิจชุมชน และวิสาหกิจเพื่อสังคม เพื่อขยายฐานการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้มีความรอบคลุมมากขึ้น เป็นการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจสาหรับกลุ่มต่างๆ ในสังคม โดยดำเนินการควบคู่ไปกับการพัฒนาและส่งเสริมสังคมผู้ประกอบการเพื่อส่งเสริมผู้ประกอบการที่ผลิตได้และขายเป็น

๒.๕ ยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา นโยบาย ยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา ในระยะ ๑๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๖๙)

ยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา นโยบายยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา ในระยะ ๑๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๖๙) นั้น สาระสำคัญอยู่ที่การจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาของคณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษาด้านการกำหนดนโยบาย เป้าหมายการผลิตและแผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาให้ความสำคัญกับคุณภาพผู้สำเร็จอาชีวศึกษาเป็นสำคัญ โดยมุ่งปรับปรุงปัจจัยสนับสนุนและกระบวนการจัดอาชีวศึกษาให้เกิดคุณภาพ ทั้งในด้าน

๑) สารสนเทศสำคัญที่จะเป็นตัวบ่งชี้แนวทางการพัฒนากำลังคนในระดับโลก ระดับภูมิภาค ระดับประเทศ ระดับกลุ่มจังหวัด และระดับจังหวัด

๒) ให้ความสำคัญกับครู และผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จ โดยมุ่งเพิ่มพูนขีดความสามารถของครูในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

๓) ยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องและเชื่อมโยงกับสถานประกอบการโดยเน้นความร่วมมือในการจัดอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี และการฝึกงาน

๔) เตรียมความพร้อมกำลังคนรองรับการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในส่วนของการตั้งรับและเชิงรุกได้แก่ การเพิ่มขีดความสามารถทางภาษา และสมรรถนะกำลังคนอาชีวศึกษาให้มีมาตรฐานในระดับสากล

โดยมีประเด็นนโยบายและยุทธศาสตร์ที่สำคัญ ดังนี้

นโยบายที่ ๑ : มุ่งสร้าง/ผลิตกำลังคนอาชีวศึกษา ให้ตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน ผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาภายใต้บริบทความร่วมมือกับสถานประกอบการให้ได้ตามเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองและฝึกอบรมวิชาชีพกำลังคนอาชีวศึกษาที่อยู่นอกระบบให้เพิ่มขึ้น มียุทธศาสตร์ที่สำคัญ คือ มุ่งพัฒนาคุณภาพและปริมาณผู้เรียนให้สัมพันธ์กับความต้องการของตลาดแรงงานในประเทศและระดับสากล ผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับของตลาดแรงงานและสังคมทั้งในประเทศ ภูมิภาคอาเซียน และระดับสากล โดยมีโครงการสำคัญ อาทิ โครงการศึกษาความต้องการการผลิตและพัฒนากำลังคน ทั้งปริมาณและคุณภาพภายในประเทศ ๑) ระดับจังหวัด ๒) ระดับกลุ่มจังหวัด และ ๓) ระดับกลุ่มอุตสาหกรรม/กลุ่มอาชีพ โครงการศึกษาความต้องการการผลิตและพัฒนากำลังคนตามกรอบความร่วมมือกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนและสากล โครงการศึกษาเป้าหมายการผลิตและพัฒนากำลังคนระดับกลางของ

ประเทศไทย ระยะ ๑๕ ปี (ปีการศึกษา ๒๕๕๕ - ๒๕๖๙) ระยะที่ ๑ ระหว่างปี ๒๕๕๕ - ๒๕๖๑ (๖๐ : ๔๐) และระยะที่ ๒ ระหว่างปี ๒๕๖๒ - ๒๕๖๙ (๗๐ : ๓๐) รวมถึงส่งเสริมและพัฒนาการจัดอาชีวศึกษา และการฝึกอบรมวิชาชีพด้วยรูปแบบที่หลากหลายทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาระบบทวิภาคี ทั้งในส่วนของโครงการแลกเปลี่ยนการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาและสถานประกอบการในกลุ่มจังหวัดโครงการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนและระดับสากล รวมถึงโครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษาอาชีวศึกษาระหว่างประเทศ นอกจากนี้ยังมีการส่งเสริม สนับสนุน และเร่งรัดการจัดอาชีวศึกษาด้านความร่วมมือ ผลิตและพัฒนากำลังคนร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ โดยเฉพาะการศึกษาระบบทวิภาคีและการฝึกประสบการณ์วิชาชีพตามสาขาวิชาที่เป็นความต้องการของตลาดแรงงาน อาทิ โครงการพัฒนาหลักสูตรทวิภาคีให้สอดคล้องกับขนาดและความสามารถของสถานประกอบการโดยเฉพาะ SME ภายใต้ความร่วมมือกับสถานประกอบการ โครงการจัดตั้งคณะกรรมการบริหารความร่วมมือในการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาระดับจังหวัด โครงการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับสถานประกอบการในการจัดการฝึกงานและฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และสิ่งสำคัญของการอาชีวศึกษาคือการปรับภาพลักษณ์ทัศนคติและสร้างการยอมรับของสังคมที่มีต่อการเรียนสายอาชีพด้วยกระบวนการเชิงคุณภาพให้กับนักเรียน กลุ่มผู้ปกครองและชุมชน โดยมีโครงการต่าง ๆ เช่น โครงการส่งเสริมให้มีการสร้างรายได้ระหว่างเรียนเพื่อเพิ่มประสบการณ์ของผู้เรียนและลดภาระค่าใช้จ่ายของผู้ปกครอง โครงการพัฒนาระบบการแนะแนวอาชีพเชิงรุกเพื่อให้สามารถเข้าถึง พ่อแม่ ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โครงการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ภาพลักษณ์เชิงคุณภาพไปยังกลุ่มเป้าหมายให้เห็นความสำคัญของการเรียนอาชีวศึกษา ที่จะสร้างให้เกิด “การศึกษาเพื่ออาชีพ คือ ดวงประทีปส่องชีวิต ช่วยเสริมสร้างเศรษฐกิจเพื่อชีวิตที่มั่นคง” โครงการสร้างภาพยนตร์เพื่อประชาสัมพันธ์ และปรับภาพลักษณ์เกี่ยวกับวิถีชีวิตชาวอาชีวศึกษาเชิงสร้างสรรค์ โครงการส่งเสริมคนดีศรีอาชีวะ โครงการเยาวชนอาชีวะสัมพันธ์ร่วมสร้างสรรค์สังคม และโครงการอาชีวะอาสา เพื่อพัฒนาสังคม เป็นต้น

ยุทธศาสตร์ต่อมาคือการเพิ่มโอกาสการเรียนและการฝึกอบรมวิชาชีพอาชีวศึกษาให้กับกลุ่มผู้อยู่นอกระบบ โดยการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพให้ผู้อยู่นอกระบบการศึกษา ให้สามารถสร้างงานสร้างรายได้ มีโครงการสำคัญ เช่น โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์และยกระดับรายได้ของชุมชน และโครงการฝึกอาชีพระยะสั้นตามความต้องการของตลาดแรงงาน การส่งเสริม สนับสนุน และร่วมมือพัฒนาการจัดอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพตลอดชีวิตให้แก่ผู้ปฏิบัติงานในสถานประกอบการและผู้อยู่นอกระบบ เช่น โครงการเทียบโอนประสบการณ์ในการทำงานเพื่อให้คุณวุฒิทางการศึกษา โครงการอบรมฝึกอาชีพร่วมกับหน่วยงานตามโครงการพระราชดำริ โครงการฝึกอาชีพร่วมกับผู้รับผิดชอบโครงการตามนโยบายยุทธศาสตร์ โครงการฝึกอาชีพให้กับผู้พิการ สูงอายุผู้ด้อยโอกาส นอกจากนี้ ยังมีในส่วนของการส่งเสริมสนับสนุนอบรมวิชาชีพเพื่อการพัฒนาต่อยอดอาชีพเดิมหรือสร้างอาชีพใหม่สำหรับผู้ประกอบอาชีพอิสระ อาทิ โครงการฝึกอบรมฝีมือแรงงานเพื่อสร้างหรือเปลี่ยนอาชีพที่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน และโครงการอบรมยกระดับฝีมือแรงงานหลังเข้าสู่ตลาดแรงงาน เป็นต้น ยุทธศาสตร์ที่สำคัญอีกประเด็นคือ พัฒนาระบบการประเมินมาตรฐานวิชาชีพตามระบบคุณวุฒิวิชาชีพ มีกลยุทธ์ที่สำคัญ คือ การพัฒนาหลักสูตรให้มีผลลัพธ์การเรียนรู้ เป็นไปตามสมรรถนะของกรอบคุณวุฒิวิชาชีพ โดยมีโครงการสำคัญ อาทิ โครงการศึกษารูปแบบการพัฒนาหลักสูตรเป็นไปตามกรอบคุณวุฒิวิชาชีพ โดยความร่วมมือกับสถานประกอบการ โครงการพัฒนาคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรให้มีผลลัพธ์การเรียนรู้ให้ตรงกับ

สมรรถนะตามกรอบคุณวุฒิวิชาชีพ การพัฒนาระบบประเมินมาตรฐานวิชาชีพตรงตามคุณวุฒิวิชาชีพ มีโครงการสำคัญ คือ โครงการพัฒนาระบบประเมินมาตรฐานวิชาชีพโดยความร่วมมือของสถานประกอบการ โครงการฝึกอบรมพัฒนาคณะกรรมการผู้ประเมินมาตรฐานวิชาชีพ เป็นต้น

นโยบายที่ ๒ : พัฒนาปริมาณและคุณภาพของครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษา มีเป้าหมายสำคัญ คือ มีปริมาณครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษาพอเพียงต่อการจัดการศึกษาระดับ ปวช. ระดับ ปวส. และระดับปริญญาตรี สายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการและการฝึกอบรมวิชาชีพ รวมถึงการพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษาให้มีคุณภาพและได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ มียุทธศาสตร์ที่สำคัญ คือ สร้างเสริมปริมาณครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษา โดยเฉพาะการสนับสนุนบุคลากรทางการศึกษาด้านการอาชีวศึกษาจากภาครัฐ โครงการขออัตรากำลังข้าราชการ พนักงานราชการให้พอเพียง โครงการขอรับงบประมาณค่าจ้างชั่วคราวครูและเจ้าหน้าที่โครงการคุรุทายาทครูวิชาชีพ (ขอทุนการศึกษาและอัตราบรรจุแต่งตั้งครูวิชาชีพพันธุ์ใหม่ให้แก่ผู้เรียนตั้งแต่ระดับ ปวช. ปวส. และปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ) โครงการเชิญครูเกษียณ อายุราชการเป็นครูพิเศษ อาจารย์พิเศษ โครงการสร้างระบบเครือข่ายผู้เชี่ยวชาญจากสถานประกอบการเป็นครูพิเศษ อาจารย์พิเศษ โครงการครูพิเศษจากภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้านและผู้เชี่ยวชาญในท้องถิ่น นอกจากนี้ ยังมียุทธศาสตร์ในการสร้างเสริมสมรรถนะและประสบการณ์เพื่อคุณภาพของครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษา การส่งเสริมการศึกษาต่อ การฝึกอบรมและการปฏิบัติงาน มีโครงการสำคัญ อาทิ โครงการรัฐจัดทุนการศึกษาต่อปริญญาโทและปริญญาเอกทั้งในประเทศและต่างประเทศในสาขาวิชาที่เปิดสอนระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการโครงการรัฐจัดทุนการฝึกอบรมเทคโนโลยีใหม่ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ในสาขาวิชาที่เปิดสอนระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ โครงการกำหนดมาตรการให้ครูวิชาชีพได้มีการพัฒนาสมรรถนะและประสบการณ์ด้านวิชาชีพอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ โครงการกำหนดมาตรการให้มีการนำผลสัมฤทธิ์ที่เกิดต่อผู้เรียนไปใช้ในการพิจารณาความดีความชอบ เลื่อนขั้นเงินเดือน ให้ค่าตอบแทน การเลื่อนวิทยฐานะ โครงการจัดตั้งหน่วยศึกษานิเทศก์ในสถาบันการอาชีวศึกษาโครงการจัดตั้งสถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรอาชีวศึกษา (ทำหน้าที่พัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรอาชีวศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน) โครงการพัฒนาขีดความสามารถในการบริหารจัดการอาชีวศึกษา โครงการพัฒนาขีดความสามารถของครูในการจัดการเรียนการสอน โครงการพัฒนาขีดความสามารถของศึกษานิเทศก์ในการนิเทศ โครงการพัฒนาขีดความสามารถของเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานสนับสนุนการจัดการอาชีวศึกษา โครงการพัฒนาขีดความสามารถด้านภาษาอังกฤษ โครงการพัฒนาครูในการใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนการสอน โครงการพัฒนาศักยภาพในการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน โครงการส่งเสริม สนับสนุนให้ครูจัดทำตำรา เอกสารที่ใช้ในการเรียนการสอน ยุทธศาสตร์ในการสร้างโอกาสและความร่วมมือในการสร้างเสริมคุณภาพครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษา โครงการปรับบทบาทหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ให้รับผิดชอบสถานศึกษาอาชีวศึกษาทั้งของรัฐและของเอกชน โครงการร่วมกับคุรุสภากำหนดมาตรฐานผู้ประกอบวิชาชีพด้านอาชีวศึกษาเป็นการเฉพาะ (กำหนดมาตรฐานในการขอใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูวิชาชีพใบอนุญาตประกอบวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษา ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพศึกษานิเทศก์ด้านอาชีวศึกษา) โครงการร่วมกับสำนักงาน ก.ค.ศ. กำหนดมาตรฐานตำแหน่งมาตรฐานวิทยฐานะสำหรับครูวิชาชีพ ผู้บริหาร

สถานศึกษาอาชีวศึกษาและศึกษานิเทศก์ด้านอาชีวศึกษาเป็นการเฉพาะ โครงการร่วมกับสำนักงาน ก.ค.ศ. และกระทรวงการคลังกำหนดมาตรฐานชั่วโมง การสอนขั้นต่ำและขั้นสูงของครูในสถานศึกษาอาชีวศึกษา ทั้งครูวิชาสามัญและครูวิชาชีพ โครงการร่วมกับสำนักงาน ก.ค.ศ.ปรับปรุง กฎ ระเบียบที่เป็นอุปสรรค ในการบรรจุแต่งตั้ง ผู้ที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ ด้านวิชาชีพเป็นครูวิชาชีพและคณาจารย์ โดยกำหนดอัตราเงินเดือน ค่าตอบแทนตามความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ โครงการจัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ โครงการกำหนดหลักเกณฑ์ในการแต่งตั้ง การทดสอบ การฝึกอบรมและการออกใบรับรองการเป็นครูฝึกในสถานประกอบการ โครงการความร่วมมือด้านวิชาการกับภาคเอกชนโดยใช้มาตรการด้านภาษีอากรเป็นแรงจูงใจ โครงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเผยแพร่ภูมิปัญญาระหว่างภาคเอกชน ชุมชนและสถานศึกษา โครงการพัฒนาความยั่งยืนของภูมิปัญญาท้องถิ่น และโครงการยกระดับภูมิปัญญาท้องถิ่น สิ่งประดิษฐ์ชุมชนสู่อุตสาหกรรมเชิงพาณิชย์

นโยบายที่ ๓ : พัฒนาคุณภาพสถานศึกษา และแหล่งเรียนรู้ใหม่ โดยมีเป้าหมายสำคัญ สถานศึกษาของอาชีวศึกษามีมาตรฐานในด้านการจัดการเรียนการสอนในระดับ ปวช., ปวส. และปริญญาตรี สายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ และเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน โดยความร่วมมือทางวิชาการระหว่างหน่วยงาน สถานศึกษา สถานประกอบการทั้งภายในและต่างประเทศ โดยมียุทธศาสตร์ที่สำคัญ คือ ยกระดับมาตรฐานสถานศึกษาของอาชีวศึกษาในด้านการจัดการเรียนการสอนในระดับ ปวช., ปวส.และปริญญาตรี สายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการและเพิ่มศักยภาพให้เป็นแหล่งเรียนรู้วิชาชีพและฝึกอบรมวิชาชีพของชุมชน มีการพัฒนาโครงสร้างและเครือข่ายการเรียนรู้ โครงการส่งเสริมความร่วมมือการจัดการเรียนการสอนร่วมกับสถานประกอบการหน่วยงานภาครัฐและเอกชน โครงการสร้างเครือข่ายความร่วมมือและใช้ทรัพยากรร่วมกัน โครงการส่งเสริมความร่วมมือและพัฒนาเครือข่ายภายใต้ข้อมูลและระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ โครงการบริหารจัดการตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐมีธรรมาภิบาลโดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โครงการพัฒนาระบบสารสนเทศหรือการบริหารจัดการ โครงการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในให้เชื่อมโยงกับการประกันคุณภาพภายนอก โครงการพัฒนาศูนย์วิทยบริการให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัย ทั้งนี้มียุทธศาสตร์ความร่วมมือกับสถานประกอบการในการเปิดสอนระดับปวช.,ปวส. และปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ โครงการร่วมมือกับสถานประกอบการในการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนระดับปวช., ปวส. และปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ โครงการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาในการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี สายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ โครงการจัดหาแหล่งสนับสนุนจากต่างประเทศ โครงการพัฒนาและเพิ่มจำนวนบุคลากรให้เป็นไปตามมาตรฐานของการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา โครงการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับสถานประกอบการด้านการวิจัย โครงการผลิตผลงานวิจัยและนวัตกรรมเพื่อสนองตอบความต้องการของสถานประกอบการและชุมชน โครงการศึกษาดูงานสถานประกอบการและสถานศึกษา ทั้งในและต่างประเทศโครงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้บุคลากรระหว่างหน่วยงาน สถานศึกษา ทั้งภายในและต่างประเทศ โครงการแลกเปลี่ยนนักวิจัยระหว่างหน่วยงาน สถานศึกษา ทั้งในและต่างประเทศ โครงการฝึกอบรมเพื่อการพัฒนาอาชีวศึกษา ทั้งภายในและต่างประเทศ และโครงการให้ทุนสัมมนาวิชาการประชุมวิชาการ

นโยบายที่ ๔ : การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ เป้าหมายสำคัญ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษามีทักษะการบริหารอย่างมีคุณภาพโดยการมีส่วนร่วม ยุทธศาสตร์ที่สำคัญ คือ การยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมและพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพผู้บริหาร มีโครงการสำคัญ อาทิ โครงการพัฒนาผู้บริหารโดยฝึกประสบการณ์ จริง (On the Job Training) โครงการฝึกอบรมวิชาการด้านการบริหารสถานศึกษา โครงการฝึกอบรม ICT เพื่อการบริหาร โครงการจัดการระบบตั้งศูนย์ ข้อมูลเทคโนโลยี สารสนเทศในสถานศึกษาอาชีวศึกษา โครงการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายรายหัวตามประเภทสาขาวิชา โครงการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายในการพัฒนาบุคลากร โครงการการวิเคราะห์งบประมาณการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ เป็นต้น

๒.๖ สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตร

สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตร (Vocational Education Institution of Agriculture) เกิดจากการรวมตัวของ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยแบ่งจัดตั้งเป็น ๔ แห่งใน ๔ ภูมิภาค เดิมมีชื่อว่า วิทยาลัยเกษตรกรรม เป็นวิทยาลัยในสังกัดกรมอาชีวศึกษา เกี่ยวกับเกษตรกรรมของประเทศไทยต่อมาจึงมีการจัดตั้งวิทยาลัยชุมชนเป็นหน่วยงานภายใน จึงได้เปลี่ยนชื่อเป็น วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี และเปิดการสอนทางด้านเทคโนโลยีและบริหารธุรกิจ ในระดับระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และปริญญาตรี สายเทคโนโลยีและสายปฏิบัติการ ตามมาตรฐานสถาบันคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๖

วิทยาลัยเกษตรกรรม จัดตั้งขึ้นภายใต้วัตถุประสงค์เพื่อสร้างนักเกษตรกรรมที่มีความรู้ความสามารถและทักษะด้านทักษะวิชาชีพเกษตร มีการจัดการเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) สาขาเกษตรทั่วไป เน้นให้มีความรู้พื้นฐานของเกษตรในด้านต่าง ๆ เช่น พื้นฐานด้านพืช พื้นฐานด้านสัตว์ พื้นฐานด้านช่างจักรกลเกษตร และพื้นฐานด้านประมง ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้มีทักษะและฝึกปฏิบัติงานจริง แยกเป็นประเภทวิชาเกษตรศาสตร์ สาขาวิชาพืชศาสตร์ สาขาวิชาสัตวศาสตร์ สาขาวิชาอุตสาหกรรมเกษตร สาขาวิชาช่างกลเกษตร ประเภทวิชาประมง สาขาวิชาเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ สาชาวิชาแปรรูปสัตว์น้ำ สาขาวิชาการจัดการประมง ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ เพื่อปลูกฝังให้ผู้เรียนมีทักษะและความชำนาญในวิชาชีพ พร้อมออกไปเป็นนักเกษตรที่มีความชำนาญ และประกอบอาชีพอิสระในด้านต่าง ๆ ตามที่ได้ศึกษามา

วิทยาลัยเกษตรกรรม ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี ในปีการศึกษา ๒๕๓๙ ตามนโยบายปฏิรูปการศึกษา ปี ๒๕๓๘ และ ทำโครงการเกษตรเพื่อชีวิต **"เรียนฟรี อยู่ประจำทำโครงการ"** ของนายสุขวิช รังสิตพล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในสมัยนั้น โครงการส่งเสริมการเรียนการสอนที่สำคัญให้นักศึกษา ได้เรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติ Leaning by Doing โดยวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีทุกแห่งทั้งหมด จะเป็นสมาชิกองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย

ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อกท.) ในแต่ละปีสมาชิกทุกหน่วยจะมีการประชุมวิชาการทั้งระดับ หน่วย เพื่อหาตัวแทนไปแข่งขัน ระดับภาคและระดับชาติ โดยแต่ละวิทยาลัยฯ จะหมุนเวียนเป็นเจ้าภาพ ซึ่งในระดับชาติจะหมุนเวียนจัดงานทั้ง ๔ ภาค โดยเริ่มจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ณ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีศรีษะเกษเป็นครั้งแรก ตามด้วย ภาคเหนือ ภาคใต้ และภาคกลางตามลำดับ ซึ่งในปีการศึกษา ๒๕๕๒ จะเป็นการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๓๑ ณ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีขอนแก่น และในงานประชุมวิชาการองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ได้รับพระกรุณาจากองค์อุปถัมภ์เสด็จทรงเป็นประธานทรงเปิดงานทุกปี เพื่อเป็นขวัญและกำลังในให้นักเรียน-นักศึกษาเกษตรมีความภาคภูมิในวิชาชีพเกษตรและสืบทอดพระดำริด้านการเกษตรขององค์อุปถัมภ์ต่อไป

ประเทศไทยมีวิทยาลัยด้านการเกษตรและการประมงที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ๔๗ แห่ง การแบ่งภาคของวิทยาลัยฯ แบ่งเป็น ๔ ภาค คือ วิทยาลัยเกษตรสังกัดภาคเหนือ วิทยาลัยเกษตรสังกัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ วิทยาลัยเกษตรสังกัดภาคกลาง และวิทยาลัยเกษตรสังกัดภาคใต้ ดังนี้

๑) วิทยาลัยเกษตรสังกัดภาคเหนือ

- วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกำแพงเพชร
- วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงราย
- วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงใหม่
  (ปัจจุบันรวมเข้ากับสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ ๑)
- วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครสวรรค์
- วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีตาก
- วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพะเยา
  (ปัจจุบันรวมเข้ากับสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ ๒)
- วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพิจิตร
- วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเพชรบูรณ์
- วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่
  (ปัจจุบันรวมเข้ากับสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ ๒)
- วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีลำพูน
- วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสุโขทัย
- วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีอุทัยธานี

๒) วิทยาลัยเกษตรสังกัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

- วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีขอนแก่น
- วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีชัยภูมิ

- วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครราชสีมา
- วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีบุรีรัมย์
- วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีมหาสารคาม
- วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยียโสธร
- วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีร้อยเอ็ด
- วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีศรีสะเกษ
- วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีอุดรธานี
- วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีอุบลราชธานี

๓) วิทยาลัยเกษตรสังกัดภาคกลาง

- วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกาญจนบุรี
- วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีฉะเชิงเทรา
  (ปัจจุบันรวมเข้ากับสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง ๓)
- วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีชลบุรี
- วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีชัยนาท
- วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีศูนย์ศิลปาชีพบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีศูนย์ศิลปาชีพบางพูน จังหวัดปทุมธานี
  (ปัจจุบันคือวิทยาลัยการอาชีวศึกษาปทุมธานีและตั้งเป็นสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง ๑)
- วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเพชรบุรี
- วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีราชบุรี
- วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีลพบุรี
- วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสระแก้ว
- วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
- วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสุพรรณบุรี

๔) วิทยาลัยเกษตรสังกัดภาคใต้

- วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกระบี่
- วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีชุมพร
- วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีตรัง
- วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครศรีธรรมราช
- วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพังงา
- วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพัทลุง
- วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีระนอง
- วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสงขลา

- วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสตูล
- วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสุราษฎร์ธานี
- วิทยาลัยประมงติณสูลานนท์ จังหวัดสงขลา
- วิทยาลัยประมงชุมพรเขตรอุดมศักดิ์
- วิทยาลัยประมงปัตตานี

(ปัจจุบันรวมเข้ากับสถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ ๓)

การจัดตั้งเป็น "สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตร" ในวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๕๖ "กฎกระทรวงการรวมสถานศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๖" ได้ประกาศใน ราชกิจจานุเบกษาเพื่อจัดตั้ง **"สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตร"** เป็นการรวมวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี ให้เป็นหน่วยงานเดียวกัน โดยแยกตามภาค ๔ ภาค ดังนี้

๑) สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคเหนือ

๒) สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคกลาง

๓) สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

๔) สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคใต้

การจัดการศึกษาเป็นการศึกษาในระบบและการศึกษาระบบทวิภาคีใช้ระยะเวลา ๒ ปีการศึกษา การจัดภาคเรียนโดยใช้ระบบทวิภาคี โดยกำหนดให้ ๑ ปีการศึกษา แบ่งออกเป็น ๒ ภาคเรียน โดยใน ๑ ภาคเรียน ปกติมีระยะเวลาการศึกษาไม่น้อยกว่า ๑๘ สัปดาห์ สำหรับภาคเรียนฤดูร้อน การกำหนดระยะเวลาและจำนวนหน่วยกิต โดยมีสัดส่วนเทียบเคียงกันได้กับภาคเรียนปกติหรือตามที่คณะกรรมการประจำหลักสูตรพิจารณา

ระยะเวลาการศึกษา

๑) หลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต ใช้เวลาการศึกษา ๒ ปีการศึกษาแต่ไม่เกิน ๔ ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา หรือใช้เวลาไม่เกิน ๖ ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา

๒) การขอโอนผลการศึกษา หรือขอประเมินเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวง ศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดการศึกษาและการประเมินผลการศึกษาระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยี หรือสายปฏิบัติการของสถาบันการอาชีวศึกษา

๒.๗) ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจัดการอาชีวศึกษา กลุ่มเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา

ตามประกาศสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจัดการอาชีวศึกษา กลุ่มเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน พ. ศ. ๒๕๖๐ ระบุว่า ตามที่พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖ ที่กำหนดว่า

"การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพต้องเป็นการจัดการศึกษาในด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี รวมทั้งเป็นการยกระดับการศึกษาวิชาชีพให้สูงขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยนำความรู้ในทางทฤษฎีอันเป็นสากลและภูมิปัญญาไทยมาพัฒนาผู้รับการศึกษาให้มีความรู้ความสามารถในทางปฏิบัติและมีสมรรถนะจนสามารถนำไปประกอบอาชีพในลักษณะผู้ปฏิบัติหรือผู้ประกอบอาชีพโดยอิสระได้" และมาตรา ๑๐ กำหนดว่า "เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๖ การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพต้องคำนึงถึง (๑) การมีเอกภาพด้านนโยบายและมีความหลากหลายในทางปฏิบัติโดยการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่สถานศึกษาอาชีวศึกษาและสถาบัน (๒) การศึกษาในด้านวิชาชีพสำหรับประชาชนวัยเรียนและวัยทำงานตามความถนัดและความสนใจอย่างทั่วถึงและต่อเนื่องจนถึงระดับปริญญาตรี" และ (๔) การศึกษาที่มีความยืดหยุ่นหลากหลายและมีระบบเทียบโอนผลการเรียนและระบบเทียบประสบการณ์การทำงานของบุคคลเพื่อเข้ารับการศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง" ประกอบกับข้อ ๘ แห่งหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์รายวิชา ลงวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

ดังนั้น เพื่อให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาได้จัดการอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงสำหรับผู้ที่มีพื้นฐานความรู้และมีประสบการณ์จากการทำงานได้อย่างมีคุณภาพและมีมาตรฐานสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจึงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการอาชีวศึกษากลุ่มเทียบโอนความรู้และประสบการณ์รายวิชาของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ไว้ดังนี้

นิยามศัพท์

"กลุ่มเทียบโอนความรู้และประสบการณ์รายวิชา" หมายความว่า กลุ่มผู้ที่ทำงานที่มีพื้นฐานความรู้และมีประสบการณ์จากการทำงาน ที่เข้าศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการกำหนด โดยเรียนแบบไม่เต็มเวลาและมีระยะเวลาการศึกษาตามแผนการเรียนที่สถานศึกษาอาชีวศึกษากำหนด

"สถานศึกษาอาชีวศึกษา" หมายความว่า สถานศึกษาอาชีวศึกษาทั้งของรัฐและของเอกชนในการกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

"คณะกรรมการสถานศึกษา" หมายความว่า คณะกรรมการบริหารสถานศึกษาในกรณีสถานศึกษาอาชีวศึกษาของรัฐหรือคณะกรรมการบริหารในกรณีสถานศึกษาอาชีวศึกษาของเอกชน

"หน่วยงานของรัฐ" หมายความว่า หน่วยงานในสังกัดกระทรวงทบวงกรมและรัฐวิสาหกิจ

หลักเกณฑ์

๑. สถานศึกษาอาชีวศึกษาที่จัดการอาชีวศึกษากรุงเทพโอนความรู้และประสบการณ์รายวิชาต้องยื่นคำร้องขอจัดการศึกษาอาชีวศึกษากรุงเทพโอนความรู้และประสบการณ์รายวิชาและได้รับอนุญาตจากสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาก่อนการรับสมัครและการเปิดการเรียนการสอน

๒. ผู้ศึกษากลุ่มเทียบโอนความรู้และประสบการณ์รายวิชาต้องมีคุณสมบัติเฉพาะ ดังนี้

(๑) เข้าศึกษากลุ่มที่ผลความรู้และประสบการณ์รายวิชาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพต้องเป็นผู้ที่สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า และมีประสบการณ์

ในการทำงานหลังจากสำเร็จการศึกษาไม่น้อยกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่ามาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปี

(๒) ผู้เข้าศึกษากลุ่มเทียบโอนความรู้และประสบการณ์รายวิชา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ต้องเป็นผู้ที่สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพหรือเทียบเท่า หรือสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า และมีประสบการณ์ในการทำงานหลังจากสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพหรือเทียบเท่า หรือมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่ามาแล้วไม่น้อยกว่า ๒ ปี หรือมีประสบการณ์ในการทำงานหลังจากสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเรียกเข้ามาแล้วไม่น้อยกว่า ๖ ปี

๓. การจัดการอาชีวศึกษากลุ่มเทียบโอนความรู้และประสบการณ์รายวิชาต้องจัดการเรียนการสอนแบบชั้นเรียนในที่ตั้งของสถานศึกษาอาชีวศึกษานั้นเท่านั้น

ในกรณีที่สถานศึกษาอาชีวศึกษาจัดการอาชีวศึกษากลุ่มเทียบโอนความรู้และประสบการณ์รายวิชาตามโครงการความร่วมมือเพื่อพัฒนาบุคลากรของสถานประกอบการหรือหน่วยงานของรัฐที่มีพื้นฐานความรู้และมีประสบการณ์จากการทำงานตรง หรือสอดคล้องกับสาขาวิชา สาขางานที่เรียน สถานศึกษาอาชีวศึกษาจัดการเรียนการสอนบางรายวิชาแบบชั้นเรียนในที่ตั้งของสถานประกอบการหรือหน่วยงานของรัฐที่มีความร่วมมือกันด้วยก็ได้

๔. สถานศึกษาอาชีวศึกษาที่จัดการอาชีวศึกษากลุ่มเทียบโอนความรู้และประสบการณ์รายวิชาต้องเป็นหลักสูตรและสาขาวิชา สาขางาน ที่สถานศึกษาอาชีวศึกษานั้นจัดการเรียนการสอนอยู่แล้วสำหรับผู้เรียนที่เรียนแบบเต็มเวลา

ในกรณีสถานศึกษาอาชีวศึกษาจัดการอาชีวศึกษากลุ่มเทียบโอนความรู้และประสบการณ์รายวิชาตามโครงการความร่วมมือเพื่อพัฒนาครูบุคลากรของสถานประกอบการหรือหน่วยงานของรัฐที่มีพื้นฐานความรู้และมีประสบการณ์จากการทำงาน ต้องเป็นหลักสูตรและสาขาวิชาที่สถานศึกษาอาชีวศึกษานั้นจัดการเรียนการสอนอยู่แล้วสำหรับผู้เรียนที่เรียนแบบเต็มเวลาแต่อาจเป็นสาขางานอื่นตามความต้องการของสถานประกอบการหรือหน่วยงานของรัฐที่มีความร่วมมือกันด้วยก็ได้

๕. สถานศึกษาอาชีวศึกษาที่จัดการอาชีวศึกษากลุ่มเทียบโอนความรู้และประสบการณ์รายวิชาต้องจัดแผนการเรียนตามหลักสูตรในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพไม่น้อยกว่า ๖ ภาคเรียนและในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงไม่น้อยกว่า ๔ ภาคเรียน

๖. สถานศึกษาอาชีวศึกษาที่จัดการอาชีวศึกษากลุ่มที่โอนความรู้และประสบการณ์รายวิชาต้องดำเนินการตามหลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด และตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดการศึกษาและการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรนั้น และตามประกาศคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เรื่อง หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์รายวิชา ลงวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

๗. สถานศึกษาอาชีวศึกษาที่จัดการอาชีวศึกษากลุ่มเทียบโอนความรู้และประสบการณ์รายวิชาต้องให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกแก่คณะกรรมการประเมินความพร้อมของสถานศึกษาอาชีวศึกษา และคณะกรรมการติดตามตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินการของสถานศึกษาอาชีวศึกษาที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาแต่งตั้ง ให้ไปปฏิบัติหน้าที่ประเมินความพร้อมหรือติดตามตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินการแล้วแต่กรณี

วิธีการ

๑. ให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาที่มีความประสงค์จะจัดการอาชีวศึกษาทุกเทียบโอนความรู้และประสบการณ์รายวิชา ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาและให้ขออนุญาตต่อสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาตามแบบขออนุญาตที่กำหนดแนบท้ายประกาศนี้ ก่อนกำหนดการเปิดภาคเรียนไม่น้อยกว่า ๙๐ วันโดยแบบขออนุญาต ๑ ชุดสำหรับการขอเปิดสอน ๑ สาขางาน

๒. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินความพร้อมของสถานศึกษาอาชีวศึกษาในการขอเปิดสอนแต่ละสาขางานจากบุคคลในจังหวัดที่สถานศึกษาอาชีวศึกษาตั้งอยู่และมิใช่บุคคลในสถานศึกษาอาชีวศึกษาที่ขอเปิดสอน จำนวน ๓ คนประกอบด้วย

(๑) ประธานกรรมการอาชีวศึกษาจังหวัดหรือผู้อำนวยการวิทยาลัยหรือรองผู้อำนวยการวิทยาลัยในคณะกรรมการอาชีวศึกษาจังหวัดเป็นประธานกรรมการ

(๒) หัวหน้าคณะวิชาหรือหัวหน้าแผนกวิชาที่รับผิดชอบสาขาวิชาที่ขอเปิดสอนเป็นกรรมการ

(๓) ครูผู้สอนในสาขาวิชาที่ขอเปิดสอนเป็นกรรมการและเลขานุการ ในกรณีที่ไม่มีบุคคลตาม(๒) (๓) ให้แต่งตั้งผู้อำนวยการวิทยาลัยหรือรองผู้อำนวยการวิทยาลัยที่มีความรู้ความสามารถหรือมีประสบการณ์ในการจัดการศึกษาในสาขาวิชานั้นแทนให้ครบจำนวน ๓ คน

๓. ให้คณะกรรมการประเมินความพร้อมของสถานศึกษาอาชีวศึกษาดำเนินการประเมินความพร้อมตามแบบประเมินที่กำหนดแนบท้ายประกาศนี้และรายงานผลการประเมินความพร้อมต่อสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาภายใน ๒๐ วันนับจากวันที่ได้รับทราบคำสั่งแต่งตั้ง

๔. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาแจ้งผลการประเมินความพร้อมของสถานศึกษาอาชีวศึกษาให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาทราบ

ในกรณีที่สถานอาชีวศึกษาผ่านการประเมินความพร้อมตามเกณฑ์ที่กำหนดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจะอนุญาตและประกาศขึ้นทะเบียนเป็นสถานศึกษาอาชีวศึกษาที่จัดการอาชีวศึกษากลุ่มเทียบโอนความรู้และประสบการณ์รายวิชาให้รับผู้สมัครเรียนเข้าศึกษาต่อได้ไม่เกิน ๓ ปีการศึกษาติดต่อกันและประกาศให้สาธารณชนทราบ

๕. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา แต่งตั้งคณะกรรมการไปติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษากลุ่มเทียบโอนความรู้และประสบการณ์รายวิชา ถ้าสถานศึกษาอาชีวศึกษาดำเนินการไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ตามข้อ ๕ หรือไม่เป็นไปตามที่ได้รับอนุญาตสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาจจะประกาศยกเลิกการอนุญาตและการขึ้นทะเบียนเป็นสถานศึกษาอาชีวศึกษาที่จัดการอาชีวศึกษากลุ่มเทียบโอนความรู้และประสบการณ์รายวิชาและสถานศึกษาอาชีวศึกษาจะต้องดำเนินการตามที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาสั่งการ

บทที่ ๓
สถานการณ์ สภาพปัญหา และแนวทางในการการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเกษตร

๓.๑ สถานการณ์การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเกษตร

๓.๑.๑ ภาพรวมสถานการณ์การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเกษตร

การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาทางด้านเกษตรกรรม ในประเทศไทย มีการจัดการศึกษาทั้งในระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ระดับปริญญาตรี รวมทั้งหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นทางด้านการเกษตรและหลักสูตรที่เกี่ยวข้องอื่น โดยมีสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ทำหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการโดยวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี รวม ๔๓ แห่ง วิทยาลัยเทคโนโลยีการเกษตรและประมง ๑ แห่ง และวิทยาลัยประมง ๑ แห่ง กระจายอยู่ทุกภูมิภาคของประเทศไทย มีการรวมวิทยาลัยต่าง ๆ เพื่อจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษา ซึ่งดำเนินการภายใต้พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ.๒๕๕๑ ตาม มาตรา ๑๓ “สถานศึกษาอาชีวศึกษาสามารถรวมกันเป็นสถาบันได้” และในมาตรา ๑๕ “ ให้สถาบันตามมาตรา ๑๓ และมาตรา ๑๔ เป็นนิติบุคคลและเป็นส่วนราชการในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา” และในส่วนของการดำเนินการตามมาตรา ๑๖ “ ให้สถาบันตาม มาตรา ๑๕ เป็นสถาบันอุดมศึกษา ทางด้านวิชาชีพและเทคโนโลยี” มีการดำเนินการบริหารจัดการ โดยคณะกรรมการสภาสถาบัน และผู้บริหารสถาบัน

ต่อมาในปี พ.ศ.๒๕๕๖ กระทรวงศึกษาธิการ ได้มีประกาศกฎกระทรวง เรื่อง “การรวมสถานศึกษาอาชีวศึกษา เพื่อจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษาทางด้านเกษตร พ.ศ.๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๕๖ โดยให้จัดตั้ง ใน ๔ ภูมิภาค ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ เพื่อทำหน้าที่ในการจัดการศึกษาได้ตั้งแต่ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) จนถึงระดับปริญญาตรี

นอกจากจะมีการจัดการศึกษาทางด้านเกษตรกรรม ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จนถึงระดับปริญญาตรีแล้ว ยังมีการเปิดการเรียนการสอนทางด้านเกษตรกรรม หลักสูตรปริญญาตรี ๔ ปี จนถึงระดับปริญญาเอก ในมหาวิทยาลัยของรัฐ อีกหลายแห่ง เช่น มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล บางแห่ง และมีการจัดการเรียนการสอนทางด้านการเกษตรกรรม ในมหาวิทยาลัยเอกชน ได้แก่ สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ เป็นต้น

๓.๑.๒ บทบาท หน้าที่ของวิทยาลัยเกษตรกรรมในการจัดการศึกษา

วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี เดิมคือ วิทยาลัยเกษตรกรรม มีบทบาทและหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอนเฉพาะทางด้านเกษตรกรรม สาขาที่เปิดสอน โดยส่วนใหญ่ ได้แก่ สาขาพืชศาสตร์

สาขาสัตวศาสตร์ สาขาประมง ปัจจุบัน มีการเปลี่ยนชื่อเป็น สาขาเทคโนโลยีการผลิตพืช การผลิตสัตว์ และการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ นับตั้งแต่มีการเปลี่ยนชื่อจากวิทยาลัยเกษตรกรรม เป็น วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี ในปี พ.ศ.๒๕๓๙ ทำให้บทบาทหน้าที่ของวิทยาลัยที่ทำการสอนเฉพาะด้านเกษตรกรรมมีเพิ่มขึ้น เช่น บางแห่งเปิดสอนเพิ่มในสาขาทางด้านอุตสาหกรรม บางแห่งมีเพิ่มในสาขาพาณิชยกรรม คหกรรมศาสตร์ รวมทั้งสาขาการโรงแรมและบริการ ซึ่งน่าจะมีส่วนที่ทำให้มีการเพิ่มจำนวนผู้เรียนทางด้านสายอื่นมีมากขึ้น แต่ผู้เรียนทางสายเกษตรลดลงในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี

การดำเนินงานขององค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อกท.) ซึ่งเป็นองค์การวิชาชีพเกษตร เป็นองค์การของนักเรียนนักศึกษาอาชีวศึกษาเกษตร ผู้ซึ่งจะเป็นเกษตรกรรุ่นใหม่ของประเทศไทย เป็นองค์การที่ดำเนินภายในระหว่างวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี และวิทยาลัยประมงที่จัดตั้งและกระจายอยู่ทั่วประเทศ หลักการที่สำคัญของ อกท. คือ เป็นองค์การของนักเรียน นักศึกษาเกษตรกรรม ดำเนินการโดยนักเรียนนักศึกษาเกษตรกรรม เพื่อนักเรียนนักศึกษาเกษตรกรรม เป็นองค์การที่มีส่วนในการส่งเสริมการเรียนการสอนด้านเกษตรกรรมที่เน้นภาคปฏิบัติเป็นหลัก มีการจัดการแข่งขันทักษะวิชาชีพทางเกษตรกรรม ให้การช่วยเหลือแก่สมาชิกและช่วยเหลือสังคมหรือชุมชนที่เกี่ยวข้อง โดยมีผู้บริหารสถานศึกษา ครูอาจารย์ให้คำแนะนำ และควบคุมดูแลรับผิดชอบ ที่ถือเป็นบทบาทและหน้าที่สำคัญของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีทุกแห่งในประเทศไทย

บทบาทของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในปัจจุบัน นอกจากจะจัดการเรียนการสอนในวิทยาลัยแล้ว ภาระหน้าที่ที่มีเพิ่มมากขึ้น คือ งานส่งเสริม อบรม และพัฒนาความรู้ให้กับเกษตรกร ร่วมกับ กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์และหน่วยงานอื่น ซึ่งได้รับงบประมาณในส่วนนี้มาพัฒนากลุ่มประชากรภาคการเกษตรของประเทศไทยที่มีอยู่จำนวนมากกว่าสิบสองล้านราย เช่น โครงการพัฒนาเกษตรกรสู่ Smart Farmer โครงการพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่สู่ Young Smart Farmer โดยใช้เครือข่ายความร่วมมือกับวิทยาลัยเกษตรในแต่ละพื้นที่ เป็นกลไกในการขับเคลื่อนโครงการดังกล่าว และเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรของชุมชนด้วย

๓.๑.๓ หลักสูตรและกระบวนการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเกษตร

วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี จัดการเรียนการสอนประเภทวิชาเกษตรกรรม สาขาวิชาเกษตรศาสตร์ ในแต่ละระดับ ดังนี้

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) เปิดสอนในสาขางานต่าง ๆ ได้แก่

- สาขางานการเกษตร
- สาขางานพืชศาสตร์
- สาขางานสัตวศาสตร์
- สาขางานช่างเกษตร
- สาขางานอุตสาหกรรมเกษตร
- สาขางานผลิตสัตว์น้ำ

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) เปิดสอนประเภทวิชาเกษตรกรรม และประเภทวิชาประมง ดังนี้

ประเภทวิชาเกษตรกรรม เปิดสอนในสาขาวิชาต่าง ๆ ได้แก่

- สาขาวิชาเกษตรศาสตร์
- สาขาวิชาพืชศาสตร์
- สาขาวิชาสัตวศาสตร์
- สาขาวิชาสัตวรักษ์
- สาขาวิชาช่างกลเกษตร
- สาขาวิชาอุตสาหกรรมเกษตร
- สาขาวิชาเกษตรอุตสาหกรรม
- สาขาวิชาเทคโนโลยีภูมิทัศน์
- สาขาวิชาธุรกิจเกษตรและสหกรณ์

ประเภทวิชาประมง เปิดสอนใน ๒ สาขาวิชา ได้แก่

- สาขาวิชาเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ
- สาขาวิชาแปรรูปสัตว์น้ำ

หลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต (ทล.บ.) เปิดสอนในสาขาวิชาต่าง ๆ ได้แก่

- สาขาวิชาเทคโนโลยีการผลิตพืช
- สาขาวิชาเทคโนโลยีการผลิตสัตว์
- สาขาวิชาเทคโนโลยีเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

การจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรใดและสาขางานหรือสาขาวิชาใด ขึ้นอยู่กับสภาพความพร้อมของสถานศึกษาแต่ละแห่ง ได้แก่ ความพร้อมของสถานศึกษา ความพร้อมของสถานที่ฝึกงานฟาร์ม ห้องปฏิบัติการเฉพาะทาง เครื่องมือ วัสดุฝึก อุปกรณ์ และที่สำคัญ คือ ครูผู้สอนต้องมีคุณวุฒิในสาขาวิชาที่สอน และมีอัตราเพียงพอกับจำนวนผู้เรียน

๓.๒ สภาพปัญหาในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเกษตร

จากการเดินทางลงพื้นที่ไปศึกษาดูงานและติดตามสภาพปัญหาการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเกษตร แนวทางการจัดการศึกษา ระบบ รูปแบบ และหลักสูตรการจัดการศึกษาด้านเกษตรกรรม รวมถึงการต่อยอดการจัดการศึกษา การเข้าสู่การมีงานทำและการประกอบอาชีพของผู้เรียน เพื่อหาแนวทางในการส่งเสริมและสนับสนุนอาชีวศึกษาด้านเกษตรกรรมในพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ ทั้งพื้นที่ภาคกลาง ณ จังหวัดชลบุรี เมื่อวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ และจังหวัดลพบุรี เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๖๑ พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ณ จังหวัดอุดรธานี จังหวัดขอนแก่น ระหว่างวันที่ ๔ - ๕ มิถุนายน

๒๕๖๑ และจังหวัดนครราชสีมา เมื่อวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๑ พื้นที่ภาคเหนือ ณ จังหวัดพะเยา และจังหวัดเชียงราย ระหว่างวันที่ ๒๕ - ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๑ และพื้นที่ภาคใต้ ณ จังหวัดตรัง จังหวัดพัทลุง และจังหวัดนครศรีธรรมราช ระหว่างวันที่ ๒๐ - ๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๑ (ดังมีรายละเอียดปรากฏในภาคผนวก)

ในการเดินทางลงพื้นที่ไปศึกษาดูงานของคณะอนุกรรมาธิการนั้น ได้มีการเชิญผู้บริหารสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่เข้าร่วมหารือและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น โดยสรุปสาระสำคัญและประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นจากการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเกษตร ในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

๓.๒.๑ ด้านความพร้อมของสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางด้านเกษตร

๑) การขาดแคลนครูผู้สอนในสาขาวิชาชีพเฉพาะ และวิชาสามัญ ขาดบุคลากรทำหน้าที่สายสนับสนุน เช่น งานบัญชี การเงิน พัสดุ เป็นต้น ส่วนใหญ่ยังให้ครูมาปฏิบัติหน้าที่แทน จึงเป็นภาระงานที่เพิ่มขึ้น

๒) จำนวนครูในแต่ละสาขาวิชาไม่เพียงพอกับรายวิชาที่มีการเปิดสอนในแต่ละภาคเรียน อีกทั้งครูที่สอนบางคนมีคุณวุฒิการศึกษาไม่ตรงตามสาขาวิชาชีพที่จัดการศึกษา

๓) การจัดสรรอัตราทดแทนครูที่เกษียณอายุราชการ มีคุณวุฒิไม่ตรงตามสาขาวิชาและมีจำนวนไม่เพียงพอกับการจัดการศึกษา

๔) ครูอัตราจ้าง ไม่มีสวัสดิการที่เพียงพอและเหมาะสมกับค่าครองชีพ ทำให้ขาดขวัญกำลังใจในการจัดการศึกษาและปฏิบัติหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอน และเปลี่ยนงานบ่อยครั้งเมื่อมีโอกาส ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการจัดการเรียนการสอน

๕) ควรต้องสร้างจุดเด่นของหลักสูตรให้มีความเฉพาะทาง และมีความทันสมัยสอดคล้องกับนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลง

๖) อาคารปฏิบัติการสอน สถานที่ สภาพแวดล้อม ห้องปฏิบัติการงานฟาร์ม ไม่ได้รับการบำรุงรักษาและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทำให้มีสภาพทรุดโทรมมาก ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ ทำให้ผู้เรียนไม่เลือกเรียนต่อทางสายเกษตรกรรม

๗) วัสดุและครุภัณฑ์ สำหรับใช้ในการจัดการศึกษา มีจำนวนไม่เพียงพอกับความต้องการใช้งานและจัดการศึกษา เนื่องจากการได้รับงบประมาณในการดำเนินการที่คิดเป็นเงินอุดหนุนรายหัวเมื่อผู้เรียนมีจำนวนน้อย งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรก็ได้รับน้อยตามไปด้วย ทำให้ไม่สามารถจัดหาวัสดุ ครุภัณฑ์ที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๘) บ้านพักครู มีสภาพเก่าและชำรุดทรุดโทรมตามกาลเวลาในทุกวิทยาลัย บางแห่งต้องปล่อยทิ้งร้าง เพราะหมดสภาพไม่สามารถเข้าพักอาศัยได้

๙) หอพักนักศึกษามีจำนวนมากกว่านักศึกษา เพราะเหตุที่มีจำนวนนักศึกษาที่ลดลงอย่างต่อเนื่อง แต่มีสภาพชำรุดทรุดโทรม และบางแห่งไม่ปลอดภัย เพราะมีโอกาสที่สัตว์เลื้อยคลาน

สามารถเข้าไปอยู่ได้ บางแห่งได้รับจัดสรรงบประมาณสร้างหอพักใหม่ แต่ก็ยังขาดความพร้อมในเรื่องสาธารณูปโภคต่าง ๆ ถนนยังเข้าไปไม่ถึงพื้นที่ตั้งหอพัก ทำให้ผู้เรียนต้องมีสภาพความเป็นอยู่ที่ไม่ปลอดภัยโดยเฉพาะในช่วงฤดูฝน

๑๐) ความไม่ชัดเจนของโครงสร้างองค์กร ที่มีวิทยาลัยเกษตรบางแห่งสังกัดสถาบันอาชีวศึกษาเกษตรในแต่ละภาค และบางวิทยาลัยสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาในแต่ละภาค ที่มีความแตกต่างกัน สถาบันอาชีวศึกษาเกษตรจะเป็นการรวมเฉพาะวิทยาลัยที่จัดการเรียนการสอนทางด้านการเกษตร แต่สถาบันการอาชีวศึกษา จะเป็นการรวมวิทยาลัยทุกประเภทในเขตพื้นที่เดียวกัน ทั้งวิทยาลัยเทคนิค วิทยาลัยอาชีวศึกษา วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี รวมทั้งวิทยาลัยการอาชีพและวิทยาลัยสารพัดช่าง ทำให้เกิดปัญหาการสนับสนุนทั้งในด้านงบประมาณและอัตรากำลัง

๑๑) งบประมาณในการจัดอาหารสำหรับผู้เรียน ซึ่งการจัดการศึกษาของวิทยาลัยเกษตรกรรมและเทคโนโลยี ต้องให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และปฏิบัติงานจริงในสถานศึกษาตลอด ๒๔ ชั่วโมง ภายใต้การกำกับดูแลของครูอย่างใกล้ชิด และวิทยาลัยต้องจัดอาหารให้นักศึกษาที่เข้าศึกษาวันละ ๓ มื้อ โดยได้รับงบประมาณเพียงวันละ ๒๕ บาทต่อวันต่อคน ซึ่งถือว่ามีจำนวนน้อยมากและไม่สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปในยุคปัจจุบัน

๓.๒.๒ จำนวนผู้เรียนทางสายเกษตรมีจำนวนลดลง

๑) สาเหตุส่วนหนึ่งอาจจะมาจากจำนวนประชากรที่ลดลงในช่วงปัจจุบัน ทำให้ผู้เรียนในทุกสถานศึกษาลดลง แต่ในสาขาวิชาเกษตรกรรม มีอัตราการลดลงสูงมาก เมื่อเทียบกับสาขาวิชาอื่นโดยเฉพาะในระดับ ปวส. บางแห่งเหลือผู้เรียน ห้องละไม่ถึง ๑๐ คน

๒) ภาพลักษณ์ของการอาชีวศึกษา สาขาเกษตรกรรม จะถูกมองว่าเป็นสาขาที่ต้องทำงานหนักเหมือนเกษตรกรยุคเก่า และยังไม่เห็นความก้าวหน้าในอาชีพอย่างชัดเจนเมื่อเทียบกับสายช่างอุตสาหกรรมหรือสายบริหารธุรกิจที่ตลาดแรงงานมีความต้องการในอัตราที่สูง ผู้จบสายเกษตรถ้าต้องเข้าไปทำงานในโรงงานหรือสถานประกอบการต่าง ๆ จะได้รับค่าแรงหรือค่าตอบแทนที่น้อยกว่าและทำงานไม่สอดคล้องกับสาขาวิชาที่จบการศึกษามา

๓) ความไม่พร้อมทางด้านกายภาพของวิทยาลัยและสถานศึกษาโดยรวม ที่ทำให้ผู้เรียนไม่เลือกเรียนต่อทางสายเกษตร เมื่อเปรียบเทียบกับการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ซึ่งในบางพื้นที่ของจังหวัดต่าง ๆ มีการจัดการเรียนการสอนในสายเกษตรด้วย แต่มีความพร้อมทั้งในเรื่องสถานที่ ครู วัสดุครุภัณฑ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ อย่างครบครัน ทำให้ผู้เรียนตัดสินใจในการที่จะเลือกเข้าเรียนในระดับอุดมศึกษามากกว่า

โดยหากจะพิจารณาจำนวนผู้เรียนต่อทางด้านอาชีวศึกษาแล้ว ภาพรวมมีจำนวนผู้เรียนในสถานศึกษาอาชีวศึกษาลดลงอย่างต่อเนื่อง แต่หากจะพิจารณาจำนวนผู้เรียนในส่วนของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเกษตรเป็นการเฉพาะนั้น ยิ่งจะทำให้เห็นว่าผู้เรียนส่วนใหญ่ไม่ให้ความสนใจ ไม่ให้

ความสำคัญและไม่นิยมที่จะเข้าเรียนต่อสายอาชีวศึกษาทางด้านเกษตรเพราะกลัวว่าจะหางานทำยาก เป็นงานที่เหน็ดเหนื่อยและได้ค่าตอบแทนน้อย โดยสถิติข้อมูลนักเรียนนักศึกษาอาชีวศึกษาเกษตร ช่วงระหว่างปี ๒๕๕๘ – ๒๕๖๐ ตามตารางด้านล่าง

สถิติข้อมูลนักเรียนนักศึกษาอาชีวศึกษาเกษตรแยกตามระดับชั้น ระหว่างปี ๒๕๕๘ – ๒๕๖๐

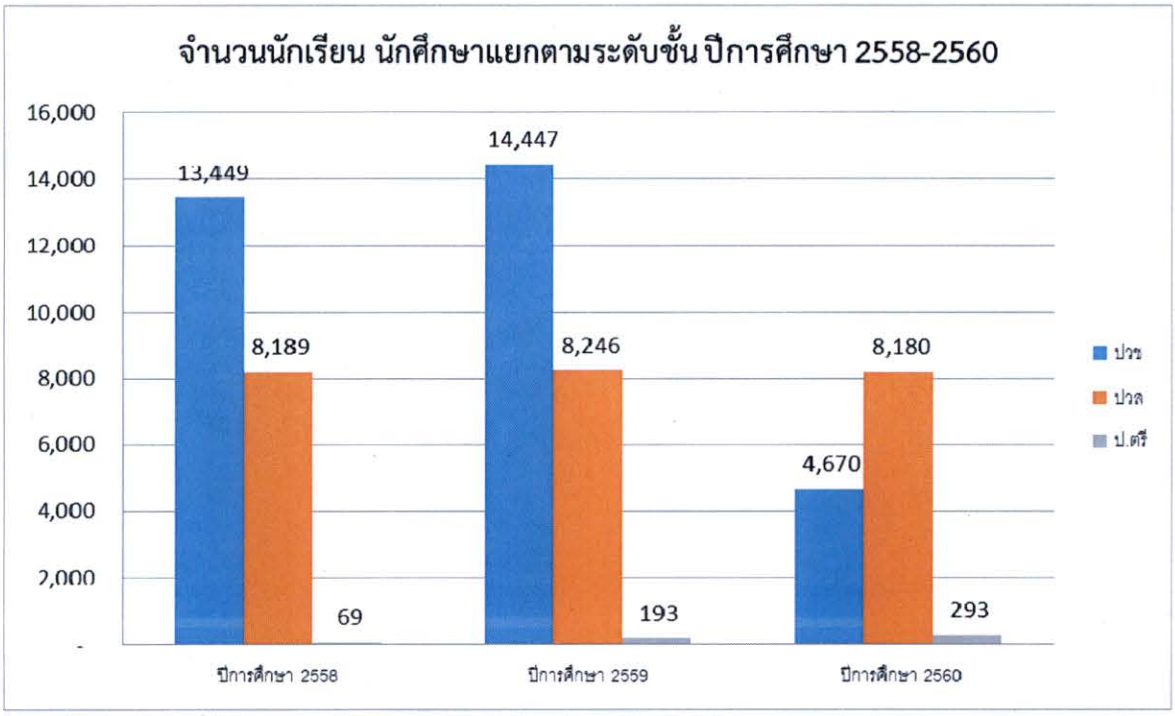

จำนวนนักเรียนนักศึกษาสาขาวิชาเกษตรกรรม

ระดับชั้น	ปีการศึกษา		
	ปีการศึกษา ๒๕๕๘	ปีการศึกษา ๒๕๕๙	ปีการศึกษา ๒๕๖๐
ปวช	๑๓,๔๔๙	๑๔,๔๔๗	๔,๖๗๐
ปวส	๘,๑๘๙	๘,๒๔๖	๘,๑๘๐
ป.ตรี	๖๙	๑๙๓	๒๙๓
รวม	**๒๑,๗๐๗**	**๒๒,๘๘๖**	**๑๓,๑๔๓**

ที่มา http://datacenter.vec.go.th ปีการศึกษา ๒๕๖๐ ณ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๐
ที่มา http://datacenter.vec.go.th ปีการศึกษา ๒๕๕๙ ณ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๙
ที่มา http://datacenter.vec.go.th ปีการศึกษา ๒๕๕๘ ณ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๘
กลุ่มเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงานอาชีวศึกษา ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและกำลังคนอาชีวศึกษา

๓.๒.๓ ความร่วมมือกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง มีความสำคัญมากในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนทางด้านการเกษตร เพราะผู้เรียนควรจะต้องฝึกปฏิบัติงานจริง ทั้งภายในวิทยาลัย และส่วนที่

ต้องไปฝึกร่วมกับสถานประกอบการในระบบทวิภาคี ที่อาจจะต้องมีระบบการจัดการที่เหมาะสมกับนักศึกษาทางด้านการเกษตรเป็นการเฉพาะ ดังนี้

๑) วิทยาลัยต้องมีการติดต่อ ประสานงาน และทำความร่วมมือกับสถานประกอบการและผู้ประกอบการ ทั้งในเขตพื้นที่และนอกเขตพื้นที่ ในการประสานความร่วมมือเพื่อรับนักศึกษาเข้าฝึกประสบการณ์ในทุกชั้นปี ต้องมีการประชุม พบปะ หารือกันเป็นประจำและมีความต่อเนื่อง รับฟังปัญหาจากสถานประกอบการ และแสวงหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาร่วมกัน ไม่ควรให้การจัดการศึกษาดังกล่าวเป็นภาระกับสถานประกอบการและผู้ประกอบการเพียงฝ่ายเดียว โดยวิทยาลัยที่ทำความร่วมมือในการจัดการศึกษาต้องมีหน้าที่ในการเตรียมการ ติดตาม เมื่อผู้เรียนเข้าไปฝึกและปฏิบัติงานในสถานประกอบการตามกำหนดเวลาอย่างสม่ำเสมอ เพื่อประเมินผลผู้เรียนได้อย่างแท้จริง และเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับสถานประกอบการด้วย

๒) ศิษย์เก่าที่จบการศึกษาในแต่ละวิทยาลัยนับว่าเป็นกำลังสำคัญในการให้การสนับสนุนการทำงานของวิทยาลัย ดังนั้น วิทยาลัยควรต้องมีกลไกในการนำศิษย์เก่า โดยเฉพาะผู้ที่ประสบความสำเร็จในวิชาชีพสาขาทางด้านเกษตรเป็นต้นแบบในการผลักดันให้ผู้เรียนสนใจเข้ามาเรียนต่อทางสายนี้ โดยการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างที่หลากหลาย และต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

จากการเดินทางไปศึกษาดูงานของคณะอนุกรรมาธิการการอาชีวศึกษา เพื่อติดตามสภาพปัญหาการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเกษตร และแสวงหาแนวทางในการส่งเสริมและสนับสนุนอาชีวศึกษาด้านเกษตรกรรมในพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ พบว่า ปัญหาบางเรื่อง ไม่ได้เกิดขึ้นกับวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีทุกแห่ง เพราะวิทยาลัยบางแห่งมีวิธีการแก้ไขปัญหา โดยการเปลี่ยนวิกฤตให้เป็นโอกาส เช่น วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครราชสีมา ผู้บริหารสถานศึกษาได้ใช้ความร่วมมือกับทุกภาคส่วน ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับจังหวัด และระดับประเทศ เป็นกลไกในการพัฒนาทำให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดี ส่งผลให้จำนวนผู้เรียนทางสายเกษตรเพิ่มมากขึ้น จนเกิดเป็น “สีคิ้ว โมเดล” ที่ได้รับการสนับสนุนจากทั้งภาครัฐและเอกชน จนกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวใหม่ของจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควรนำไปถอดบทเรียน เพื่อส่งเสริมให้ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี ทุกแห่ง นำไปใช้เป็นต้นแบบในการพัฒนาวิทยาลัย ต่อไป

๓.๓ บทวิเคราะห์สถานการณ์และสภาพปัญหาการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเกษตร

สถานการณ์การจัดการอาชีวศึกษาทางด้านการเกษตรของประเทศไทยช่วงในปัจจุบัน มีหลายประเด็นที่เป็นปัญหาเข้าขั้นวิกฤต และเป็นปัญหาที่ไม่ได้รับการแก้ไขมาอย่างต่อเนื่องและเป็นระยะเวลานาน ซึ่งผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประกอบการ จะต้องให้ความสำคัญและดำเนินการแก้ไขปัญหาร่วมกันเพื่อให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมและเป็นระบบ เพราะการพัฒนาการเกษตรกรรมให้มีความทันสมัยสู่ Young Smart farmer ยึดหลักและแนวทางของความพอดี

ความพอเพียง ความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ยังเป็นนโยบายที่รัฐบาลให้ความสำคัญในการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจของประเทศให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ซึ่งสามารถสังเคราะห์ และวิเคราะห์ข้อมูลสรุปสาระสำคัญเป็นประเด็นไปสู่การพัฒนาได้ ดังนี้

ประเด็นปัญหา	สภาพปัญหา	แนวทางการพัฒนา
๑. ครูผู้สอน	- การขาดแคลนครูผู้สอนในสาขาเฉพาะทางด้านเกษตร เนื่องจากการเกษียณอายุราชการ ซึ่งวิทยาลัยบางแห่งเข้าขั้นวิกฤติ คือ ในอีก ๒-๓ ปีข้างหน้าจะไม่มีครูผู้สอนในบางสาขาวิชา เช่น สาขาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เป็นต้น - สาขาวิชาที่จัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรี จำนวนอาจารย์ประจำหลักสูตรต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และแนวทางที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) กำหนด เมื่อมีการเกษียณอายุราชการ และไม่มีวางแผนการสรรหาอัตราทดแทน อาจจะมีผลทำให้ต้องปิดสาขาวิชานั้น ๆ	- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาต้องจัดทำแผนอัตรากำลังทดแทน อัตราข้าราชการเกษียณ เป็นการล่วงหน้าและต้องเป็นแผนระยะยาว เพื่อดำเนินการสรรหาครูให้ได้มาทดแทนทันกับการจัดการศึกษาในแต่ละปีการศึกษา - สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาควรต้องหามาตรการและแนวทางการปฏิบัติเพื่อให้ผู้สอนเดิม ยังคงอยู่ปฏิบัติหน้าที่จนกว่าจะมีผู้สอนใหม่มาทดแทน
๒. บุคลากรสายสนับสนุน	- บุคลากรสายสนับสนุน ที่ปฏิบัติหน้าที่ทางด้านอื่น ๆ เช่น บัญชี การเงิน พัสดุ ซึ่งไม่มีอัตรากำลังในการดำเนินการ และต้องให้ครูที่มีหน้าที่จัดการเรียนการสอนมาปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว เป็นการเพิ่มภาระให้กับครู ทำให้ไม่สามารถทุ่มเทให้กับงานในหน้าที่คือการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ	- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาต้องมีนโยบายให้ครูทำหน้าที่สอนหนังสือ โดยต้องทำแผนขออัตรากำลังสายสนับสนุนให้กับทุกสถานศึกษา อย่างเร่งด่วน
๓. ผู้เรียน	- ผู้เรียนในสาขาเกษตรกรรมมีจำนวนลดลงอย่างมากเมื่อเทียบกับสาขาอื่น ๆ	- วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีทุกแห่งต้องกำหนดกลยุทธ์ในการแนะแนวศึกษาต่อให้กับผู้เรียนในระดับมัธยม โดยกำหนดไว้ในแผนงานและดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่อง ในการที่จะสร้างความสนใจให้มีผู้มาศึกษาต่อเพิ่มมากขึ้น

		- สร้างความสัมพันธ์กับสถานศึกษาในระดับมัธยมศึกษาที่เป็นเป้าหมายในการรับนักศึกษาเข้าศึกษาต่อ โดยจัfกิจกรรมร่วมกันในระดับผู้ปฏิบัติงาน นักศึกษา เพื่อสร้างความร่วมมือในเรื่องต่าง ๆ ได้สะดวกมากขึ้น
๔. ผู้บริหาร	- ผู้บริหารสถานศึกษา มีการปรับเปลี่ยนและโยกย้ายตำแหน่งบ่อยครั้ง ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการดำเนินโครงการตามความร่วมมือต่าง ๆ	- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาต้องพิจารณาการแต่งตั้งโยกย้ายในแต่ละครั้งเท่าที่มีความจำเป็นและยึดหลักความเหมาะสม เพื่อให้ผู้บริหารได้ปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง โดยอาจต้องนำโครงการต่าง ๆ ที่ได้ดำเนินการมาเป็นผลงานและเครื่องมือหรือกลไกสำคัญในการสร้างเงื่อนไขและปรับเปลี่ยนโยกย้ายผู้บริหารสถานศึกษาด้วย - ควรพิจารณาคุณสมบัติของผู้บริหารให้เหมาะสมกับการปฏิบัติงาน ในแต่ละวิทยาลัยที่มีความแตกต่างกัน บางแห่งอาจจะต้องใช้คนในพื้นที่ เข้ามาเป็นกลไกในการขับเคลื่อนให้เกิดความร่วมมือที่ดี
๕. ความร่วมมือ	- วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีบางแห่งให้ความสำคัญในความร่วมมือกับสถานประกอบการ และศิษย์เก่า น้อยกว่าที่ควรจะเป็น	- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาควรดำเนินการถอดบทเรียนจากความสำเร็จมาเป็นต้นแบบให้กับวิทยาลัยอื่น ๆ ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาวิทยาลัย
๖. งบประมาณ	- การได้รับงบประมาณอุดหนุนที่คิดเป็นรายหัว ส่งผลกระทบกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพราะงบประมาณมีไม่เพียงพอในการจัดซื้อวัสดุ ครุภัณฑ์ เครื่องมือ และอุปกรณ์ที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้	- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควรต้องปรับเปลี่ยนวิธีการในการจัดสรรงบประมาณ ลงในสถานศึกษา แต่ละแห่ง เพื่อให้เกิดการพัฒนาได้ตรงกับความต้องการอย่างแท้จริง
๗. ภาพลักษณ์	- วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีบางแห่งไม่เป็นที่รู้จักของคนในพื้นที่ ส่งผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในสาขาเกษตร - ความไม่พร้อมทางด้านกายภาพทั้งในส่วนของอาคารสถานที่ ห้องปฏิบัติการ พื้นที่ปฏิบัติงาน หอพัก และสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็น	- ควรจัดทำแผนการประชาสัมพันธ์ ผ่านสื่อและช่องทางที่หลากหลายอย่างอย่างต่อเนื่อง - จัดกิจกรรมร่วมกับผู้ที่เกี่ยวข้องให้ได้เข้ามารู้จักวิทยาลัยมากขึ้น - สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาต้องให้ความสำคัญในการจัดสรรงบประมาณเพื่อปรับปรุงและพัฒนาอย่างเร่งด่วน

๓.๔ การต่อยอดทางการศึกษา โดยใช้กระบวนการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์

บทบาทและหน้าที่ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี นอกจากจะการจัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนในสถานศึกษาแล้วนั้น ยังทำหน้าที่ในการส่งเสริมและให้ความรู้ทางด้านเกษตรกรรม ร่วมกับหลายหน่วยงาน อาทิเช่น กรมส่งเสริมเกษตรและสหกรณ์มาอย่างยาวนาน การสร้างองค์ความรู้และประสบการณ์ให้กับเกษตรกรจำนวนมากจึงควรนำความรู้และประสบการณ์นั้น มาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการเทียบโอนเพื่อให้ได้รับคุณวุฒิทางการศึกษา ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต และเกษตรกรจะมีความภูมิใจ อีกทั้งยังเป็นการสร้างแรงจูงใจให้กับกลุ่มผู้ที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมที่ไม่มีเวลามาเรียนในระบบการศึกษาปกติ

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้มีประกาศ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจัดการอาชีวศึกษากลุ่มเทียบโอนความรู้และประสบการณ์รายวิชาของสถานศึกษาอาชีวศึกษา เมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๐ โดยมีสาระโดยสรุปคือ “เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๖ การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพต้องคำนึงถึง (๒) การศึกษาในด้านวิชาชีพสำหรับประชาชนวัยเรียนและวัยทำงานตามความถนัดและความสนใจอย่างทั่วถึงและต่อเนื่องจนถึงระดับปริญญาตรี” และ (๔) “การศึกษาที่มีความยืดหยุ่น หลากหลายและมีระบบเทียบโอนผลการเรียนและระบบเทียบประสบการณ์การทำงานของบุคคลเพื่อเข้ารับการศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง” โดยได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการอาชีวศึกษา เทียบกลุ่มเทียบโอนความรู้และประสบการณ์รายวิชาของสถานศึกษาอาชีวศึกษา เพื่อให้แต่ละสถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติ ได้อย่างถูกต้อง

สำนักมาตรฐานอาชีวศึกษาและวิชาชีพ ได้จัดทำทะเบียนสถานศึกษาที่ได้รับอนุญาตให้จัดการอาชีวศึกษากลุ่มเทียบโอนความรู้และประสบการณ์รายวิชาของสถานศึกษา จำนวน ๕๗ แห่ง ทั้งของภาครัฐและเอกชน ตั้งแต่เดือนมกราคม ๒๕๖๑ เป็นต้นมา พบว่า ไม่มีวิทยาลัยทางด้านสายเกษตรกรรม ดำเนินการในเรื่องนี้ สาขาวิชาที่ดำเนินการ ส่วนใหญ่จะอยู่ในสายอุตสาหกรรม และบริหารธุรกิจ ทั้งในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ดังนั้น วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีที่มีความพร้อม จึงควรพิจารณานำหลักเกณฑ์และวิธีการตามประกาศดังกล่าว มาใช้ในการต่อยอดทางการศึกษา โดยใช้กระบวนการในการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ให้กับผู้ปฏิบัติงานทางด้านการเกษตร ก็เป็นการเพิ่มจำนวนผู้เรียนและเป็นการเสริมสร้างภาพลักษณ์ของอาชีวศึกษาในด้านของการส่งเสริมให้ประชากรได้นำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาประเทศในอีกทิศทางหนึ่งด้วย

บทที่ ๔
สรุปผลการพิจารณาศึกษา ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ

๔.๑ สรุปผลการพิจารณาศึกษา

จากการพิจารณาศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนอาชีวศึกษาเกษตร ซึ่งคณะอนุกรรมาธิการได้เดินทางลงพื้นที่เพื่อรับทราบสภาพปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการจัดการศึกษาและนำข้อมูลที่ได้รับจากพื้นที่เข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลและสรุปประเด็นสำคัญ โดยภาพรวมเห็นว่าการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเกษตรในปัจจุบันนั้น ยังมีปัญหามากมายที่ต้องเร่งดำเนินการแก้ไข วิทยาลัยเกษตรกรรมและเทคโนโลยี จัดตั้งขึ้นภายใต้วัตถุประสงค์เพื่อสร้างนักปฏิบัติด้านเกษตรกรรมที่มีความรู้ ความสามารถและทักษะด้านทักษะวิชาชีพเกษตร โดยเน้นการเรียนรู้ด้านการปฏิบัติเป็นหลัก มีการจัดการเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ในสาขาต่าง ๆ เน้นให้ผู้เรียนมีความรู้พื้นฐาน ของเกษตรในด้านต่าง ๆ เช่น พื้นฐานด้านพืช พื้นฐานด้านสัตว์ และพื้นฐานด้านประมง มีการจัดการเรียนการสอนแยกเป็นประเภทวิชาเกษตรศาสตร์ สาขาวิชาพืชศาสตร์ สัตวศาสตร์ อุตสาหกรรมเกษตร ช่างกลเกษตร ในด้านประเภทวิชาประมง ประกอบด้วย สาขาวิชาเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ สาชาวิขาแปรรูปสัตว์น้ำ สาขาวิชาการจัดการประมง ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ เปิดสอนสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ เพื่อปลูกฝังให้ผู้เรียนมีทักษะและความชำนาญเพื่อส่งเสริมวิชาชีพในการประกอบอาชีพให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น พร้อมออกไปเป็นนักเกษตรที่มีความชำนาญในด้านต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างพื้นฐานให้ผู้เรียนได้เข้าสู่อาชีพด้านเกษตรและเป็นเจ้าของธุรกิจในลักษณะผู้ประกอบอาชีพอิสระได้ ปัจจุบันวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี มีการจัดการเรียนการสอนกระจายไปอยู่ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ จำนวน ๔๗ แห่ง จัดการศึกษาอยู่ในพื้นที่ภาคเหนือ ๑๒ แห่ง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๑๐ แห่ง ภาคกลาง ๑๒ แห่ง และภาคใต้ ๑๓ แห่ง ในส่วนของการบริหาร จัดการวิทยาลัยก็ยังไม่มีโครงสร้างการบริหารงานจัดการที่เป็นเอกภาพ กล่าวคือ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีส่วนหนึ่งสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรในพื้นที่ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี อีกส่วนหนึ่งสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาต่าง ๆ ที่มีความหลากหลาย ซึ่งส่งผลต่อความชัดเจนในการบริหารจัดการและการขับเคลื่อนกระบวนการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาทางด้านเกษตรมากพอสมควร

เกษตรกรรมเป็นอาชีพพื้นฐานของคนไทยส่วนใหญ่ของประเทศ แต่กระบวนการที่จะไปสู่การประกอบอาชีพในลักษณะลูกจ้าง โดยเฉพาะการเป็นผู้ประกอบการอิสระนั้น ยังมีปัญหาสำคัญมากมายที่เป็นตัวบั่นทอนกำลังใจให้มีผู้สนใจเข้าเรียนสายเกษตรกรรมน้อยลง ทั้งในส่วนของความพร้อมของสถานศึกษา โดยพาะที่เกี่ยวข้องกับครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีผู้สำเร็จการศึกษาตรงตามสาขาที่จัดการศึกษาค่อนข้างน้อย ในบางสาขาขาดแคลนครูประจำการมาอย่างยาวนาน และไม่ได้รับการบรรจุ

อัตราทดแทนอย่างทันท่วงที ส่งผลให้บางสาขาวิชาไม่มีครูเฉพาะทางที่มีองค์ความรู้เพียงพอ และต้องปิดหลักสูตรการเรียนการสอนไป ความไม่พร้อมของปัจจัยต่าง ๆ ที่เกื้อหนุนต่อระบบการจัดการศึกษา อาทิ อาคาร สถานที่ วัสดุ อุปกรณ์และครุภัณฑ์ในการจัดการศึกษา ที่ใช้งานมาอย่างยาวนานและไม่ได้รับการจัดสรรทดแทนให้มีความทันสมัย ความพร้อมของห้องทดลองหรือห้องปฏิบัติการที่ขาดเทคโนโลยีสมัยใหม่ในการจัดการศึกษา รวมทั้งงานฟาร์มของวิทยาลัยที่ยังต้องปรับปรุงเพื่อให้เป็นที่เรียนและฝึกปฏิบัติ หอพักนักศึกษาและบ้านพักครูซึ่งอยู่ในสภาพที่ไม่เอื้อต่อการเข้าพักอาศัย หลักสูตรที่ไม่มีการปรับและประยุกต์ให้ทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน รวมถึงการสร้างจุดเด่นของแต่ละวิทยาลัยให้เป็นลักษณะเฉพาะทางที่ยังไม่มีการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม ปัญหาสำคัญอีกส่วนคือจำนวนผู้เรียนสายเกษตรมีจำนวนลดลง สาเหตุส่วนหนึ่งอาจจะมาจากจำนวนประชากรที่ลดลงในช่วงปัจจุบันเนื่องจากประชากรมีอัตราการเกิดน้อย แต่อีกสาเหตุหนึ่งก็น่าจะมาจากภาพลักษณ์ของการอาชีวศึกษา และความไม่พร้อมทางด้านกายภาพ ของวิทยาลัยและสถานศึกษาโดยรวม ที่ทำให้ผู้เรียนไม่เลือกเรียนทางสายเกษตร และที่สำคัญไปกว่านั้นคือ ผู้ปกครองก็เป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้การจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาเกษตรไม่ได้รับความสนใจและไม่ได้รับความสำคัญ เพราะเกรงว่าบุตรหลานจะเหนื่อย เมื่อจบการศึกษาไปจะไม่มีงานทำหรือหางานทำยากไม่มีที่ทำกินเป็นของตนเอง ทั้งที่การศึกษาด้านเกษตรเน้นให้ผู้เรียนได้เข้าสู่การประกอบอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้เพื่อยกระดับความเป็นอยู่ และสร้างผู้ประกอบการขนาดเล็กให้สามารถดำเนินกิจการได้ แต่ก็ยังไม่ได้รับความนิยมในการเข้ารับการศึกษาเช่นเดิม นอกจากนี้ ความร่วมมือการจัดการศึกษากับภาคส่วนที่เกี่ยวข้องก็เป็นประเด็นที่มีความสำคัญ เนื่องจากอาชีวศึกษาเป็นการจัดการศึกษาที่ต้องเรียนรู้ทั้งทางภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติควบคู่กันไป ดังนั้น การจัดการศึกษาระบบทวิภาคีสำหรับผู้เรียนอาชีวศึกษาเกษตรจึงต้องมีการทำความร่วมมือกับสถานประกอบการในการจัดการเรียนการสอน การออกแบบหลักสูตร และการบูรณาการจัดการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติร่วมกันด้วย อีกทั้งจะต้องสร้างเครือข่ายความร่วมมือต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคสังคม ภาคการผลิต ภาคการตลาด และกลุ่มศิษย์เก่า ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการจัดการศึกษาและการพัฒนาวิทยาลัยเกษตรกรรมและเทคโนโลยีให้มีความก้าวหน้าได้

๔.๒ ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ

๔.๒.๑ ด้านความพร้อมของสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางด้านเกษตร

ข้อเสนอแนะในประเด็นเกี่ยวกับครูและบุคลากรทางการศึกษา

๑) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี เป็นสถาบันการศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางด้านการเกษตรที่เกิดขึ้นและดำรงอยู่มาอย่างยาวนาน มีผลทำให้บุคลากรบางส่วนเริ่มทยอยเกษียณอายุราชการอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดความขาดแคลนครูผู้สอนในรายวิชาเฉพาะในสาขาทางด้านเกษตรกรรม และนับวันเริ่มมีแนวโน้มว่าจะเป็นปัญหาที่ลุกลามใหญ่โตในระยะเวลาอีก ๒ ถึง ๓ ปี และปัจจุบันเริ่มมี

สถานศึกษาอาชีวศึกษาเกษตรหลายแห่งจะไม่มีครูผู้สอนเฉพาะทาง อันมีสาเหตุมาจากการเกษียณอายุราชการ และไม่ได้อัตรากำลังมาทดแทนอย่างทันท่วงที ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในฐานะหน่วยงานต้นสังกัด ต้องให้ความสำคัญในการกำหนดแผนอัตรากำลังทดแทน โดยต้องจัดทำแผนและสำรวจจำนวนครูอาชีวศึกษาในสถานศึกษาอาชีวศึกษาทั้งหมดทุกประเภทที่จะเกษียณอายุราชการในระยะเวลา ๕ ปีต่อจากนี้ (ระหว่างปี ๒๕๖๒ – ๒๕๖๖) เพื่อวางมาตรการในการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนครูอาชีวศึกษาทั้งระบบให้มีความต่อเนื่อง และเพียงพอกับการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานสากล

๒) เพื่อให้ได้ครูอาชีวศึกษารุ่นใหม่เข้ามาทดแทนครูที่จะทยอยเกษียณอายุราชการในช่วง ๓ ปี (ระหว่างปี ๒๕๖๑ – ๒๕๖๓) และมีความต่อเนื่อง สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาควรต้องมีการสรรหาครูให้เพียงพอตามอัตรากำลังที่จะเกษียณอายุราชการไปในแต่ละปี โดยในระหว่างที่มีการจ้างครูที่จะเกษียณอายุราชการต่อไปอีก ๓ ปีนั้น ให้ครูรุ่นใหม่เข้าได้ทำหน้าที่ปฏิบัติการสอนไปพร้อมกับครูที่จะเกษียณอายุราชการ เพื่อฝึกประสบการณ์ เรียนรู้ทักษะ และได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้ต่าง ๆ จากครูที่กำลังจะเกษียณอายุราชการอย่างเต็มกำลังความสามารถ เพื่อให้กระบวนการจัดการศึกษาและการถ่ายทอดความรู้ไปสู่ศิษย์เป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีคุณภาพเช่นเดิม

๓) กระบวนการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาต้องมีการฝึกปฏิบัติในสถานการณ์จริงไปพร้อมกับการเรียนรู้ภาคทฤษฎี ครูอาชีวศึกษาที่สามารถปฏิบัติการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ ต้องเป็นครูที่มีความรู้ความสามารถ มีความเชี่ยวชาญ ที่มีการสั่งสมประสบการณ์ในการปฏิบัติงานและการจัดกระบวนการเรียนการสอนมาอย่างยาวนาน ดังนั้น ภายหลังจากที่ได้มีแนวทางในการแก้ไขปัญหาตามข้อ ๑) และข้อ ๒) แล้วนั้น ควรเร่งรัดให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาออกกฎ ระเบียบหรือแนวทางต่าง ๆ เพื่อเปิดโอกาสให้ครูที่เกษียณอายุราชการไปแล้วสามารถเข้ามาเป็นพี่เลี้ยงช่วยเหลือครูประจำในการจัดการศึกษา หรือเป็นวิทยากรสาธิตและบรรยายเพื่อให้ความรู้กับผู้เรียนได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นการใช้ทรัพยากรครูที่มีอยู่ได้อย่างมีคุณค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเกษตร

๔) ครูอัตราจ้างที่อยู่ในระบบและปฏิบัติหน้าที่ในการจัดกระบวนการเรียนการสอนไม่มีความมั่นคงก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ได้รับค่าตอบแทนไม่ตรงตามคุณวุฒิ และไม่มีความมั่นคงในอาชีพ ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควรแสวงหาแนวทางบรรจุกลุ่มครูอัตราจ้างดังกล่าวเข้าสู่ระบบราชการเพื่อทดแทนครูที่เกษียณอายุราชการตามจำนวนที่ขาดแคลนจริง เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจให้ครูกลุ่มดังกล่าวได้มีกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มกำลังความสามารถ

๕) ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีการปรับเปลี่ยนตำแหน่งและโยกย้ายบ่อยครั้ง ส่งผลให้ขาดความต่อเนื่องของงานและโครงการต่าง ๆ ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จึงควรศึกษาวิธีการ การเข้าสู่ตำแหน่ง การกำหนดคุณสมบัติของผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเกษตร โดยนำ

ประสบการณ์ ความรู้ ความสามารถและความเชี่ยวชาญในการบริหารงานมาใช้เป็นกลไกในการขับเคลื่อน แทนการสอบเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหาร

๖) การเปลี่ยนแปลงและโยกย้ายผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาบ่อยครั้งส่งผลต่อการดำเนินโครงการต่าง ๆ ของวิทยาลัยให้เกิดการชะงัก และไม่เกิดความต่อเนื่อง ซึ่งส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างมาก ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควรต้องมีการออกแบบหลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาให้การทำโครงการต่าง ๆ นั้น เป็นส่วนหนึ่งของการเลื่อนตำแหน่งหรือการปรับเปลี่ยนตำแหน่ง โดยไม่จำเป็นต้องย้ายสถานศึกษา เพื่อให้ผู้บริหารสามารถที่จะบริหารจัดการโครงการต่าง ๆ ได้อย่างต่อเนื่องและมีความก้าวหน้า

ข้อเสนอแนะในประเด็นเกี่ยวกับงบประมาณและการบริหารจัดการ

๑) การศึกษาอาชีวศึกษาเกษตร เป็นการจัดการศึกษาที่ครูจำเป็นต้องพักในวิทยาลัย และผู้เรียนจำเป็นต้องอาศัยหอพักและบ้านพักของวิทยาลัยเช่นกัน ทั้งครูและผู้เรียนจำเป็นต้องทำกิจกรรมการเรียนการสอนที่ต่างจากการศึกษาในรูปแบบอื่น เพราะต้องเรียนรู้และปฏิบัติจริงในวิทยาลัย ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควรจัดสรรงบประมาณในการสนับสนุน หรือซ่อมแซมอาคาร สถานที่ ห้องปฏิบัติการและสถานที่ฝึกปฏิบัติงาน รวมถึงหอพักนักศึกษาและบ้านพักครูที่มีสภาพชำรุดทรุดโทรมมากให้อยู่ในสภาพที่มีความพร้อมและรองรับการใช้งานได้ตลอดเวลา

๒) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควรจัดสรรงบประมาณในการซ่อมแซมหรือจัดซื้อเครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ให้มีความทันสมัย เพื่อทดแทนของเดิมที่ชำรุดทรุดโทรมให้อยู่ในสภาพที่พร้อมใช้งานอยู่เสมอ

๓) ในเรื่องงบประมาณที่ไม่เพียงพอกับการบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษาเกษตร ควรเร่งส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้แนวทางการดำเนินการตามมาตรา ๒๐ มาตรา ๔๔ และมาตรา ๕๓ ของพระราชบัญญัติอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ ในลักษณะของการพัฒนาทางวิชาการ เพื่อให้สถานศึกษามีรายได้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาและใช้รายได้ในส่วนดังกล่าวในการสนับสนุนกิจกรรมการเรียนการสอน รวมทั้งใช้จ่ายเป็นค่าสาธารณูปโภคต่าง ๆ

๔) ภาครัฐควรต้องให้การสนับสนุนค่าใช้จ่ายและงบประมาณสำหรับผู้เรียนอาชีวศึกษาเกษตรตามความเป็นจริง ไม่ควรใช้แนวทางการดำเนินการในลักษณะของงบอุดหนุนรายหัวเช่นเดียวกับผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เนื่องจากบริบทการจัดการศึกษา บุคลากรที่จัดการศึกษา วัสดุ อุปกรณ์ และหลักสูตรในการจัดการศึกษามีความแตกต่างกัน

๕) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควรออกกฎ ระเบียบและแนวทางต่าง ๆ เพื่อให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาเกษตรในพื้นที่ต่าง ๆ อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรในพื้นที่ เพื่อให้การขับเคลื่อนหรือการดำเนินการในส่วนต่าง ๆ พัฒนาให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันทั้งระบบ ใช้ทรัพยากรร่วมกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

๖) การจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษา มีเป้าหมายสำคัญในการสร้างความเข้มแข็งและการใช้ทรัพยากรณ์ที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดความคุ้มค่ามากที่สุด ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาควรกระจายอำนาจหน้าที่ของสถาบันการอาชีวศึกษาให้ชัดเจน ทั้งในเรื่องบุคลากร งบประมาณ วิชาการ และการบริหารจัดการ

ข้อเสนอแนะในประเด็นเกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

๑) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควรต้องมีการทบทวนหลักสูตรการเรียนการสอนให้มีความทันสมัย และสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันมากที่สุด อีกทั้งยังต้องปรับปรุงให้ก้าวไปสู่ระบบ Young Smart Farmer โดยการนำระบบเทคโนโลยีสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษาให้ทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน

๒) ในการพัฒนาหลักสูตรทางด้านอาชีวศึกษาเกษตร สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาต้องพิจารณาจากการประกอบอาชีพจริงทั้งจากต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำให้ครบวงจรทางด้านการเกษตร คือ การผลิต การแปรรูป และการจัดจำหน่าย โดยแบ่งอาชีพเป็นนักปฏิบัติการ นักจัดการ และผู้ประกอบอาชีพอิสระ

๓) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแต่ละแห่ง ควรต้องสร้างจุดเด่นให้วิทยาลัยของตนได้มีความโดดเด่นเฉพาะด้าน และประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่าง ๆ ให้สาธารณชนทราบ เพื่อสร้างความเข้าใจและสร้างแรงจูงใจให้มีผู้สนใจเข้าเรียนสายเกษตรกรรมเพิ่มมากขึ้น

๔) การจัดการเรียนการสอนทางด้านอาชีวศึกษาเกษตร ต้องให้นักเรียนอยู่ประจำ โดยทุกวิทยาลัยต้องเน้นและให้ความสำคัญกับการจัดการงานฟาร์ม ทั้งฟาร์มพืช ฟาร์มสัตว์ และการแปรรูปการเพิ่มมูลค่าสินค้าและบริการ ทั้งภายในสถานศึกษา นอกสถานศึกษา และในต่างประเทศ

๕) ต้องปรับวิธีเรียน เปลี่ยนวิธีสอน ปฏิรูปวิธีสอบ ให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมที่แปรเปลี่ยนไป

๔.๒.๒ ด้านจำนวนผู้เรียนทางสายเกษตรมีจำนวนลดลง

๑) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควรต้องมีการจัดทำแผนการประชาสัมพันธ์และต้องมีการประชาสัมพันธ์และการสื่อสารข้อมูลข่าวสารให้สาธารณชนได้รับรู้รับทราบภารกิจและการจัดการศึกษาด้านเกษตรกรรม รวมทั้งการสื่อสารข้อมูลที่ดีที่เกิดขึ้นในแวดวงการอาชีวศึกษา เพื่อสร้างความเข้าใจและสร้างการเข้าถึงข้อมูลที่ถูกต้อง

๒) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควรต้องส่งครูไปแนะแนวอาชีพและสร้างความเข้าใจอันดีให้แก่ผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยประสานความร่วมมือไปกับภาคเอกชนผู้ประกอบอาชีพเกษตร เพื่อสร้างแรงจูงใจและสร้างการเข้าถึงอาชีพให้กับผู้เรียน

๓) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควรประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่าง ๆ เพื่อให้ทราบถึงความสำเร็จของศิษย์เก่าที่สำเร็จการศึกษาทางด้านเกษตรกรรมและประกอบอาชีพเกษตรกรรม รวมถึงการเป็นผู้ประกอบการทางด้านเกษตรกรรม เพื่อชี้ให้เห็นความสำเร็จในการศึกษาสายเกษตร และเป็นการสร้างแรงบันดาลใจในการเข้าศึกษาต่อทางด้านเกษตรให้เพิ่มมากขึ้น

๔) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควรพัฒนาศูนย์ข้อมูลทางด้านการเกษตร ข้อมูลการมีงานทำ โอกาสที่จะมีงานทำใหม่ และการประกอบอาชีพอิสระ ที่จะสามารถต่อยอดไปสู่การประกอบธุรกิจ SME ได้ เพื่อให้ประชาชนทั่วไปได้รับทราบ

๕) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควรต้องจัดหาแหล่งทุนให้นักศึกษาเรียนฟรีตั้งแต่ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) จนถึงระดับปริญญาตรี และจัดหาแหล่งเงินทุนกู้ยืมสำหรับใช้เป็นต้นทุนเริ่มต้นในการประกอบอาชีพ โดยการทำความร่วมมือกับภาคเอกชนหรือผู้ต้องการที่จะประกอบอาชีพด้านการเกษตร

๔.๒.๓ ด้านความร่วมมือกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

๑) สถานศึกษาอาชีวศึกษาเกษตร ควรต้องมีการติดต่อ ประสานงาน และทำความร่วมมือในการจัดการศึกษาร่วมกับภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประกอบการทั้งในเขตพื้นที่และนอกเขตพื้นที่ ในการประสานความร่วมมือเพื่อรับนักศึกษาเข้าฝึกประสบการณ์วิชาชีพในทุกชั้นปี โดยต้องมีการประชุม พบปะ หารือกันเป็นประจำและมีความต่อเนื่อง รับฟังปัญหาจากสถานประกอบการ และแสวงหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาร่วมกัน ไม่ควรให้การจัดการศึกษาดังกล่าวเป็นภาระกับสถานประกอบการและผู้ประกอบการเพียงฝ่ายเดียว โดยสถานศึกษาอาชีวศึกษาเกษตร ที่ทำความร่วมมือในการจัดการศึกษาต้องมีหน้าที่ในการเตรียมการ ติดตาม เมื่อผู้เรียนเข้าไปฝึกและปฏิบัติงานในสถานประกอบการตามกำหนดเวลาอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เพื่อประเมินผลผู้เรียนได้อย่างแท้จริง และเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับสถานประกอบการด้วย

๒) ศิษย์เก่าที่จบการศึกษาในแต่ละสถานศึกษาอาชีวศึกษาเกษตร นับว่าเป็นกำลังสำคัญในการให้การสนับสนุนการทำงานของวิทยาลัย ดังนั้น วิทยาลัยควรต้องมีกลไกในการนำศิษย์เก่าโดยเฉพาะผู้ที่ประสบความสำเร็จในวิชาชีพสาขาทางด้านเกษตรเป็นต้นแบบในการผลักดันให้ผู้เรียนสนใจเข้ามาเรียนต่อทางสายนี้ โดยการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ ที่หลากหลาย และต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

๓) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีต้องเป็นที่พึ่งของชุมชนรอบวิทยาลัย และเป็นต้นแบบของการพัฒนางานและโครงการทางด้านการเกษตร เพื่อให้ชุมชนได้เข้ามาศึกษาเรียนรู้ร่วมกัน สร้างองค์ความรู้และสร้างสัมพันธ์อันดีในสังคม ซึ่งจะก่อให้เกิดความร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดและเกิดการพัฒนาสถานศึกษาอย่างยั่งยืน

๔) สถานศึกษาอาชีวศึกษาเกษตรและภาคเอกชน ต้องมีความร่วมมือหรือมีการทำความร่วมมือในการสร้างฟาร์มต้นแบบร่วมกัน เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้เป็นสถานที่ฝึกงานของนักศึกษา โดยใช้สถานที่ของสถานศึกษาหรือภายนอก รวมทั้งในต่างประเทศเพื่อเพิ่มประสบการณ์ให้นักศึกษา

๕) ควรมีการจัดเสวนาทั้งในระดับชาติ ระดับชุมชน และระดับท้องถิ่น เกี่ยวกับ “องค์ความรู้ใหม่ ๆ ทางด้านการเกษตร การสร้างความยั่งยืน และการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น” โดยควรจัดทำเป็นโครงการร่วมกับภาครัฐและเอกชนที่มีศักยภาพ เพื่อหาความร่วมมือและขยายเครือข่ายความร่วมมือ และนำข้อมูลมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน โดยการดำเนินโครงการนี้ต้องทำอย่างต่อเนื่องในทุกปี

หน้าว่าง

บรรณานุกรม

หนังสือและเอกสารทางวิชาการ

คณะกรรมการการอาชีวศึกษา. นโยบาย เป้าหมาย ยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา สู่สากล (พ.ศ.๒๕๕๕-๒๕๖๙), กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๕๕.

ณัฐสิฏ รักษ์เกียรติวงศ์. การปฏิรูปอาชีวศึกษาของประเทศไทย. กรุงเทพฯ : สถาบันเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ), ๒๕๕๙.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. โครงการศึกษาเพื่อทบทวนความต้องการกำลังคน เพื่อใช้วางแผนการผลิตและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ., กรุงเทพฯ : บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด, ๒๕๕๙.

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๙), กรุงเทพฯ : สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๕๙.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. นโยบายและยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองด้านการพัฒนาอาชีวศึกษา, กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด วี.ที.ซี. คอมมิวเคชั่น, ๒๕๕๔.

_____. ปฏิรูปการศึกษาเพื่ออนาคตประเทศไทย มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืนนโยบายด้านการศึกษาของนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา), กรุงเทพฯ : บริษัท 21 เซ็นจูรี่ จำกัด, ๒๕๕๙.

_____. สภาการศึกษาเสวนา ๒๐๑๖-๒๐๑๗ : บทบาทการศึกษาไทยในยุคไทยแลนด์ ๔.๐, กรุงเทพฯ : บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด, ๒๕๖๑.

_____. กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง, กรุงเทพฯ : บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด, ๒๕๖๐.

นโยบายและยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา นโยบาย ยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา ในระยะ ๑๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๖๙)

จุดเน้นเชิงนโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์)

กฎหมาย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ และ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓

พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑

ภาคผนวก

สรุปผลการเดินทางไปศึกษาดูงานด้านการศึกษา
เกี่ยวกับ "แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนอาชีวศึกษาเกษตร"
ณ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีชลบุรี อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี
วันจันทร์ที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

****

ตามที่คณะกรรมาธิการการศึกษาและการกีฬา สภานิติบัญญัติแห่งชาติ โดยคณะอนุกรรมาธิการการอาชีวศึกษา เดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ "แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนอาชีวศึกษาเกษตร" ณ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีชลบุรี อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี เมื่อวันจันทร์ที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ เพื่อรับฟังบรรยายสรุปและร่วมแลกเปลี่ยนความเห็นเกี่ยวกับแนวทาง ระบบ รูปแบบ และหลักสูตรการจัดการศึกษาด้านเกษตรกรรม รวมถึงการต่อยอดการจัดการศึกษา การเข้าสู่การมีงานทำและการประกอบอาชีพของผู้เรียน และการศึกษาดูงานและเยี่ยมชมกระบวนการจัดการศึกษาหลักสูตรต่าง ๆ โดยสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีชลบุรี จัดตั้งขึ้นเมื่อ ๑ เมษายน ๒๔๘๕ มีชื่อว่า "โรงเรียนเกษตรกรรมชลบุรี" โดยได้รับความช่วยเหลือจาก พลเรือเอกหลวงสินธุ์ กมลนาวิน แม่ทัพเรือ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ มีวัตถุประสงค์ ๒ ประการ คือ เพื่อให้โรงเรียนส่งผลิตผลจากพืชและสัตว์ จำหน่ายแก่กองทัพเรือสัตหีบ และเพื่อให้สอดคล้องกับแผนการศึกษาชาติ ว่าด้วยการส่งเสริมการศึกษาในสายอาชีวศึกษาเกษตร เพื่อเผยแพร่วิชากสิกรรมแผนใหม่ มีที่ดินแรกเริ่มครั้งนั้น ๒๙๗ ไร่ ต่อมาในปี ๒๕๑๑ กรมอาชีวศึกษาได้อนุมัติให้ใช้ที่ดินของโรงเรียนทางทิศใต้ประมาณ ๗๐ ไร่ไปก่อสร้างโรงเรียนเทคนิคสัตหีบ และได้จัดงบประมาณ ซื้อที่ดินด้านตะวันออกให้โรงเรียนเพิ่มประมาณ ๑๐๐ ไร่ โดยใช้งบประมาณ ปี ๒๕๑๓ เป็นเงิน ๖๐๐,๐๐๐ บาท ปี ๒๕๒๐ ได้รับการยกฐานะเป็นวิทยาลัยเกษตรกรรมชลบุรีตามโครงการปรับปรุงการศึกษาเกษตรของ กรมอาชีวศึกษาในการส่งเสริมการศึกษาทางด้านวิชาชีพเกษตรให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เพื่อผลิตนักเรียนนักศึกษาและประชาชนให้มีความรู้ความสามารถออกไปประกอบอาชีพเกษตรกรรมตามแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ต่อมา ปี ๒๕๓๗ วิทยาลัยเกษตรกรรมชลบุรี ได้จัดตั้งเป็น "วิทยาลัยชุมชนนาจอมเทียน"ตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่ต้องการขยายบทบาทของวิทยาลัยเกษตรกรรมในการผลิต และพัฒนากำลังคนวิชาชีพระดับกลางให้สอดคล้องกับการขยายตัวทางเศรษฐกิจของท้องถิ่นและภูมิภาคตลอดจนจัดการศึกษาตามความต้องการของชุมชน โดยได้จัดการเรียนการสอนสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจและสาขาวิชาพาณิชยกรรม (บริการโรงแรม) ใน ระดับ ปวส. และสาขาวิชาช่างยนต์ (ช่างกลเรือ) ในระดับ ปวช. และในปี ๒๕๓๙ กรมอาชีวศึกษาได้มีการพัฒนาและเสริมสร้างวิชาการและเทคโนโลยีแก่วิทยาลัยเกษตรกรรมเพิ่มขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับการก้าวไกลของโลกแห่งเทคโนโลยี และได้เปลี่ยนชื่อเป็น "วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีชลบุรี" และยกเลิกวิทยาลัยชุมชนนาจอมเทียน ในวิทยาลัยเกษตรกรรมชลบุรี และต่อมาโครงสร้างการบริหารจัดการที่ออกความตามพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่ให้มีการจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษาขึ้น และวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีชลบุรี ได้เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคกลาง

สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรจัดตั้งตามพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่บัญญัติให้มีการรวมสถานศึกษาอาชีวศึกษา เพื่อจัดตั้งเป็นสถาบันการอาชีวศึกษา โดยคำแนะนำของคณะกรรมการอาชีวศึกษา และคำนึงถึงการประสานความร่วมมือให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการใช้ทรัพยากรร่มกัน โดยร่วมสถานศึกษาอาชีวศึกษาประเภทวิชาเกษตรและประมงที่อยู่ในแต่ละภูมิภาคจัดตั้งเป็นสถาบันอาชีวศึกษา

เกษตร เพื่อจัดการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพในด้านเกษตรให้แก่นักเรียนนักศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง ผลิตและพัฒนากำลังคนภาคการเกษตรและพัฒนาองค์ความรู้ทางด้านการเกษตร และประกาศเป็นกฎกระทรวงการรวมสถานศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๖ และได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๕๖ เพื่อจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตร โดยแยกตามสถานที่ตั้งตามภาคทั้ง ๔ ภาค ดังนี้

๑) สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคเหนือ

๒) สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

๓) สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคกลาง

๔) สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคใต้

สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคกลาง (INSTITUTE OF VOCATIONAL EDUCATION IN AGRICULTURE CENTRAL REGION)

เอกลักษณ์ : แหล่งเรียนรู้และที่พึ่งของชุมชน

อัตลักษณ์ : บัณฑิตนักปฏิบัติ

วิสัยทัศน์ : “สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคกลาง เป็นผู้นำการผลิตผู้ปฏิบัติการผู้ประกอบการด้านการเกษตร และพัฒนาความรู้ด้านการเกษตรที่ทันสมัย เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ต้นแบบ และเป็นที่พึ่งของเกษตรกรและชุมชน”

พันธกิจ : ๑) ผลิตและพัฒนากำลังคนภาคการเกษตรที่มีคุณภาพ

๒) พัฒนาความรู้ด้านการเกษตรที่ทันสมัยอย่างต่อเนื่อง

๓) ส่งเสริมการบริการวิชาการ วิชาชีพสู่ชุมชน

วิทยาลัยในสังกัด :

๑) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกาญจนบุรี

งานเด่น : พืชไร่ (ข้าวโพด,อ้อย)

๒) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีชลบุรี

งานเด่น: ไม้ดอกไม้ประดับ

๓) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเพชรบุรี

งานเด่น: โคเนื้อ,โคนม,สับปะรด

๔) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีชัยนาท

งานเด่น: แพะ

๕) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีราชบุรี

งานเด่น: สัตวรักษ์,โคเนื้อ

๖) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีลพบุรี

งานเด่น: โคเนื้อ,โคนม,สุกร

๗) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีศูนย์ศิลปาชีพบางไทร

งานเด่น: ผักไฮโดรโปนิกส์ (Hydroponic),จัดสวน,คหกรรม

๘) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสระแก้ว

งานเด่น: โรงงานแปรรูปนม,ศูนย์การแปรรูปผลิตภัณฑ์ด้านการเกษตร

๙) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี

งานเด่น: นาข้าว,การท่องเที่ยว

๑๐) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสุพรรณบุรี

งานเด่น: พืชไร่(อ้อย),ประมง,เกษตรอาหารปลอดภัย

หลักสูตรที่เกิดการเรียนการสอน :

หลักสูตรระยะสั้น ๑) ภาคเกษตร และ ๒) ภาคนอกเกษตร

หลักสูตรที่เปิดสอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

การจัดการศึกษาแบบปกติ ๑) เกษตรกรรม ๒) ประมง ๓) พาณิชยกรรม ๔) คหกรรม

การจัดการศึกษาโครงการอาชีวศึกษาเพื่อการพัฒนาชนบท (อศ.กช.)

หลักสูตรที่เปิดสอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)

๑) เกษตรกรรม ๒) ประมง ๓) บริหารธุรกิจ และ ๔) คหกรรม

หลักสูตรที่เปิดสอนในระดับปริญญาตรี

เปิดการเรียนการสอน ปีการศึกษา ๒๕๖๑

๑) หลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (ต่อเนื่อง)
วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสุพรรณบุรี
รออนุมัติเปิดการเรียนการสอน ปีการศึกษา 2561

๒) หลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีสัตวรักษ์ (ต่อเนื่อง)
วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีราชบุรี

๓) หลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการผลิตสัตว์(ต่อเนื่อง)
วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีลพบุรี
กำลังดำเนินงานเพื่อเปิดการเรียนการสอน ปีการศึกษา 2562

๔) หลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการผลิตสัตว์(ต่อเนื่อง)
วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเพชรบุรี

สรุปจำนวนบุคลากรของสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคกลาง จำนวน ๖๔๙ คน จำนวนนักเรียนนักศึกษา ๔,๙๗๔ คน จำนวนพื้นที่รวม ๑๓,๑๘๑ ไร่ ๙ งาน ๑๕๓ ตารางวา

จากนั้นได้มีการนำเสนอผลการดำเนินงานเกี่ยวกับโครงการอาชีวศึกษาเพื่อการพัฒนาชนบท (อศ.กช.) ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเพชรบุรี สรุปสาระสำคัญ ดังนี้ สำหรับความเป็นมาของโครงการอาชีวศึกษาเพื่อการพัฒนาชนบท (อศ.กช.) ปี ๒๕๒๗ กรมอาชีวศึกษา โดยท่านอธิบดี วิเวก ปางวุฒิพงศ์ ได้เป็นผู้เริ่มขึ้น เพื่อจัดโอกาสให้บุตรหลานเกษตรกรอายุระหว่าง ๑๕ – ๒๐ ปี ได้เรียนต่อในหลักสูตร ปวช. (พิเศษ) ระยะเวลา ๕ ปี โดยจัดให้มาเรียนในสถานศึกษาเกษตรปีละ ๖๐ วัน โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย โดยใช้ชื่อโครงการว่า โครงการอาชีวศึกษาเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนในชนบท (อศ.กช.)

ปี ๒๕๒๘ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสุพรรณบุรีเป็นต้นแบบ อศ.กช. ของ กรมอาชีวศึกษา

ปี ๒๕๓๒ สภาการศึกษาแห่งชาติมาประเมินผล พบว่าผู้เรียนมีความสามารถตามหลักสูตรและทำรายได้จากโครงการเกษตรของผู้เรียนสูงกว่าเส้นความยากจนในขณะนั้น

ปี ๒๕๓๓ – ปัจจุบัน กรมอาชีวศึกษาจัดงบประมาณให้กับวิทยาลัยทุกแห่งที่จัด อศ.กช. อย่างต่อเนื่อง

ปี ๒๕๓๖ กรป.กลาง (หน่วยงานทหารพัฒนา) ได้จัดงบประมาณเพิ่มเติมจากกรมอาชีวศึกษาอีกแห่งละ ๑๘๐,๐๐๐ บาท/ปี

ปี ๒๕๓๗ กระทรวงศึกษาธิการประกาศให้ใช้หลักสูตร ปวช.เกษตรกรรม ๒๕๓๖ และ ม.ต้น เกษตรกรรม

ปัจจุบัน เปลี่ยนชื่อ โครงการใหม่เป็น “โครงการอาชีวศึกษาเพื่อการพัฒนาชนบท” รับเกษตรกรที่จบชั้น ม.๓ ศึกษาต่อในหลักสูตร ปวช. ประเภทเกษตร (พ.ศ. ๒๕๔๕ ปรับปรุง ๒๕๔๖) ตามความพร้อมของผู้เรียน สามารถเรียนต่อ ปวส. และปริญญาตรี ได้ตามความต้องการ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยท่านเลขาธิการ ดร.สุเทพ ชิตยวงศ์ กำหนดให้สถานศึกษาเกษตรและประมงทุกแห่ง ทำโครงการอาชีวศึกษาเพื่อการพัฒนาชนบท เพื่อพัฒนาเกษตรกรไทยเข้าสู่ความเป็น “สมาร์ทฟาร์มเมอร์ ” สนองตอบนโยบายประเทศไทย ๔.๐ และยุทธศาสตร์ประเทศ ๒๐ ปี ให้บรรลุผล

สำหรับประสบการณ์การจัด อศ.กช. ที่วิทยาลัยเกษตรกรรมสุพรรณบุรีนั้น ปี ๒๕๒๘ – ๒๕๓๒ ใช้หลักสูตร ปวช.(พิเศษ) รับบุตรหลานเกษตรกรอายุ ๑๕ – ๒๐ ปี จบชั้น ป.๖ และไม่มีโอกาสได้ศึกษาต่อให้เข้ามาเรียนในวิทยาลัย ภาคเรียนละ ๓๐ วัน หรือปีละ ๖๐ วัน แต่วุฒิ ปวช. (พิเศษ) ไม่สามารถศึกษาต่อได้ ในระยะแรก ๒๕๒๘ – ๒๕๓๑ อาศัยงบประมาณจากโครงการฝึกอบรมอาชีพระยะสั้นในการดำเนินงาน และขาดแคลนยานพาหนะในการออกพื้นที่เป็นอย่างมาก (สุดท้ายกรมจัดสรรรถจักรยานยนต์มาให้วิทยาลัยฯ มาแห่งละ ๒ คัน) ในปี ๒๕๓๖ กรป.กลาง จัดให้ ผบ.หน่วยงานทหารพัฒนาทุกแห่งมาดูงาน อศ.กช. ของวิทยาลัยเกษตรกรรมสุพรรณบุรี พบความสำเร็จเป็นที่พอใจ ใช้พื้นที่เป้าหมายเป็นตัวกำหนดแผนงาน (Area Based Management) และจัดการศึกษาให้กับทหารเกณฑ์ที่มีวุฒิ ม.๓ ในมณฑลทหารบกที่ ๑๓ (ลงนามความร่วมมือโดย ผอ.กองวิทยาลัยเกษตรกรรม นายบุญชุม เปียแดง กับผู้บัญชาการมณฑลทหารบกที่ ๑๓) พบว่าสามารถเพิ่มจำนวนผู้เรียนได้มากขึ้นทันทีปีละประมาณ ๓๐๐ คน แต่พบปัญหาในการจัดการ คือ มีการออกกลางคันประมาณ ๓๐ % ในปี ๒๕๔๗ เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา นายวีระศักดิ์ วงษ์สมบัติ ลงนาม MOU กับ ผบ.กองพลทหารราบที่ ๙ จัดการศึกษาระดับ ปวช. ให้กับทหารเกณฑ์ทุกกองพัน โดยใช้แปลงเกษตรที่ทุกกองพันมีอยู่เป็นสถานที่เรียน ส่วนเป้าหมายเป็นเกษตรกรยังคงใช้พื้นที่เป้าหมายเป็นตัวกำหนดแผนงาน (Area Based Management) เพราะสาเหตุคือ จังหวัดกาญจนบุรี เป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ขนาดใหญ่ ประกอบด้วยอำเภอ ๑๐ อำเภอ ต่อมาในปี ๒๕๕๐ ได้ใช้โครงการ เทิดไท้องค์ราชันย์ครบรอบ ๘๐

พรรษา ทำ MOU กับ สำนักงานเกษตรจังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งได้ส่งทีมงานของสำนักงานเกษตรอำเภอทุกแห่งร่วมกับคณะครู วษท.กาญจนบุรี จัดการเรียนการสอน อศ.กช. ผลคือสามารถเพิ่มผู้เรียนได้ปีละ ๘๐๐ คน จนทำให้ วษท.กาญจนบุรี มีผู้เรียนมากถึง ๒,๑๑๕ คนในขณะนั้น แต่พบปัญหาคือการใช้ (Area Based Management) มีปัญหาในการส่งเสริมอาชีพเป็นอย่างมาก เนื่องจากมาหลายอาชีพในพื้นที่เดียวกัน

ประสบการณ์การจัด อศ.กช. ที่วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเพชรบุรี (เพชรบุรี โมเดล) ได้นำเอาปัญหาของทุกรูปแบบที่ผ่านมาสร้างเป็นเพชรบุรี โมเดล โดย

๑) ใช้อาชีพของผู้เรียนเป็นเป้าหมายในการพัฒนาคนสู่สมาร์ทฟาร์มเมอร์ โดยใช้หลักสูตรเป็นเครื่องมือ แทนการใช้พื้นที่ดังแต่ก่อนมา

๒) สร้างเครือข่ายความร่วมมือทั้งภาคเอกชนและภาครัฐในการจัดการศึกษา อศ.กช. เพื่อตอบโจทย์การพัฒนาประเทศ

๓) ใช้กระบวนการจัดการความรู้ (KM) ในการถ่ายทอดความรู้สู่ผู้เรียน

๔) ประเมินผลโดยใช้สภาพจริงเน้นผลสำเร็จของการประกอบอาชีพเป็นหลัก

นวัตกรรม ๓ ป. ประกอบด้วย ๑) ประสาน ๒) ปฏิบัติ และ ๓) ประเมิน

ประสาน : - ประสานความร่วมมือกับเครือข่ายภาครัฐและเอกชนในการจัดทำหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขา เกษตรศาสตร์

- ประสานหน่วยงานราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (สถานที่จัดการสอน)
- ประสานสถานประกอบการ (สนับสนุน วิทยากรการเรียนการเรียนการสอน)

ปฏิบัติ : - ลงพื้นที่เพื่อศึกษาข้อมูลจริงและปฏิบัติการต่าง ๆ ให้เห็นอย่างชัดเจน

- ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ และรุ่นพี่ที่จบการศึกษาไปแล้ว

ประเมิน : - การประเมินผู้เรียนตามสภาพจริง เป็นการประเมินผู้เรียนในด้านความรู้ ความคิด วิธีการปฏิบัติและผลการปฏิบัติของผู้เรียน โดยผู้ประเมิน ๔ ฝ่าย ประกอบด้วย ๑) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเพชรบุรี ๒) สถานประกอบการ โรงงานอุตสาหกรรม ๓) สำนักงานเกษตรจังหวัด และ ๔) เพื่อนร่วมชั้นเรียน

การจัดการเรียนการสอน อศ.กช. ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเพชรบุรี ประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ดังนี้ ๑) การจัดแผนการเรียน ๔ ภาคเรียน ๒) การจัดตารางการพบกลุ่ม ๓) การเรียนการสอนรายวิชาสามัญ ๔) การเรียนการสอนรายวิชาชีพ และ ๕) การประเมินผล

๑) การจัดแผนการเรียน โดยงาน อศ.กช. และงานหลักสูตรการสอน ศึกษาเงื่อนไขทุก ๆ อย่างที่เกี่ยวข้อง จัด ๔ ภาคเรียน (๒ ปีการศึกษา) พยายามจัดรายวิชาที่มีวิชาชีพและครูผู้สอนที่ผู้เรียนประทับใจในการเรียนไว้ภาคเรียนแรก และจัดรายวิชาที่มีลักษณะคล้ายกันไว้ในภาคเรียนเดียวกันเพื่อการบูรณาการ" ที่สำคัญ ไม่สนับสนุนให้มีการจัดการเรียนเทียบโอนรายวิชา" เนื่องจาก ต้องการให้ผู้เรียนที่เก่งกว่าช่วยเหลือผู้เรียนอื่นและเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งและสัมพันธภาพที่แน่นแฟ้นของกลุ่มผู้เรียนและเพื่อความสามารถในการปฏิบัติอย่างแท้จริง

๒) การจัดตารางการพบกลุ่ม ทั้งในเรื่องของแต่งตั้งกรรมการฯ จากทุกแผนกวิชา โดยจะมีการจัดทำทีละภาคเรียน และต้องมีการตกลงกับผู้เรียนว่าจะพบกลุ่มวันใดสถานที่ใด (สัปดาห์เว้นสัปดาห์)

๓) การเรียนการสอนรายวิชาสามัญ โดยจะต้องศึกษาถึงคำอธิบายรายวิชาโดยละเอียดเพื่อบูรณาการเข้าสู่อาชีพของผู้เรียน รวมทั้งการจัดทำ/ค้นหาสื่อ เช่น วีดีโอ ให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชานั้นหรือสัมพันธ์กับเหตุการณ์บ้านเมืองปัจจุบัน

๔) การเรียนการสอนรายวิชาชีพ ใช้กระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Share and Learn) และกระบวนการจัดการความรู้ (Knowledge Management : KM) ในการถ่ายทอดความรู้ระหว่าง

ผู้เรียน กับ ผู้เรียน
ผู้เรียน กับ หน่วยงานราชการ
ผู้เรียน กับ สถานประกอบการ
ผู้เรียน กับ ครูผู้สอน
ผู้เรียน กับ ครูประจำกลุ่ม

๕) การประเมินผล โดยจะมีการประเมินผลตามสภาพจริง มีการศึกษาดูงาน มีการมอบหมายงาน มีการพบกลุ่ม และมีการสอบข้อเขียน นอกจากนี้ ยังควรต้องมีการสร้างความเชื่อมั่นและศรัทธา ทั้งสร้างความสัมพันธ์ในห้องเรียนการสร้างความสัมพันธ์นอกห้องเรียน และจัดกิจกรรมเสริมสร้างความสามัคคีช่วยเหลือกันในกลุ่ม เป็นต้น

จากนั้น คณะผู้บริหารมีการลงพื้นที่เพื่อศึกษาดูงานในการจัดการศึกษาของวิทยาลัย พื้นที่สำหรับใช้ในการทำการเกษตรและพื้นที่ใช้ในการเลี้ยงสัตว์ ภายในวิทยาลัย

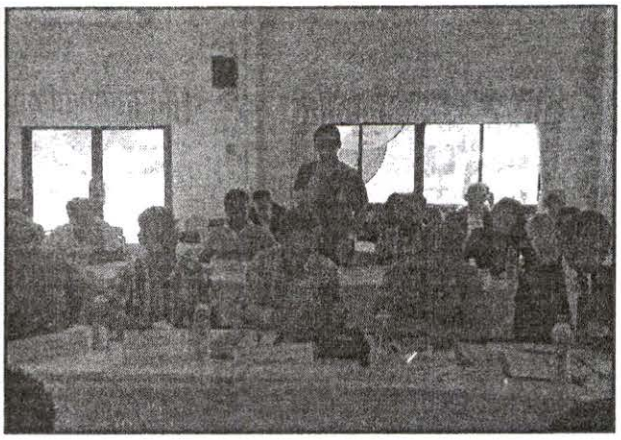

ช่วงบ่าย คณะอนุกรรมาธิการได้เชิญผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่ประกอบไปด้วยกลุ่มเกษตรกรสาขาอาชีพต่าง ๆ ในพื้นที่ทั้งที่เป็นศิษย์เก่าจากวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกลุ่มภาคกลาง และผู้ประกอบการธุรกิจ SME เช่น กลุ่มไม้ดอก กลุ่มภูมิทัศน์ กลุ่มสุกร กลุ่มข้าว กลุ่มสัปปะรด และอื่น ๆ เข้าร่วม

นำเสนอสภาพปัญหาและข้อเสนอแนะต่าง ๆ เกี่ยวกับความร่วมมือในการพัฒนาวิชาชีพเกษตรกรรมในพื้นที่ สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

๑) เกษตรกรเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่เข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยเฉพาะเกษตรทฤษฎีใหม่ที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของ น้ำ นา ป่า บ้าน ที่จะต้องหาแนวทางในการสร้างความรู้ความเข้าใจและการเข้าถึงหลักการดังกล่าวอย่างถ่องแท้ เพื่อนำไปสู่แนวทางในการปฏิบัติที่ถูกต้องและใช้เพื่อเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพได้อย่างมั่นคง

๒) เกษตรกรส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับผลผลิต จะทำอย่างไรให้สามารถยกระดับผลผลิตของเกษตรกรให้มีคุณภาพ ต้องมีวิธีการที่นำไปสู่การผลิตที่มีคุณภาพ โดยอาจต้องใช้เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องเข้ามาช่วยเหลือในกระบวนการผลิต

๓) การจัดการศึกษาของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี เป็นเพียงการให้องค์ความรู้ทางด้านวิชาการเป็นหลักและเป็นการปรับพื้นฐานความรู้ที่เกี่ยวข้องเท่านั้น การปฏิบัติงานด้านการเกษตรจริงจะต้องอาศัยความรู้ประสบการณ์ การลองผิดลองถูกและการสังเกตอย่างต่อเนื่อง

๔) โครงการหมู่บ้าน อกท. (องค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์ฯ) เป็นโครงการที่ดีที่ฝึกให้ผู้เรียนได้มีความรับผิดชอบ มีวินัยและเป็นการปลูกฝังพื้นฐานในการใช้ชีวิตได้เป็นอย่างดี เพื่อผู้เรียนจะได้ฝึกความอดทน และมีความรับผิดชอบ เป็นโครงการสำคัญที่สนับสนุนให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในชีวิตและเป็นเกษตรกรที่มีคุณภาพ

๕) โครงการ อศ.กช. (อาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท) เป็นโครงการที่ดีเปิดโอกาสและส่งเสริมสนับสนุนให้เกษตรกรได้เข้าฝึกอบรมอาชีพทางด้านเกษตรกรรมในสาขาที่ถนัด สำหรับผู้จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๓ แล้ว จะได้รับวุฒิการศึกษาระดับ ปวช. แต่สำหรับผู้ที่ไม่มีวุฒิการศึกษาดังกล่าว จะได้วุฒิการศึกษา ปวช. พิเศษ แต่หากไปศึกษาต่อในระบบการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยและได้รับวุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๓ มาแล้วก็จะได้วุฒิ ปวช. เช่นเดียวกัน

๖) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแต่ละแห่ง ต้องสร้างความเป็นเอกลักษณ์และจุดเด่นให้กับสถานศึกษาของตัวเอง เพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีและสร้างแรงจูงใจให้มีผู้สนใจเข้าเรียนสายอาชีวศึกษาเกษตรเพิ่มมากขึ้น

๗) แนวทางพัฒนาอาชีวศึกษาเกษตรจะต้องสร้างอาชีวศึกษาเกษตรให้มีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

๗.๑) เป็นผู้ที่รักและศรัทธาในอาชีพเกษตรกรรม มีความปรารถนาที่จะพัฒนาตนเอง ให้เจริญเติบโตไปสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรในอนาคต

๗.๒) เป็นผู้มีระเบียบวินัย มีความขยัน อดทน

๗.๓) เป็นผู้มีความเป็นผู้นำ กล้าคิด กล้าลงมือปฏิบัติ

๗.๔) เป็นผู้มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่นและรู้จักเสียสละเพื่อส่วนรวม

๗.๕) เป็นผู้มีความสามารถในการเรียนรู้ ติดตามความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการเกษตรของโลกได้

๗.๖) เป็นผู้มีความรู้ความสามารถทั้งด้านวิชาการและสามารถลงมือปฏิบัติจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๗.๗) เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวางแผนการผลิต เทคโนโลยีการผลิต การเก็บเกี่ยว การตลาดชั้นสูง

๗.๘) เป็นผู้มีประสบการณ์ฝึกงานอย่างจริงจังทั้งในและหรือต่างประเทศ

๗.๙) สามารถสื่อสารภาษาต่างประเทศได้มากกว่า ๑ ภาษา

๗.๑๐) เป็นผู้ที่มีฝัน

๘) อาชีวศึกษาเกษตรหรือการประกอบอาชีพเกษตรกร คือ ต้นทุนชีวิตมนุษย์ เนื่องจากอาชีพเกษตรกรดังกล่าวเป็นการผลิตอาหารและยา ซึ่งอาหารและยาอยู่กับสังคมไทยไปตั้งแต่เกิดจนตาย ดังนั้น จะต้องหาแนวทางว่าจะทำอย่างไรให้การศึกษาทางด้านเกษตรกรรมมีความทันสมัย และทำให้มีผู้สนใจเข้าเรียนอาชีวศึกษาเกษตรกรรมมากยิ่งขึ้น

๙) สถานศึกษาอาชีวศึกษาเกษตร ไม่มีการประชาสัมพันธ์และแนะแนวอาชีพให้ผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในพื้นที่ให้เข้าถึงแหล่งข้อมูลและรับทราบข้อมูลเพื่อประกอบการพิจารณาในการเข้าศึกษาต่อที่ชัดเจน ซึ่งส่งผลสำคัญให้จำนวนผู้เรียนอาชีวศึกษาเกษตรลดลงอย่างต่อเนื่อง

๑๐) ปัญหาสำคัญของอาชีวศึกษาเกษตร คือ มีบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญมีจำนวนน้อย ไม่มีความทันสมัย ไม่มีความสะดวกสบาย ภาพรวมแล้วจะเป็นว่าการเกษตรเป็นเรื่องที่ยากลำบากและเหนื่อย

๑๑) ระบบการศึกษาอาชีวศึกษาทวิภาคี มีส่วนสำคัญในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เข้าถึงการเรียนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติพร้อมกันไป และยังเป็นการปลูกฝังให้ผู้เรียนได้เกิดทักษะในการทำงานจริงในสถานประกอบการ ซึ่งเป็นประสบการณ์ที่ดีที่ผู้เรียนได้ลองผิดลองถูก ลองปฏิบัติจริงด้วยตนเอง เกิดทักษะและองค์ความรู้เพิ่มเติมอันนำไปสู่การแก้ไขปัญหาได้

๑๒) สถานการณ์การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเกษตรในปัจจุบัน ประสบปัญหาด้านต่าง ๆ ดังนี้

๑๒.๑ การจัดการศึกษาไม่สอดรับกับการเปลี่ยนแปลง

๑๒.๒ ปัญหาบุคลากรที่เกษียณอายุราชการเป็นจำนวนมาก

๑๒.๓ แหล่งเรียนรู้อาชีพมีสภาพเสื่อมโทรม เทคโนโลยีไม่ทันสมัย

๑๒.๔ ผู้เรียนขาดความเชื่อมั่นในการประกอบอาชีพ

๑๓) โอกาสและความท้าทายในการศึกษาทางด้านเกษตรกรรม

๑๓.๑) การพัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี

๑๓.๒) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒

๑๓.๓) กำลังแรงงานมีน้อยกว่าอัตราความต้องการแรงงาน

๑๓.๔) ทิศทางการพัฒนาการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเกษตร

๑๓.๕) ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีและยุคดิจิทัล

๑๓.๖) โอกาสวิกฤติการณ์อาหารของโลก (Food Crisis)

๑๓.๗) ภาวะโลกร้อน (Global Warming)

๑๔) การเปลี่ยนแปลงของนวัตกรรม เทคโนโลยี และทิศทางการพัฒนาของประเทศกับการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเกษตรที่ยุคปัจจุบันมีสภาพขาดแคลนเทคโนโลยีด้านการจัดการศึกษา และพัฒนาอาชีพเกษตรยังส่งผลถึงผู้สำเร็จการศึกษาที่ไม่มีขีดความสามารถเพียงพอในการประกอบอาชีพทางด้านเกษตรกรรมได้ และส่งผลสำคัญต่อปริมาณและคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการและทิศทางการพัฒนาประเทศ

๑๕) สถานศึกษาอาชีวศึกษาเกษตรในพื้นที่ ควรต้องใช้องค์ความรู้และความสำเร็จจากศิษย์เก่าที่สำเร็จการศึกษาออกไปและเข้าสู่การประกอบอาชีพด้านการเกษตรมาเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนและ

การยกระดับการจัดการศึกษาทางด้านเกษตรให้มีคุณภาพ เนื่องจากกลุ่มบุคคลดังกล่าวเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ในการทำงานทางด้านการเกษตร ซึ่งหากใช้กลไกในส่วนนี้ประยุกต์ระบบการจัดการศึกษาในรูปแบบทวิภาคีแล้วนั้น จะสามารถทำให้ผู้เรียนทางด้านเกษตรสามารถเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้และการมีงานทำได้อย่างมีคุณภาพ

๑๖) จากการวิเคราะห์ องค์ประกอบการจัดการ 4 M T (Man Material Money Management and Technology) วิเคราะห์ สภาพปัจจุบันการจัดการอาชีวศึกษาเกษตร ด้วย T.O.W.S. Matrix พบว่าปัญหาที่ต้องแก้ไข คือ (๑) การจัดการเรียนการสอน (๒) การจัดสภาพแวดล้อมแหล่งเรียนรู้ไม่ที่เหมาะสม และ (๓) บูรณาการความร่วมมือหน่วยงานภาครัฐ เอกชน กลุ่มอาชีพ

๑๗) แนวคิดสำคัญในการพัฒนาสถานศึกษาในสังกัดการจัดการอาชีวศึกษาแนวใหม่ บนฐานเทคโนโลยีและนวัตกรรม มีดังนี้

๑๗.๑) จัดการศึกษาอาชีวศึกษาแนวใหม่ “ปรับวิธีเรียน เปลี่ยนวิธีสอน ปฏิรูปวิธีสอบ”

- ปรับวิธีเรียน : เรียนรู้อาชีพด้วยการปฏิบัติจริง (Learning by doing) ใช้วิจัยเป็นฐานโครงงานเป็นฐาน Project Base Learning : PBL)
- เปลี่ยนวิธีสอน : ครูเป็น Facilitator ทำหน้าที่ Coaching เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รูปแบบ CIPPA model
- ปฏิรูปวิธีสอบ : ประเมินผลตามสภาพจริง (Authentic Assessment) ไม่ใช้ข้อสอบ ประกันคุณภาพสมรรถนะ (Requirement Competence for Quality Assurance)

๑๗.๒) พัฒนาแหล่งเรียนรู้อาชีพเกษตรแนวใหม่ บนฐานนวัตกรรมและเทคโนโลยี

- เทคโนโลยีเกษตร Smart farming
- ระบบเครือข่าย ICT เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาอาชีพเกษตร

๑๗.๓) การเพิ่มขีดความสามารถการจัดการอาชีวศึกษาเกษตรแนวใหม่ โดยการพัฒนากำลังคนภาคเกษตรอย่างเป็นระบบครบวงจร “พลังอาชีวศึกษาประชารัฐ พัฒนาเกษตรไทย” โดยหน่วยงานต่าง ๆ ต้องมีการบูรณาการภาครัฐ-เอกชนสร้างพลังขับเคลื่อน อาทิ

- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมส่งเสริมการเกษตร กรมวิชาการเกษตร
- กระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ โดย NECTEC/NSTDA/NIA
- กระทรวงดิจิทัลฯ โดยสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัลแห่งชาติ
- กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
- ภาคประชาชน ปราชญ์เกษตร/มืออาชีพ กลุ่มอาชีพเกษตร
- ภาคเอกชน ทั้งในส่วนของสถานประกอบการเกษตร และวิสาหกิจชุมชน

๑๘) การเพิ่มขีดความสามารถการจัดการอาชีวศึกษาเกษตรแนวใหม่ ควรมีปัจจัยที่สนับสนุน ดังนี้

- เทคโนโลยี/เครือข่าย ICT โดยการเรียนรู้อาชีพด้วยตนเองและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการประยุกต์
- ระบบข้อมูลการบริหารตัดสินใจ แบบ Real time
- ทุนสนับสนุน เพื่อพัฒนาอาชีพและผลิตภัณฑ์
- ทุนประกอบอาชีพ สำหรับผู้ประกอบการรุ่นใหม่

๑๙) การจัดการอาชีวศึกษาเกษตรแนวใหม่บนฐานเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อพัฒนากำลังคนภาคเกษตรของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จะต้องบูรณาการหน่วยงานภาครัฐในภารกิจและบทบาทหน้าที่สอดรับกัน สร้างกลไกขับเคลื่อนด้วย “อาชีวะประชารัฐ” พัฒนา “ทายาทเกษตรกร” โดยการ “ปรับวิธีเรียน เปลี่ยนวิธีสอน ปฏิรูปวิธีสอบ” นำกระบวนการวิจัย สร้างนวัตกรรม และการใช้เทคโนโลยีมาพัฒนาการจัดการเรียนรู้อาชีพ ด้วยการปฏิบัติจริงในพื้นที่ “Smart farming” ใช้เทคโนโลยีเครือข่ายสารสนเทศ ICT เพื่อการเรียนรู้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และและพัฒนาอาชีพเกษตร ระดมทรัพยากรและสนับสนุน “ทุนแก่บุตรหลานเกษตรกร” ให้เป็นผู้ประกอบการเกษตรกรผ่าน “ศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการเกษตรวัยเรียน” นำสู่การประกอบอาชีพเกษตรยุคใหม่ เป็น “Smart farmer” ทดแทนกำลังคนภาคเกษตรที่มีคุณภาพสอดรับกับการเปลี่ยนแปลงและทิศทางการพัฒนาประเทศ เป็นประเทศไทย ๔.๐

๒๐) เกษตรกรส่วนใหญ่ยังคงอยู่ที่ระดับ ๐ ไม่สามารถเข้าสู่ Thailand 4.0 ได้ ประเทศไทยมีที่ดินสำหรับทำการเกษตรเป็นจำนวนมาก ในอนาคตมีที่ดินแต่อาจไม่มีคนทำการเกษตร ดังนั้น นักศึกษาอาชีวศึกษาเกษตรต้องเปลี่ยน Mind Set ต้องเรียนรู้เชิงลึก เพื่อเป็นผู้จัดการฟาร์มของตนเอง ระบบการจัดการศึกษา ต้องสอนเด็กให้เข้าใจทฤษฎีใหม่ให้ชัดเจน

๒๑) อาหารเป็นความมั่นคงของประเทศ นักศึกษาในยุคปัจจุบันมองว่าอาชีพเกษตรกรเป็นอาชีพที่ล้าสมัย จึงต้องหาแนวทางในการปรับทัศนคติผู้เรียนใหม่ การเรียนอาชีวศึกษาเกษตรถ้ามีการพัฒนาไปสู่การแปรรูปพืชผลทางการเกษตรได้ อาชีพเกษตรกรก็จะมีความมั่นคง และมีรายได้เลี้ยงตัวเอง เลี้ยงครอบครัวได้อย่างมีความสุข

๒๒) การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเกษตรเกือบทุกวิทยาลัยไม่นำทฤษฎี 3 M คือ Material Machine & Management ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ สถานการณ์ด้านการเกษตรของประเทศไทย ในปัจจุบันมีประชากร ๖๕ ล้านคน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร ประเทศญี่ปุ่นแยกเกษตรกรออกเป็น ๓ ประเภทตามรายได้จากการประกอบอาชีพเกษตรกรรม บัณฑิตจากมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ไม่กลับไปเป็นเกษตรกร ดังนั้น อาชีวศึกษาด้านเกษตรจึงต้องทำหน้าที่นี้ ประเทศไทยในอนาคตจะขาดเกษตรกรคือเหลือประมาณ ๐.๖ % เมื่อแยกเกษตรกรตามอายุจะเห็นปัญหาที่เกิดขึ้น ประเทศญี่ปุ่น มาลงทุนในประเทศไทยเพื่อกำไร ซึ่งอุตสาหกรรมไม่ใช่ตัวตนของคนไทยอย่างแท้จริง ในทางกลับกันงบประมาณถูกจัดสรรให้มหาวิทยาลัยต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนทางด้านอุตสาหกรรม การพัฒนาด้านเกษตรกรรมนี้เป็นปัญหาใหญ่ของประเทศไทย

๒๓) การจัดการศึกษาของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี ไม่เชื่อมต่อและสัมพันธ์เชื่อมโยงกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดังนั้น ราคาสินค้าและผลผลิตทางการเกษตรแปรปรวน ควบคุมยาก จึงควรต้องปรับหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนการสอน มีแหล่งเรียนรู้ให้คนรุ่นใหม่ ผู้เรียนอาชีวศึกษาเกษตรต้อง บึก อึด ถึก ขณะนี้ครูเหยียบขี้ไก่ไม่ฝ่อ เด็กจึงอ่อนแอ การประกอบอาชีพเกษตรกรในญี่ปุ่นถือว่าเป็นอาชีพ 3 K คือ ยากลำบาก สกปรก และอันตราย

๒๔) สัดส่วนจำนวนครูต่อจำนวนผู้เรียน ๑ : ๓๐ ไม่เหมาะสมสำหรับวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี ค่าสาธารณูปโภคควรได้รับเพิ่มจาก ๑๑,๙๐๐ บาท

๒๕) ควรส่งเสริมวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี ให้เป็นที่ท่องเที่ยว เป็นแหล่งผลิตอาหารปลอดภัย เป็นแหล่งฝึกงาน พลังโดยอาศัยความร่วมมือจากศิษย์เก่า

สรุปผลการเดินทางไปศึกษาดูงานด้านการศึกษา
เกี่ยวกับ “แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนอาชีวศึกษาและอาชีวศึกษาเกษตร”
ของ
คณะอนุกรรมาธิการการอาชีวศึกษา
ในคณะกรรมาธิการการศึกษาและการกีฬา สภานิติบัญญัติแห่งชาติ
ณ จังหวัดขอนแก่น และจังหวัดอุดรธานี
ระหว่างวันที่ ๔ – ๕ มิถุนายน ๒๕๖๑
****

ตามที่คณะกรรมาธิการการศึกษาและการกีฬา สภานิติบัญญัติแห่งชาติ โดยคณะอนุกรรมาธิการการอาชีวศึกษา เดินทางไปศึกษาดูงานด้านการศึกษาเกี่ยวกับ “แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนอาชีวศึกษาและอาชีวศึกษาเกษตร ณ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีขอนแก่น อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น และวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีอุดรธานี อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี และศึกษาดูงานเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรระบบขนส่งทางราง ณ วิทยาลัยการอาชีพบ้านไผ่ อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ระหว่างวันที่ ๔ – ๕ มิถุนายน ๒๕๖๑ โดยคณะอนุกรรมาธิการได้เข้าเยี่ยมชมกระบวนการจัดการศึกษา รับฟังบรรยายสรุปและร่วมแลกเปลี่ยนความเห็นเกี่ยวกับแนวทาง ระบบ รูปแบบ และหลักสูตรการจัดการศึกษาด้านเกษตรกรรม การจัดทำหลักสูตรและการจัดการศึกษาระบบขนส่งทางราง สภาพปัญหาอุปสรรค ความร่วมมือในการจัดการศึกษา รวมถึงการต่อยอดการจัดการศึกษา และการเข้าสู่การมีงานทำของผู้เรียน พร้อมรับฟังปัญหาและความเห็นเกี่ยวกับความร่วมมือในการพัฒนาวิชาชีพเกษตรกรรมกับผู้แทนกลุ่มอาชีพเกษตรกรรมด้านต่าง ๆ ในพื้นที่ เพื่อหาแนวทางในการส่งเสริมและสนับสนุนอาชีวศึกษาทั้งด้านเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม โดยสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

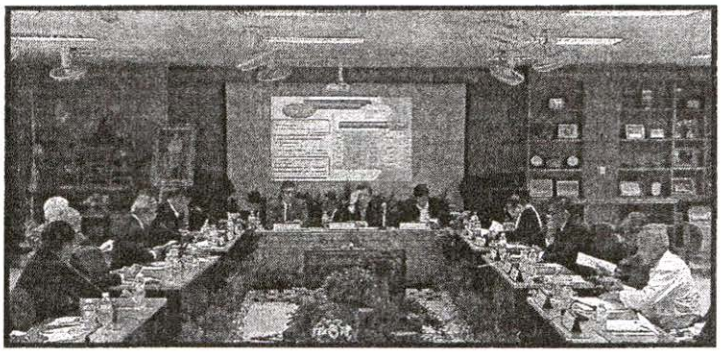
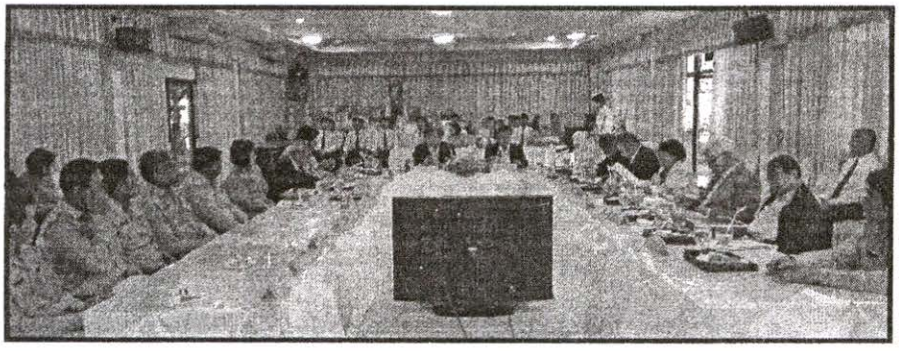

วันจันทร์ที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๖๑ คณะอนุกรรมาธิการการอาชีวศึกษา ได้เดินทางไปศึกษาดูงานและรับทราบปัญหาเกี่ยวกับแนวทางในการส่งเสริมอาชีวศึกษาเกษตร ณ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีขอนแก่น อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น โดยที่วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีขอนแก่น เป็นสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ แรกก่อตั้งมีฐานะเป็นโรงเรียนเกษตรกรรมขอนแก่น ได้จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๒ มกราคม พ.ศ.๒๕๑๙ ในพื้นที่สาธารณะบ้านโนนขี้เหล็ก ตำบลกุดเค้า อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น วิทยาลัยได้เปิดทำการสอนในปีการศึกษา ๒๕๒๑ หลักสูตรที่เปิดสอน คือ ประกาศนียบัตรวิชาชีพเกษตรกรรม (ปวช. เกษตรกรรม) ต่อมาปีการศึกษา ๒๕๒๔ กรมอาชีวศึกษามีคำสั่งยกฐานะเป็นวิทยาลัยเกษตรกรรมขอนแก่น พร้อมทั้งได้อนุมัติให้เปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง เกษตรกรรม (ปวส.เกษตรกรรม) โดยที่วิทยาลัยมีวิวัฒนาการและจัดการเรียนการสอนในสาขาต่าง ๆ ตลอดมา พร้อมมีการทำความร่วมมือในการจัดการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ อาทิ ความร่วมมือการจัดการศึกษากับมหาวิทยาลัยยงเจียง เมืองหนานนิง มณฑลกวางสี ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน แลกเปลี่ยนนักศึกษาไทย-จีน ความร่วมมือการจัดการศึกษากับมหาวิทยาลัยเกษตรกรรมและป่าไม้แขวงบอลิคำไซ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว แลกเปลี่ยนนักศึกษาไทย-ลาว ความร่วมมือกับ FRIENDS COOPERTIVE ASSOCIATION, JAPAN ประเทศญี่ปุ่น ความร่วมมือกับ TEAM Work of State Vacation School of Malang ประเทศอินโดนีเซีย และปีการศึกษา ๒๕๕๘ เปิดสอนปริญญาตรี หลักสูตรเทคโนโลยีการผลิตพืช (ต่อเนื่อง)

วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีขอนแก่น มีพื้นที่ ๑,๖๒๙ ไร่ ๑ งาน ๑๐ ตารางวา ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น อยู่ห่างจากตัวอำเภอมัญจาคีรี ๕ กิโลเมตร อำเภอมัญจาคีรี มีทั้งหมด ๘ ตำบล ๑๐๗ หมู่บ้าน องค์การบริหารส่วนตำบล ๘ แห่ง เทศบาล ๑ แห่ง นอกจากนี้ ยังมีหน่วยงานภาครัฐและเอกชน รัฐวิสาหกิจที่ให้บริการแก่ประชาชนอย่างครบถ้วน เช่น สถานีตำรวจภูธร โรงพยาบาล เทศบาล สถานีอนามัย ธนาคาร ที่ทำการไปรษณีย์ ที่ดินจังหวัดสาขาอำเภอมัญจาคีรี ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีอำเภอมัญจาคีรี

จำนวนนักเรียนนักศึกษาของวิทยาลัยฯ ณ วันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๖๑ สรุปได้ดังนี้

ระดับชั้น	รวม		
	ชาย	หญิง	ทั้งหมด
ปวช. ๑	๕๓	๔๔	๙๗
ปวช. ๒	๙๕	๘๘	๑๘๓
ปวช. ๓	๒๙๑	๒๓๐	๕๒๑
รวมระดับ ปวช.	**๔๓๙**	**๓๖๒**	**๘๐๑**
ปวส. ๑	๔๖	๓๑	๗๗
ปวส. ๒	๒๑๐	๑๐๙	๓๑๙
รวมระดับ ปวส.	**๒๕๖**	**๑๔๐**	**๓๙๖**
ปริญญาตรีปี ๑	๑๗	๒	๑๙
ปริญญาตรีปี ๒	๒๒	๕	๒๗
รวมทั้งหมด	**๗๑๗**	**๕๐๗**	**๑,๒๒๔**

จำนวนผู้บริหาร ครู และบุคลากรของวิทยาลัยฯ ณ วันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๖๑ สรุปได้ดังนี้

กลุ่ม	จำนวน (คน)
ผู้บริหารและรองฯ	๓
แผนกวิชาสามัญสัมพันธ์	๙
แผนกวิชาพืชศาสตร์	๑๓
แผนกวิชาสัตวศาสตร์	๑๑
แผนกวิชาช่างกลเกษตร	๕
แผนกวิชาอุตสาหกรรมเกษตร	๒
แผนกวิชาธุรกิจเกษตร	๑๐
ข้าราชการพลเรือน	๓
พนักงานราชการ	๑๕
ลูกจ้างประจำ	๙
ลูกจ้างชั่วคราว	๒๓
รวมทั้งหมด	**๑๐๓**

แนวทาง ระบบ รูปแบบและหลักสูตรการจัดการการศึกษาด้านเกษตรกรรม

- จัดการศึกษาในระบบ เป็นการศึกษาจัดการศึกษาในระบบปกติ สำหรับวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีขอนแก่นมี ๓ หลักสูตรได้แก่ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และ หลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต

- จัดการศึกษานอกระบบ เป็นการเพิ่มโอกาสในการศึกษาให้แก่บุคคลภายนอกในรูปแบบโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กช.) ซึ่งได้ทำความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อจัดการเรียนการสอน รวม ๕ ศูนย์การเรียน

- จัดการศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการจัดการศึกษาร่วมกับสถานประกอบการ โดยที่นักเรียนนักศึกษาเรียนในสถานศึกษา และเรียนในสถานประกอบการใช้ระยะเวลาอย่างละครึ่งหนึ่งของหลักสูตร ซึ่งในปัจจุบันวิทยาลัยฯ ได้จัดการศึกษาร่วมกับบริษัท รวมเกษตรกรอุตสาหกรรม จำกัด (กลุ่มมิตรผล) จัดการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาวิชาพืชศาสตร์ และสาขาวิชาช่างกลเกษตร

- จัดการศึกษาหลักสูตรเรียนร่วม เป็นการจัดการศึกษาเรียนหลักสูตรเรียนร่วมอาชีวศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในรูปแบบทวิศึกษา ปัจจุบันได้จัดการศึกษาร่วมกับ ๗ โรงเรียน

หลักสูตร/ประเภทวิชา/สาขาวิชา/สาขางานการจัดการเรียนการสอน

ปัจจุบันวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีขอนแก่น ได้จัดการเรียนการสอน โดยใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช ๒๕๕๖ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช ๒๕๕๗ และหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการผลิตพืช (ต่อเนื่อง) ดังนี้

๑. หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

ประเภทวิชาเกษตรกรรม

สาขาวิชาเกษตรศาสตร์

- สาขางานการเกษตร
- สาขางานพืชศาสตร์
- สาขางานสัตวศาสตร์
- สาขางานช่างเกษตร
- สาขางานอุตสาหกรรมเกษตร
- สาขางานผลิตสัตว์น้ำ

ประเภทวิชาพาณิชยกรรม

สาขาวิชาพณิชยการ

- สาขางานการบัญชี
- สาขางานคอมพิวเตอร์ธุรกิจ

๒. หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)

ประเภทวิชาเกษตรกรรม

- สาขาวิชาพืชศาสตร์
- สาขาวิชาสัตวศาสตร์
- สาขาวิชาช่างกลเกษตร
- สาขาวิชาอุตสาหกรรมเกษตร
- สาขาวิชาเทคโนโลยีภูมิทัศน์

ประเภทวิชาประมง

- สาขาวิชาเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ

- สาขาวิชาการบัญชี
- สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ

๓. หลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต

- สาขาวิชาเทคโนโลยีการผลิตพืช (ต่อเนื่อง)

๔. อบรมหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น/เกษตรกรรมระยะสั้น

ในการใช้หลักสูตรดังกล่าวข้างต้นนั้น วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีขอนแก่น มีการจัดการเรียนการสอนหลายรูปแบบ โดยจะเน้นสมรรถนะด้วยการปฏิบัติจริงเพื่อให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะวิชาการที่สัมพันธ์กับวิชาชีพในการวางแผนแก้ไขปัญหาและจัดการทรัพยากรในการดำเนินงานได้อย่างเหมาะสม

มีส่วนร่วมในการพัฒนาวิชาการ ริเริ่มในสิ่งใหม่ ๆ มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ผู้อื่น และหมู่คณะ มีส่วนร่วมที่เกี่ยวกับการวางแผน การประสานงานและการประเมินผล รวมทั้งมีคุณธรรมจริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ เจตคติและกิจนิสัยที่เหมาะสมในการทำงาน

การต่อยอดการศึกษา การเข้าสู่การมีงานทำ และการประกอบอาชีพของผู้เรียน

๑) การต่อยอดการศึกษาอาชีวศึกษาเกษตร

- การจัดให้มีศูนย์บ่มเพาะและการสร้างผู้ประกอบการ วิทยาลัยได้จัดตั้งศูนย์บ่มเพาะและสร้างผู้ประกอบการในสถานศึกษา ส่งเสริมให้นักเรียนนักศึกษานำวิชาความรู้ที่ได้รับจากการเรียนมาทำธุรกิจการรายได้ระหว่างเรียน นักเรียนนักศึกษาได้ทำกิจกรรมทางการเกษตร เช่น ปลูกผักไฮโดรโปนิกส์ ปลูกเมล่อน เป็นต้น

- การส่งเสริมนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์และงานวิจัย วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีขอนแก่นได้ส่งเสริมให้นักศึกษาจัดทำนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์และงานวิจัย โดยในปีการศึกษาที่ผ่านมามีชิ้นงานรวมกัน ๑๕๙ ชิ้นงาน

- การจัดให้ศึกษาร่วมทดสอบมาตรฐานวิชาชีพเยอรมัน เป็นการต่อยอดของนักศึกษาโครงการทวิภาคีมิตรผล เมื่อสำเร็จการศึกษาจะได้รับการทดสอบมาตรฐานวิชาชีพเยอรมัน ก่อนเข้ารับการทำงานในเครือบริษัทมิตรผล ซึ่งผู้ที่ผ่านการทดสอบจะได้รับค่าจ่างเพิ่มจากค่าจ้างพื้นฐาน ๒,๐๐๐ บาท

- การให้บริการชุมชน วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีขอนแก่น มีการนำคณะครู และนักเรียนนักศึกษาออกให้ความรู้ และบริการชุมชนในรูปโครงการต่าง ๆ เช่น ศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน (Fix it Center) โครงการเศรษฐกิจพอเพียง โครงการชีววิถีเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน เป็นต้น

๒) การศึกษาต่อ การเข้าสู่การมีงานทำและการประกอบอาชีพของผู้เรียน

- การศึกษาต่อในปีการศึกษาที่ผ่านมา มีนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษา และศึกษาต่อคิดเป็นร้อยละ ๒๔.๐๖ สำหรับนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ได้ไปศึกษาต่อในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ในสถานศึกษาอาชีวศึกษาเกษตรได้ทั่วประเทศ คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๘๔ ส่วนผู้สำเร็จการศึกษาระดับ ปวส. ได้ไปศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีในสถานศึกษาที่เปิดสอนด้านวิชาชีพเกษตรได้ทั่วประเทศ คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๒๑

- การทำงานในภาคเอกชน นักเรียนนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยฯในระดับ ปวช.ที่ได้ไปทำงานเอกชนในคิดเป็นร้อยละ ๑๔.๙๓ ระดับ ปวส.คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๗๖

- การประกอบอาชีพอิสระ นักเรียนนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาส่วนหนึ่ง หลังจากสำเร็จการศึกษาไปแล้วจะกลับภูมิลำเนาเพื่อประกอบอาชีพอิสระในระดับ ปวช.คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๘๔ ระดับ ปวส. คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๙๖

รายการ	ระดับปวช. (๖๗ คน)		ระดับ ปวส. (๖๖ คน)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ศึกษาต่อ	๑๘	๒๖.๔๘	๑๔	๒๑.๒๑
ทำงานในภาคเอกชน	๑๐	๑๔.๙๓	๑๗	๒๕.๗๖
ประกอบอาชีพอิสระ	๒๒	๓๒.๘๔	๒๗	๕๐.๙๑
อื่น ๆ	๑๗	๒๕.๓๗	๘	๑๒.๑๒
รวม	**๖๗**	**๑๐๐**	**๖๖**	**๑๐๐**

ความร่วมมือในการจัดการศึกษา

๑) ความร่วมมือกับภาครัฐ

- จัดการเรียนการสอนร่วมกับหน่วยงาน สถานศึกษาภาครัฐ ได้แก่ ศูนย์ฝึกนักเรียนเก่า โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านจอมบึง อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น เรือนจำกลางจังหวัดขอนแก่น เรือนจำพล จังหวัดขอนแก่น ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต ๔ จังหวัดขอนแก่น สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดขอนแก่น และสหกรณ์การเกษตรอำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น

- จัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพแก่นักเรียนนักศึกษาตามหน่วยงาน สถานศึกษาภาครัฐ ได้แก่ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดขอนแก่น องค์การบริหารส่วนตำบลต่างๆในเขตจังหวัดขอนแก่น และจังหวัดใกล้เคียง และศูนย์วิจัยพืชไร่จังหวัดขอนแก่น

- จัดการศึกษาทวิศึกษาร่วมกับโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น ได้แก่ โรงเรียนหนองเรือวิทยา โรงเรียนโคกนางามพิทยาสรรค์ โรงเรียนท่าศาลาประชานุสรณ์ โรงเรียนเหล่าใหญ่นาขาวิทยาคม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๕๐ โรงเรียนมัธยมโพนเพ็ก และโรงเรียนสระพังวิทยา จังหวัดชัยภูมิ

๒) ความร่วมมือกับภาคเอกชน

- จัดการศึกษาทวิภาคีร่วมกับสถานประกอบการต่าง ๆ ได้แก่ บริษัท น้ำตาลมิตรผล จำกัด สหกรณ์โคนมวังน้ำเย็น ฟาร์มสุกรสระบุรี สนามกอล์ฟบางไทรคันทรีคัพ เป็นต้น

- จัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพแก่นักเรียนนักศึกษากับฟาร์มต่าง ๆ ได้แก่ ฟาร์มโคเนื้อโคนมในจังหวัดขอนแก่น ฟาร์มปลาในขอนแก่น เป็นต้น

สภาพปัญหา อุปสรรคในการจัดการศึกษา

๑) จำนวนผู้เรียนลดน้อยลง ในปัจจุบันผู้เรียนอาชีวศึกษาเกษตรมีจำนวนลดลงทุกปี ดังจะเห็นว่าจำนวนผู้เรียนระดับชั้น ปวช. และ ปวส.ปีที่ ๑ มีแนวโน้มลดลงดังตารางเรียนนักศึกษายอดรับเข้าใหม่ย้อนหลัง ๓ ปีการศึกษาดังตารางต่อไปนี้

ระดับชั้น	ปีการศึกษา		
	๒๕๕๙	**๒๕๖๐**	**๒๕๖๑**
ระดับ ปวช.	๑๓๕	๙๙	๙๗
ระดับ ปวส.	๑๒๔	๑๖๙	๗๗
รวม	**๒๕๙**	**๒๖๘**	**๑๗๔**

แนวทางการแก้ไขอาจทำได้ดังนี้

(๑) เพิ่มปริมาณผู้เรียนโดยจัดการเรียนการสอนในรูปแบบ อศ.กช. (โครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท)

(๒) สร้างเกษตรกรตัวอย่าง เพื่อเป็นแบบอย่างแห่งความสำเร็จในอาชีพการเกษตร

(๓) สร้างความร่วมมือกับภาคเอกชนในการจัดการศึกษาในระบบทวิภาคี ทำให้นักเรียนนักศึกษามีรายได้ระหว่างเรียน เพื่อเป็นแรงจูงใจเข้าศึกษาต่อของเยาวชน

๒) อาคาร โรงเรือน ครุภัณฑ์ เครื่องมือ วัสดุและอุปกรณ์ รวมถึงยานพาหนะ ชำรุด ทรุดโทรมและเสื่อมสภาพตามกาลเวลา

๓) หอพักนักเรียนนักศึกษาเก่าและมีสภาพที่ชำรุดทรุดโทรม บ้านพักนักศึกษาได้รับงบประมาณสร้างเมื่อปี ๒๕๓๙ - ๒๕๔๐ ซึ่งปัจจุบันมีอายุกว่า ๒๐ ปี จึงเกิดการผุพังเสื่อมสภาพ ไม่เหมาะแก่การพักอาศัย อาจผุพังเป็นอันตรายต่อการพักอาศัยของนักเรียนนักศึกษาได้ ถึงแม้ในปี ๒๕๕๙ จะได้รับงบประมาณ ๗๔๘,๐๐๐ บาท แต่ก็ไม่เพียงพอในการซ่อมบำรุง

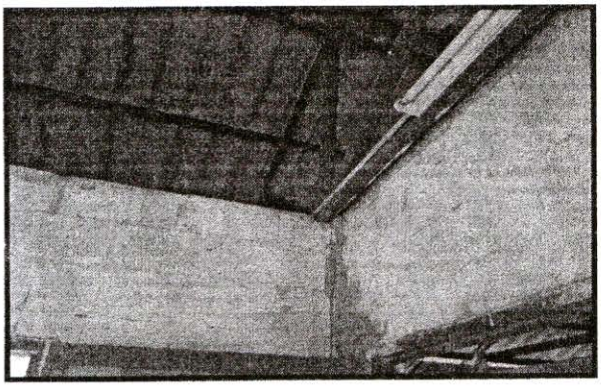

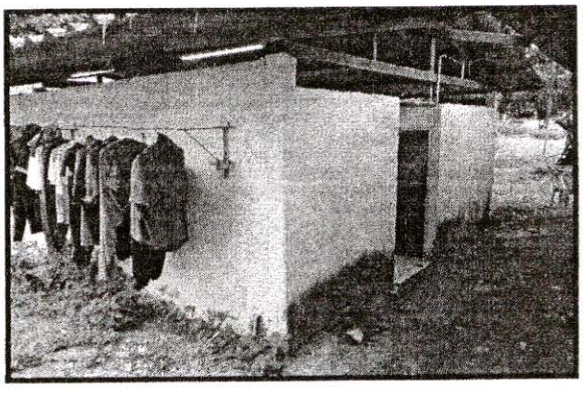

๔) บ้านพักครูสร้างมานานกว่า ๔๐ ปี มีสภาพเก่าและชำรุดทรุดโทรม บ้านพักครูเกือบทั้งหมดสร้างมาตั้งแต่ ปี ๒๕๑๙ – ๒๕๒๕ ปัจจุบันมีสภาพชำรุดทรุดโทรมตามกาลเวลา และยังไม่ได้รับงบประมาณในการซ่อมแซมตั้งแต่สร้างมา อาจเป็นอันตรายต่อครูผู้พักอาศัยได้

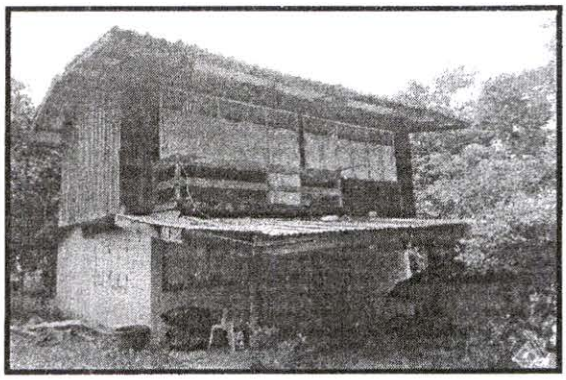

๕) ขาดงบประมาณการจัดทำรั้วรอบขอบชิด เนื่องจากวิทยาลัยตั้งอยู่ติดกับชุมชน และไม่มีรั้วรอบขอบชิด ทำให้สัตว์เลี้ยงชาวบ้านเข้ามารบกวนในพื้นที่ของวิทยาลัยบ่อยครั้ง ส่งผลทำให้ผลผลิตเกิดความเสียหายตามมา

๖) งบประมาณด้านการปรับปรุงเทคโนโลยีไม่เพียงพอ เช่น การปรับปรุงระบบเครือข่ายให้เร็วและทันสมัย เป็นต้น

๗) ขาดแคลนงบประมาณปรับปรุงระบบประปาและระบบสาธารณูปโภคของวิทยาลัย ด้วยสภาพพื้นที่ของวิทยาลัยที่กว้างขวาง มีการใช้น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคและเพื่อการเกษตรจำนวนมาก ถึงแม้ว่าจะได้รับงบประมาณปรับปรุงไปเมื่อปี ๒๕๕๘ เป็นเงิน ๙๗๕,๐๐๐ บาท แต่ก็ยังไม่เพียงพอที่จะทำให้น้ำที่นำไปใช้ตามฟาร์มเกษตร อาคารเรียน บ้านพักนักศึกษา บ้านพักครู หากมีการปรับปรุงเพิ่มเติมจะทำให้การบริหารจัดการภายในวิทยาลัยฯดีขึ้น

๘) งบประมาณสนับสนุนเรื่องอาหารนักเรียนโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิตต่ำและไม่เพียงพอ การดำเนินงานโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิตได้รับงบประมาณเพื่อดำเนินการให้นักเรียนได้มีอาหารรับประทานวันละ ๓ มื้อ ทุกวันในระหว่างที่ศึกษาอยู่ ภาคเรียนละ ๓,๐๐๐ บาท/หัว ซึ่งเมื่อคำนวณระยะเวลาที่นักเรียนศึกษาในแต่ละภาคเรียน ๕ เดือน หรือ ๑๕๐ วันโดยประมาณ และเมื่อคิดคำนวณค่าอาหารแล้วได้หัวละประมาณ ๒๐ บาท/วัน หรือ ๗ บาทต่อมื้อ ซึ่งไม่เพียงพอต่อการดำเนินการในส่วนดังกล่าว

ต่อมาในช่วงบ่าย คณะอนุกรรมาธิการการอาชีวศึกษา ได้เดินทางไปศึกษาดูงาน ณ วิทยาลัยการอาชีพบ้านไผ่ อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น พร้อมรับฟังบรรยายสรุปและร่วมแลกเปลี่ยนความเห็นเกี่ยวกับแนวทาง ระบบ รูปแบบ และการจัดทำหลักสูตรและการจัดการศึกษาระบบขนส่งทางราง สภาพปัญหาอุปสรรค ความร่วมมือในการจัดการศึกษา รวมถึงการต่อยอดการจัดการศึกษา และการเข้าสู่การมีงานทำของผู้เรียน รับฟังปัญหาและความเห็นเกี่ยวกับความร่วมมือในการจัดการศึกษาที่เกี่ยวข้อง สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้ วิทยาลัยการอาชีพบ้านไผ่ อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น เริ่มก่อตั้งเมื่อ ปี ๒๕๓๘ โดยคณะกรรมการสภาตำบลหนองน้ำใส อำเภอบ้านไผ่ ได้มีมติยกที่ดินให้กรมอาชีวศึกษา เมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๓๘ เพื่อใช้เป็นสถานที่จัดตั้งวิทยาลัยการอาชีพบ้านไผ่ ปี ๒๕๓๙ เมื่อวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๓๙ ประกาศจัดตั้งวิทยาลัยการอาชีพบ้านไผ่ กองการศึกษาอาชีพ กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เสนอโครงการการขอใช้ที่ดินเพื่อจัดตั้งวิทยาลัยการอาชีพบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น โดยได้รับการสนับสนุนจาก นพ.เปรมศักดิ์ เพียยุระ และคหบดีอำเภอบ้านไผ่ นำโดย ดร.ยิ่งยง สวัสดิ์พาณิชย์ โดยใช้งบประมาณเหลือจ่ายในการจัดตั้งต่อมา ในปี ๒๕๔๐ กระทรวงมหาดไทยได้อนุมัติให้กรมอาชีวศึกษา(เดิม)ใช้ที่ดินสาธารณประโยชน์ เลขที่ดิน ๑๗๙ หมู่ ๒ ตำบลหนองน้ำใสอำเภอบ้านไผ่ เนื้อที่ประมาณ ๙๙ ไร่ ๒ งาน ๓๓ ตารางวา เพื่อจัดตั้งวิทยาลัย ปี ๒๕๔๑ สภาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองน้ำใส อนุมัติให้วิทยาลัยการอาชีพบ้านไผ่ ลดการใช้พื้นที่ลงเหลือ เนื้อที่ประมาณ ๗๒ ไร่ ๑ งาน ซึ่งเนื้อที่ที่เหลือให้ใช้เป็นที่ดินราษฎรใช้ร่วมกัน ปี ๒๕๕๐ วิทยาลัยการอาชีพบ้านไผ่ได้ยื่นคำขอรังวัดเพื่อถอนสภาพ และขอใช้ที่ดินสาธารณประโยชน์หนังสือสำคัญสำหรับที่ทางหลวงเลขที่ ๒๐๖๒ แปลงป่าช้าสาธารณประโยชน์ผลการรังวัดตามหลักฐานหนังสือสำคัญสำหรับที่ทางหลวงที่ดินสาธารณประโยชน์เดิมเนื้อที่ ๙๙ – ๒ – ๓๓ ไร่ เนื้อที่ที่ขอใช้และขอถอนสภาพคงเหลือเนื้อที่ ๗๑ – ๓ – ๔ ไร่ ปัจจุบันวิทยาลัยการอาชีพบ้านไผ่ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ตั้งอยู่เลขที่ ๑๑๓ หมู่ ๒ ตำบลหนองน้ำใสอำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่นมีเนื้อที่รวม ๗๑ ไร่ ๓ งาน ๑๔ ตารางวา

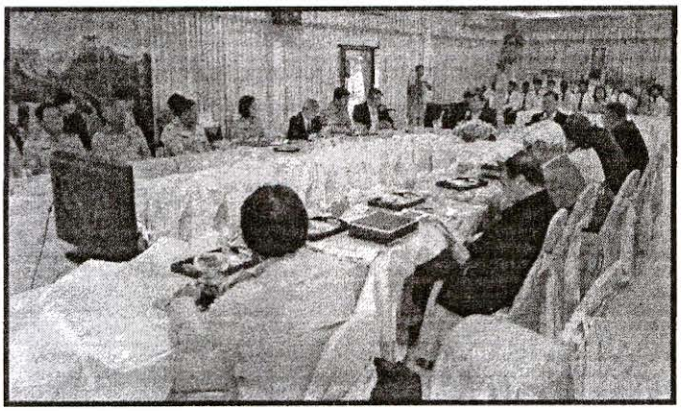

จำนวนบุคลากรประจำปีการศึกษา ๒๕๖๐

ที่	ประเภทบุคลากร	ปี ๒๕๖๐		รวม
		ชาย	หญิง	
๑	ผู้บริหาร	๓	๒	๕
๒	ข้าราชการครู	๘	๔	๑๒
๓	พนักงานราชการ	๙	๔	๑๓
๔	ครูพิเศษสอน	๘	๘	๑๖
๕	ครูต่างชาติ	๑	๒	๓
๖	เจ้าหน้าที่	๒	๑๒	๑๔
๗	พนักงานขับรถ	๒	-	๒
๘	นักการภารโรง	๕	๒	๗
๙	ยามรักษาการณ์	๒	-	๒
	รวม	**๔๑**	**๓๓**	**๗๔**
	รวมทั้งสิ้น	**๗๔**		**๗๔**

จำนวนผู้บริหารและครู จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๐

ที่	ประเภทวุฒิ	ชาย	หญิง	รวม	หมายเหตุ
๑	ปริญญาเอก	๑	-	๑	
๒	ปริญญาโท	๑๐	๘	๑๘	
๓	ปริญญาตรี	๑๘	๑๙	๓๗	
๔	อนุปริญญา	๔	๔	๘	
๕	ต่ำกว่าอนุปริญญา	๘	๒	๑๐	
	รวมทั้งหมด	**๔๑**	**๓๓**	**๗๔**	

จำนวนครูจำแนกตามประเภทวิชา/สาขาวิชา

ประเภทวิชา/สาขาวิชา	ชาย	หญิง	รวม	หมายเหตุ
๑. อุตสาหกรรม				
๑.๑ ช่างยนต์	๗	-	๗	
๑.๒ ช่างไฟฟ้ากำลัง	๕	-	๕	
๑.๓ ช่างอิเล็กทรอนิกส์	๔	๑	๕	
๑.๔ เทคนิคพื้นฐาน	๑	-	๑	
๑.๕ ช่างกลโรงงาน	๓	-	๓	
รวม	**๒๐**	**๑**	**๒๑**	
๒. เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร				
๒.๑ เทคโนโลยีสารสนเทศ	๒	-	๒	
รวม	**๒**	**-**	**๒**	
๓. พาณิชยกรรม				
๓.๑ บัญชี	-	๔	๔	
๓.๒ คอมพิวเตอร์	๓	๔	๗	
๓.๓ เลขานุการ	-	๓	๓	
รวม	**๓**	**๑๐**	**๑๔**	
๔. คหกรรม				
๓.๑ อาหารและโภชนาการ	-	๑	๑	
รวม	-	๑	๑	
รวมทั้งหมด	**๒๕**	**๑๒**	**๓๗**	

จำนวนบุคลากรสนับสนุนการเรียนการสอน จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่และเพศ

ที่	ตำแหน่ง	ชาย	หญิง	รวม	หมายเหตุ
๑	ฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา	-	๑	๑	
๒	ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ	-	๒	๒	
๓.	ฝ่ายวิชาการ	-	๑	๑	
๔.	การเงิน	-	๒	๒	
๕	บัญชี	-	๑	๑	
๖	ทะเบียน -- วัดผล	-	๑	๑	
๗	พัสดุ	๒	๑	๓	
๘	งานบริหารงานทั่วไป	-	๑	๑	
๙	บุคลากร	-	๑	๑	
๑๐	ศูนย์วิทยบริการ/ห้องสมุด	-	-	-	
๑๑	จ้างเหมา/คนงาน/นักการภารโรง	๕	๒	๗	
๑๒	พนักงานขับรถ	๒	-	๒	
๑๓	ยามรักษาการณ์	๒	-	๒	
	รวมทั้งหมด	**๑๐**	**๑๓**	**๒๓**	

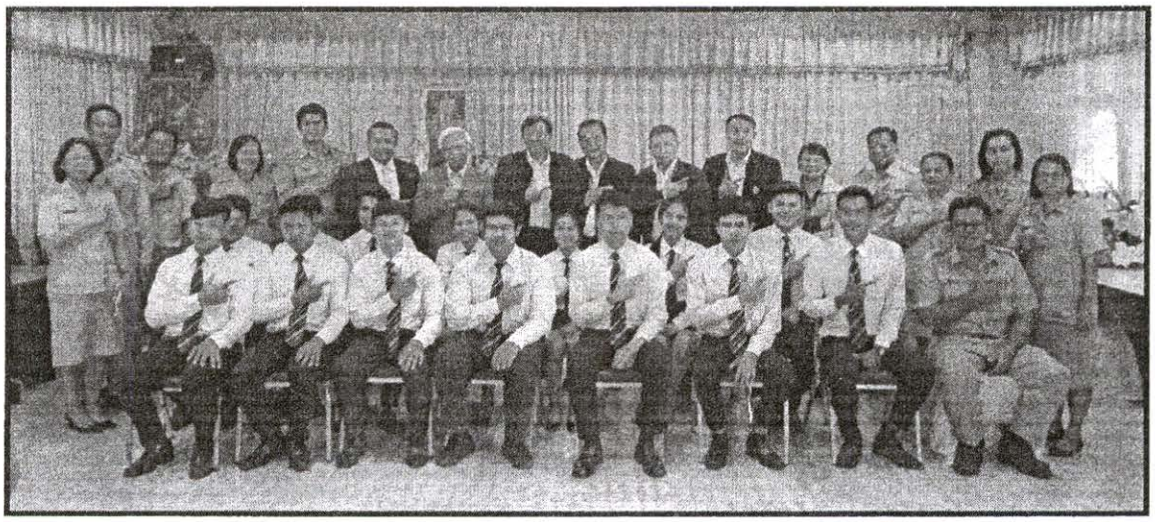

ข้อมูลผู้เรียน

ระดับชั้น	สาขางาน	จำนวนนักเรียน นักศึกษา (ปกติ)		
		ชาย	หญิง	รวม
ปวช.๑	ยานยนต์	๖๘	-	๖๘
	จักรยานยนต์	๑๘	-	๑๘
	ไฟฟ้ากำลัง	๑๗	๕	๒๒
	ช่างกลโรงงาน	๓๙	๑	๔๐
	อิเล็กทรอนิกส์	๒๔	๓	๒๗
	การบัญชี	-	๒๕	๒๕
	คอมพิวเตอร์ MEP	๓	๒๐	๒๓
	คอมพิวเตอร์ธุรกิจ	๖	๓๘	๔๔
รวม ปวช.๑		**๑๗๕**	**๙๒**	**๒๖๗**
ปวช.๒	ยานยนต์ ๒/๑	๑๕	-	๑๕
	ยานยนต์ ๒/๒	๑๕	-	๑๕
	ไฟฟ้ากำลัง	๒๘	๑	๒๙
	อิเล็กทรอนิกส์	๑๘	๐	๑๘
	ช่างกลโรงงาน	๑๔	๔	๑๘
	การบัญชี	๔	๒๐	๒๔
	คอมพิวเตอร์ ๒/๑	๒	๑๘	๒๐
	คอมพิวเตอร์ ๒/๒	๗	๑๐	๑๗
รวม ปวช.๒		**๑๐๓**	**๕๓**	**๑๕๖**
ปวช.๓	ยานยนต์ ๓/๑	๑๖	-	๑๖
	ยานยนต์ ๓/๒	๑๖	-	๑๖
	ยานยนต์ (ตกค้าง)	๑๖	-	๑๖
	ไฟฟ้ากำลัง	๑๙	-	๑๙
	ไฟฟ้ากำลัง (ตกค้าง)	๑๐	-	๑๐
	อิเล็กทรอนิกส์	๑๕	๒	๑๗
	อิเล็กทรอนิกส์ (ตกค้าง)	๑๒	-	๑๒
	การบัญชี	๑	๒๒	๒๓
	การบัญชี (ตกค้าง)	-	๔	๔
	คอมพิวเตอร์ ๓/๑	๕	๒๐	๒๕
	คอมพิวเตอร์ ๓/๒	๕	๒๔	๒๙
	คอมพิวเตอร์ (ตกค้าง)	-	๖	๖
รวม ปวช.๓		**๑๑๕**	**๗๖**	**๑๙๓**
รวมระดับ ปวช		**๓๙๓**	**๒๒๓**	**๖๑๖**

ข้อมูลผู้เรียน (ต่อ)

ระดับชั้น	สาขางาน	จำนวนนักเรียน นักศึกษา (ปกติ)		
		ชาย	หญิง	รวม
ปวส.๑	เทคนิคยานยนต์	๑๕	-	๑๕
	เทคนิคเครื่องกลระบบขนส่งทางราง	๖	-	๖
	เครื่องกลไฟฟ้า	๑๑	-	๑๑
	บำรุงรักษาระบบไฟฟ้าในระบบราง	๖	-	๖
	อิเล็กทรอนิกส์อุตสาหกรรม	๑๕	๒	๑๗
	การบัญชี	๑	๒๙	๓๐
	คอมพิวเตอร์ธุรกิจ	๔	๑๒	๑๖
	คอมพิวเตอร์ธุรกิจ (จีน)	๓	๓	๖
	อาหารและโภชนาการ	-	๑๙	๑๙
	เทคโนโลยีสารสนเทศ	๑	๑๐	๑๑
รวม ปวส.๑		**๖๒**	**๘๘**	**๑๓๗**
ปวส.๒	เทคนิคยานยนต์	๒๖	-	๒๖
	เทคนิคยานยนต์ (ตกค้าง)	๑๓	-	๑๓
	เครื่องกลไฟฟ้า	๒๐	-	๒๐
	เครื่องกลไฟฟ้า (ตกค้าง)	๑๑	-	๑๑
	อิเล็กทรอนิกส์อุตสาหกรรม	๑๗	๓	๒๐
	อิเล็กทรอนิกส์อุตสาหกรรม (ตกค้าง)	๓	-	๓
	การบัญชี	๓	๒๔	๒๗
	การบัญชี (ตกค้าง)	-	๒	๒
	คอมพิวเตอร์ธุรกิจ	๕	๒๘	๓๓
	คอมพิวเตอร์ธุรกิจ (ตกค้าง)	๖	-	๖
	อาหารและโภชนาการ	๔	๒๘	๓๒
	อาหารและโภชนาการ (ตกค้าง)	๒	๔	๖
	เทคโนโลยีสารสนเทศ	๗	๔	๑๑
	เทคโนโลยีสารสนเทศ (ตกค้าง)	๒	-	๒
รวม ปวส.๒		**๑๑๓**	**๙๙**	**๒๑๒**
รวม ปวส		**๑๖๒**	**๑๘๗**	**๓๔๙**
รวมทั้งสิ้น		**๕๕๕**	**๔๑๐**	**๙๖๕**

ข้อมูลแผนการเรียน

วิทยาลัยการอาชีพบ้านไผ่ จัดการศึกษาปีละ ๒ ภาคเรียน สำหรับปีการศึกษา ๒๕๖๐ กำหนดเปิด – ปิดภาคเรียนดังนี้ ภาคเรียนที่ ๑ ระหว่างเดือนพฤษภาคม – เดือนตุลาคม และ ภาคเรียนที่ ๒ ระหว่างเดือนตุลาคม – เดือนมีนาคม โดยวิทยาลัยฯ ได้กำหนดเวลาปฏิบัติราชการ ไว้ดังนี้ เวลาปฏิบัติราชการปกติ วันจันทร์ – วันศุกร์ เวลา ๐๘.๐๐ – ๑๖.๓๐ น. และเวลาปฏิบัตินอกเวลาราชการ วันจันทร์ – วันศุกร์ เวลา ๑๖.๓๐ – ๑๙.๓๐ น.

หลักสูตรและโปรแกรมการเรียนการสอน

๑) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) รับนักเรียนที่จบ ม.๓ หรือเทียบเท่าสาขาที่เปิดสอน ดังนี้

๑.๑) ประเภทวิชาอุตสาหกรรมมี ๔ สาขาวิชา คือ

๑.๑.๑) สาขาวิชาช่างยนต์ สาขางานยานยนต์

๑.๑.๒) สาขาวิชาช่างไฟฟ้า สาขางานไฟฟ้ากำลัง

๑.๑.๓) สาขาวิชาช่างอิเล็กทรอนิกส์ สาขางานอิเล็กทรอนิกส์

๑.๑.๔) สาขาวิชาช่างกลโรงงาน สาขางานช่างกลโรงงาน

๑.๒) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม มี ๒ สาขาวิชา คือ

๑.๒.๑ สาขาวิชาการบัญชี สาขางานการบัญชี

๑.๒.๒ สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ สาขางานคอมพิวเตอร์ธุรกิจ

๒) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) รับนักเรียนที่จบ ปวช. ม.๖ หรือเทียบเท่า สาขาที่เปิดสอนมีดังนี้

๒.๑) ประเภทวิชาอุตสาหกรรมมี ๓ สาขาวิชา คือ

๒.๑.๑ สาขาวิชาเทคนิคเครื่องกล สาขางานเทคนิคยานยนต์/ทวิภาคี และสาขางานเทคนิคเครื่องกลระบบขนส่งทางราง

๒.๑.๒ สาขาวิชาไฟฟ้า สาขางานเครื่องกลไฟฟ้า/ทวิภาคี

๒.๑.๓ สาขาวิชาอิเล็กทรอนิกส์ สาขางานอิเล็กทรอนิกส์อุตสาหกรรม/ทวิภาคี

๒.๒) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ มี ๒ สาขาวิชา คือ

๒.๒.๑ สาขาวิชาการบัญชี สาขางานการบัญชี

๒.๒.๒ สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ สาขางานคอมพิวเตอร์ธุรกิจ

๒.๓) ประเภทวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มี ๑ สาขาวิชา คือ

๒.๓.๑ สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ สาขางานเทคโนโลยีสารสนเทศ

๒.๔) ประเภทวิชาคหกรรม มี ๑ สาขาวิชา คือ

๒.๔.๑ สาขาวิชาอาหารและโภชนาการ สาขางานอาหารและโภชนาการ

๓) หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น (หลากหลาย) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้บริการแก่ประชาชนได้หลากหลายรูปแบบ ทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน

สำหรับในส่วนของระบบการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาสาขาวิชาระบบขนส่งทางรางนั้น สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ยังไม่มีหลักสูตรการเรียนการสอนสาขาวิชาระบบขนส่งทางราง โดยตรงจึงเสนอให้มีการเปิดการเรียนการสอน สาขาที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรสาขาวิชาระบบขนส่งทางราง ระดับ ปวส. โดยมี ๓ สถานศึกษานำร่อง ซึ่งสามารถเปิดทำการเรียนการสอนได้ในภาคเรียนที่ ๑/๒๕๖๑ นี้ โดยมีหน่วยงานต่างประเทศที่ให้ความร่วมมือและอิงหลักสูตรนานาชาติ คือ วิทยาลัยเทคโนโลยีอาชีวศึกษาการรถไฟหวู่ฮั่น วิทยาลัยการคมนาคมขนส่งสาธารณะฉ่งชิ่ง วิทยาลัยเทคนิคและอาชีวศึกษาการรถไฟเทียนจิน และวิทยาลัยการรถไฟความเร็วสูงหูหนาน โดยหลักสูตรดังกล่าวต้องมีการระบุสาขาวิชาที่จะศึกษา ดังนี้

๑) สาขางานตู้รถไฟ Rolling Stock โดย วิทยาลัยการอาชีพบ้านไผ่ ร่วมกับวิทยาลัยเทคโนโลยีอาชีวศึกษาการรถไฟหวู่ฮั่น และวิทยาลัยเทคนิคและอาชีวศึกษาการรถไฟเทียนจิน

๒) สาขางานอาณัติสัญญาณและโทรคมนาคม Signaling and Telecommunication โดยวิทยาเทคนิควาปีปทุม ร่วมกับวิทยาลัยการรถไฟความเร็วสูงหูหนาน

๓) สาขางานซ่อมบำรุงระบบราง Track Work โดย วิทยาลัยเทคนิคสุราษฎร์ธานี ร่วมกับวิทยาลัยการคมนาคมขนส่งสาธารณะฉ่งชิ่ง

ในส่วนของความเป็นสากล (สถาบันที่อ้างอิง) มีการประสานความร่วมมือกับสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) ในเรื่องมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพ สาขางานต่าง ๆ เช่น

๑) สาขางานตู้รถไฟ Rolling Stock ระดับ ๔

๒) สาขางานอาณัติสัญญาณและโทรคมนาคม Signaling and Telecommunication ระดับ ๕

๓) สาขางานซ่อมบำรุงระบบราง Track Work ระดับ ๕ ทั้งในเรื่องของมาตรฐาน Qualification for China Skill Work Occupation และมาตรฐานความรู้ด้านภาษาจีน SHK ระดับ ๔ ทุกสาขางาน

กระบวนการจัดการเรียนรู้ มีดังนี้

๑) กระบวนการเรียนรู้ในสถานศึกษา ภาคเรียนที่ ๑ และ ๒ จัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบ Project Base Learning , Active Learning

๒) กระบวนการเรียนรู้ในสถานประกอบการ ภาคเรียนที่ ๓ และ ๔ เรียนและฝึกประสบการณ์วิชาชีพที่สถานศึกษาและสถานประกอบการในประเทศจีน

๒.๑) กระบวนการเรียนรู้โดยใช้การทำงานเป็นฐาน (Work – Based Learning) และ Work Integral Learning ร่วมกับระบบทวิภาคี

๒.๒) จัดทำแผนการเรียนและแผนการฝึกร่วมกับสถานศึกษาของประเทศจีน

๓) สื่อ คู่มือ และแผนการจัดการเรียน

๓.๑) เนื่องจากเป็นสาขาวิชาใหม่จึงไม่มีสื่อ แผนการสอน คู่มือครู/คู่มือผู้เรียนรวมถึงแผนการฝึกอาชีพ/คู่มือครูฝึก/คู่มือผู้เรียน/คู่มือครูนิเทศก์ ต้องดำเนินการจัดทำโดยเร่งด่วน

๓.๒ จัดหาให้มีครุภัณฑ์ระบบขนส่งทางราง ให้เพียงพอกับการจัดการเรียนการสอน และการฝึกปฏิบัติ

๔) เทคโนโลยีในการจัดเรียนการสอน มีการใช้ระบบ Scan tool และ Simulator และการศึกษาเชิงลึกด้วยเทคโนโลยีความเป็นเสมือนจริง

หน่วยงานความร่วมมือและการทำความร่วมมือ

๑) ต่างประเทศ ได้ทำความร่วมมือกับวิทยาลัยเทคโนโลยีอาชีวศึกษาการรถไฟหวู่ฮั่น วิทยาลัยการคมนาคมขนส่งสาธารณะฉ่งชิ่ง วิทยาลัยเทคนิคและอาชีวศึกษาการรถไฟเทียนจิน และวิทยาลัยการรถไฟความเร็วสูงหูหนาน โดยการประสานงานทำความร่วมมือกับสถานศึกษาของจีนอย่างต่อเนื่อง และสร้างความสัมพันธ์ให้แนบแน่นเพื่อการพัฒนาในรูปแบบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับระบบขนส่งทางรางให้หลากหลายและเพิ่มจำนวนสถานศึกษาของจีนให้มากขึ้น

๒) หน่วยงานภายนอก ได้แก่ บริษัท ระบบขนส่งมวลชนกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) (BTS) และบริษัท รถไฟฟ้า รฟท. จำกัด โดยการประสานงานความร่วมมือ MOU อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังมีการเพิ่มจำนวนสถานประกอบการในประเทศ รองรับการฝึกงานของนักศึกษาที่จะเพิ่มมากขึ้นด้วย

การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา

๑) ครูในสถานศึกษา ครูในสถานศึกษายังไม่มีครูที่จบการศึกษาในสาขาดังกล่าวโดยตรง จึงจำเป็นต้องพัฒนาครูโดยต้องมีการฝึกอบรมความรู้ด้านระบบขนส่งทางราง สาขางานต่าง ๆ ให้ครู พร้อมกับการส่งครูเข้าฝึกประสบการณ์ในสถานประกอบการทั้งในและต่างประเทศ

๒) ครูที่เกษียณ หากครูประจำการขาดให้ใช้ครูเกษียณทดแทน

๓) ครูจากสถานประกอบการ จัดฝึกอบรมพัฒนาเทคนิคการสอน การวัดและการประเมินผล

การวัดและประเมินผลผู้สำเร็จการศึกษา

๑) ความรู้ ใช้แบบทดสอบความรู้ วัดทฤษฎี

๒) ความเข้าใจ ใช้แบบประเมินความเข้าใจจากการแก้ไขปัญหาในระหว่างฝึกในห้องเรียนปฏิบัติการ

๓) ทักษะ ประเมินผลการฝึกปฏิบัติการจริงในสถานการณ์จริง ทั้งในสถานสถานศึกษาหรือสถานประกอบการในประเทศจีน

ทั้งนี้ สภาพปัจจุบันที่เกิดขึ้น คือ เนื่องจากการจัดการศึกษาระบบขนส่งทางรางในประเทศไทยยังไม่แพร่หลายและยังไม่มีการจัดการศึกษาที่กว้างขวางมากนัก ดังนั้น การเข้าสู่การมีงานทำของผู้เรียนก็ยังคงเป็นปัญหาที่ต้องหาแนวทางในการแก้ไขและประสานความร่วมมือหน่วยงานต่าง ๆ ในประเทศที่เกี่ยวข้องเพื่อรองรับในเรื่องดังกล่าว

วันอังคารที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๑ คณะอนุกรรมาธิการการอาชีวศึกษา ได้เดินทางไปศึกษาดูงานและรับทราบปัญหาเกี่ยวกับแนวทางในการส่งเสริมอาชีวศึกษาเกษตร ณ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีอุดรธานี อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยที่วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีอุดรธานี เป็นสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ในการจัดการศึกษาหลากหลายรูปแบบ ทั้งในระบบ นอกระบบ ทวิภาคี ตั้งแต่ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ จนถึงระดับปริญญาตรี บุคลากรมีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ จัดทำผลงานวิชาการพัฒนานวัตกรรมและสิ่งประดิษฐ์ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับการพัฒนาวิชาชีพ วิทยาลัยตั้งอยู่ในชุมชน มีพื้นที่ขนาดใหญ่ ครอบคลุมภูมิสังคมอาชีพในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน รวมทั้งมีเขตติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน สามารถใช้พื้นที่เป็นแหล่งเรียนรู้ ฝึกปฏิบัติวิชาชีพแก่ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ วิทยาลัยมีงานฟาร์มเด่นที่เป็นต้นแบบด้านเกษตรอินทรีย์และประมง มีความร่วมมือทางวิชาการและการจัดการศึกษากับสถานประกอบการด้านการเกษตรและประมง ทั้งภาครัฐและเอกชน มีความพร้อมด้านบุคลากร วัสดุ ครุภัณฑ์ และสถานที่ในการจัดการศึกษา ครอบคลุมพื้นที่เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน และประเทศเพื่อนบ้าน

หลักสูตรและการจัดการศึกษา

หลักสูตร ปวช. ๒๕๕๖ ที่วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี เปิดสอนในปีการศึกษา ๒๕๖๐

ประเภทหลักสูตร

ประเภทวิชาเกษตรกรรม เปิดสอนสาขาวิชาต่าง ๆ ดังนี้

- เกษตรศาสตร์ สาขางาน

- พืชศาสตร์
- สัตวศาสตร์
- ช่างเกษตร
- อุตสาหกรรมการ
- เกษตร
- ผลิตสัตว์น้ำ
- การเกษตร

ประเภทวิชาพาณิชยกรรม เปิดสอนสาขาวิชาต่าง ๆ ดังนี้

- **การบัญชี** สาขางานการบัญชี

หลักสูตร ปวส. ๒๕๕๗ ที่วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี เปิดสอนในปีการศึกษา ๒๕๖๐

ประเภทหลักสูตร

ประเภทวิชาเกษตรกรรม เปิดสอนสาขาวิชาต่าง ๆ ดังนี้

- **พืชศาสตร์** สาขางานพืชไร่ และสาขางานพืชสวน
- **ช่างกลเกษตร** สาขางานเครื่องจักรกลเกษตร
- **สัตวศาสตร์** สาขางานการผลิตสัตว์
- **อุตสาหกรรมเกษตร** สาขางานอุตสาหกรรมเกษตร
- **เกษตรศาสตร์** สาขางานเกษตรศาสตร์

ประเภทวิชาประมง สาขาวิชาเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ สาขางานเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ สาขางานคอมพิวเตอร์ธุรกิจ

หลักสูตรปริญญาตรีที่วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี เปิดสอนในปีการศึกษา ๒๕๖๐

ประเภทหลักสูตร เทคโนโลยีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ สาขางานเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

จำนวนครูและบุคลากร

- ผู้บริหาร	จำนวน	๒ คน
- ข้าราชการ	จำนวน	๔๕ คน
- พนักงานราชการ	จำนวน	๒ คน
- ครูพิเศษสอน	จำนวน	๔ คน
- บุคลากรทางการศึกษา	จำนวน	๓ คน
- ลูกจ้างประจำ	จำนวน	๑๐ คน
- ลูกจ้างชั่วคราว	จำนวน	๑๙ คน
รวมบุคลากรทั้งสิ้น		๘๓ คน

ปัญหา อุปสรรค และแนวทางในการสนับสนุน

๑) จำนวนนักเรียน นักศึกษา ในระบบมีน้อย ปีการศึกษา ๒๕๖๑ จำนวน ๗๓๖ คน จำแนก ดังนี้

๑.๑) ผู้เรียนในระบบ จำนวน ๒๙๓ คน (คิดเป็นร้อยละ ๓๙.๘)

- หลักสูตร ปวช. จำนวน ๑๕๖ คน
- หลักสูตร ปวส. จำนวน ๑๑๐ คน
- หลักสูตรปริญญาตรี จำนวน ๒๗ คน

๑.๒) ผู้เรียนตามโครงการ จำนวน ๔๔๓ คน (คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๒)

- หลักสูตร ปวช. (โครงการอศ.กช) จำนวน ๓๑๖ คน
- หลักสูตร ปวช. ทวิศึกษา จำนวน ๗๖ คน
- หลักสูตร ปวส. (ผู้ด้อยโอกาส) จำนวน ๕๑ คน

เนื่องจากผู้เรียนตามโครงการมีจำนวนมากถึง ร้อยละ ๖๐ ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรในวัยทำงาน และมีอายุ อาศัยในชุมชน ทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนจำเป็นต้องบูรณาการเป็นโครงการอาชีพ จึงต้องการงบประมาณสนับสนุนในการทำโครงการอาชีพ

๒) ขาดแคลนครุภัณฑ์ เครื่องทุ่นแรงการเกษตรเพื่อฝึกปฏิบัติ ครุภัณฑ์ เครื่องทุ่นแรงการเกษตรในปัจจุบัน มีอายุการใช้งานนาน ไม่เหมาะสมในการพัฒนาการเกษตรไปสู่การเป็น Smart Farm ดังนั้น จึงต้องการงบประมาณการจัดหาเครื่องทุ่นแรงการเกษตร ที่สามารถนำไปสู่การเกษตรในรูปแบบใหม่ เพื่อนำไปสู่การเกษตรรูปแบบ Smart Farm

๓) ผู้บริหารสถานศึกษามีจำนวนไม่เพียงพอ ทำให้ครูมีภาระทำหน้าที่บริหารและงานสอน จึงเห็นควรให้มีการสนับสนุนอัตราต่าง ๆ ดังนี้ ผู้บริหาร จำนวน ๒ คน ผู้อำนวยการ ๑ คน และรองผู้อำนวยการ ๑ คน โดยรองผู้อำนวยการ จะเกษียณอายุราชการ ในปี ๒๕๖๒ การสรรหาและบรรจุตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาให้ครบจำนวนกรอบภารกิจงานบริหาร

๔) ครูและบุคลากรทางการศึกษามีจำนวนไม่พอ สถานศึกษามีภาระเรื่องค่าใช้จ่ายในการจ้างครูพิเศษสอนและลูกจ้างชั่วคราว โดยที่ข้าราชการครูจำนวน ๔๕ คน และมีอายุราชการ ดังนี้ ปี ๒๕๖๑ เกษียณอายุราชการ จำนวน ๔ คน ปี ๒๕๖๒ เกษียณอายุราชการ จำนวน ๔ คน ปี ๒๕๖๓ เกษียณอายุราชการ จำนวน ๑ คนและ ปี ๒๕๖๔ เกษียณอายุราชการ จำนวน ๕ คน พนักงานราชการครู จำนวน ๒ คน บุคลกรทางการศึกษา จำนวน ๓ คน ลูกจ้างประจำ จำนวน ๑๐ คน และมีอายุมาก ลูกจ้างชั่วคราว จำนวน ๑๙ คน และครูพิเศษสอน จำนวน ๔ คน ดังนั้น ในการบรรจุข้าราชการครูและพนักงานราชการครู ให้เหมาะสมสอดคล้องกับอัตรากำลังที่จะเกษียณอายุราชการ และควรจัดสรรงบประมาณในการจัดจ้างครูพิเศษสอนและลูกจ้างชั่วคราวให้เพียงพอกับการดำเนินการจริงของวิทยาลัย

๕) วัฒนธรรมองค์กรแบบดั้งเดิม การมีวัฒนธรรมองค์กรแบบดั้งเดิมส่งผลทำให้ครูและบุคลการปรับเปลี่ยนไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้เพื่อก้าวไปสู่การเปลี่ยนแปลงเป็นองค์กรแห่งการพัฒนาได้อย่างช้า ๆ ดังนั้น ผู้บริหาร ข้าราชการครู พนักงานราชการครู และบุคลากรทุกคน ที่สามารถพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ร่วมกัน

ทั้งนี้ ปัญหาสำคัญที่คณะอนุกรรมาธิการได้รับทราบและเป็นปัญหาร่วมกันของทั้งสองวิทยาลัย และยังเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในระบบการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาด้านเกษตรกรรม มีดังนี้

๑) ปัญหาจำนวนผู้เรียนลดน้อยลงอย่างต่อเนื่อง จึงต้องอาศัยแนวทางในการแก้ไขปัญหา คือ การเพิ่มปริมาณผู้เรียนโดยจัดการเรียนการสอนในรูปแบบ อศ.กช. (โครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท) การสร้างเกษตรกรตัวอย่างเพื่อเป็นแบบอย่างแห่งความสำเร็จในอาชีพการเกษตร และการสร้างความร่วมมือกับภาคเอกชนในการจัดการศึกษาในระบบทวิภาคี ทำให้นักเรียนนักศึกษามีรายได้ระหว่างเรียน เพื่อเป็นแรงจูงใจเข้าศึกษาต่อของเยาวชน

๒) ปัญหาเกี่ยวกับสภาพความพร้อมของอาคาร โรงเรือน ครุภัณฑ์ เครื่องมือ วัสดุและอุปกรณ์การเรียนการสอน รวมถึงยานพาหนะ ชำรุด ทรุดโทรมและเสื่อมสภาพตามกาลเวลา

๓) ปัญหาเกี่ยวกับการขาดการสนับสนุนงบประมาณในการบริหารจัดการ ทั้งในส่วนของงบประมาณในการซ่อมแซมหอพักนักเรียนนักศึกษาเก่าและมีสภาพที่เก่าและชำรุดทรุดโทรม งบประมาณในการซ่อมแซมบ้านพักครูที่มีสภาพเก่าและชำรุดทรุดโทรม งบประมาณในการปรับปรุงเทคโนโลยีและระบบเครือข่ายให้เร็วและมีความทันสมัยมากยิ่งขึ้น งบประมาณในการปรับปรุงระบบประปาและระบบสาธารณูปโภคของวิทยาลัย รวมถึงงบประมาณสนับสนุนเรื่องอาหารนักเรียนโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิตที่ไม่เพียงพอในการดำเนินการ เป็นต้น

นอกจากนี้ คณะอนุกรรมาธิการยังได้รับการสะท้อนสภาพปัญหาและอุปสรรคในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาด้านการเกษตร ทั้งจากกลุ่มผู้ปกครอง ศิษย์เก่า ผู้ประกอบการด้านเกษตรกรรม และผู้อำนวยการวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีภาคตะวันออก เฉียงเหนือ ในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

๑) เรื่องของหลักสูตรการเรียนการสอนที่ไม่มีความทันสมัยและต้องปรับปรุงให้ก้าวไปสู่ระบบ Smart Farmer

๒) ค่านิยมของผู้ปกครองที่ไม่ให้ความสำคัญกับอาชีวศึกษาเกษตรเพราะเกรงว่าว่าบุตรหลานจะมีความลำบากในการประกอบอาชีพหลังจบการศึกษา

๓) สภาพแวดล้อมของสถานศึกษาและหอพักนักศึกษาที่อยู่ในสภาพไม่มีความพร้อมในการจัดการศึกษาและการเข้าพักอาศัย

๔) ขาดการบูรณาการและการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการจัดการศึกษา

๕) ขาดการประชาสัมพันธ์เพื่อให้สาธารณชนได้รับรู้รับทราบภารกิจและการจัดการศึกษาด้านเกษตรกรรม

๖) ขาดการแนะแนวอาชีพและสร้างความเข้าใจอันดีให้ผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษา เพื่อสร้างแรงจูงใจและสร้างการเข้าถึงอาชีพให้กับผู้เรียน

ทั้งนี้ ปัญหาแต่ละเรื่องควรต้องมีการทบทวนอย่างเป็นระบบ และต้องมีการออกแบบมาตรการในการแก้ไขปัญหาโดยด่วน ซึ่งคณะอนุกรรมาธิการการอาชีวศึกษาจะได้เดินทางไปศึกษาดูงานในพื้นที่อื่นเพิ่มเติม เพื่อรับทราบข้อมูลที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้านในทุกมิติและจะได้นำข้อมูลเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์สังเคราะห์และสรุปผล เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบการยกร่างและจัดทำรายงานการพิจารณาศึกษาในเรื่องที่เกี่ยวข้องต่อไป

สรุปผลการเดินทางไปศึกษาดูงานด้านการศึกษา
เกี่ยวกับ "แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนอาชีวศึกษาและอาชีวศึกษาเกษตร"
ของ
คณะอนุกรรมาธิการการอาชีวศึกษา
ในคณะกรรมาธิการการศึกษาและการกีฬา สภานิติบัญญัติแห่งชาติ
ณ จังหวัดพะเยา และจังหวัดเชียงราย
ระหว่างวันที่ ๒๕ – ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๑

****

ตามที่คณะกรรมาธิการการศึกษาและการกีฬา สภานิติบัญญัติแห่งชาติ โดยคณะอนุกรรมาธิการการอาชีวศึกษา เดินทางไปศึกษาดูงานด้านการศึกษาเกี่ยวกับ "แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนอาชีวศึกษาเกษตร ณ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพะเยา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา และวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงราย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ระหว่างวันที่ ๒๕ – ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๑ โดยคณะอนุกรรมาธิการการอาชีวศึกษาได้เดินทางเข้าเยี่ยมชมกระบวนการจัดการศึกษา รับฟังบรรยายสรุปและร่วมแลกเปลี่ยนความเห็นเกี่ยวกับแนวทาง ระบบ รูปแบบ และหลักสูตรการจัดการศึกษาด้านเกษตรกรรม สภาพปัญหา อุปสรรคที่เกิดจากการจัดการศึกษา แนวทางการความร่วมมือในการจัดการศึกษา รวมถึงการต่อยอดการจัดการศึกษา และการเข้าสู่การมีงานทำของผู้เรียน พร้อมรับฟังปัญหาและความเห็นเกี่ยวกับความร่วมมือในการพัฒนาวิชาชีพเกษตรกรรมกับผู้อำนวยการสถานศึกษาอาชีวศึกษาเกษตรกลุ่มภาคเหนือและผู้แทนกลุ่มอาชีพเกษตรกรรมด้านต่าง ๆ ในพื้นที่ เพื่อหาแนวทางในการส่งเสริมและสนับสนุนอาชีวศึกษาทั้งด้านเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม โดยสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

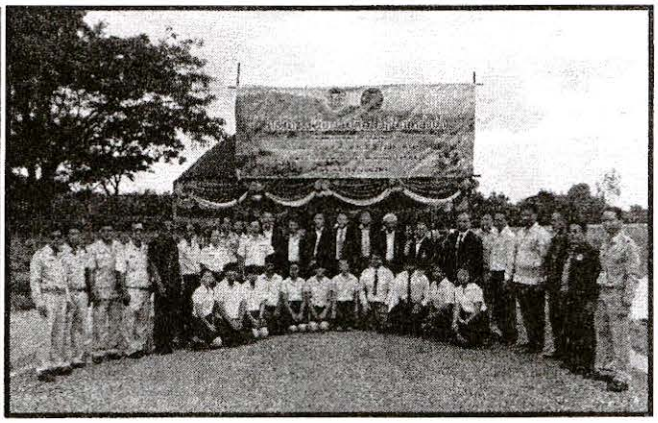
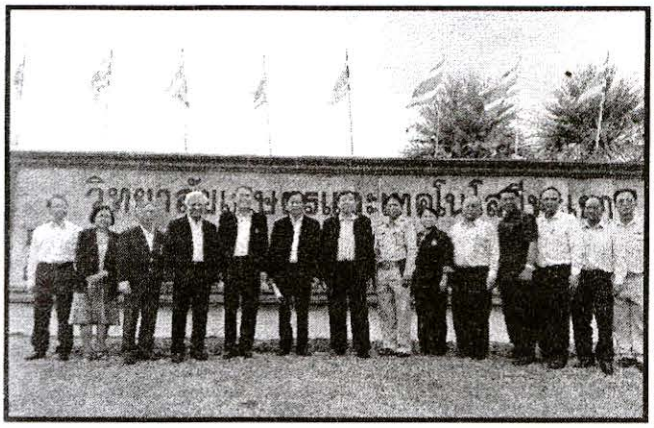

วันจันทร์ที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๖๑ คณะอนุกรรมาธิการการอาชีวศึกษา ได้เดินทางไปศึกษาดูงานและรับทราบปัญหาเกี่ยวกับแนวทางในการส่งเสริมอาชีวศึกษาเกษตร ณ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพะเยา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา โดยที่วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพะเยา เป็นสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เริ่มก่อตั้งปี พ.ศ. ๒๕๓๐ ในนาม "ศูนย์ปฏิบัติการวิชาชีพเกษตรกรรมพะเยา" โดยใช้พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ตำบลแม่นาเรือ อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา ในวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๓๐ นายมารุต บุญนาค รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการสมัยนั้น ได้ลงนามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ จัดตั้ง ศูนย์ปฏิบัติการวิชาชีพเกษตรกรรมพะเยา เป็นสถานศึกษา สังกัด กองวิทยาลัยเกษตรกรรม กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ต่อมาวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๓๙ นายสุขวิช รังสิตพล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้มีประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ยกฐานะศูนย์ปฏิบัติการวิชาชีพเกษตรกรรมพะเยา เป็นวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพะเยา เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน

วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพะเยา ปัจจุบันมีพื้นที่ ๘๕๓ ไร่ ๑ งาน ๙๘ ตารางวา ตั้งอยู่เลขที่ ๑ หมู่ที่ ๖ ต.แม่นาเรือ อ.เมือง จ.พะเยา อยู่ห่างจากตัวจังหวัดพะเยา ๒๐ กิโลเมตร พื้นที่เดิมเป็นป่าสงวนแห่งชาติ โดยทิศเหนือ ติดลาห้วยแม่นาเรือ ต.แม่นาเรือ อ.เมือง จ.พะเยา ทิศใต้ ติดถนนสายพะเยา – วังเหนือ จ.พะเยา ทิศตะวันออก ติดถนนบ้านสันป่าสัก ต.แม่นาเรือ อ.เมือง จ.พะเยา และทิศตะวันตก ติดวนอุทยานแห่งชาติดอยหลวง อ.วังเหนือ จ.ลำปาง

ปรัชญาของสถานศึกษา : ทักษะเด่น เน้นความรู้ คู่คุณธรรม นำวิชาชีพสู่ชุมชนและสังคม

วิสัยทัศน์สถานศึกษา : วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพะเยา เป็นสถานศึกษาวิชาชีพเกษตรที่ดำเนินการบริหารจัดการและให้บริการวิชาชีพและฝึกอบรมวิชาชีพให้แก่ผู้เรียน/ผู้ฝึกอบรม ได้เรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ สามารถออกไปประกอบอาชีพและศึกษาต่อได้ ตั้งมั่นในศีลธรรม รับผิดชอบต่อชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อม

พันธกิจสถานศึกษา :

๑. มุ่งมั่นจัดการศึกษาโดยแสวงหาเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ พัฒนาวิชาชีพโดยมุ่งเน้นการฝึกปฏิบัติ ให้เกิดความเป็นเลิศทางวิชาชีพของตนเอง

๒. มุ่งมั่นจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและตลาดแรงงาน โดยให้ชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่นมีส่วนร่วมภายใต้ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

๓. มุ่งมั่นจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีการพัฒนาและเพิ่มศักยภาพ คุณภาพชีวิต มีคุณธรรม จริยธรรม และมีความตระหนักในวิชาชีพ

๔. มุ่งมั่นจัดการฝึกอบรมวิชาชีพ และบริการทางวิชาการให้แก่เกษตรกรและชุมชน

๕. ประสานความร่วมมือกับสถานประกอบการ ทั้งภาครัฐ เอกชน ในประเทศ และต่างประเทศ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ มีทักษะและประสบการณ์ด้านวิชาชีพในระดับสากล

๖. ส่งเสริมให้ครู ผู้เรียนได้พัฒนาสร้างสรรค์นวัตกรรม งานวิจัย และถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชนและสังคมอย่างต่อเนื่อง

๗. มุ่งมั่นพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ได้มาตรฐาน

อัตลักษณ์สถานศึกษา : ผู้เรียนมีคุณธรรมนำทักษะพัฒนาวิชาชีพทางการเกษตร

เอกลักษณ์สถานศึกษา : เป็นแหล่งเรียนรู้วิชาชีพทางการเกษตร

จำนวนนักเรียน นักศึกษา ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๑

- ระดับ ปวช. จำนวน ๘๐๘ คน
- ระดับ ปวส. จำนวน ๑๓๕ คน

รวมทั้งสิ้น จำนวน ๙๔๓ คน

จำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษา ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๑

- ข้าราชการครู จำนวน ๒๖ คน
- พนักงานราชการ (ครู) จำนวน ๑๙ คน
- พนักงานราชการ(ทั่วไป) จำนวน ๑ คน
- ครูจ้างสอน จำนวน ๒ คน
- ลูกจ้างประจำ จำนวน ๑๐ คน
- ลูกจ้างชั่วคราว จำนวน ๒๑ คน

รวมทั้งสิ้น จำนวน ๗๙ คน

หลักสูตรการเรียนการสอน

๑. ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาเกษตรกรรม สาขาวิชาเกษตรศาสตร์ สาขางานการเกษตร

๑.๑ โครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต

๑.๒ โครงการอาชีวศึกษาเพื่อการพัฒนาชนบท (อศ.กช)

๒. หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) เปิดสอน ๖ สาขาวิชา ดังนี้

๒.๑ สาขาวิชาพืชศาสตร์

๒.๒ สาขาวิชาสัตวศาสตร์

๒.๓ สาขาวิชาอุตสาหกรรมเกษตร

๒.๔ สาขาวิชาเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

๒.๕ สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ

๒.๖ สาขาวิชาการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ

งานฟาร์มของสถานศึกษา

๑. ด้านพืชศาสตร์

๑.๑ งานฟาร์มพืชผัก

๑.๒ งานฟาร์มพืชไร่

๑.๓ งานฟาร์มเห็ด

๑.๔ งานฟาร์มไม้ผลไม้ยืนต้น

๑.๕ งานฟาร์มไม้ดอกไม้ประดับ

๑.๖ งานฟาร์มปุ๋ย

๒. ด้านสัตวศาสตร์

๒.๑ งานฟาร์มสุกร

๒.๒ งานฟาร์มไก่ไข่

๒.๓ งานฟาร์มไก่เนื้อ

๒.๔ งานฟาร์มโคนม

๒.๕ งานฟาร์มโคเนื้อ

๓. งานฟาร์มประมง

โครงการที่สถานศึกษาได้ดำเนินการ

๑. โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช อันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี “งานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน”

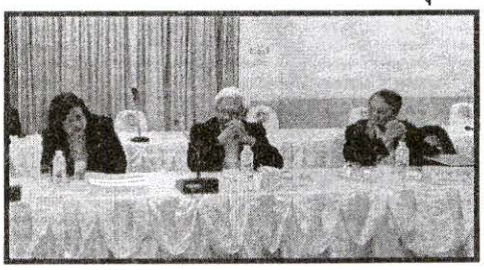

๒. โครงการชีววิถีเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

๓. โครงการสถานศึกษาเฉพาะทางอาหารปลอดภัย

๔. โครงการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมระยะสั้น

๕. โครงการความร่วมมือกับต่างประเทศ

๕.๑ โครงการฝึกปฏิบัติงานฟาร์มเกษตร เมืองคูมาโมโต้ ประเทศญี่ปุ่น โครงการนี้ได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ ปี ๒๕๕๐ โดยรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ ๑ และปีที่ ๒ ที่กำลังศึกษาอยู่ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพะเยา ปีละ ๕ – ๘ รุ่น ๆ ละประมาณ ๓ – ๑๐ คน ไปฝึกงานด้านเกษตรกรรม เมืองคูมาโมโต ประเทศญี่ปุ่น ระยะเวลา ๓ เดือน โดยมีสถานประกอบการฟาร์มพืช (พืชผัก พืชไร่ ส้ม สตรอเบอรี่ ฯลฯ) และฟาร์มสัตว์ (โคเนื้อ) เข้าร่วมโครงการจำนวน ๘ – ๑๐ แห่ง นักศึกษาจะได้เรียนรู้และฝึกปฏิบัติจริงเกี่ยวกับการเกษตรที่ทันสมัย เรียนรู้ภาษาญี่ปุ่น ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรมประเพณี และความเป็นอยู่ของคนในประเทศญี่ปุ่น ตลอดจนทัศนศึกษาสถานที่ต่าง ๆ ของเมืองคูมาโมโต ต่อมาในปี ๒๕๕๖ ได้เปลี่ยนรูปแบบการดำเนินงานจากระยะเวลาการฝึกงาน ๓ เดือนเป็นเวลา ๑ ปี และปัจจุบันได้เปลี่ยนรูปแบบการดำเนินงานเพื่อฝึกประสบการณ์ เป็นระยะเวลา ๓ ปี จากการดำเนินงานการฝึกงานในปี ๒๕๕๐ – ปัจจุบัน วิทยาลัยฯ ได้จัดส่งนักศึกษาไปฝึกปฏิบัติงาน ดังนี้

- ปี ๒๕๕๐ – ๒๕๖๐ มีนักศึกษาผ่านการฝึกงาน จำนวน ๒๗๘ คน
- ปี ๒๕๖๑ มีนักศึกษาที่กำลังฝึกงาน จำนวน ๑๐ คน

นอกจากนี้ มีนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพะเยา และได้ไปทำงานฟาร์มพืชไร่ พืชผัก และผลไม้ และฟาร์มโคนม เมืองคูมาโมโต้ ประเทศญี่ปุ่น ตั้งแต่ปี ๒๕๕๔ – ปัจจุบัน จำนวน ๒๘ คน

๕.๒ โครงการฝึกประสบการณ์ด้านปศุสัตว์ ณ ประเทศเดนมาร์ก สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้คัดเลือกและจัดส่งนักศึกษาระดับ ปวส. ๑ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีทั่วประเทศ ไปฝึกงานด้านโคเนื้อ โคนม และสุกร ที่เมืองโคเปนเฮเกน ประเทศเดนมาร์ก ระยะเวลาฝึกงาน ๑ ปี เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๘–ปัจจุบัน นักศึกษาของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพะเยา ได้ผ่านการสอบคัดเลือกระดับประเทศและไปฝึกประสบการณ์ด้านปศุสัตว์ ณ ประเทศเดนมาร์ก มาแล้วตั้งแต่ปี ๒๕๔๖ – ๒๕๖๐ จำนวน ๑๐ คน

ในการฝึกปฏิบัติงานด้านปศุสัตว์นั้น นักศึกษาจะได้เรียนรู้จากการปฏิบัติงานจริงในฟาร์มเกษตรที่มีชื่อเสียงในประเทศเดนมาร์กแล้ว นักศึกษายังได้เรียนรู้ภาคทฤษฎี และภาษาดัตช์ ตลอดจนเรียนรู้เรื่องวัฒนธรรมความเป็นอยู่จากโรงเรียน Bygholm Agriculture College ซึ่งเป็นผู้คอยดูแลนักศึกษาตลอดของการฝึกงาน

นอกจากนี้ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพะเยายังมีนักศึกษาที่เป็นศิษย์เก่าที่ผ่านการฝึกงานตามโครงการนี้มาก่อน และได้รับคัดเลือกจากเจ้าของฟาร์มประเทศเดนมาร์ก ไปทำงานเป็นผู้จัดการฟาร์ม ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๒ จนถึงปัจจุบัน คือ นายวีระศักดิ์ ทุยดอย

๕.๓ โครงการ Agricultural Exchange Program Between Iwata Agriculture High School & Phayao College of Agriculture and Technology โครงการแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการเกษตรระหว่างโรงเรียนเกษตรกรรมอิวาตะและวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพะเยา โดยเริ่มตั้งแต่ ปี ๒๕๔๕ จนถึงปัจจุบัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ทางด้านการเกษตร ด้านภาษา และวัฒนธรรมซึ่งกันและกัน โดยมีคณะครูและนักเรียนจากโรงเรียนเกษตรกรรมอิวาตะ ได้มาศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพะเยา และคณะครู นักเรียน จากวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพะเยา ไปศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่โรงเรียนเกษตรกรรมอิวาตะ

๕.๔ โครงการ English Camp เป็นโครงการที่ หมวดวิชาภาษาอังกฤษ แผนกวิชาสามัญสัมพันธ์ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพะเยา ได้ประสานงานกับมูลนิธิกระจกเงา จังหวัดเชียงราย ในการรับอาสาสมัครชาวต่างประเทศ มาจัดกิจกรรมค่ายภาษาอังกฤษ ให้แก่นักเรียน นักศึกษา และครูของวิทยาลัยฯ เพื่อให้นักเรียน นักศึกษา และครู ได้ฝึกประสบการณ์ในการสื่อสารภาษาอังกฤษกับเจ้าของภาษาโดยตรง โครงการนี้จัดขึ้นในปี ๒๕๕๖ จนถึงปัจจุบัน โดยมีอาสาสมัครที่เข้าร่วมโครงการจากประเทศต่าง ๆ เช่น สหรัฐอเมริกา อังกฤษ สก๊อตแลนด์ ออสเตรเลีย ฝรั่งเศส และจีน

ความร่วมมือในการจัดการศึกษา การต่อยอดการจัดการศึกษา และการเข้าสู่การมีงานทำของผู้เรียน

๑. ความร่วมมือในการจัดการศึกษา

๑.๑ ทำความร่วมมือกับสถานประกอบการทั้งในประเทศและต่างประเทศ

๑.๒ ทำความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาในพื้นที่และจังหวัดใกล้เคียง เช่น มหาวิทยาลัยพะเยา มหาวิทยาลัยแม่โจ้ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา และสถาบันการศึกษาต่างประเทศ

๒. การต่อยอดการจัดการศึกษา

๒.๑ เปิดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรีในสถานศึกษา

๒.๒ ส่งเสริมโครงการงานฟาร์มโรงงานในโรงเรียนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

๒.๓ ส่งเสริมโครงการฝึกวิชาชีพให้แก่ผู้เรียน

๒.๔ การฝึกอบรมภาษาต่างประเทศที่สถานศึกษาทำความร่วมมือ เช่น ภาษาญี่ปุ่น ภาษาจีน

๒.๕ สถานศึกษาทำความร่วมมือกับองค์กรภายนอกเช่น สถานประกอบการ วิสาหกิจชุมชน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.)

๓. การเข้าสู่การมีงานทำของผู้เรียน

๓.๑ การติดตามภาวะผู้มีงานทำของผู้สำเร็จการศึกษา

๓.๒ สถานศึกษาเป็นสื่อกลางระหว่างผู้สำเร็จการศึกษากับสถานประกอบการ

สภาพปัญหา อุปสรรค การจัดการศึกษาด้านเกษตรกรรม

๑. ด้านสถานศึกษา

๑.๑ การสร้างภาพลักษณ์ ในด้านทัศนคติของผู้ปกครองและผู้เรียนต่อวิชาชีพด้านการเกษตร

๒. ด้านนักเรียน นักศึกษา

๒.๑ สัดส่วนผู้เรียนด้านอาชีวศึกษากับมัธยมศึกษา (๖๐ : ๔๐)

๒.๒ สวัสดิการของนักเรียน นักศึกษา เช่น ที่พัก อาหาร น้ำดื่ม ฯลฯ

๒.๓ ความสนใจของผู้เรียนด้านเกษตรกรรมมีน้อย

๓. ด้านบุคลากร

๓.๑ การจัดสรรบุคลากรไม่ตรงกับความต้องการของสถานศึกษา

๓.๒ ขาดบุคลากรข้าราชการพลเรือน (กพ.)

๓.๓ การสนับสนุนทุนการศึกษาต่อให้แก่บุคลากร

๓.๔ ขวัญและกำลังใจ ในการปฏิบัติงาน

๓.๕ สวัสดิการของบุคลากรฝ่ายสนับสนุน

๓.๖ ความมั่นคงในการปฏิบัติงานของบุคลากรฝ่ายสนับสนุน

๔. ด้านงบประมาณ

๔.๑ การจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอ และไม่ตรงตามความต้องการ

๔.๒ งบประมาณรายหัวโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิตที่ได้รับจัดสรร ไม่สอดคล้องกับสภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบัน

๔.๓ การจัดสรรงบประมาณการซ่อมแซมและปรับปรุงหอพักนักเรียนไม่ต่อเนื่อง

๔.๔ การสนับสนุนงบประมาณด้านงานฟาร์มไม่เพียงพอและต่อเนื่อง

๔.๕ ขาดการสนับสนุนงบประมาณด้านสาธารณูปโภคอย่างต่อเนื่อง เช่น ระบบน้ำดื่ม

วันอังคารที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๑ คณะอนุกรรมาธิการการอาชีวศึกษา ได้เดินทางไปศึกษาดูงานและรับทราบปัญหาเกี่ยวกับแนวทางในการส่งเสริมอาชีวศึกษาเกษตร ณ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงราย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย โดยที่วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงราย จัดตั้งขึ้นเมื่อปี ๒๕๑๘ โดยใช้ชื่อว่า "โรงเรียนเกษตรกรรมเชียงราย" ในครั้งนั้นมีนายชาตรี โพธิ์สอน เป็นผู้ประสานงานและอาจารย์ใหญ่คนแรก ปี ๒๕๒๒ ได้รับการยกฐานะเป็น "วิทยาลัยเกษตรกรรมเชียงราย" ต่อมาปี ๒๕๓๙ ได้เข้าร่วมโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต ให้โอกาสแก่บุตรหลานเกษตรกรที่มีความต้องการในการเรียน โดยเป็นโครงการที่มุ่งเน้นทางด้านทักษะ ไม่เสียค่าเล่าเรียน เรียนฟรี อยู่ประจำ ทำโครงการ และได้เปลี่ยนชื่อจาก วิทยาลัยเกษตรกรรมเชียงราย เป็น "วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงราย" ปัจจุบัน วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงราย สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคเหนือ

ปรัชญา : "สร้างสรรค์ สามัคคี มีประสบการณ์ งานเป็นเลิศ ประเสริฐวิชาการ"

วิสัยทัศน์ : ผลิตและพัฒนากำลังคนด้านอาชีวศึกษาเกษตรที่มีคุณภาพได้มาตรฐานระดับสากลเพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น

พันธกิจ :

๑) จัดการเรียนการสอนทางวิชาชีพเกษตร เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนสู่มาตรฐานสากล

๒) จัดและส่งเสริมการอาชีวศึกษา และฝึกอบรมอาชีพเกษตรกร ให้มีคุณภาพมาตรฐานอาชีพ

๓) วิจัย สร้างนวัตกรรม พัฒนาองค์ความรู้เพื่อการพัฒนาอาชีพเกษตร

๔) สร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือกับองค์กรและหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนในการพัฒนาวิชาชีพเกษตร

๕) ขยายโอกาสทางการศึกษาวิชาชีพเกษตร อย่างทั่งถึงและเสมอภาค

๖) สร้างค่านิยมทางการศึกษาวิชาชีพเกษตร อย่างทั่วถึงและเสมอภาค

อัตลักษณ์ : "สามัคคี สู้งาน วิชาการดี วิถีพอเพียง"

จำนวนผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา

ประเภทบุคลากร	จำนวน (คน)
ผู้บริหาร	๒
ครู	๓๗
ข้าราชการ กพ.	๑
พนักงานราชการ	๗
ลูกจ้างประจำ	๖
ลูกจ้างชั่วคราว	๒๑
รวม	๗๔

จำนวนนักเรียนนักศึกษา ประจำปีการศึกษา ๑/๒๕๖๑

ระดับชั้น	จำนวน (คน)
ปวช.	๔๘๓
ปวส.	๒๗๕
ปริญญาตรี	๒๔
รวม	๗๘๒

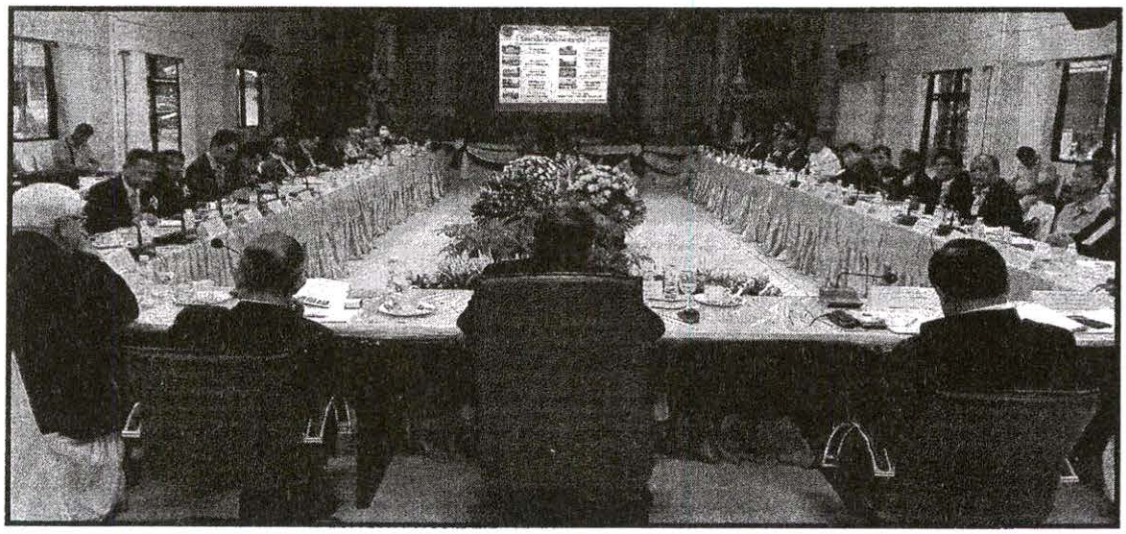

รูปแบบและหลักสูตรการจัดการศึกษา หลักสูตรที่เปิดการเรียนการสอน ระดับ ปวช. ปวส. และปริญญาตรี

๑. การจัดการศึกษาภายในวิทยาลัยฯ

ระดับชั้น	สาขาวิชา	สาขางาน
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)	๑. เกษตรศาสตร์	๑.๑ การเกษตร
		๑.๒ พืชศาสตร์
		๑.๓ สัตวศาสตร์
		๑.๔ อุตสาหกรรมเกษตร
		๑.๕ ช่างเกษตร
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)	๑. พืชศาสตร์	๑.๑ พืชไร่
		๑.๒ พืชสวน
	๒. สัตวศาสตร์	๒.๑ การผลิตสัตว์
	๓. เทคโนโลยีภูมิทัศน์	๓.๑ เทคโนโลยีภูมิทัศน์
	๔. ประมง	๔.๑ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ
	๕. เกษตรศาสตร์	๕.๑ เกษตรศาสตร์
ปริญญาตรี เทคโนโลยีบัณฑิต (ทล.บ.)	๑. เทคโนโลยีการผลิตพืช	๑.๑ การผลิตพืชอินทรีย์

ชื่อสถานที่จัดการศึกษา	หลักสูตร	สาขาวิชา	หมายเหตุ
๑. ศูนย์การเรียนบ้านนาโต่ อ.แม่ฟ้าหลวง จ.เชียงราย	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ(ปวช.)	เกษตรศาสตร์	จัดการศึกษาตามแนวพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตน์ราชสุดาฯ
	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)	เกษตรศาสตร์	
๒. ศูนย์การเรียนเทิง อ.เทิง จ.เชียงราย	อาชีวศึกษาเพื่อการพัฒนาชนบท (อศ.กช)	เกษตรศาสตร์	
๓. ศูนย์การเรียนแม่สรวย อ.แม่สรวย จ.เชียงราย	อาชีวศึกษาเพื่อการพัฒนาชนบท (อศ.กช)	เกษตรศาสตร์	
๔. การจัดการศึกษาในทัณฑสถาน จ.เชียงราย	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ(ปวช.)	เกษตรศาสตร์	

ชื่อสถานที่จัดการศึกษา	หลักสูตร	สาขาวิชา	หมายเหตุ
๕. โรงเรียนพญาเม็งราย อ.พญาเม็งราย จ.เชียงราย	ทวิศึกษา		
๖. โรงเรียนห้วยไร่สามัคคี อ.แม่สาย จ.เชียงราย	ทวิศึกษา		
๗. โรงเรียนแม่สายประสิทธิ์ศาสตร์ อ.แม่สาย จ.เชียงราย	ห้องเรียนอาชีพ	อุตสาหกรรมเกษตร	
๘. โรงเรียนแม่จันวิทยาคม อ.แม่จัน จ.เชียงราย	ห้องเรียนอาชีพ	พืชศาสตร์	

การทำความร่วมมือกับสถานประกอบการ

๑) การทำความร่วมมือกับเครือเบทาโกร ในการผลิตนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาวิชาสัตวศาสตร์

๒) ทำความร่วมมือกับบริษัทคอมโพสยูอิ บริษัท อูรามัติ จำกัด ศูนย์วิจัยข้าวเชียงราย บ.ณาริฟาร์ม จำกัด และสถานีเกษตรหลวงอ่างขางในการผลิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาเทคโนโลยีการผลิตพืช

๓) ทำความร่วมมือกับสวนนงนุชในการฝึกงาน และฝึกประสบการณ์ของนักศึกษา

๔) ทำความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยแม้โจ้ ในโครงการผลิตอาชีวะพันธุ์ใหม่ สำหรับอุตสาหกรรม New Growth Engine ตามนโยบาย Thailand ๔.๐

โครงการงานฟาร์มของวิทยาลัยฯ

๑. โครงการเลี้ยงสุกร เป็นโครงการงานฟาร์มเด่นของวิทยาลัยฯ ที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนของแผนกวิชาสัตวศาสตร์ ในรายวิชาที่เกี่ยวข้อง เช่น รายวิชาหลักการเลี้ยงสัตว์ การเลี้ยงสุกร โครงการเลี้ยงสุกร การผลิตสุกรพันธุ์ และการผลิตสุกรขุน เป็นต้น ทำให้นักเรียนนักศึกษา ทั้งระดับ ปวช. และ ปวส. รวมทั้งเกษตรกรผู้สนใจได้ฝึกปฏิบัติมีทักษะประสบการณ์จริงในการจัดการฟาร์มสุกร และผลผลิตที่ได้ตากโครงการสามารถนำไปจำหน่ายทั้งลูกสุกร และสุกรขุน เป็นรายได้ให้กับวิทยาลัยฯ มีผลกำไรโดยตลอด

๒. โครงการพืชไร่ - นา
๓. โครงการเลี้ยงปลาเพื่อการค้า
๔. โครงการเลี้ยงไก่ไข่ - นกกระทา
๕. โครงการปลูกพืชไร้ดิน
๖. โครงการเพาะเห็ด
๗. โครงการเลี้ยงโคนม

การต่อยอดการศึกษาและการเข้าสู่การมีงานทำของผู้เรียน

๑.วิทยาลัยฯ ได้ทำความร่วมมือจัดการศึกษาร่วมกับบริษัทในเครือ เบทาโกร ในการผลิตนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาสัตวศาสตร์ เมื่อนักศึกษาสำเร็จการศึกษาแล้วทางบริษัทรับเข้าทำงานเป็นพนักงานของบริษัท

๒. เปิดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรีในสถานศึกษา ในสาขาวิชาเทคโนโลยีการผลิตพืช สาขางานการผลิตพืชอินทรีย์

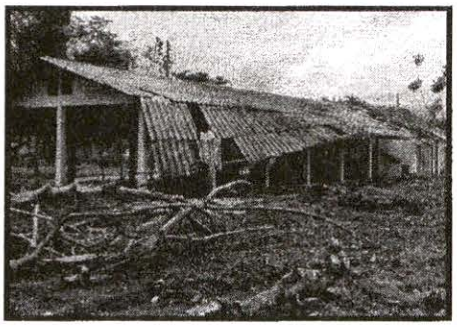
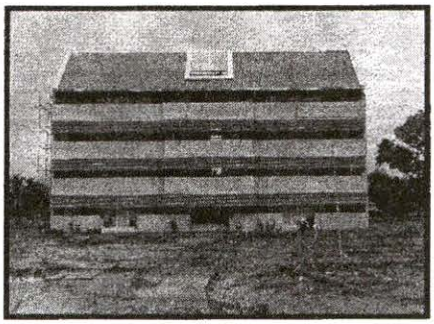

แนวทางการแก้ไขปัญหา

๑. ด้านบุคคลากร มีครูผู้สอน สอนไม่ตรงสาขา รับนักศึกษาฝึกสอนที่สอนตรงตามสาขาที่ขาด

๒. ด้านอาคารสถานที่ จัดงานผ้าป่าเพื่อทำรั้วและป้ายวิทยาลัยฯ

๓. ด้านครุภัณฑ์ ทำความตกลงร่วมมือในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีกับสถานประกอบการเพื่อใช้วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือของสถานประกอบการ

๔. ด้านภัยธรรมชาติ ตัดแต่งต้นไม้แนวสายไฟ และบริเวณรอบ ๆ อาคารและบ้านพัก หอพัก

๕. ด้านอาหารนักศึกษา หอพัก จัดให้นักศึกษาทำโครงการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์แล้วนำมาส่งและจำหน่ายกับโรงครัว

นอกจากนี้ คณะอนุกรรมาธิการยังได้รับการสะท้อนสภาพปัญหาและอุปสรรคในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาด้านการเกษตร ทั้งจากกลุ่มผู้ปกครอง ศิษย์เก่า ผู้ประกอบการด้านเกษตรกรรม และผู้อำนวยการวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีภาคเหนือ ในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

๑) เรื่องครูที่จัดการศึกษาในปัจจุบันมีคุณวุฒิไม่ตรงตามสาขาวิชาเอก ต้องใช้ครูวิชาชีพมาจัดการเรียนการสอนรายวิชาสามัญแทนอัตราครูที่ขาดแคลนและเกษียณอายุราชการ และจัดสรรครูใหม่ทดแทนได้ไม่ตรงตามสาขาที่ขาดแคลน ครูส่วนใหญ่จะเป็นครูอัตราจ้างที่ไม่มีความมั่นคงในอาชีพ ขาดแรงจูงใจในการทำหน้าที่ สวัสดิการต่าง ๆ ไม่เพียงพอต่อการทำหน้าที่

๒) เรื่องของหลักสูตรการเรียนการสอนที่ไม่มีความทันสมัย ไม่ทันกับสถานการณ์ปัจจุบันและต้องปรับปรุงให้ก้าวไปสู่ระบบ Smart Farmer ขาดการบูรณาการการจัดการศึกษาและการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการจัดการศึกษา

๓) ค่านิยมของผู้ปกครองที่ไม่ให้ความสำคัญกับอาชีวศึกษาเกษตรหรืออาชีพเกษตรกรรม เพราะเกรงว่าว่าบุตรหลานจะมีความลำบากในการประกอบอาชีพหลังจบการศึกษา

๔) สภาพแวดล้อมของสถานศึกษาและหอพักนักศึกษาที่อยู่ในสภาพไม่มีความพร้อม ในการจัดการศึกษาและการเข้าพักอาศัย

๕) วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ และคุรุภัณฑ์สำหรับใช้ในการจัดการศึกษาทางด้านเกษตรกรรมชำรุดทรุดโทรม ไม่ทันสมัย และใช้งานไม่ได้

๖) ขาดการประชาสัมพันธ์และการสื่อสารข้อมูลข่าวสารให้สาธารณชนได้รับรู้รับทราบภารกิจและการจัดการศึกษาด้านเกษตรกรรม รวมทั้งการสื่อสารข้อมูลที่ดีที่เกิดขึ้นในแวดวงการอาชีวศึกษา โดยเฉพาะความสำเร็จของของศิษย์เก่าที่ประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม

๗) ขาดการแนะแนวอาชีพและสร้างความเข้าใจอันดีให้ผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษา เพื่อสร้างแรงจูงใจและสร้างการเข้าถึงอาชีพให้กับผู้เรียน

๘) ความสัมพันธ์ระหว่างศิษย์เก่ากับวิทยาลัยก็ไม่แนบแน่นและไม่มีความผูกพันกันเท่าที่ควร ทั้งที่วิทยาลัยควรใช้กลไกของศิษย์เก่าที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพมาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาและยกระดับวิทยาลัยให้มีความเจริญก้าวหน้า

๙) ผู้บริหารแต่ละวิทยาลัยควรต้องสร้างวิทยาลัยได้มีจุดเด่นเฉพาะด้าน เพื่อสร้างแรงจูงใจให้มีผู้สนใจเข้าเรียนสายเกษตรกรรมเพิ่มมากขึ้น

๑๐) ผู้อำนวยการสถาบันการอาชีวศึกษา ควรต้องบูรณาการในส่วนของวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ และคุรุภัณฑ์ของวิทยาลัยในสังกัดที่มีอยู่อย่างจำกัดมาใช้ร่วมกันในการจัดการศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

๑๑) วิสัยทัศน์ผู้บริหารเป็นสิ่งสำคัญในการบริหารจัดการสถานศึกษา กรณีที่งบประมาณในการบริหารจัดการและการดำเนินภารกิจของวิทยาลัยไม่เพียงพอ ก็ควรต้องหาแนวทางในการสร้างรายได้ให้กับวิทยาลัย ซึ่งสามารถดำเนินการได้ตามพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้วิทยาลัยและลดภาระงบประมาณจากภาครัฐ

๑๒) ภาครัฐควรต้องให้การสนับสนุนค่าใช้จ่ายและงบประมาณสำหรับผู้เรียนอาชีวศึกษาตามความเป็นจริง ไม่ควรใช้แนวทางการดำเนินการของงบอุดหนุนรายหัวเช่นเดียวกับผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เนื่องจากบริบท วัสดุ อุปกรณ์ในการจัดการศึกษามีความแตกต่างกัน

ทั้งนี้ ปัญหาแต่ละเรื่องควรต้องมีการทบทวนอย่างเป็นระบบ และต้องมีการออกแบบมาตรการในการแก้ไขปัญหาโดยด่วน ซึ่งคณะอนุกรรมาธิการจะได้เดินทางไปศึกษาดูงานในพื้นที่อื่นเพิ่มเติม เพื่อรับทราบข้อมูลที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้านและนำข้อมูลเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์ สังเคราะห์และสรุปผล เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบการยกร่างและจัดทำรายงานการพิจารณาศึกษาในเรื่องที่เกี่ยวข้องต่อไป

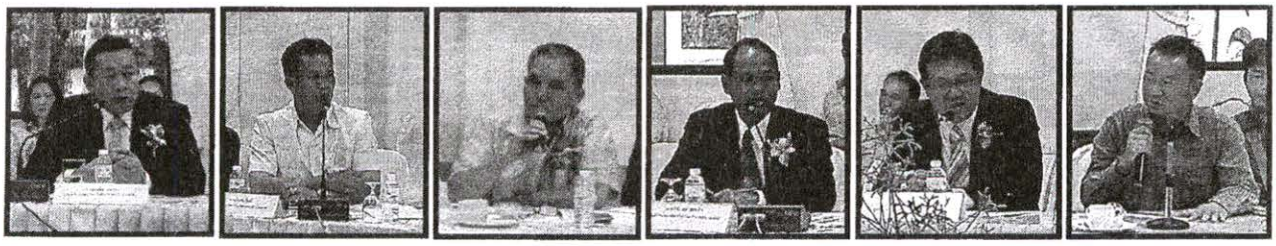

สรุปผลการเดินทางไปศึกษาดูงานด้านการศึกษา
เกี่ยวกับ "แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนอาชีวศึกษาและอาชีวศึกษาเกษตร"
ของ
คณะอนุกรรมาธิการการอาชีวศึกษา
ในคณะกรรมาธิการการศึกษาและการกีฬา สภานิติบัญญัติแห่งชาติ
ณ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา
วันอังคารที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๑

****

ตามที่คณะกรรมาธิการการศึกษาและการกีฬา สภานิติบัญญัติแห่งชาติ โดยคณะอนุกรรมาธิการการอาชีวศึกษา เดินทางไปศึกษาดูงานด้านการศึกษาเกี่ยวกับ "แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนอาชีวศึกษาเกษตร ณ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครราชสีมา อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา เมื่อวันอังคารที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๑ โดยคณะอนุกรรมาธิการการอาชีวศึกษาได้เดินทางเข้าเยี่ยมชมกระบวนการจัดการศึกษา รับฟังบรรยายสรุปและร่วมแลกเปลี่ยนความเห็นเกี่ยวกับแนวทาง ระบบ รูปแบบ และหลักสูตรการจัดการศึกษาด้านเกษตรกรรม สภาพปัญหา อุปสรรคที่เกิดจากการจัดการศึกษา แนวทางการความร่วมมือในการจัดการศึกษา รวมถึงการต่อยอดการจัดการศึกษา โดยสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครราชสีมา เริ่มดำเนินการจัดตั้งในปี ๒๔๗๒ และเปิดเรียนครั้งแรก เมื่อวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๔๗๔ ในชื่อโรงเรียนประถมกสิกรรมอำเภอจันทึกมีพื้นที่ ๕๖๔ ไร่ในปี ๒๔๘๒ เปลี่ยนชื่อเป็นโรงเรียนเกษตรกรรมบ้านใหม่สำโรง สังกัดกองโรงเรียนกรมอาชีวศึกษามีพื้นที่ ๖๘๒ ไร่ ในปี ๒๔๙๒ เปลี่ยนชื่อเป็นโรงเรียนเกษตรกรรมนครราชสีมา และในวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๑๙ ได้รับการยกฐานะให้เป็นวิทยาลัยเกษตรกรรมนครราชสีมา ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๓๙ ได้รับการเปลี่ยนชื่อเป็นวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครราชสีมา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

ขนาดและที่ตั้ง พื้นที่ของวิทยาลัยฯ มีจำนวน ๖๘๒ ไร่ ที่ตั้ง เลขที่ ๑๔๖ หมู่ที่ ๓ บ้านใหม่สำโรง ตำบลลาดบัวขาว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา รหัสไปรษณีย์ ๓๐๓๔๐ อยู่ห่างจากตัวอำเภอสีคิ้วประมาณ ๙ กิโลเมตร อยู่ห่างจากตัวจังหวัดนครราชสีมาประมาณ ๖๐ กิโลเมตร อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ ๒๐๐ กิโลเมตร

สภาพชุมชนเศรษฐกิจ สังคม วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครราชสีมา ตั้งอยู่ในเขตบ้านใหม่สำโรง ตำบลลาดบัวขาว ในเขตการปกครองท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลาดบัวขาว ทิศเหนือติดกับป่าชุมชน ทิศใต้ติดกับทางรถไฟสายกรุงเทพฯ – อุบลราชธานี ทิศตะวันออกติดกับศูนย์วิจัยพืชไร่นครราชสีมา และทิศตะวันตกติดกับบ้านใหม่สำโรง ที่ตั้งของวิทยาลัยฯ ตั้งอยู่ในชุมชนชนบท จึงมีสภาพสังคมแบบชนบท มีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันกับชุมชนอย่างสม่ำเสมอ โดยชุมชนที่มีความผูกพันและมีกิจกรรมร่วมกันอยู่เป็นประจำ ได้แก่บ้านใหม่สำโรง บ้านโนนนา บ้านโนนแต้ บ้านลาดบัวขาว และบ้านน้ำเมา กิจกรรมที่จัดร่วมกันเสมอ ได้แก่การร่วมทำบุญทอดผ้าป่า การทอดกฐินการร่วมกัน พัฒนาอาคารสถานที่ของหมู่บ้าน การเผยแพร่ความรู้ทางการเกษตรแก่ชุมชน เป็นต้น นอกจากนี้ ที่ตั้งของชุมชนยังมีหน่วยงานราชการที่สำคัญ ได้แก่ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรนครราชสีมา มีฟาร์มเลี้ยงสัตว์ของเอกชนได้แก่ ฟาร์มลาดบัวขาว และห่างจากวิทยาลัยฯ ประมาณ ๕ กิโลเมตรมีสนามกอล์ฟและรีสอร์ท หลายแห่ง เช่น สนามกอล์ฟวอยาจพานอรามา รีสอร์ทภูตะวัน เป็นต้น ชุมชนที่วิทยาลัยฯ ตั้งอยู่นั้นเริ่มมีความเจริญทางเศรษฐกิจมากขึ้น ตั้งแต่ปี ๒๕๓๒ เมื่อมีถนนลาดยางผ่านเข้าไปในหมู่บ้านทำให้สภาพสังคมเริ่มเปลี่ยนแปลง นำมาซึ่งเศรษฐกิจที่ดีขึ้นของชุมชน แต่ก็มีผลกระทบต่อสภาพสังคมของชุมชนชนบทค่อนข้างมาก เพราะชุมชนเริ่มปรับตัวเป็นสังคมเมือง สภาพชีวิตแบบชนบทจึงเปลี่ยนไปมาก

ปรัชญา : การศึกษาเพื่อชีวิตและสังคม

วิสัยทัศน์ : วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครราชสีมา เป็นสถานศึกษาที่จัดการศึกษาวิชาชีพที่หลากหลาย ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชน ท้องถิ่น สถานประกอบการ และตลาดแรงงานให้มีคุณภาพและมาตรฐาน มีความเป็นเลิศในด้านเทคโนโลยีการเกษตรของการอาชีวศึกษา

พันธกิจ :

๑. จัดการศึกษาให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานการอาชีวศึกษา ตรงตามความต้องการของผู้เรียน ชุมชน ท้องถิ่น สถานประกอบการและตลาดแรงงาน

๒. จัดบริการวิชาการและวิชาชีพด้านเทคโนโลยีการเกษตร เพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชนท้องถิ่น สถานประกอบการและตลาดแรงงาน

๓. พัฒนาการศึกษาด้านเทคโนโลยีการผลิตพืช สัตว์ และการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเพื่อการแข่งขันของประเทศ

อัตลักษณ์ของผู้เรียน : เป็นเกษตรกรรุ่นใหม่ที่มีความเป็นผู้นำ มีความรู้ทักษะวิชาชีพและเจตคติที่ดีในวิชาชีพเกษตรกรรม

เอกลักษณ์ของวิทยาลัยฯ : การเป็นสถานศึกษาที่มุ่งผลิตเกษตรกรรุ่นใหม่ให้กับสังคมตามอัตลักษณ์ที่กำหนด

สรุปจำนวนนักเรียนนักศึกษาย้อนหลัง ๕ ปีการศึกษา ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครราชสีมา (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๑)

ปีการศึกษา	จำนวนนักเรียน-นักศึกษา (คน)
๒๕๕๗	๑,๐๕๐
๒๕๕๘	๑,๑๘๒
๒๕๕๙	๑,๓๕๙
๒๕๖๐	๑,๓๓๙
๒๕๖๑	๑,๗๒๑

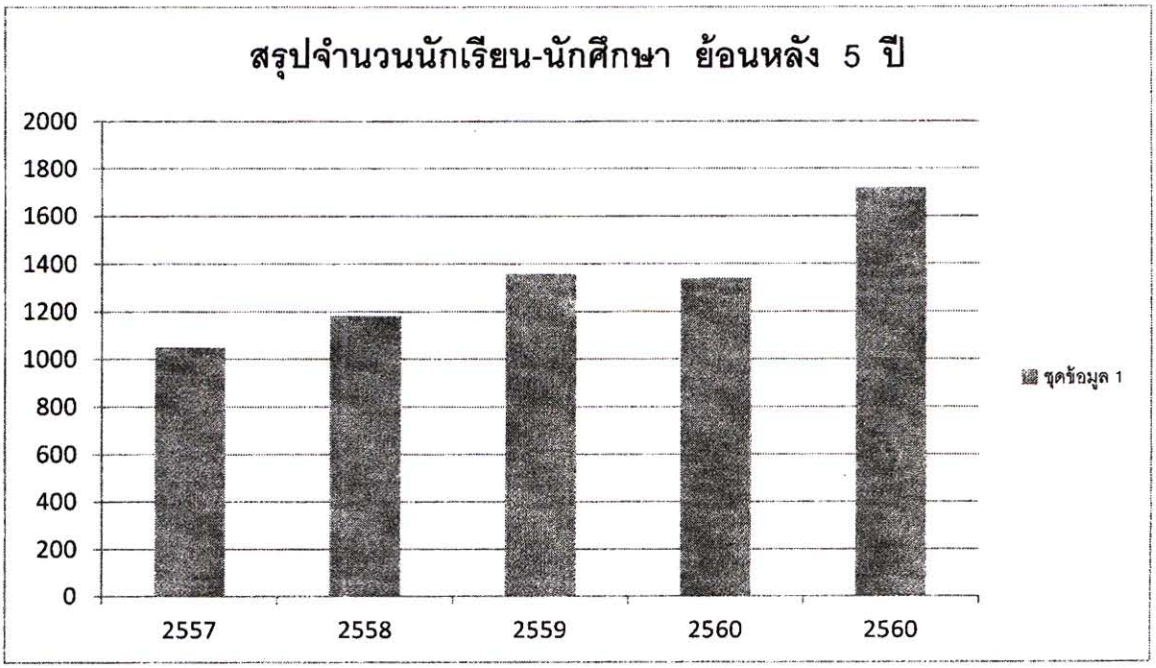

สรุปจำนวนนักศึกษา แยกสาขาวิชาย้อนหลัง ๕ ปี การศึกษา (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๑)

สาขาวิชา	ปีการศึกษา				
	๒๕๕๗	**๒๕๕๘**	**๒๕๕๙**	**๒๕๖๐**	**๒๕๖๑**
ระดับ ปวช.					
ช่างยนต์	๑๐๗	๑๑๕	๑๓๗	๑๐๖	๑๕๐
การบัญชี	๒๙	๒๑	๒๐	๒๕	๔๒
การตลาด	๙	๑๓	๑๑	๑๖	๒๐
เกษตรศาสตร์	๔๑๓	๔๓๑	๔๖๓	๔๓๒	๕๔๒
รวมระดับ ปวช.	**๕๕๘**	**๕๘๐**	**๖๓๑**	**๕๗๙**	**๗๕๔**
ระดับ ปวส					
การบัญชี	๑๑	๙	๑๓	๑๖	๒๑
คอมพิวเตอร์ธุรกิจ	๑๘๗	๑๗๑	๑๖๕	๑๕๔	๑๖๗
การจัดการทรัพยากรมนุษย์	๓๔	๔๑	๓๕	๒๘	๓๙
พืชศาสตร์	๙๐	๑๕๔	๒๒๘	๒๒๗	๓๓๓
สัตวศาสตร์	๑๒๘	๑๔๒	๑๒๗	๒๐๕	๒๓๖
ช่างกลเกษตร	๒๙	๒๗	๓๓	๓๘	๓๓
อุตสาหกรรมเกษตร	๘	๑๐	๒๐	๒๐	๑๖
เทคโนโลยีภูมิทัศน์	๒	๒	๒	๑	๑
เทคโนโลยีอ้อย	-	-	-	๖	๖
เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	๓	๔๖	๖๑	๕๖	๗๔
รวม ระดับ ปวส.	**๔๙๒**	**๖๐๒**	**๖๘๔**	**๗๕๑**	**๙๒๖**
ระดับปริญญาตรี					
เทคโนโลยีผลิตพืช (ต่อเนื่อง)	-	-	๑๗	-	๒๑
เทคโนโลยีผลิตสัตว์ (ต่อเนื่อง)	-	-	๒๗	-	๒๐
รวมระดับปริญญาตรี	-	-	**๔๔**	**๙**	**๔๑**
รวมทั้งสิ้น	**๑,๐๕๐**	**๑,๑๘๒**	**๑,๓๕๙**	**๑,๓๓๙**	**๑,๗๒๑**

สรุปจำนวนนักศึกษา ย้อนหลัง ๕ ปี การศึกษาประเภทวิชาเกษตรกรรมและประเภทวิชาประมง

(ข้อมูล ณ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๑)

ประเภทวิชาเกษตรกรรม และประเภทประมง	ปีการศึกษา				
	๒๕๕๗	**๒๕๕๘**	**๒๕๕๙**	**๒๕๖๐**	**๒๕๖๑**
ระดับ ปวช.					
เกษตรศาสตร์	๔๑๓	๔๓๑	๔๖๓	๔๓๒	๕๔๒
รวมระดับ ปวช.	**๔๑๓**	**๔๓๑**	**๔๖๓**	**๔๓๒**	**๕๔๒**
ระดับ ปวส					
พืชศาสตร์	๙๐	๑๕๔	๒๒๘	๒๒๗	๓๓๓
สัตวศาสตร์	๑๒๘	๑๔๒	๑๒๗	๒๐๕	๒๓๖
ช่างกลเกษตร	๒๙	๒๗	๓๓	๓๘	๓๓
อุตสาหกรรมเกษตร	๘	๑๐	๒๐	๒๐	๑๖
เทคโนโลยีภูมิทัศน์	๒	๒	๒	๑	๑
เทคโนโลยีอ้อย	-	-	-	๖	๖
เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	๓	๔๖	๖๑	๕๖	๗๔
รวม ระดับ ปวส.	**๒๖๐**	**๓๘๑**	**๔๗๑**	**๕๕๓**	**๖๙๙**
ระดับปริญญาตรี					
เทคโนโลยีผลิตพืช (ต่อเนื่อง)	-	-	๑๗	-	๒๑
เทคโนโลยีผลิตสัตว์ (ต่อเนื่อง)	-	-	๒๗	-	๒๐
รวมระดับปริญญาตรี	**-**	**-**	**๔๔**	**๙**	**๔๑**
รวมทั้งสิ้น	**๖๗๓**	**๘๑๒**	**๙๗๘**	**๙๙๔**	**๑,๒๘๒**

ข้อมูลข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา ประจำปี ๒๕๖๑

ประเภท	ชาย	หญิง	รวม
ผู้บริหาร	๒	๓	๕
ครูผู้สอน			
แผนกวิชาพืชศาสตร์	๔	๕	๙
แผนกวิชาสัตวศาสตร์	๙	๒	๑๑
แผนกวิสามัญสัมพันธ์	๗	๖	๑๓
แผนกวิชาบริหารธุรกิจ	๑๐	๒	๑๒
แผนกวิชาช่างกลเกษตร	๔	-	๔
แผนกวิชาประมง	-	๓	๓
แผนกวิชาอุตสาหกรรมเกษตร	๓	๑	๔
รวมครูผู้สอน	**๓๗**	**๑๙**	**๕๖**
พนักงานราชการ	๔	๔	๘
ครูพิเศษสอน			
แผนกวิชาช่างกลเกษตร	๑	-	๑
แผนกวิชาสัตวศาสตร์	๑	-	๑
แผนกวิชาบริหารธุรกิจ	-	๑	๑
ครูผู้ทรงคุณค่า	๑	๒	๓
รวมครูพิเศษสอน	**๓**	**๓**	**๖**
เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี	-	๑	๑
เจ้าหน้าที่งานบริหารทั่วไป	-	๑	๑
ครูสอนภาษาชาวต่างชาติ	๑	๑	๒
ลูกจ้างประจำ	๓	๑	๔
ลูกจ้างชั่วคราว	๑๙	๑๕	๓๔
รวมบุคลากรทั้งสิ้น	**๖๕**	**๔๓**	**๑๐๘**

การจัดการเรียนการสอน วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครราชสีมา จัดการศึกษาใน ๓ ระดับ ประกอบด้วย ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และระดับปริญญาตรี โดยสามารถแยกระดับและหลักสูตรการศึกษาได้ ดังนี้

ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

เปิดสอนภาคปกติและระบบทวิภาคี ด้อยโอกาส และโครงการ อศ.กช.

๑. หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช ๒๕๕๖ ประเภทวิชาเกษตรกรรม สาขาวิชาเกษตรศาสตร์

๒. หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช ๒๕๕๖ ประเภทวิชาอุตสาหกรรม สาขาวิชาช่างยนต์

๓. หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช ๒๕๕๖ ประเภทวิชาพาณิชยกรรม สาขาวิชาการบัญชี การตลาด

ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)

เปิดสอนภาคปกติและระบบทางไกล ด้อยโอกาส ทวิภาคี)

๑. หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช ๒๕๔๖ ประเภทวิชาเกษตรกรรม สาขาวิชาพืชศาสตร์ สัตวศาสตร์ อุตสาหกรรมเกษตร เทคโนโลยีภูมิทัศน์ ช่างกลเกษตร

๒. หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช ๒๕๔๖ ประเภทวิชาประมง สาขาวิชาเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

๓. หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช ๒๕๔๖ ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ, การบัญชี, การจัดการทรัพยากรมนุษย์

ระดับปริญญาตรี

๑. หลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการผลิตพืช (ต่อเนื่อง)

๒. หลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการผลิตสัตว์ (ต่อเนื่อง)

หลักสูตรอื่น ๆ ตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

๑. โครงการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมระยะสั้น

๒. โครงการอบรมอาชีพต่างๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

การจัดการศึกษาตามอัธยาศัย

๑. วิทยาลัยฯ ได้เป็นแหล่งเรียนรู้ ศึกษาดูงานด้านการเกษตรแก่หน่วยงานอื่น ๆ และผู้สนใจทั่วไป

๒. การจัดนิทรรศการ และบริการวิชาชีพรูปแบบต่าง ๆ การเป็นวิทยากรบรรยายให้ความรู้แก่ชุมชน และหน่วยงานต่าง ๆ ในด้านการเกษตรเพื่อให้ความรู้ด้านเทคโนโลยีการเกษตรและวิทยุชุมชน

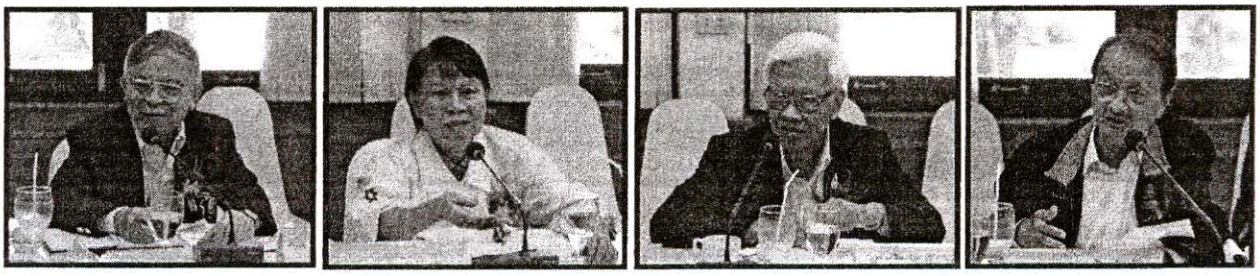

โครงการเด่น "โครงการสีคิ้วโมเดล"

กรอบแนวคิด (Concept Framework)

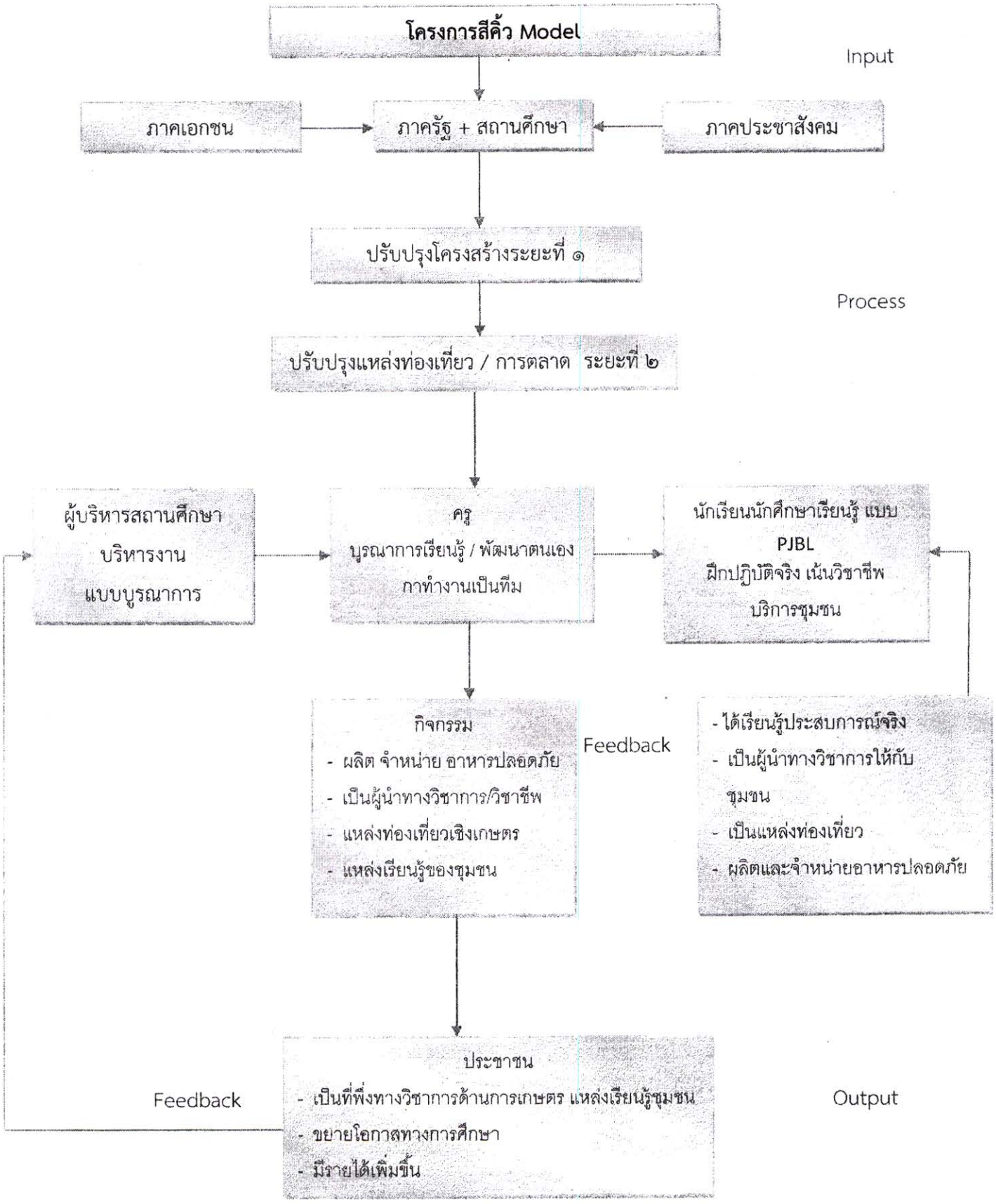

วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครราชสีมา ได้ริเริ่ม **"โครงการสีคิ้วโมเดล (Sikhiu Model)"** ภายใต้หลักการในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์พัฒนาประเทศสู่ Thailand 4.0 เพื่อก้าวพ้นจากกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง สู่ประเทศที่ประชากรมีรายได้สูง ด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทันสมัย ดังนั้นการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ ๒๑ ต้องมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ในเนื้อหาและความเชี่ยวชาญ สร้างความเข้าใจอย่างลึกซึ้งมากกว่าความรู้แบบผิวเผิน สร้างการเรียนรู้ประสบการณ์โดยวิธีปฏิบัติจริง เรียนรู้การใช้เครื่องมือเทคโนโลยีและทรัพยากรอย่างมีคุณภาพ การจัดการอาชีวศึกษาจึงเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาคนในการพัฒนาประเทศที่สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการและตลาดแรงงาน สร้างผู้ประกอบการรายใหม่ SME และการสร้างธุรกิจใหม่ "Startup" การจัดการศึกษาด้านวิชาชีพโดยเฉพาะด้านการเกษตรวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครราชสีมาเป็นสถานศึกษาที่จัดการศึกษาประเภทวิชาเกษตรกรรมและประมงและประเภทวิชาบริหารธุรกิจ มุ่งมั่นในการจัดการศึกษาเพื่อยกระดับผู้เรียนให้เป็นผู้นำเกษตรกรรุ่นใหม่ สู่ "Smart Farmers"โดยการทำการเกษตรแบบผสมผสาน เกษตรอินทรีย์ ทำการเกษตรแบบประณีต โดยผู้เรียนสามารถนำผลผลิตที่มีคุณภาพ ที่ดีต่อสุขภาพออกสู่ประชาชนด้วยวิธีทางการตลาดที่ทันสมัย ดังนั้น วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครราชสีมา จึงได้จัดทำโครงการสีคิ้วโมเดล (Sikhiu Model) เพื่อพัฒนาสถานศึกษาเกษตรสู่ความเป็นเลิศ การเกษตรอย่างยั่งยืนและเป็นแบบอย่างที่ดีในการจัดการศึกษา ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน ชุมชน และประเทศชาติ

โดยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ คือ

๑. เพื่อเป็นต้นแบบสถานศึกษาด้านเกษตรในยุคThailand 4.0

๒. เพื่อเป็นที่ฝึกปฏิบัติจริงที่ทันสมัยของนักศึกษา

๓. เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ของเกษตรกรชุมชน และประชาชนที่สนใจ

๔. เพื่อเป็นแหล่งผลิตและจำหน่ายสินค้าเกษตร และอาหารปลอดภัย

๕. เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ขอบเขตการดำเนินงานโครงการสีคิ้วโมเดล (Sikhiu Model) เป็นการยกระดับการจัดการศึกษาเกษตร ที่เน้นการทำเกษตรแบบประณีต เกษตรอินทรีย์ ผลิตอาหารปลอดภัย และเป็นการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม นักเรียน นักศึกษาเป็นเกษตรกรรุ่นใหม่"Smart Farmers"และการพัฒนานักศึกษา อศ.กช เกษตรกร และการจัดการศึกษา หลักสูตรระยะสั้น ที่มีส่งเสริมให้ผู้เรียนทุกระบบ ประกอบอาชีพด้านการเกษตรที่สร้างรายได้มั่นคงให้กับตนเองและครอบครัว ส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศให้เข้มแข็งยิ่งขึ้นต่อไป โดยที่กิจกรรมในการดำเนินงานโครงการสีคิ้วโมเดล (Sikhiu Model)และระยะเวลาดำเนินกิจกรรม ดังนี้

๑. พัฒนาฟาร์มธุรกิจ (ระยะเวลาตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ๒๕๖๐ เป็นต้นไป) โดยปรับวิธีการเรียนการสอน โดยใช้ (Project Base learning : PjBL)และงานฟาร์มธุรกิจ ได้แก่ ๑) ธุรกิจไม้ดอกไม้ประดับ "ดาวเรืองเหลืองราชันย์" ๒) ธุรกิจผักไฮโดรโพนิกส์ ๓) ธุรกิจโคเนื้อ และโคนม ๔) ธุรกิจไก่เนื้อ ๕) ธุรกิจไก่ไข่อารมณ์ดี ๖) ธุรกิจแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร ได้แก่ น้ำแกงเปรอะกระป๋อง ไวน์ น้ำนมข้าวโพด ไส้กรอก และแหนม ฯลฯ ๗) ธุรกิจเพาะลี้ยงปลาจำหน่ายทั้งสำหรับบริโภค และปลาสวยงาม

๒. โครงการตลาดประชารัฐอาหารปลอดภัย (ระยะเวลาตั้งแต่เดือนธันวาคม ๒๕๖๐ เป็นต้นไป) เพื่อเป็นสถานที่จำหน่ายผลผลิตเกษตรของนักศึกษา และประชาชนในชุมชน (เป็นอาหารและผลิตภัณฑ์ที่เป็นการผลิตที่ปลอดภัย เกษตรอินทรีย์)

๓. ร้านจำหน่ายสินค้าและศูนย์บ่มเพาะ"เถ้าแก่น้อย"ธุรกิจเกษตรที่ทันสมัย (ระยะเวลาตั้งแต่ เดือนพฤษภาคม ๒๕๖๐ เป็นต้นไป)

๔. พัฒนาสถานศึกษาเกษตร ที่ทันสมัยและแหล่งท่องเที่ยวด้านเกษตรของจังหวัดนครราชสีมา (ระยะเวลา ตั้งแต่ เดือนธันวาคม ๒๕๖๐ เป็นต้นไป)โดยการปรับภูมิทัศน์ในวิทยาลัยและกำหนดพื้นที่ในการทำการเกษตรในสถานศึกษาให้เป็นสัดส่วน และสวยงาม อาทิ ๑) ปลูกไม้ดอกเป็นทุ่งไว้บริเวณพื้นที่ด้านหน้าและทางเข้าวิทยาลัย (ธุรกิจไม้ดอก) ๒) ฟาร์มผักไฮโดร ๓) ฟาร์มโคนม โคเนื้อ ฯลฯ (สวยงามและทันสมัย) ให้คนมองเห็น และประชาชนสามารถมาซื้อสินค้าเกษตรจากตลาดและร้านจำหน่ายของทางวิทยาลัยฯ ได้

ข้อมูลนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาปีการศึกษา ๒๕๕๗ - ๒๕๕๙

แผนกวิชา	จำนวนผู้จบการศึกษา ปวช/ปวส.	ปีการศึกษา / ระดับชั้น/ค่าร้อยละ											
		๒๕๕๗				๒๕๕๘				๒๕๕๙			
		ปวช		ปวส		ปวช.		ปวส.		ปวช.		ปวส.	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สัตวศาสตร์	๒๐๗	๒๖	๒๐.๓๑	๖	๑๖.๒๒	๑๕	๑๕.๙๖	๙๗	๒๘.๖๑	๒๐	๒๓.๒๖	๔๓	๒๑.๑๘
พืชศาสตร์	๑๔๗	๒๒	๑๗.๑๙	๕	๑๓.๕๑	๑๒	๑๒.๗๗	๖๒	๑๘.๒๙	๑๑	๑๒.๗๙	๓๕	๑๗.๒๔
อุตสาหกรรมเกษตร	๓๕	๔	๓.๑๓	๕	๑๓.๕๑	๙	๙.๕๗	๘	๒.๓๖	๓	๓.๔๙	๖	๒.๙๖
บริหารธุรกิจ	๒๗๑	๑๐	๗.๘๑	๑๕	๔๐.๕๔	๑๐	๑๐.๖๔	๑๕๐	๔๔.๒๕	๕	๕.๘๑	๘๑	๓๙.๙๐
ช่างกลเกษตร	๘๖	๑๘	๑๔.๐๖	๓	๘.๑๑	๑๖	๑๗.๐๒	๒๒	๖.๔๙	๑๕	๑๗.๔๔	๑๒	๕.๙๑
ประมง	๔๔	๕	๓.๙๑	๓	๘.๑๑	๕	๕.๓๒	-	-	๕	๕.๘๑	๒๖	๑๒.๘๑
เกษตรทั่วไป	๙๗	๔๓	๓๓.๕๙	-	-	๒๗	๒๘.๗๒	-	-	๒๗	๓๑.๔๐	-	-
รวม	**๘๘๗**	**๑๒๘**	**๑๐๐**	**๓๗**	**๑๐๐**	**๙๕**	**๑๐๐**	**๓๓๙**	**๑๐๐**	**๘๖**	**๑๐๐**	**๒๐๓**	**๑๐๐**

ข้อมูลนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษามีงานทำหรือศึกษาต่อปีการศึกษา ๒๕๕๗ - ๒๕๕๙

รายการ	ระดับ ปวช/ ปวส.	ปีการศึกษา / ระดับชั้น / ร้อยละ											
		๒๕๕๗				๒๕๕๘				๒๕๕๙			
		ปวช		ปวส		ปวช.		ปวส.		ปวช.		ปวส.	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ศึกษาต่อ	๓๑๘	๑๑๘	๙๒.๑๙	๓	๘.๑๑	๙๓	๙๘.๙๔	๖	๑.๗๗	๘๖	๑๐๐	๑๒	๕.๙๑
ทำงานเอกชน	๕๔๐	๕	๓.๙๑	๓๓	๘๙.๑๙	๑	๑.๐๖	๓๑๓	๙๒.๓๓	๐	๐	๑๘๘	๙๒.๖๑
ธุรกิจส่วนตัว	๑๔	๐	๐.๐๐	๑	๒.๗๐	๐	๐.๐๐	๑๑	๓.๒๔	๐	๐	๒	๐.๙๙
ว่างงาน	๑๕	๕	๓.๙๑	๐	๐.๐๐	๐	๐.๐๐	๙	๒.๖๕	๐	๐	๑	๐.๔๙
รวม	**๘๘๗**	**๑๒๘**	**๑๐๐**	**๓๗**	**๑๐๐**	**๙๔**	**๑๐๐**	**๓๓๙**	**๑๐๐**	**๘๖**	**๑๐๐**	**๒๐๓**	**๑๐๐**

ปัญหาและอุปสรรค : เนื่องจากวิทยาลัยฯ เป็นสถานศึกษาที่มีการก่อตั้งมานาน และมีพื้นที่กว้าง ดังนั้นต้องการฟื้นฟูและการปรับปรุงสภาพอาคารที่เก่าชำรุด สถานที่ที่มีรั้วรอบ และครุภัณฑ์ทางการศึกษาที่ทันสมัย เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนางานฟาร์มที่ทันสมัย ห้อง Lap ที่ทันสมัย เช่น ห้องเพาะเนื้อเยื่อ อาคารหอประชุม ครุภัณฑ์จักรกลการเกษตร ค่าหนังสือไม่เพียงพอ

ข้อเสนอแนะ : ต้องการให้หน่วยงานที่กำกับดูแลในสังกัดได้สำรวจสภาพความเป็นจริงและความต้องการของสถานศึกษา เพื่อจัดสรรงบประมาณมาปรับปรุง อาคาร สถานที่ และครุภัณฑ์ให้มีความพร้อมที่จะพัฒนาให้สถานศึกษาแห่งนี้เป็นองค์กรที่ยอมรับในชุมชน และสังคมต่อไป

จากนั้น คณะอนุกรรมาธิการการอาชีวศึกษา ได้ลงพื้นที่ศึกษาดูงานของวิทยาลัยส่วนต่าง ๆ อาทิ ศูนย์วิทยบริการ ฟาร์มสัตว์ปีก แผนกสัตวศาสตร์ แปลงดาวเรืองเหลืองราชันย์ อาคารก่อสร้างร้านจำหน่ายผลผลิต บริเวณหอพักนักศึกษาปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต แปลงนา แผนกวิชาช่างกลเกษตร โครงการชีววิถีเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน แปลงไม้ดอก และร้านการแฟภูแว แผนกวิชาอุตสาหกรรมเกษตร

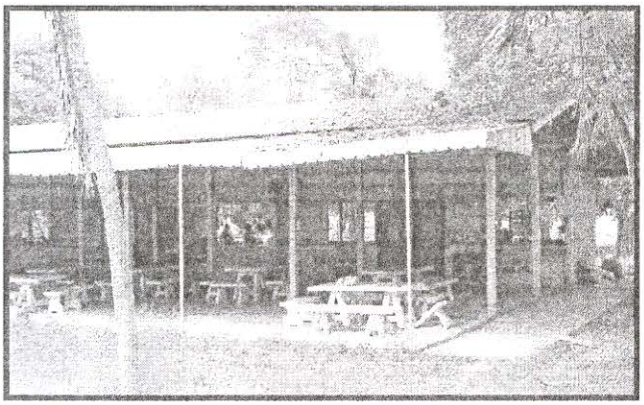

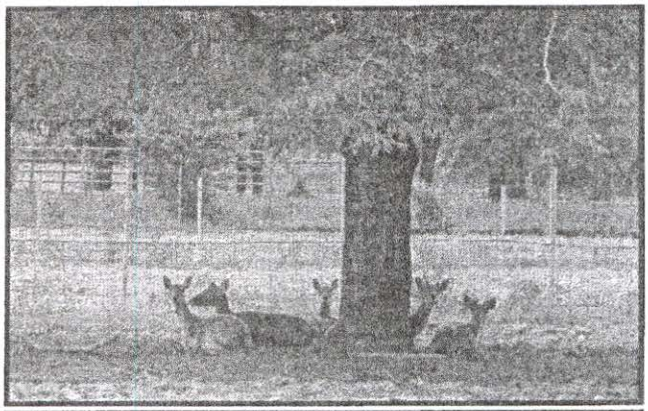
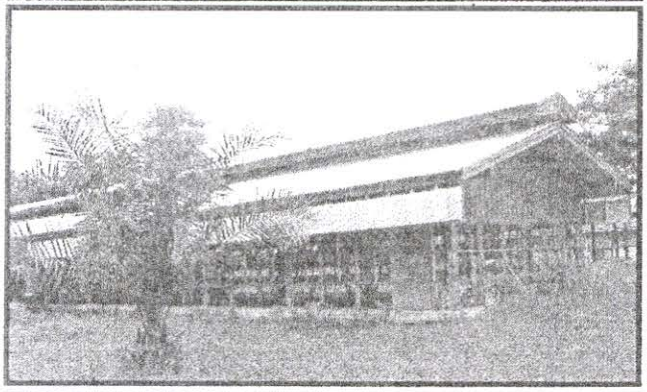
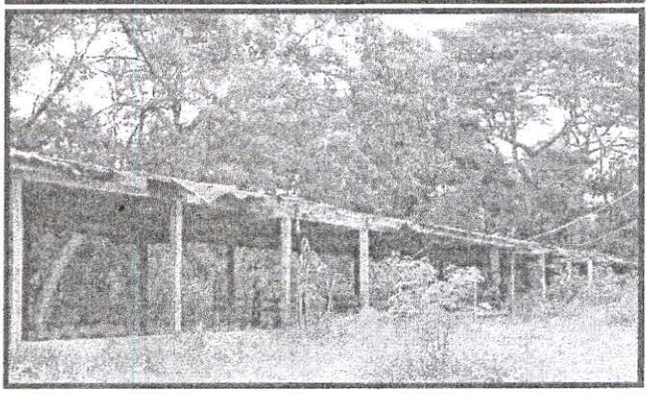

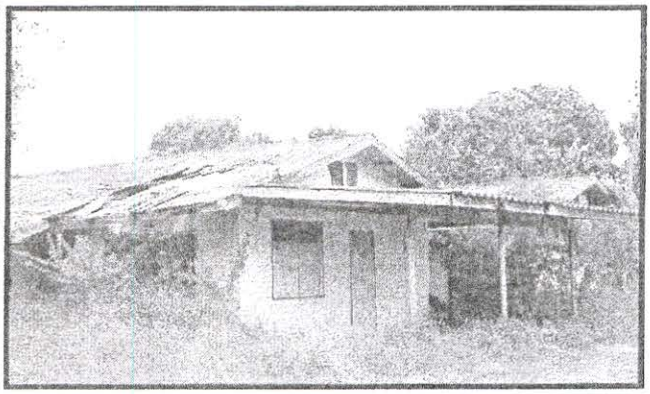
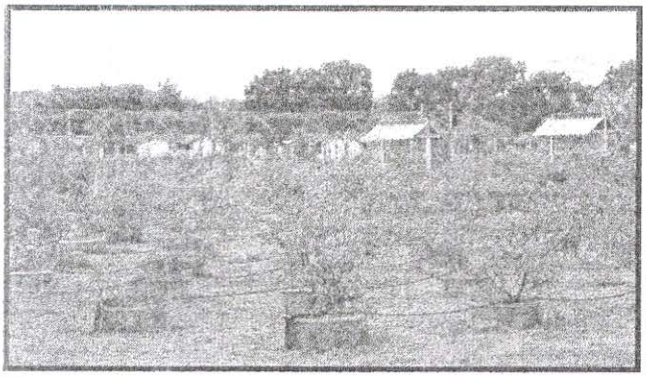
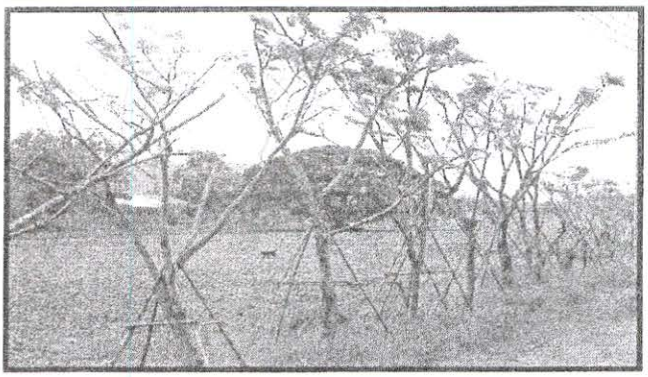

สรุปผลการเดินทางไปศึกษาดูงานด้านการศึกษา
เกี่ยวกับ "แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนอาชีวศึกษาและอาชีวศึกษาเกษตร"
ของ
คณะอนุกรรมาธิการการอาชีวศึกษา
ในคณะกรรมาธิการการศึกษาและการกีฬา สภานิติบัญญัติแห่งชาติ
ณ จังหวัดตรัง จังหวัดพัทลุง และจังหวัดนครศรีธรรมราช
ระหว่างวันที่ ๒๐ – ๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๑

****

ตามที่คณะกรรมาธิการการศึกษาและการกีฬา สภานิติบัญญัติแห่งชาติ โดยคณะอนุกรรมาธิการการอาชีวศึกษา เดินทางไปศึกษาดูงานด้านการศึกษาเกี่ยวกับ "แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนอาชีวศึกษาเกษตร ณ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพัทลุง อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง และวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครศรีธรรมราช อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ระหว่างวันที่ ๒๐ – ๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๑ โดยคณะอนุกรรมาธิการการอาชีวศึกษา ได้เดินทางเข้าเยี่ยมชมกระบวนการจัดการศึกษา รับฟังบรรยายสรุปและร่วมแลกเปลี่ยนความเห็นเกี่ยวกับแนวทาง ระบบ รูปแบบ และหลักสูตรการจัดการศึกษาด้านเกษตรกรรม สภาพปัญหา อุปสรรคที่เกิดจากการจัดการศึกษา แนวทางการความร่วมมือในการจัดการศึกษา รวมถึงการต่อยอดการจัดการศึกษา และการเข้าสู่การมีงานทำของผู้เรียน พร้อมรับฟังปัญหาและความเห็นเกี่ยวกับความร่วมมือในการพัฒนาวิชาชีพเกษตรกรรมกับผู้อำนวยการสถานศึกษาอาชีวศึกษาเกษตรกลุ่มภาคใต้ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาในพื้นที่ และผู้แทนศิษย์เก่าจากสถานศึกษาอาชีวศึกษาเกษตรในพื้นที่ เพื่อหาแนวทางในการส่งเสริมและสนับสนุนอาชีวศึกษาด้านเกษตรกรรม โดยสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

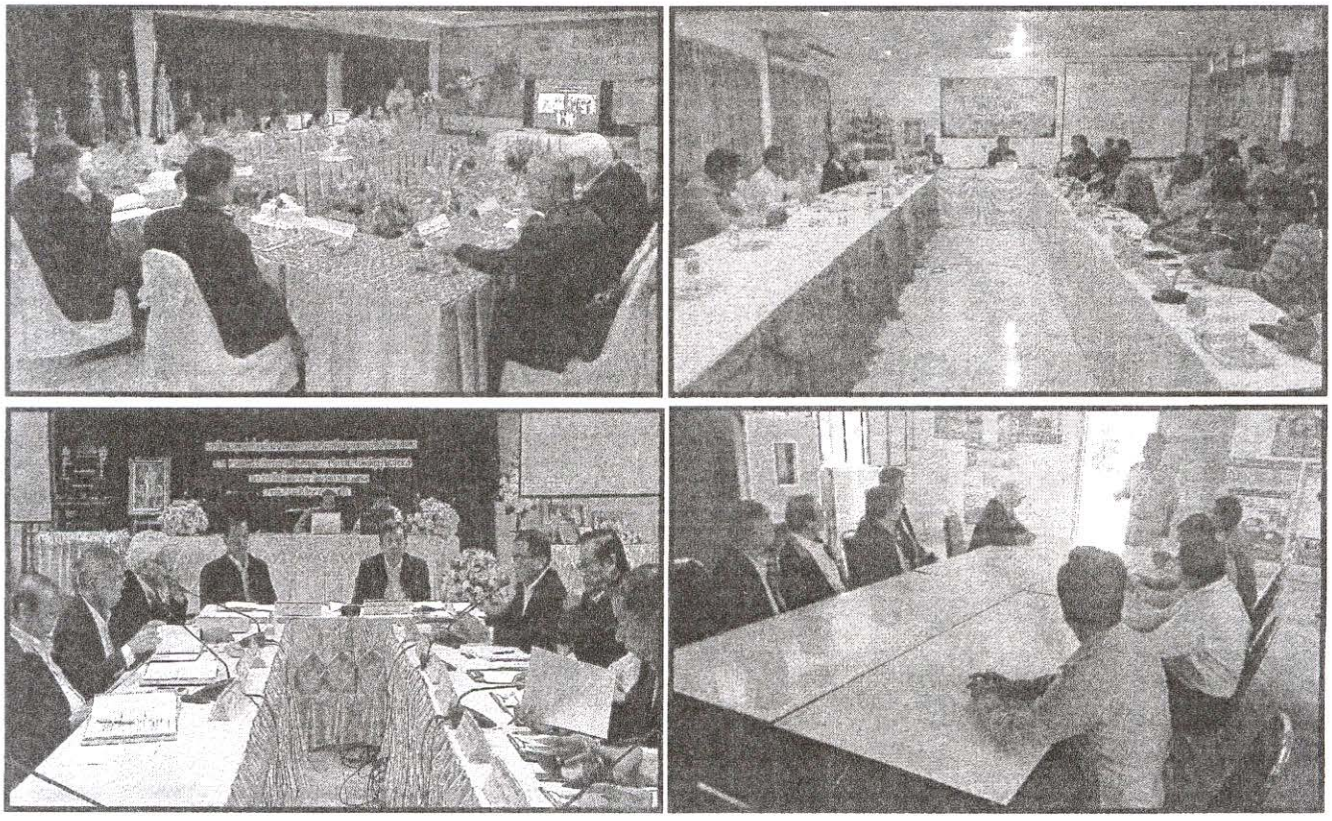

วันจันทร์ที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๑ ช่วงเช้า คณะอนุกรรมาธิการการอาชีวศึกษาได้เดินทางไปศึกษาดูงานและรับทราบปัญหาเกี่ยวกับแนวทางในการส่งเสริมอาชีวศึกษาเกษตร ณ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง โดยที่วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีตรัง ตั้งอยู่เลขที่ ๙๙ หมู่ที่ ๗ ตำบลนาท่ามเหนือ อำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง มีเนื้อที่ ๒,๓๘๔ ไร่ เดิมเป็นโรงเรียนประถมวิสามัญเกษตรกรรม เปิดสอนหลักสูตรวิสามัญเกษตรกรรม ด้านหน้าติดกับถนนเพชรเกษม ห่างจากจังหวัดประมาณ ๑๓ กิโลเมตร ทิศเหนือติดกับตำบลลำภูรา อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง ทิศใต้ติดกับชุมชนบ้านคลองเต็งและชุมชนบ้านนานอน อยู่ในเขตการปกครองท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลนาท่ามเหนือ ชุมชนโดยรอบส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ความสัมพันธ์กับชุมชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมและช่วยเหลือกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีตรัง ก่อตั้งเมื่อวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๔๗๘ เป็นโรงเรียนประถมวิสามัญเกษตรกรรม เปิดสอนหลักสูตรวิสามัญเกษตรกรรม ปี ๒๔๘๐ กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูประกาศนียบัตรจังหวัดขึ้นในโรงเรียนประถมวิสามัญเกษตรกรรม อีกแผนกหนึ่ง ปี ๒๔๘๑ โรงเรียนประถมวิสามัญเกษตรกรรม ได้เปลี่ยนชื่อเป็นโรงเรียนเกษตรกรรมตรัง เปิดสอนในระดับประโยคมัธยมอาชีวศึกษาตอนต้น (แผนกเกษตรกรรม) โดยรับผู้สำเร็จการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ เข้าศึกษาต่อ ๒ ปี ต่อมาในปี ๒๕๒๐ โรงเรียนเกษตรกรรมตรัง ได้รับการยกวิทยฐานะเป็นวิทยาลัยเกษตรกรรมตรัง เปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) แผนกเกษตรกรรม แทนหลักสูตร ม.ศ.๖ เกษตรกรรมและได้เปิดสอนการศึกษาพิเศษ (นอกระบบ) คือหน่วยฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมเคลื่อนที่และเปิดสอนหลักสูตรฝึกวิชาชีพเกษตรกรรมระยะสั้นใน พ.ศ. ๒๕๒๑ และในปี ๒๕๓๙ วิทยาลัยเกษตรกรรมตรัง ได้รับการเปลี่ยนชื่อตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เป็นวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีตรังถึงปัจจุบัน

ปรัชญา : “สำนึกต่อหน้าที่และความรับผิดชอบ”

วิสัยทัศน์ : “ผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาเกษตรแนวใหม่ สู่ความเป็นเลิศในภูมิภาค”

พันธกิจ :

๑) จัดการศึกษาอาชีวศึกษาเกษตรแนวใหม่สู่สากล

๒) ขยายโอกาสทางการศึกษาและบริการวิชาชีพที่ใช้เทคโนโลยีในการเพิ่มมูลค่าผลผลิตแก่ชุมชน

๓) สร้างภาคีเครือข่ายอาชีวศึกษาในการจัดอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรทั้งในและต่างประเทศ

๔) บริหารจัดการโดยยึดหลักธรรมาภิบาลภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๕) พัฒนางานวิจัย นวัตกรรม และองค์ความรู้เพื่อการพัฒนางานอาชีพเกษตรแนวใหม่

เป้าประสงค์

๑) เพื่อจัดการอาชีวศึกษาอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาอย่างทั่วถึงและเสมอภาค

๒) เพื่อพัฒนากำลังคนด้านอาชีวศึกษาให้มีความรู้คู่คุณธรรม มีทักษะวิชาชีพ ดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๓) เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการอาชีวศึกษา เน้นการมีส่วนร่วมและสร้างภาคีเครือข่ายโดยยึดหลักธรรมาภิบาล

๔) เพื่อพัฒนางานวิจัย นวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์และสร้างองค์ความรู้เพื่อการประกอบอาชีพ

อัตลักษณ์ : "อดทน มุ่งมั่น สร้างสรรค์งาน"

เอกลักษณ์ : "สถานศึกษาน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง"

เป้าประสงค์ของสถานศึกษาและหน้าที่ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีตรัง จุดเน้นในการพัฒนาสถานศึกษาและความโดดเด่น

ด้านผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษาวิชาชีพ

๑) ผู้สำเร็จการศึกษา สามารถประยุกต์ความรู้และทักษะต่าง ๆ ใช้ในการปฏิบัติงานวิชาชีพได้อย่างเหมาะสม

๒) ผู้สำเร็จการศึกษาผ่านการประเมินมาตรฐานวิชาชีพก่อนจบการศึกษาในระดับสูง

๓) ผู้เรียนมีลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านคุณธรรม จริยธรรม มีมนุษย์สัมพันธ์ มีบุคลิกภาพที่เหมาะสมตามที่สถานประกอบการต้องการ

ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

- จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ได้ครอบคลุมทุกด้าน

ด้านบริการวิชาชีพสู่สังคม

๑) บริการวิชาชีพได้หลากหลายทั้งด้านความรู้และด้านการฝึกวิชาชีพ

๒) สามารถให้บริการประชาชน เกษตรกรได้จำนวนมากและสม่ำเสมอตลอดปี

หน้าที่ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีตรัง

๑) ดำเนินการจัดการศึกษาอาชีวเกษตรในระบบตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ

๒) ดำเนินการให้การศึกษาอบรมในด้านวิชาชีพนอกระบบแก่ผู้สนใจ

๓) ให้การบริการและร่วมมือกับชุมชนในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยเป็นศูนย์กลางประสานงานและบริการด้านวิชาการและเทคโนโลยีทางการเกษตร

๔) ทำการทดลอง สาธิต วิเคราะห์ วิจัย เพื่อค้นคว้าความรู้ใหม่ ๆ เพื่อการพัฒนาวิทยาลัยฯ และการเกษตร

๕) ดำเนินการทางด้านงานฟาร์มให้สอดคล้องกับหลักสูตร และสภาพท้องถิ่นเพื่อเป็นแหล่งฝึกทักษะแก่นักศึกษาและเป็นตัวอย่างแก่เกษตรกร

หลักสูตรที่เปิดสอน

๑) หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช ๒๕๕๖

- ประเภทวิชาเกษตรกรรม สาขาวิชาเกษตรศาสตร์ สาขางานพืชศาสตร์
  สาขางาน สัตวศาสตร์
  สาขางาน ผลิตสัตว์น้ำ
  สาขางาน เกษตรศาสตร์ (อศ.กช.)
- ประเภทวิชาคหกรรม สาขาวิชาอาหารและโภชนาการ สาขางานอาหารและโภชนาการ
- ประเภทวิชาพาณิชยกรรม สาขาวิชาการบัญชี สาขางานการบัญชี
  สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ สาขางานคอมพิวเตอร์ธุรกิจ

๒) หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช ๒๕๕๗

- ประเภทวิชาเกษตรกรรม สาขาวิชาพืชศาสตร์ สาขางานพืชสวน
  สาขาวิชาสัตวศาสตร์ สาขางานผลิตสัตว์
  สาขาวิชาเทคโนโลยีภูมิทัศน์ สาขางานเทคโนโลยีภูมิทัศน์
  (ทวิภาคี) สาขาวิชาเกษตรศาสตร์ สาขางานเกษตรศาสตร์
  (เทียบโอน)
- ประเภทวิชาประมง สาขาวิชาเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ สาขางานเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ
- ประเภทวิชาคหกรรม สาขาวิชาอาหารและโภชนาการ สาขางานอาหารและโภชนาการ
- ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ สาขางานคอมพิวเตอร์ธุรกิจ
  สาขาวิชาการบัญชี สาขางานการบัญชี

๓) การจัดการศึกษานอกระบบ

- ดำเนินการจัดการศึกษาวิชาชีพ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำหรับโครงการอาชีวศึกษาเพื่อการพัฒนาชนบท (อศ.กช.)

- หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง เทียบโอนความรู้และประสบการณ์

- การจัดการบริการชุมชนในด้านวิชาชีพ และด้านต่างๆ เพื่อให้เกษตรกรและประชาชนผู้สนใจทั่วไปสามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพในท้องถิ่นและชุมชนของตนเองได้ เช่น หลักสูตรระยะสั้น โครงการขับเคลื่อนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กิจกรรมสนับสนุนอาหารกลางวันในโรงเรียน โครงการ Fix It Center และโครงการ ๑๐๘ อาชีพ เป็นต้น

บุคลากรทางการศึกษา : อัตรากำลัง ปี ๒๕๖๑ ข้อมูล ณ วันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๖๑ อัตรากำลังของ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีตรัง มีบุคลากรทั้งสิ้น ๗๔ คน

- ข้าราชการ ๓๙ คน
- ข้าราชการพลเรือน ๓ คน
- ลูกจ้างประจำ ๙ คน
- พนักงานราชการ ๒ คน
- ลูกจ้างชั่วคราว ๒๑ คน

จำนวนนักเรียนนักศึกษา

- นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ จำนวน ๑๙๐ คน
- นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง จำนวน ๑๔๐ คน

ปัญหาและอุปสรรคและแนวทางการแก้ปัญหา

๑) ด้านวิชาการ

ปัญหา จำนวนนักเรียนนักศึกษา ลดลง นักเรียนนักศึกษาออกกลางคัน

อุปสรรค นักเรียนนักศึกษาไม่เห็นความสำคัญทางด้านการเกษตรและขาดความมุ่งมั่นสู่ความสำเร็จด้านการศึกษา

แนวทางแก้ไข แนะแนวการศึกษาในโรงเรียนเป้าหมาย และชุมชน จัดอบรมเกษตรกรและนักเรียนประถมและมัธยมต้นในสังกัดการศึกษาขั้นพื้นฐานจัดให้ครูที่ปรึกษา ครูปกครองของชั้นเรียนและสาขาวิชา เยี่ยมบ้านผู้เรียนที่มีปัญหาด้านสุขภาพ ด้านครอบครัว ร่วมแก้ปัญหากับผู้ปกครองเพื่อหาแนวทางให้ความช่วยเหลือ เช่น การพิจารณาให้ทุนการศึกษา ผู้มีผลการเรียนดี กิจกรรมเด่น จิตอาสา ความประพฤติดี หรือช่วยเหลือด้านโครงการหารายได้ระหว่างเรียน

๒) ด้านงบประมาณ

ปัญหา สถานศึกษาได้รับ งบประมาณตามจำนวนนักศึกษา

อุปสรรค จำนวนนักศึกษาลดลง

แนวทางแก้ไข จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา แผนปฏิบัติงานประจำปีงบประมาณให้สอดคล้องกับเงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณ (เงินบำรุงการศึกษา)

๓) ด้านบุคลากร

ปัญหา ขาดแคลนครูบุคลากรทางการศึกษาที่ตรงสาขาวิชาชีพ

อุปสรรค ครู บุคลากร เกษียณอายุ ขาดอัตราทดแทน

แนวทางแก้ไข สอศ. จัดครูบุคลากรทดแทนสาขาวิชาที่ขาดแคลนตามเอกสารขออัตรากำลังจากสถานศึกษาตามลำดับความสำคัญสถานศึกษาจัดหาครูบุคลากรเพื่อทดแทนโดยใช้เงินนอกงบประมาณ (เงินบำรุงการศึกษา)

๔) ด้านการบริหารทั่วไป

ปัญหา ยานพาหนะ อาคารเรียน อาคารปฏิบัติงาน ครุภัณฑ์ ครู บุคลากร ค่าสาธารณูปโภค

อุปสรรค อายุมาก (≥ ๕๐) เก่า ทรุดโทรม ชำรุด และไม่ทันต่อเทคโนโลยี

แนวทางแก้ไข สอศ. จัดสรรงบประมาณในการซ่อมแซม ทดแทน ตามเอกสารในการของบซ่อมแซมหรือจัดซื้อครุภัณฑ์

การต่อยอดการจัดการศึกษาของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีตรัง ได้ดำเนิน ดังนี้

๑) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีตรัง จัดกิจกรรมแนะแนวการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น โดยเชิญวิทยากรจากมหาวิทยาลัยและสถาบันการศึกษาอื่น ๆ ให้ความรู้เกี่ยวกับแนวทางในการศึกษาต่อ

ปัญหา : นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ไม่สามารถเข้าศึกษาต่อในสาขาวิชาที่ต่อเนื่อง รวมทั้งปัญหาพื้นฐานครอบครัวของนักศึกษาเอง

สาเหตุ : หลักสูตรบางสาขาวิชาในระดับปริญญาตรีไม่สอดคล้องกัน ส่งผลให้ผู้เรียนไม่สามารถจบการศึกษาตามหลักสูตรได้ในเวลา ๒ ปี

แนวทางแก้ไข : ทำความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาที่เปิดสอนในระดับปริญญาตรีกับ สอศ. เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนและผู้ปกครองในการตัดสิน

๒) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีตรัง จัดหาทุนการศึกษา สำหรับนักเรียน/นักศึกษาที่มีผลการเรียนดี มีความประพฤติดีและร่วมกิจกรรมเด่น ขาดแคลนทุนทรัพย์

ปัญหา : พื้นฐานครอบครัว

สาเหตุ : ต้องการทำงานเพื่อช่วยเหลือครอบครัวและดำรงชีพ

แนวทางแก้ไข : การเยี่ยมบ้านนักเรียนนักศึกษา

การต่อยอดการจัดการศึกษาและการมีงานทำของผู้เรียน

- ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ จำนวน ๑๙๐ คน
- ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง จำนวน ๑๔๐ คน
- หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น จำนวน ๓๐๐ คน
- โครงการชีววิถีเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (ให้ความรู้ ลดรายจ่ายเพิ่มรายได้แก่เกษตรกร) ภายใต้กิจกรรมต่าง ๆ อาทิ การปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์ และประมง
- อบรมให้ความรู้แก่นักเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น ตามโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน ภายใต้กิจกรรมต่าง ๆ อาทิ การขยายพันธุ์พืช การเลี้ยงไก่ การเลี้ยงปลา การแปรรูปอาหาร การทำบัญชีครัวเรือน

การเข้าสู่การมีงานทำของผู้เรียน

๑) จัดทำแผนการเรียนโดยนักเรียนนักศึกษาในระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ฝึกงานในสถานประกอบการที่ตรงกับสาขาวิชาชีพเป็นผลให้ผู้เรียนมีงานทำเมื่อสำเร็จการศึกษา เช่น สาขาวิชาอาหารและโภชนาการ สถานที่ฝึกงานโรงแรมที่มีชื่อเสียงจังหวัด ตรัง กระบี่ และภูเก็ต เช่น เกาะมุกสิวาลัยบีชรีสอร์ท กะตะธานี เครือซูการ์ปาล์ม อ่าวนางรีสอร์ท พีพี โฮเตล และสาขาวิชาเทคโนโลยีภูมิทัศน์ สถานที่ฝึกงาน เช่น สวนพันแสนจังหวัดเชียงใหม่ สวนทนานนท์ แลนด์สเคปจังหวัดภูเก็ต และ ฟิวเจอร์ แลนด์สเคปกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี

ปัญหา : นักเรียนนักศึกษาที่ผ่านการฝึกงานในสถานประกอบการแล้วแต่ไม่กลับมาศึกษาต่อ

สาเหตุ : นักเรียนนักศึกษามีรายได้ระหว่างฝึกงานในสถานประกอบการและช่วงปิดภาคเรียน

แนวทางแก้ไข : ปลูกฝังค่านิยมการตระหนักในเรื่องการศึกษา

๒) เชิญวิทยากร / ผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาชีพ บรรยายและให้ความรู้แก่นักเรียนนักศึกษา

วันจันทร์ที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๑ ช่วงบ่าย คณะอนุกรรมาธิการการอาชีวศึกษาได้เดินทางไปศึกษาดูงานและรับทราบปัญหาเกี่ยวกับแนวทางในการส่งเสริมอาชีวศึกษาเกษตร ณ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพัทลุง PHATTHALUNG COLLEGE OF AGRICULTURE AND TECHNOLOGY เป็นสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ตั้งอยู่เลขที่ ๒๒๑ หมู่ที่ ๑๕ ตำบลควนมะพร้าว อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง มีพื้นที่ทั้งหมด ๑,๙๖๗ ไร่ ๒ งาน ๗ ตารางวา พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มเหมาะแก่การทำนาพื้นที่บางส่วนได้รับการปรับปรุงเพื่อทำการปลูกพืชไร่ พืชสวนและทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ (เดิมพื้นที่ทั้งหมดของวิทยาลัย คือ ๒,๐๑๑ ไร่ ๓ งาน ๒๓ ตารางวา ในปี ๒๕๕๒ กรมธนารักษ์ได้อนุญาตให้ กรมชลประทาน โดยสำนักชลประทานที่ ๑๖ ใช้พื้นที่ (ที่ราชพัสดุแปลงหมายเลขทะเบียนที่ พท. ๒๓๙ เนื้อที่ ๔๔-๑-๑๖ ไร่ ทำการก่อสร้างโครงการพัฒนาแหล่งน้ำและบรรเทาอุทกภัยเมืองพัทลุง (โครงการคลองลำเบ็ด) ในวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๑๖ ได้ประกาศตั้งเป็นโรงเรียนเกษตรกรรมพัทลุง ต่อมาในปี ๒๕๒๒ ยกฐานะเป็นวิทยาลัยเกษตรกรรมพัทลุงสังกัดกองวิทยาลัยเกษตรกรรม สังกัดกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในปี ๒๕๓๙ เปลี่ยนชื่อเป็นวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพัทลุงตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ ต่อมาปี ๒๕๔๘ มีโครงการจัดทำความร่วมมือระหว่างวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพัทลุงกับบริษัท พาราเม้าท์ออยล์ จำกัด ในปี ๒๕๕๖ มีการจัดทำโครงการความร่วมมือ เรื่อง การศึกษาและพัฒนาศูนย์สาธิตอาชีพการเกษตรจังหวัดพัทลุง ระหว่างวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพัทลุงกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดพัทลุง และปี ๒๕๕๙ เปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ประเภทวิชาเกษตรกรรม สาขาวิชาเกษตรศาสตร์ สาขางานการผลิตสัตว์ (ทวิภาคี) โดยทำความร่วมมือกับบริษัทเบทาโกร (ภาคใต้) จำกัด

ข้อมูลบุคลากรของวิทยาลัย

ตำแหน่ง	รวม	วุฒิการศึกษา				
		ปริญญาเอก	ปริญญาโท	ปริญญาตรี	ปวส.	ต่ำกว่า ปวส.
ผู้อำนวยการ	๑	-	๑	-	-	-
รองผู้อำนวยการ	๓	-	๓	-	-	-
ครู	๓๓	๑	๑๒	๒๐	-	-
ข้าราชการพลเรือน	๔	-	๒	๑	๑	-
ลูกจ้างประจำ	๔	-	-	-	๒	๒
ลูกจ้างชั่วคราว	๒๑	-	-	-	-	๒๑
รวม	๖๖	๑	๑๘	๒๑	๓	๒๓

ข้อมูลจำนวนนักเรียนนักศึกษาภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๑ (ณ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๑)

ระดับ	ประเภทวิชา	สาขาวิชา	สาขางาน	จำนวน		รวม
				ชาย	หญิง	
ปวช.๑	เกษตรกรรม	เกษตรศาสตร์	พืชศาสตร์	๙	๖	๑๕
	เกษตรกรรม	เกษตรศาสตร์	สัตวศาสตร์	๓๓	๒	๓๕
	เกษตรกรรม	เกษตรศาสตร์	ช่างเกษตร	๖	๐	๖
	เกษตรกรรม	เกษตรศาสตร์	สัตวศาสตร์ (อศ.กช.)	๕๒	๑๑	๖๓
	รวม ปวช.๑			๑๐๐	๑๙	๑๑๙
ปวช.๒	เกษตรกรรม	เกษตรศาสตร์	พืชศาสตร์	๗	๓	๑๐
	เกษตรกรรม	เกษตรศาสตร์	สัตวศาสตร์	๒๓	๓	๒๖
	รวม ปวช.๒			๓๐	๖	๓๖
ปวช.๓	เกษตรกรรม	เกษตรศาสตร์	การเกษตร	๑๙	๕	๒๔
	รวม ปวช. ทั้งหมด			**๑๔๙**	**๓๐**	**๑๗๙**
ปวส.๑	เกษตรกรรม	สัตวศาสตร์	การผลิตสัตว์	๑๙	๘	๒๗
	เกษตรกรรม	พืชศาสตร์	พืชสวน	๒๓	๑๓	๓๖
	เกษตรกรรม	สัตวศาสตร์	การผลิตสัตว์ (ทวิภาคี)	๗	๘	๑๕
	เกษตรกรรม	พืชศาสตร์	พืชสวน (เรือนจำ)	๓๔	๐	๓๔
	รวม ปวส. ๑			๘๓	๒๙	๑๑๒
ปวส.๒	เกษตรกรรม	สัตวศาสตร์	การผลิตสัตว์	๒๒	๖	๒๘
	เกษตรกรรม	พืชศาสตร์	พืชสวน	๑๕	๔	๑๙
	เกษตรกรรม	สัตวศาสตร์	การผลิตสัตว์ (ทวิภาคี)	๕	๔	๙
	รวม ปวส. ๒			๔๒	๑๔	๕๖
	รวม ปวส.ทั้งหมด			**๑๒๕**	**๔๓**	**๑๖๘**
ปริญญาตรี ปี ๑	เกษตรกรรม	เทคโนโลยีการผลิตพืช	เทคโนโลยีการผลิตพืช	๗	๒	๙
ปริญญาตรี ปี ๒	เกษตรกรรม	เทคโนโลยีการผลิตพืช	เทคโนโลยีการผลิตพืช	๓	๐	๓
รวมปริญญาตรี				**๑๐**	**๒**	**๑๒**
รวมทั้งหมด				**๒๘๔**	**๗๕**	**๓๕๙**

วิสัยทัศน์ : สถานศึกษาที่มุ่งผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาเกษตรแนวใหม่ที่มีคุณภาพและมาตรฐาน เพื่อพัฒนาชุมชนและสังคม

พันธกิจ :

๑) ผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาเกษตรแนวใหม่ให้มีสมรรถนะอาชีพ เป็นคนดี มีคุณธรรม และได้มาตรฐานอาชีวศึกษา

๒) พัฒนาแหล่งเรียนรู้และงานฟาร์มที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน

๓) ขยายโอกาสทางการศึกษาวิชาชีพเกษตร เพื่อเพิ่มศักยภาพของชุมชนและสังคม

๔) พัฒนาระบบบริหารจัดการอาชีวเกษตรสู่ความเป็นสถานศึกษาธรรมภิบาล

ปณิธาน : ความมุ่งมั่นตั้งใจทำให้ปรัชญาและวิสัยทัศน์บรรลุเป้าหมาย

อัตลักษณ์ : "อดทน มุ่งมั่น สู้งาน"

เอกลักษณ์ : "สถานศึกษาที่ผลิตข้าวสังข์หยดพัทลุงอินทรีย์"

ปรัชญาของวิทยาลัย : เรียนเด่น งานดี มีวินัย ใฝ่คุณธรรม

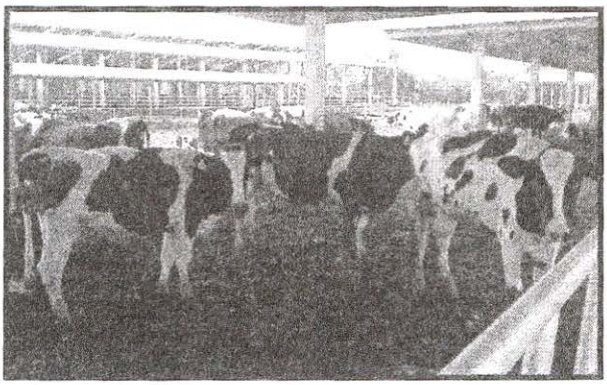

หลักสูตรการเรียนการสอน วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพัทลุง ได้จัดการเรียนการสอนวิชาชีพ หลักสูตรดังนี้

๑) หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช ๒๕๕๖ ประเภทวิชาเกษตรกรรม สาขาวิชาเกษตรศาสตร์ สาขางานพืชศาสตร์ สาขางานสัตวศาสตร์ สาขางานช่างเกษตร สาขางานสัตวศาสตร์ (อศ.กช.)

๒) หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช ๒๕๕๗ ประเภทวิชาเกษตรกรรม

- สาขาวิชาพืชศาสตร์ สาขางานพืชสวน
- สาขาวิชาพืชศาสตร์ สาขางานพืชไร่
- สาขาสัตวศาสตร์ สาขางานการผลิตสัตว์
- สาขาวิชาเกษตรศาสตร์ สาขางานเกษตรศาสตร์
- สาขาสัตวศาสตร์ สาขางานการผลิตสัตว์ (ทวิภาคี)

๓) การเปิดสอนระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ หลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต สาขาวิชา เทคโนโลยีการผลิตพืช (ต่อเนื่อง) จัดการเรียนการสอนในรูปแบบทวิภาคี เริ่มปีการศึกษา ๒๕๕๙

๔) หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น จำนวน ๑๘ หลักสูตร ประกอบด้วยหลักสูตรทางด้านพืช สัตว์ ช่าง ประมงและอุตสาหกรรมเกษตร (รายละเอียดตามข้อมูลหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น)

ผลงานการบริหาร ที่เป็นผลงานดีเด่นของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพัทลุง

๑) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพัทลุงเป็นสถานศึกษาต้นแบบทวิภาคี สู่ความเป็นเลิศตามนโยบาย สานพลังประชารัฐ Excellent Model School จัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ประเภทวิชาเกษตรกรรม สาขาวิชาเกษตรศาสตร์ สาขางานการผลิตสัตว์ โดยทำความร่วมมือกับบริษัทเบทาโกร จำกัด ระหว่างเรียนนักศึกษาได้รับการสนับสนุนทุนการศึกษาทุกคน ภาคเรียนที่ ๑ จำนวน ๑๒,๐๐๐ บาทต่อคน และภาคเรียนที่ ๒ จำนวน ๘,๐๐๐ บาทต่อคน เปิดทำการสอน

มาแล้ว จำนวน ๔ รุ่น เมื่อนักศึกษาจบหลักสูตร บริษัทฯจะมีการประเมินผล และบรรจุเข้าทำงานกับบริษัท เบทาโกร จำกัด วิทยาลัยฯ ได้รับสนับสนุนการขับเคลื่อนการดำเนินงานสถานศึกษา Excellent Model School ในปีงบประมาณ ๒๕๖๐ ในกิจกรรมพัฒนาสถานศึกษาเฉพาะ งบลงทุน จำนวน ๒ รายการ เป็นครุภัณฑ์โรงเรือนสุกรระบบปิด จำนวน ๑ ชุดและโรงเรือนสุกรระบบปิด เพื่อใช้ในการจัดการจัดการเรียนการสอนการฝึกปฏิบัติจริง และพัฒนากำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานในท้องถิ่น ประเทศอาเซียน

๒) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพัทลุง เป็นสถานศึกษาแห่งเดียวในภาคใต้ที่จัดการเรียนการสอน ระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ หลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการผลิตพืช (ต่อเนื่อง) จัดการเรียนการสอนในรูปแบบทวิภาคี โดยความร่วมมือกับส่วนราชการ ศูนย์วิจัยข้าวพัทลุง และสถานประกอบการ บริษัท อาร์ดี เกษตรพัฒนา จำกัด

๓) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพัทลุงทำความร่วมมือกับฟาร์มในต่างประเทศ จำนวน ๓ บริษัท ประกอบด้วย Sunlight Flowers Farm Sdn. Bhd., Cameron Highlands Malaysia, OUF Nursery Farm Cameron Highlands Malaysia, CK NURSERY Orchid Deluxe Park, Cameron Highlands Malaysia ส่วนราชการ จำนวน ๔ แห่ง ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัดพัทลุง ศูนย์วิจัยข้าวพัทลุง ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพัทลุง ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรพัทลุง รัฐวิสาหกิจ จำนวน ๒ แห่ง ได้แก่ สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง จังหวัดพัทลุง และองค์การสวนสัตว์ โดยสวนสัตว์สงขลา สถานประกอบการเอกชน จำนวน ๕ แห่ง ประกอบด้วย บริษัทเบทาโกร จำกัด บริษัท อาร์ดี เกษตรพัฒนา จำกัด (บริษัท พาราเม้าท์ออยล์ จำกัด) บริษัท คูโบต้าพัทลุง จำกัด บริษัท MK ฟลอล่า หาดใหญ่ ๒๐๑๑ และบริษัทห้างเซ็นทรัลดีพาทเมนท์สโตร์ จำกัด สหกรณ์ จำนวน ๒ แห่ง ประกอบด้วย สหกรณ์โคนมพัทลุง จำกัด และสหกรณ์ผู้เลี้ยงสัตว์พัทลุง จากการทำความร่วมมือกับในการจัดการอาชีวศึกษา โดยร่วมกันจัดการเรียนการสอนให้แก่นักเรียนนักศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคน ให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ นโยบายของรัฐบาล และความต้องการของสถานประกอบการ

๔) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพัทลุงดำเนินการจัดตั้งตลาดมินิเกษตร โดยประสานความร่วมมือกับชุมชนตำบลควนมะพร้าว เพื่อให้ชุมชนได้มีสถานที่จำหน่ายสินค้าที่ผลิตในครัวเรือนที่เหลือจากการบริโภค เน้นการสร้างรายได้ให้กับชุมชน สร้างความเข็มแข็งด้านเศรษฐกิจในกับชุมชนตำบลควนมะพร้าว และโครงการฯ ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากจังหวัดพัทลุง ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ จำนวน ๓๕๐,๐๐๐ บาท

สภาพปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขการบริหารสถานศึกษา

๑) ด้านวิชาการ

๑.๑) หลักสูตรไม่มีความเชื่อมโยงกับระบบมหาวิทยาลัยไม่สามารถเทียบโอนหน่วยกิตกันได้ต่อเนื่องตามมาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี

๑.๒) สถานศึกษาไม่มีการพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานประกอบการชุมชนและท้องถิ่น

(๑) ไม่ได้เขียนหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ประกอบการ

(๒) ไม่ได้สร้างหลักสูตรให้มีความยืดหยุ่นสามารถปรับเปลี่ยนได้ตลอดเวลา

(๓) ไม่ได้เขียนหลักสูตรให้กับผู้ประกอบการตามความต้องการและสอดคล้องกับปัญหาของสถานประกอบการ

(๔) ไม่ได้นำบุคลากรที่มีความสามารถในสถานประกอบการเข้าร่วมเป็นวิทยากร

(๕) ไม่ได้กำหนดกิจกรรมความร่วมมือระหว่างสถานประกอบการและสถานศึกษาให้มีกิจกรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่อง

(๖) ไม่ได้พัฒนาหลักสูตรให้ยืดหยุ่น สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและตลาดแรงงาน

๑.๓) คุณภาพของผู้เข้ามาศึกษา

(๑) ผู้เข้ามาศึกษาต่อขาดความสามารถด้านภาษา ด้านการคำนวณ ขาดทักษะคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์

(๒) ผู้เข้ามาศึกษาต่อขาดทักษะกระบวนการ (ขาดการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์) ไม่สามารถบูรณาการเชื่อมโยงไปยังเนื้อหาสาระการเรียนรู้

๑.๔) การจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรี อาจารย์ประจำหลักสูตรสายตรงเกษียณหมด จึงไม่มีอาจารย์ประจำหลักสูตร และปัญหาวัสดุอุปกรณ์ และห้องปฏิบัติการในการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีไม่มี เนื่องจากไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณสำหรับการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี

๑.๕) ภาระงานของครู

(๑) ครูมีภาระงานอื่นนอกเหนือจากภาระงานสอนมาก เช่น ต้องจัดกิจกรรมทั้งของผู้เรียนและของสถานศึกษาทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงานสอนได้อย่างเต็มที่

(๒) ครูต้องทำหน้าที่ธุรการและทำงานสนองนโยบายกระทรวงศึกษาธิการทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงานสอนได้อย่างเต็มที่

๒) ด้านงบประมาณ

๒.๑) อาคารเรียน/อาคารปฏิบัติการ สภาพเก่าชำรุด เรือนเพาะชำ /โรงเรือน/คอกสัตว์ไม่มีความทันสมัย เนื่องจาก วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพัทลุงจัดตั้งเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๖ ทำให้อาคารฯ ที่ใช้งานอยู่ปัจจุบันมีอายุการใช้งาน ประมาณ ๓๐-๔๕ ปี ซึ่งวิทยาลัยฯ ได้ดูแล และปรับปรุงมาอย่างต่อเนื่อง แต่เนื่องจากอายุการใช้งานมาเป็นเวลานานทำให้โรงเรือน/คอกสัตว์ไม่สามารถนำใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้ดี ได้ดำเนินการจัดทำขอรับจัดสรรงบประมาณ แต่ไม่ได้รับการจัดสรรตามที่ขอ

๒.๒) ยานพาหนะที่ใช้สภาพเก่า เช่น รถบรรทุกที่มีอายุการใช้งาน ๓๔ ปี เนื่องจากมีความจำเป็นในการนำนักเรียนนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ จึงได้ดำเนินการจัดทำขอรับจัดสรร

งบประมาณมาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๕๕ - ๒๕๖๒ แต่ไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณในส่วนดังกล่าวตามที่ขอรับการจัดสรร

๒.๓) การจัดสรรงบประมาณด้านครุภัณฑ์ เครื่องจักร สำหรับการฝึกค่อนข้างน้อย ขาดแคลนครุภัณฑ์ด้านสื่อโสตทัศน์ เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน เป็นเหตุให้การเรียนการสอนไม่ทันต่อความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี

๒.๔) ไม่ได้รับสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการตอบสนองนโยบายที่ได้รับมอบหมาย หรือขับเคลื่อนการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาอาชีวศึกษาเกษตร เช่น โครงการสถานศึกษาแห่งงานฟาร์มเกษตรสมัยใหม่ การนำโปรแกรมระบบติดตามดูแลผู้เรียนมาใช้ในสถานศึกษา เป็นต้น ซึ่งส่งผลต่อการดำเนินงานอย่างมาก

๒.๕) การจัดสรรงบประมาณเงินอุดหนุนค่าหนังสือเรียน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งจัดสรรตามรายหัว (ค่าหนังสือเรียน ๑,๐๐๐ บาท/คน/ปี/ภาคเรียน) จัดสรร คิดเป็นร้อยละ ๕๐ ต่อภาคเรียน ไม่เพียงพอต่อค่าหนังสือเรียน/คน/ภาคเรียน

๒.๖) การจัดสรรเงินอุดหนุนตามรายหัวผู้เรียนทำให้งบประมาณที่ได้รับจัดสรรไม่เพียงพอต่อการบริหารจัดการตามสภาพพื้นที่

แนวทางแก้ไข

๑) จัดสรรงบประมาณตามแผนความต้องการงบลงทุนเบื้องต้น ที่วิทยาลัยฯ ขอรับการจัดสรร เช่น อาคารอเนกประสงค์ อาคารปฏิบัติการ และยานพาหนะ

๒) ควรเพิ่มงบประมาณ ครุภัณฑ์ทางการศึกษา ครุภัณฑ์ด้านสื่อโสตทัศน์และเพิ่มเงินอุดหนุนรายหัวในส่วนค่าหนังสือเรียน

๓) การจัดสรรงบประมาณที่ได้รับน้อย วิทยาลัยฯ ได้ดำเนินการประสานทำความร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดพัทลุง (อบจ.พัทลุง) สหกรณ์โคนม สหกรณ์โคเนื้อ และสถานประกอบการ เพื่อใช้วัสดุฝึกร่วมกันกับหน่วยงานที่ทำความร่วมมือ และได้รับการสนับสนุนงบประมาณเพื่อพัฒนาวิทยาลัยฯ จากการประสานของ อบจ.พัทลุง จากงบพัฒนาจังหวัดพัทลุง จำนวน ๒๔๗ ล้านบาท

๓) ด้านบุคลากร ครูมีจำนวนน้อยลง เกิดปัญหาการขาดแคลนครูและครูมีวุฒิการศึกษาไม่ตรงตามสาขาวิชาที่สอน เนื่องจากครูมีการเกษียณอายุราชการทุกปี แต่ไม่ได้รับการจัดสรรอัตราตำแหน่งมาทดแทนตำแหน่งเดิม ทำให้ปัจจุบันมีปัญหาการขาดแคลนครูอย่างต่อเนื่องและไม่ได้รับการคืนอัตราที่รวดเร็ว ส่งผลต่อปัญหาในการจัดการศึกษาสาขาวิชาต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง อีกทั้งในปีการศึกษาต่อ ๆ ไปก็เริ่มมีครูทยอยเกษียณอายุราชการเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ นอกจากนี้ ในส่วนของลูกจ้างประจำก็มีการเกษียณอายุเช่นเดียวกัน โดยในปี ๒๕๖๓ จะไม่มีอัตราลูกจ้างประจำทำหน้าที่

แนวทางแก้ไข

๑) จัดสรรงบประมาณตามแผนความต้องการงบลงทุนเบื้องต้น ที่วิทยาลัยฯ ขอรับการจัดสรร เช่น อาคารอเนกประสงค์ อาคารปฏิบัติการ และยานพาหนะ

๒) ควรเพิ่มงบประมาณ ครุภัณฑ์ทางการศึกษา ครุภัณฑ์ด้านสื่อโสตทัศน์และเพิ่มเงินอุดหนุนรายหัวในส่วนค่าหนังสือเรียน

๓) ขออัตราครู/พนักงานราชการ/ครูวิชาชีพผู้ทรงคุณค่า/ลูกจ้างประจำ มาทดแทนครูและบุคลากรที่เกษียณอายุราชการในแต่ละปี

๔) ของบประมาณสนับสนุนในการจ้างครูเพิ่ม

๔) ด้านบริหารทั่วไป

๔.๑) การบริหารสถานศึกษา ควรเสริมสร้างหลักธรรมาภิบาลให้แก่ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษาและลูกจ้าง เป็นแนวทางการปฏิบัติหน้าที่เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติงาน

๔.๒) ปลูกฝังคุณธรรม จิตอาสา ในการปฏิบัติงานหน้าที่และการร่วมกิจกรรมต่าง ๆ

๔.๓) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานในสถานศึกษาโดยยึดหลักการมีส่วนร่วม

๔.๔) พัฒนาครูและบุคลากรอาชีวศึกษาให้มีคุณภาพด้วยวิธีที่หลากหลาย

๔.๕) เสริมสร้างโอกาส ความเสมอภาคและความเท่าเทียมในการด้านอาชีวเกษตรเมื่อเทียบกับอาชีวด้านอื่น

๔.๖) การผลิตและพัฒนาศักยภาพกำลังคนอาชีวศึกษาด้านเกษตรให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการและชุมชน

๔.๗) สร้างและขยายโอกาสทางการศึกษาวิชาชีพด้านเกษตรให้กับกลุ่มคนทุกช่วงวัย/ด้านหลักสูตรระยะสั้น เทคโนโลยี นวัตกรรมสมัยใหม่ให้ทันกับยุคไทยแลนด์ ๔.๐

ความร่วมมือในการจัดการศึกษา

๑) ความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยจัดทำหลักสูตรร่วมกับมหาวิทยาลัยให้มีความเชื่อมโยงกันของการศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี

๒) ความร่วมมือกับสถานประกอบการ จัดทำหลักสูตรร่วมกับสถานประกอบการโดยให้ผู้เรียนมีสมรรถนะที่สามารถปฏิบัติงานได้ตรงกับความต้องการของสถานประกอบการ

๓) ความร่วมมือกับสถานศึกษาเขตพื้นที่รูปแบบทวิศึกษาเกษตร สถานศึกษาอาชีวเกษตร ขาดครูผู้สอนวิชาสามัญ จัดการศึกษาโดยส่งผู้เรียนอาชีวเกษตรเรียนวิชาสามัญกับโรงเรียนในเขตพื้นที่

๔) ความร่วมมือกับสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) โดยจัดการศึกษาหลักสูตรเทียบระดับ

การพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรด้านเกษตรกรรม

๑) เพิ่มความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพให้มากขึ้น

๒) จัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายโดยเฉพาะ เช่น หลักสูตรระยะสั้น

๓) จัดการศึกษา/หลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๔) ปรับปรุงมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพและมาตรฐานวิชาชีพของสาขาวิชาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและสถานประกอบการ

๕) จัดการศึกษาให้ผู้เรียนเข้าใจมีสมรรถนะที่สามารถปฏิบัติงานในอาชีพได้จริง

ผลการดำเนินการการเข้าสู่การมีงานทำของผู้เรียน

วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพัทลุงให้แผนกวิชาทุกแผนกวิชาร่วมกับครูผู้สอนดำเนินการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้นักเรียนนักศึกษาได้รับความรู้ ทักษะปฏิบัติ ทักษะชีวิตจากการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติในสถานการณ์จริง ตลอดจนฝึกงานในสถานประกอบการ และให้บริการวิชาชีพแก่ชุมชน เพื่อเป็นการปลูกฝังให้นักเรียนนักศึกษาเกิดความรัก ความศรัทธาและเห็นความสำคัญของอาชีพ นอกจากนี้ได้ร่วมกับงานแนะแนวอาชีพและการจัดหางานเชิญวิทยากรในหลากหลายอาชีพ หลายสถานศึกษา มาให้ความรู้ แนะแนวทางการประกอบอาชีพและการศึกษาต่อ ทำให้นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาได้งานทำ หรือประกอบอาชีพอิสระ หรือศึกษาต่อ ดังนี้

๑) ระดับ ปวช. จำนวนผู้สำเร็จการศึกษา ๓๐ คน ได้งานทำ หรือประกอบอาชีพอิสระ หรือศึกษาต่อจำนวน ๓๐ คน ร้อยละ ๑๐๐ มีงานทำ จำนวน ๕ คน ร้อยละ ๑๖.๖๗ ศึกษาต่อ จำนวน ๒๕ คน ร้อยละ ๘๓.๓๓

๒) ระดับ ปวส. จำนวนผู้สำเร็จการศึกษา ๖๑ คน ได้งานทำ หรือประกอบอาชีพอิสระ หรือศึกษาต่อจำนวน ๕๖ คน ร้อยละ ๘๒.๓๑ ประกอบด้วย มีงานทำ จำนวน ๒๗ คน ร้อยละ ๔๔.๒๖ ศึกษาต่อจำนวน ๒๙ คน ร้อยละ ๓๘.๐๕

วันอังคารที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๑ คณะอนุกรรมาธิการการอาชีวศึกษาได้เดินทางไปศึกษาดูงานและรับทราบปัญหาเกี่ยวกับแนวทางในการส่งเสริมอาชีวศึกษาเกษตร ณ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครศรีธรรมราช อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยที่วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครศรีธรรมราช เป็นสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้รับการประกาศจัดตั้ง เมื่อวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๒๒ และเมื่อวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๓๙ ได้เปลี่ยนชื่อเป็นวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครศรีธรรมราช โดยมีระยะทางห่างจากจังหวัด ๕๒ กิโลเมตร ระยะทางห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ ๗๖๔ กิโลเมตร มีพื้นที่ ทั้งหมด ๗๘๓ ไร่ ๓๐๐ ตารางวา ตั้งอยู่เลขที่ ๒๔๔ หมู่ที่ ๗ ตำบลช้างกลาง อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครศรีธรรมราช ตั้งอยู่ตอนกลางค่อนไปทางทิศตะวันตกของจังหวัดนครศรีธรรมราช ห่างจากจังหวัด ๕๓ กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ ๒๓๖.๓๓ ตารางกิโลเมตร

วิสัยทัศน์ : มุ่งสร้างการอาชีวศึกษาเกษตรและประมงแนวใหม่ สู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศและภูมิภาค

พันธกิจ :

๑) ผลิตและพัฒนากำลังคนด้านวิชาชีพเกษตรและประมงแนวใหม่ในระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี (สร้างคนในระบบ/หลักสูตร/การพัฒนาบุคลากร ฯลฯ)

๒) ส่งเสริมการวิจัยพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยี ในการจัดอาชีวศึกษาด้านเกษตรและประมงแนวใหม่ (วิจัยเพื่องานอาชีพ/ระบบการจัดการ/กิจกรรมการเรียนการสอน)

๓) ส่งเสริมความร่วมมือและขยายเครือข่ายในการจัดการอาชีวศึกษากับสถานประกอบการ ชุมชน สังคม ทั้งในและต่างประเทศ(ทวิภาคี/ในระบบ)

๔) พัฒนาขีดความสามารถในการให้บริการวิชาชีพเพื่อเพิ่มมูลค่าการผลิตและการบริการทั้งในประเทศและภูมิภาค (สร้างคน/หลักสูตร/การจัดการ-นอกระบบ-ผู้สูงวัย เด็ก สตรี ผู้ต้องขัง ฯลฯ)

อัตลักษณ์ : "ทักษะเยี่ยม"

เอกลักษณ์ : "บริการเด่น"

ปรัชญาของวิทยาลัย : เปิดโอกาสให้บุคคลได้ฝึกฝนในสิ่งที่ตนถนัดและสนใจ เพื่อพัฒนาให้บรรลุขีดความสามารถสูงสุดของตน

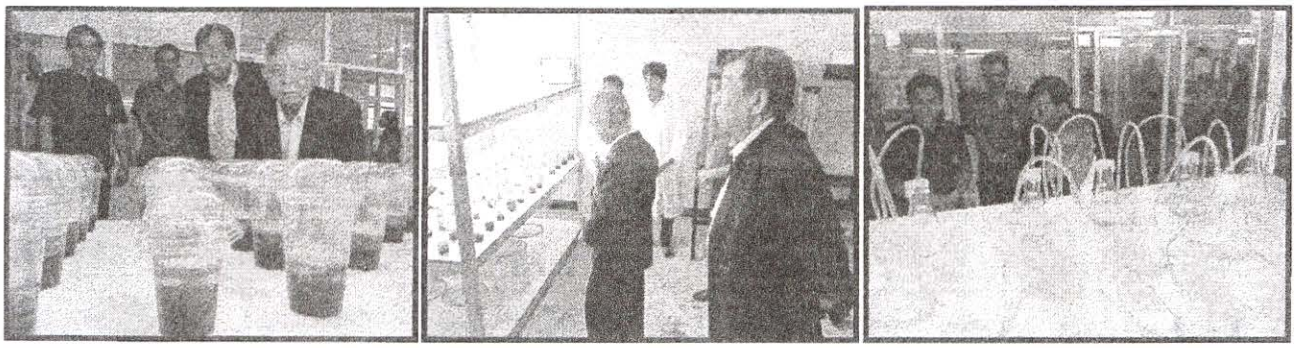

นโยบายของวิทยาลัยตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา :

นโยบายที่ ๑ พัฒนาคุณภาพการศึกษา ให้ผู้สำเร็จการศึกษาเป็น "คนเก่ง คนดี และ มีความสุข" โดยเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้สู่การปฏิบัติจริง (Solid Knowledge to solid Practice) มีสรรถนะอาชีพ (Competency) ในทุกระดับชั้น ตามมาตรฐานอาชีพที่ตลาดแรงงานต้องการ

นโยบายที่ ๒ พัฒนาระบบการบริหารงาน โดยเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกระดับชั้นมีส่วนร่วมในการ "ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ปัญหา" เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานสถานศึกษา

นโยบายที่ ๓ พัฒนาคุณภาพบุคลากรให้มีความรู้ ความชำนาญ ในการปฏิบัติงานสอนและส่งเสริมการทำงานวิจัย เพื่อเข้าสู่มาตรฐานครูวิชาชีพ

นโยบายที่ ๔ ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อสืบสานวัฒนธรรมประเพณีอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและพัฒนาท้องถิ่น

นโยบายที่ ๕ จัดระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อเข้าสู่มาตรฐานการอาชีวศึกษา

เป้าประสงค์ :

๑) ผลิตผู้เรียนอาชีวศึกษาเกษตรและประมงแนวใหม่

๒) สร้างผู้เรียนอาชีวศึกษาเกษตรและประมงแนวใหม่สู่การเป็น Smart Farmers

๓) พัฒนาผู้บริหารสู่การเป็นผู้บริหารมืออาชีพ

๔) พัฒนาครูและบุคลากรสายสนับสนุนสู่การเป็นมืออาชีพ

๕) พัฒนาระบบคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลภายใต้หลักปัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๖) พัฒนาสถานศึกษาให้ชุมชนและสังคมมีค่านิยมในการเข้าเรียนในด้านอาชีวศึกษาเกษตรและประมง

๗) พัฒนาสิ่งสนับสนุนในด้านครุภัณฑ์พื้นฐานให้กับการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเกษตรและประมงในทุกระดับ

๘) พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการ

๙) ส่งเสริมการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ นวัตกรรมเทคโนโลยีด้านการจัดการเรียนรู้วิชาชีพเกษตรและประมง

๑๐) ส่งเสริมการวิจัยเพื่อสร้างนวัตกรรม เทคโนโลยีการบริหารจัดการ

๑๑) เพื่อส่งเสริมความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสถานศึกษา สถาบัน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กับสถานประกอบการทั้งในและต่างประเทศ

๑๒)เพื่อสร้างความร่วมมือในการจัดทำฟอร์มต้นแบบ

๑๓) เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการให้บริการวิชาชีพการเพิ่มมูลค่าการผลิตและการบริการในประเทศและภูมิภาค

หลักสูตรการเรียนการสอน วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครศรีธรรมราช จัดการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ ดังนี้

๑) การจัดการศึกษาในระบบ ดำเนินการจัดการศึกษาวิชาชีพประกอบด้วยหลักสูตร ดังนี้

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

- ประเภทวิชาเกษตรกรรม (โครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต) สาขาวิชาเกษตรศาสตร์
- ประเภทวิชาพาณิชยกรรม สาขาวิชาพณิชยการ

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช. พิเศษ) สำหรับโครงการอาชีวศึกษาเพื่อการพัฒนาชนบท (อศ.กช.)

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)

- ประเภทวิชาเกษตรกรรม สาขาวิชาพืชศาสตร์ สาขาวิชาสัตวศาสตร์ และสาขาวิชาอุตสาหกรรมเกษตร
- ประเภทวิชาประมง สาขาวิชาเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ
- ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ สาขาวิชาการบัญชี สาขาวิชาการตลาด

๒) การจัดการศึกษานอกระบบ เป็นการให้ความรู้ทางด้านการเกษตรแก่เกษตรกรและประชาชนผู้สนใจทั่วไป ซึ่งสามารถนาไปประยุกต์ใช้ ในการประกอบอาชีพ ได้แก่ หลักสูตรการฝึกอบรมอาชีพเกษตรกรรมระยะสั้น และโครงการ ๙+๑

๓) การจัดการบริการชุมชนในด้านต่าง ๆ ได้แก่ โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน ในโรงเรียนตารวจตระเวนชายแดนจังหวัดนครศรีธรรมราช ในพระราชดาริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารี และโรงเรียนสังกัดการประถมศึกษาแห่งชาติ การสนับสนุนโครงการฟื้นฟูสภาพสิ่งแวดล้อมและชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนผู้ประสบอุทกภัยภาคใต้ ของสถาบันวิจัยจุฬาภรณ์ ร่วมพัฒนาชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ

ข้อมูลผู้บริหาร

ลำดับที่	ประเภท	จำนวนบุคลากร			ระดับการศึกษา			
		ชาย	หญิง	รวม	ต่ำกว่า ป.ตรี	ป.ตรี	ป.โท	ป.เอก
๑.	ผู้บริหารสถานศึกษา	๑	๑	๒	-	-	๒	-
๒.	ครูปฏิบัติการสอน	๑๕	๒๑	๓๖	๑	๒๓	๑๒	-
	- แผนกวิชาสามัญสัมพันธ์	-	๘	๘	-	๔	๔	-
	- แผนกวิชาพืชศาสตร์	๑	-	๑	-	๑	-	-
	- แผนกวิชาสัตวศาสตร์	๘	๑	๙	-	๖	๓	-
	- แผนกวิชาประมง	๒	๓	๕	-	๓	๒	-
	- แผนกวิชาอุตสาหกรรมเกษตร	-	๒	๒	-	๒	-	-
	- แผนกวิชาช่างกลเกษตร	๓	-	๓	๑	๒	-	-
	- แผนกวิชาบริหารธุรกิจ	-	๗	๗	-	๔	๓	-
๓.	ข้าราชการพลเรือน	-	๓	๓	-	๓	-	-
๔.	พนักงานราชการ	๕	๑๓	๑๘	-	๑๓	๕	-
๕.	ลูกจ้างประจำ	๑๑	๑	๑๒	๑๑	๑	-	-
๖.	เจ้าหน้าที่และครูจ้างสอน	๔	๖	๑๐	-	๑๐	-	-
๗.	ลูกจ้างชั่วคราว	๑๕	๔	๑๙	๑๙	-	-	-
	รวม	๔๘	๕๑	๙๙	๓๒	๔๗	๒๐	-
							ข้อมูล ณ วันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๖๑	

สภาพปัญหาและอุปสรรค

๑) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีนโยบายเพิ่มปริมาณผู้เรียน ดังนั้นวิทยาลัยฯ จึงได้จัดการศึกษา ในระบบปกติ จัดการศึกษาในระบบทวิภาคี จัดการศึกษาในรูปแบบแกนมัธยม จัดการศึกษาใน

รูปแบบทวิศึกษา จัดการศึกษารูปแบบอาชีวศึกษาเพื่อการพัฒนาชนบท การฝึกอบรมอาชีพระยะสั้น เป็นต้น การจัดการเรียนการสอนหลักสูตรภายนอกมากเกินไป ทาให้การเรียนการสอนหลักสูตรภายในด้อยคุณภาพ

๒) การเพิ่มประสบการณ์ทางวิชาการให้ครูผู้สอน เพราะในปัจจุบันครูผู้สอน ต้องรับผิดชอบหน้าที่งานธุรการต่างๆ ด้วย เช่น งานพัสดุ การเงิน บัญชี ตลอดจนการทาเอกสารต่าง ๆ ทาให้ความรู้ทางด้านวิชาการด้อยลงไป

แนวทางแก้ไข

๑) การใช้เทคโนโลยีและข้อมูลที่หลากหลายในการพัฒนา ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้มีการใช้เทคโนโลยีและข้อมูลที่หลากหลายในการพัฒนาการเรียนการสอน ด้วยการสร้างความมั่นใจและกระตุ้นให้มีการใช้เทคโนโลยีการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิผล ใช้เว็บไซต์เพื่อการศึกษาค้นคว้า ทบทวนสรุปข้อมูลเป็นกลุ่มย่อย เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจพัฒนาการเรียนการสอน และคณะครูร่วมมือกันวิเคราะห์ผลงานของผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ

๒) การสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพโดยใช้การวิจัยเป็นฐาน ผู้บริหารให้การสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพของบุคลากรโดยใช้การวิจัยเป็นฐาน มีความสอดคล้องกับความต้องการของหลักสูตร การสอนและการประเมินผล และสัมพันธ์กับเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียน เปิดโอกาสให้ครูได้มีส่วนร่วมในการวางแผนและรับผลสะท้อนกลับ มีการพัฒนาวิชาชีพที่ตรงกับความต้องการของบุคลากร และมาตรฐานการพัฒนาวิชาชีพของหน่วยงานต้นสังกัด

๓) การสร้างและพัฒนาศักยภาพความเป็นผู้นาให้บุคลากร ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างและพัฒนาศักยภาพความเป็นผู้นาให้แก่บุคลากรด้วยการสร้างโอกาสการเป็นผู้นำด้านการเรียนการสอน กระจายอำนาจการตัดสินใจให้แก่ครู สร้างความผูกพันต่อสถานศึกษาให้แก่ครู และมีส่วนร่วมในการพัฒนาศักยภาพและความสำเร็จของทีมผู้นาของสถานศึกษา

๔) การเสริมสร้างความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้อง ผู้บริหารเสริมสร้างความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้องด้วยการให้การต้อนรับผู้ปกครองนักเรียน ผู้มีอุปการคุณ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามาในโรงเรียน กระตุ้นให้เป็นสมาชิกร่วมปฏิบัติการปฏิรูปโรงเรียน ให้มีส่วนร่วมในวิถีชีวิตของโรงเรียน มีการกระจายการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

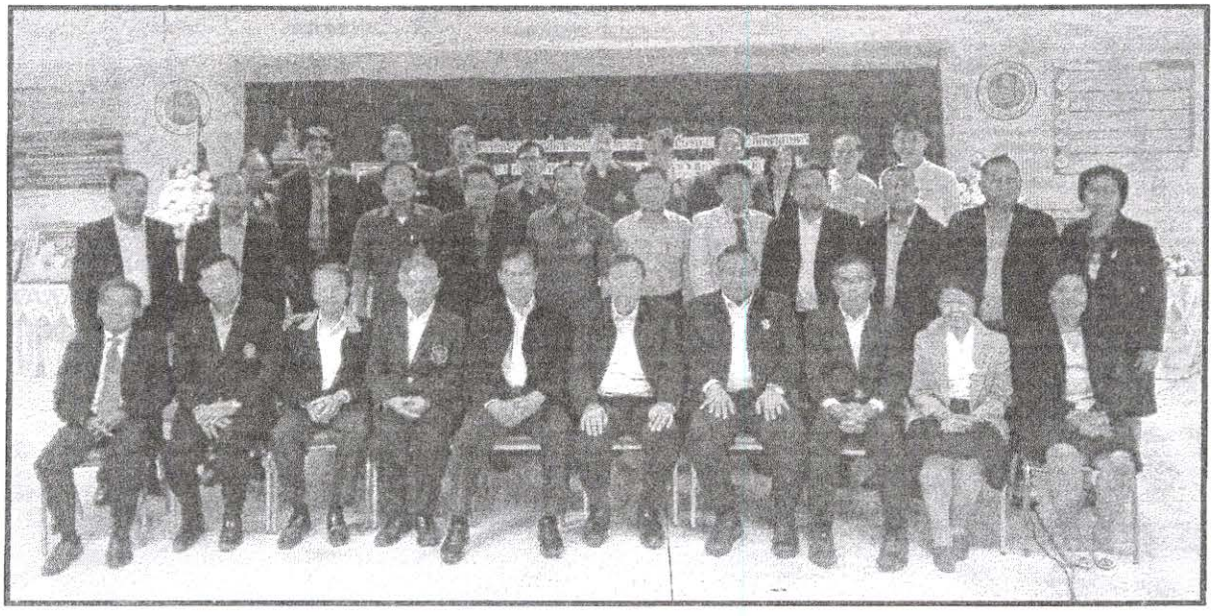

นอกจากนี้ คณะอนุกรรมาธิการยังได้รับการสะท้อนสภาพปัญหาและอุปสรรคในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาด้านการเกษตร ทั้งจากกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาในพื้นที่ กลุ่มผู้ปกครอง ศิษย์เก่า ผู้ประกอบการด้านเกษตรกรรม และผู้อำนวยการวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีภาคใต้ ในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

๑) เรื่องครูที่จัดการศึกษาในปัจจุบันมีคุณวุฒิไม่ตรงตามสาขาวิชาเอก ต้องใช้ครูวิชาชีพมาจัดการเรียนการสอนรายวิชาสามัญแทนอัตราครูที่ขาดแคลนและเกษียณอายุราชการ และจัดสรรครูใหม่ทดแทนได้ไม่ตรงตามสาขาที่ขาดแคลน ครูส่วนใหญ่จะเป็นครูอัตราจ้างที่ไม่มีความมั่นคงในอาชีพ ขาดแรงจูงใจในการทำหน้าที่ สวัสดิการต่าง ๆ ไม่เพียงพอต่อการทำหน้าที่

๒) เรื่องของหลักสูตรการเรียนการสอนที่ไม่มีความทันสมัย ไม่ทันกับสถานการณ์ปัจจุบันและต้องปรับปรุงให้ก้าวไปสู่ระบบ Smart Farmer ขาดการบูรณาการการจัดการศึกษาและการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการจัดการศึกษา

๓) ค่านิยมของผู้ปกครองที่ไม่ให้ความสำคัญกับอาชีวศึกษาเกษตรหรืออาชีพเกษตรกรรม เพราะเกรงว่าว่าบุตรหลานจะมีความลำบากในการประกอบอาชีพหลังจบการศึกษา

๔) สภาพแวดล้อมของสถานศึกษาและหอพักนักศึกษาที่อยู่ในสภาพไม่มีความพร้อม ในการจัดการศึกษาและการเข้าพักอาศัย

๕) วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ และคุรุภัณฑ์สำหรับใช้ในการจัดการศึกษาทางด้านเกษตรกรรมชำรุดทรุดโทรม ไม่ทันสมัย และใช้งานไม่ได้

๖) ขาดการประชาสัมพันธ์และการสื่อสารข้อมูลข่าวสารให้สาธารณชนได้รับรู้รับทราบภารกิจและการจัดการศึกษาด้านเกษตรกรรม รวมทั้งการสื่อสารข้อมูลที่ดีที่เกิดขึ้นในแวดวงการอาชีวศึกษา โดยเฉพาะความสำเร็จของของศิษย์เก่าที่ประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม

๗) ขาดการแนะแนวอาชีพและสร้างความเข้าใจอันดีให้ผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษา เพื่อสร้างแรงจูงใจและสร้างการเข้าถึงอาชีพให้กับผู้เรียน

๘) ความสัมพันธ์ระหว่างศิษย์เก่ากับวิทยาลัยก็ไม่แนบแน่นและไม่มีความผูกพันกันเท่าที่ควร ทั้งที่วิทยาลัยควรใช้กลไกของศิษย์เก่าที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพมาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาและยกระดับวิทยาลัยให้มีความเจริญก้าวหน้า

๙) ผู้บริหารแต่ละวิทยาลัยควรต้องสร้างให้วิทยาลัยได้มีจุดเด่นเฉพาะทางในการจัดการศึกษา เพื่อสร้างแรงจูงใจให้มีผู้สนใจเข้าเรียนสายเกษตรกรรมเพิ่มมากขึ้น

๑๐) ผู้อำนวยการสถาบันการอาชีวศึกษา ควรต้องบูรณาการในส่วนของวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ และคุรุภัณฑ์ของวิทยาลัยในสังกัดที่มีอยู่อย่างจำกัดมาใช้ร่วมกันในการจัดการศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

๑๑) ในเรื่องงบประมาณที่ไม่เพียงพอกับการบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษาเกษตร ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้แนวทางการดำเนินการตามมาตรา ๒๐ มาตรา ๔๔ และมาตรา ๕๓ ของพระราชบัญญัติอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ เพื่อให้สถานศึกษามีรายได้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา และใช้รายได้ในส่วนดังกล่าวในการสนับสนุนกิจกรรมการเรียนการสอน รวมทั้งใช้จ่ายเป็นค่าสาธารณูปโภคต่าง ๆ

๑๒) วิสัยทัศน์ผู้บริหารเป็นสิ่งสำคัญในการบริหารจัดการสถานศึกษา กรณีที่งบประมาณในการบริหารจัดการและการดำเนินภารกิจของวิทยาลัยไม่เพียงพอ ก็ควรต้องหาแนวทางในการสร้างรายได้ให้กับ

วิทยาลัย ซึ่งสามารถดำเนินการได้ตามพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้วิทยาลัยและลดภาระงบประมาณจากภาครัฐ

๑๓) ภาครัฐควรต้องให้การสนับสนุนค่าใช้จ่ายและงบประมาณสำหรับผู้เรียนอาชีวศึกษาตามความเป็นจริง ไม่ควรใช้แนวทางการดำเนินการของงบอุดหนุนรายหัวเช่นเดียวกับผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เนื่องจากบริบท วัสดุ อุปกรณ์ในการจัดการศึกษามีความแตกต่างกัน

๑๔) สถานศึกษาอาชีวศึกษามีความหลากหลายในการบริหารจัดการส่วนหนึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของเลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อีกส่วนหนึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสถาบันการอาชีวศึกษา การขับเคลื่อนหรือการดำเนินการในส่วนต่าง ๆ จึงไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

๑๕) อำนาจหน้าที่ของสถาบันการอาชีวศึกษาไม่มีความชัดเจน ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาที่อยู่ในสังกัด ทั้งในเรื่องบุคลากร งบประมาณ วิชาการ และการบริหารจัดการ

ทั้งนี้ ปัญหาแต่ละเรื่องควรต้องมีการทบทวนอย่างเป็นระบบ และต้องมีการออกแบบมาตรการในการแก้ไขปัญหาโดยด่วน ซึ่งคณะอนุกรรมาธิการได้เดินทางไปศึกษาดูงานครบในทุกพื้นที่และทุกภูมิภาค ซึ่งได้รับการสะท้อนข้อมูลในมุมมองและทิศทางต่าง ๆ รอบด้าน ซึ่งจะได้นำข้อมูลเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์สังเคราะห์และสรุปผล เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบการยกร่างและจัดทำรายงานการพิจารณาศึกษาในเรื่องดังกล่าวนี้ต่อไป

สรุปผลการเดินทางไปศึกษาดูงานด้านการศึกษา
เกี่ยวกับ "แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนอาชีวศึกษาและอาชีวศึกษาเกษตร"
ของ
คณะอนุกรรมาธิการการอาชีวศึกษา
ในคณะกรรมาธิการการศึกษาและการกีฬา สภานิติบัญญัติแห่งชาติ
ณ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีลพบุรี จังหวัดลพบุรี
และบริษัท คลีนฟาร์ม จำกัด อำเภอหนองแซง จังหวัดสระบุรี
วันพุธที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๖๑

****

ตามที่คณะกรรมาธิการการศึกษาและการกีฬา สภานิติบัญญัติแห่งชาติ โดยคณะอนุกรรมาธิการการอาชีวศึกษา เดินทางไปศึกษาดูงานด้านการศึกษาเกี่ยวกับ "แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนอาชีวศึกษาเกษตร ณ ณ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีลพบุรี อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี และบริษัท คลีนฟาร์ม จำกัด อำเภอหนองแซง จังหวัดสระบุรี ในวันพุธที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๖๑ โดยคณะอนุกรรมาธิการการอาชีวศึกษา ได้เดินทางเข้าเยี่ยมชมกระบวนการจัดการศึกษา รับฟังบรรยายสรุปและร่วมแลกเปลี่ยนความเห็นเกี่ยวกับแนวทาง ระบบ รูปแบบ และหลักสูตรการจัดการศึกษาด้านเกษตรกรรม สภาพปัญหา อุปสรรคที่เกิดจากการจัดการศึกษา แนวทางการความร่วมมือในการจัดการศึกษา รวมถึงการต่อยอดการจัดการศึกษา โดยสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีลพบุรี เป็นสถานศึกษาอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ตั้งอยู่ที่ ๒๖ หมู่ ๔ ตำบลพัฒนานิคม อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ห่างจากอำเภอพัฒนานิคม ๔.๕ กิโลเมตรและห่างจากจังหวัดลพบุรี ๔๕ กิโลเมตร ปัจจุบันมีพื้นที่ประมาณ ๕๐๐ ไร่ ๓ งาน ๔๗ ตารางวา ปี ๒๕๐๔ เดิมชื่อโรงเรียนเกษตรกรรมสงเคราะห์ลพบุรี รับนักเรียนที่จบ ม.ศ. ๓ (ม. ๓) เข้าเรียน ๓ ปี โดยมีทุนสงเคราะห์ค่าอาหารและได้รับที่ดินคนละ ๒๕ ไร่ เมื่อจบการศึกษา ปี ๒๕๑๗ ยกฐานะ “โรงเรียนเกษตรกรรมสงเคราะห์ลพบุรี” เป็น “โรงเรียนเกษตรกรรมลพบุรี” ปี ๒๕๒๒ กระทรวงศึกษาธิการยกฐานะ “โรงเรียนเกษตรกรรมลพบุรี” เป็น “วิทยาลัยเกษตรกรรมลพบุรี” เปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ในปี ๒๕๓๗ จัดตั้ง “วิทยาลัยชุมชนพัฒนานิคม” ภายในวิทยาลัยเกษตรกรรมลพบุรี ต่อมาปี ๒๕๓๙ เปลี่ยนชื่อเป็น “วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีลพบุรี” มาจนถึงปัจจุบัน

ปรัชญา : การศึกษา คือ ความเจริญเพื่องาน ชีวิตและสังคม

วิสัยทัศน์ : มุ่งเน้นการจัดการศึกษาสู่ความเป็นเลิศเฉพาะทาง ด้านอาหารปลอดภัย / เกษตรอินทรีย์ ภายใต้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยความร่วมมือกับชุมชน หน่วยงานและสถานประกอบการ

พันธกิจ :

๑) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ

๒) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในการพัฒนา

๓) พัฒนาครูให้มีคุณภาพในด้านการจัดการเรียนการสอน

๔) พัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม

๕) พัฒนางานวิจัยและนวัตกรรมการเรียนการสอน

๖) พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ

กลยุทธ์ :

๑) พัฒนานวัตกรรมการบริหาร

๒) สร้างความร่วมมือกับภาคีเครือข่าย

๓) พัฒนาคุณภาพผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษา

๔) พัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะอาชีพ

๕) ยกระดับคุณภาพการเรียนรู้สู่การปฏิบัติ

๖) พัฒนาศูนย์การเรียนรู้เทคโนโลยีเป็นเลิศเฉพาะทาง

๗) พัฒนาสมรรถนะครูผู้สอน

๘) ยกระดับสถานศึกษาเป็นศูนย์ทดสอบมาตรฐานอาชีพเฉพาะทาง

๙) พัฒนาสถานศึกษาสู่มาตรฐานสากล

สภาพภูมิศาสตร์ ชุมชน เศรษฐกิจ และสังคม : วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีลพบุรี ตั้งอยู่ในเขตตำบลพัฒนานิคม อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี เป็นเขตที่มีภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูงมีลำห้วยไหลผ่าน มีถนนเป็นตาราง (ซอย) หมากรุกทั้งตำบล ทิศเหนือจดตำบลโคกสลุง ทิศใต้จดตำบลชอนน้อย และตำบลช่องสาลิกา ทิศตะวันออกจดตำบลหนองบัว และตำบลมะนาวหวาน ทิศตะวันตกจดตำบลดีลัง มีประชากรทั้งอำเภอประมาณ ๕๙,๓๐๒ คน อาชีพหลักของประชากรคือเกษตรกรรม ได้แก่ ทำนา ทำสวน ทำไร่ และมีอาชีพเสริม ได้แก่ เลี้ยงสัตว์ เช่น โคนม โคเนื้อ ประมง เป็นต้น มีที่ตั้งของสถานที่สำคัญ คือ ที่ว่าการอำเภอ โรงพยาบาล สถานีตำรวจภูธร โรงเรียน และที่ทำการนิคมสร้างตนเอง

จุดเด่นของวิทยาลัย

- การจัดการศึกษาระบบทวิภาคี
- การจัดการเรียนการสอนระบบ MEP (Mini English Program)
- การแลกเปลี่ยนภาษาและวัฒนธรรมกับต่างประเทศ (ประเทศจีน อินโดนีเซีย มาเลเซีย)
- เป็นสถานศึกษาเฉพาะทางด้านอาหารปลอดภัย โดยความร่วมมือ สนับสนุนจาก มหาวิทยาลัยแม่โจ้ มหาวิทยาลัยสุรนารี มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
- ความร่วมมือกับสถานประกอบการ ทั้งในส่วนของบริษัท เบทาโกร จำกัด (มหาชน) ศูนย์รับน้ำนม TD อ.พัฒนานิคม จ.ลพบุรี ศูนย์รับน้ำนมมะลิ บริษัท TK Ranch จ.ลำพูน
- ตั้งอยู่ในพื้นที่ปศุสัตว์ โดยเฉพาะโคนม รองรับการฝึกงาน การจัดการเรียนการสอน และการมีงานทำของนักศึกษา

การจัดการเรียนการสอน

๑) หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช ๒๕๕๖

- ประเภทวิชาเกษตรกรรม สาขาวิชาเกษตรศาสตร์

๒. หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) พุทธศักราช ๒๕๕๗

- ประเภทวิชาเกษตรกรรม สาขาวิชาพืชศาสตร์ สาขางานพืชไร่
- ประเภทวิชาเกษตรกรรม สาขาวิชาสัตวศาสตร์ สาขางานการผลิตสัตว์
- ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ สาขางานคอมพิวเตอร์ธุรกิจ

รูปแบบการจัดการเรียนการสอน

- จัดการเรียนภาคปกติ
- ระบบทวิภาคี
- อศ.กช. (อาชีวศึกษาเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนในชนบท

การจัดการศึกษาระบบทวิภาคี

ปีการศึกษา / ระดับชั้น	2552	2553	2554	2555	2556	2557	2558	2559	2560	2561
ปวช.1	17	17	9	12	20	19	38	25	78	33
ปวช.2	12	17	17	7	10	10	15	27	21	64
ปวช.3	15	12	12	13	7	6	10	13	20	17
ปวส.1 สัตวศาสตร์		6			9	12	14	5	16	14
ปวส.1 พืชศาสตร์							7			
ปวส.2 สัตวศาสตร์			4			7	6	14	5	16
ปวส.2 พืชศาสตร์								7		
รวม	44	52	42	32	46	54	90	91	140	144

เงินสนับสนุนทุนการศึกษา โดยบริษัทเบทาโกร จำกัด (มหาชน)

ปีการศึกษา ระดับชั้น	2556	2557	2558	2559	2560	2561
ปวช.	135,800	129,010	199,860	310,900	333,940	250,100
ปวส. สัตวศาสตร์	121,410	128,500	159,150	106,850	254,200	139,000
รวม	**257,210**	**257,510**	**359,010**	**417,750**	**588,140**	**389,100**

ข้อมูลผู้สำเร็จการศึกษา ปีการศึกษา ๒๕๕๖ – ๒๕๖๐

- ระดับ ปวช.

ปีการศึกษา	ระดับ ปวช.			
	จบการศึกษา	ศึกษาต่อ	ทำงาน	ไม่ทราบข้อมูล
2556	109	47	23	39
2557	69	41	18	10
2558	69	44	10	15
2559	55	32	23	-
2560	71	50	21	-

- ระดับ ปวส.

ปีการศึกษา	ระดับ ปวส.			
	จบการศึกษา	ศึกษาต่อ	ทำงาน	ไม่ทราบข้อมูล
2556	52	12	29	11
2557	82	14	51	17
2558	77	16	54	7
2559	90	12	78	-
2560	62	19	43	-

สถานศึกษาที่ศึกษาต่อ

- ศึกษาต่อในระดับ ปวส. ที่วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีลพบุรี

- ศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี ในสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ อาทิ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตบางพระ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก เป็นต้น

สถานที่ทำงาน

๑) บริษัท เบทาโกร จำกัด (มหาชน)

๒) บริษัท เจริญโภคภัณฑ์เมล็ดพันธุ์

๓) บริษัท BRF FEED

๔) บริษัทแปซิฟิคเมล็ดพันธุ์

๕) โรงงานน้ำตาลสระบุรี

๖) โรงงานน้ำตาลวังม่วง

๗) สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ

๘) ประกอบอาชีพอิสระ ได้แก่ ทำฟาร์มเลี้ยงสัตว์ ทำไร่ ทำสวน

ข้อมูลบุคลากร

ประเภท	จำนวน
ผู้บริหาร	๒
ครู	๒๖
ครูอัตราจ้าง	๖
พนักงานราชการ	๑
ลูกจ้างประจำ	๑๐
ลูกจ้างชั่วคราว	๒๖
ครูต่างชาติ	๑
รวม	**๗๒**

ระดับการศึกษาของครู

ระดับการศึกษา	ปริญญาตรี	ปริญญาโท	รวม
ผู้บริหาร		2	2
แผนกวิชาสามัญ	7		7
แผนกวิชาพืชศาสตร์	5	4	9
แผนกวิชาสัตวศาสตร์	7	5	12
อุตสาหกรรมเกษตร	1	1	2
ช่างกลเกษตร	2		2
บริหารธุรกิจ	2		2
รวม	24	12	36

สภาพปัญหาที่สำคัญ

๑) ด้านบุคลากร สายผู้สอน สายสนับสนุนงานฟาร์ม

๒) งบประมาณการขาดสภาพคล่องด้านการเงิน ค่าสาธารณูปโภค (ไฟฟ้า)

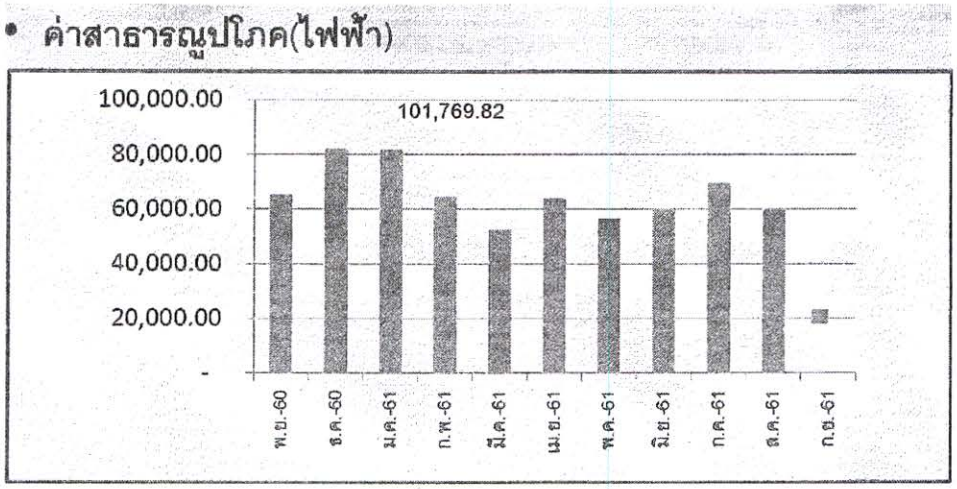

๓) การทรุดโทรมชำรุดของสิ่งก่อสร้าง ทั้งในส่วนของบ้านพักนักศึกษา อาคารเรียน ห้องปฏิบัติการ บ้านพักครู บุคลากร

สำหรับความร่วมมือในการจัดการศึกษาระหว่างวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีลพบุรีกับบริษัท เบทาโกร จำกัด (มหาชน) ภายใต้ปรัชญา **"เรียนฟรี มีงานทำ อนาคตก้าวไกล"** ด้วยโครงการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี และศูนย์พัฒนาความเป็นเลิศการศึกษาด้านเกษตรกรรม มีดังนี้

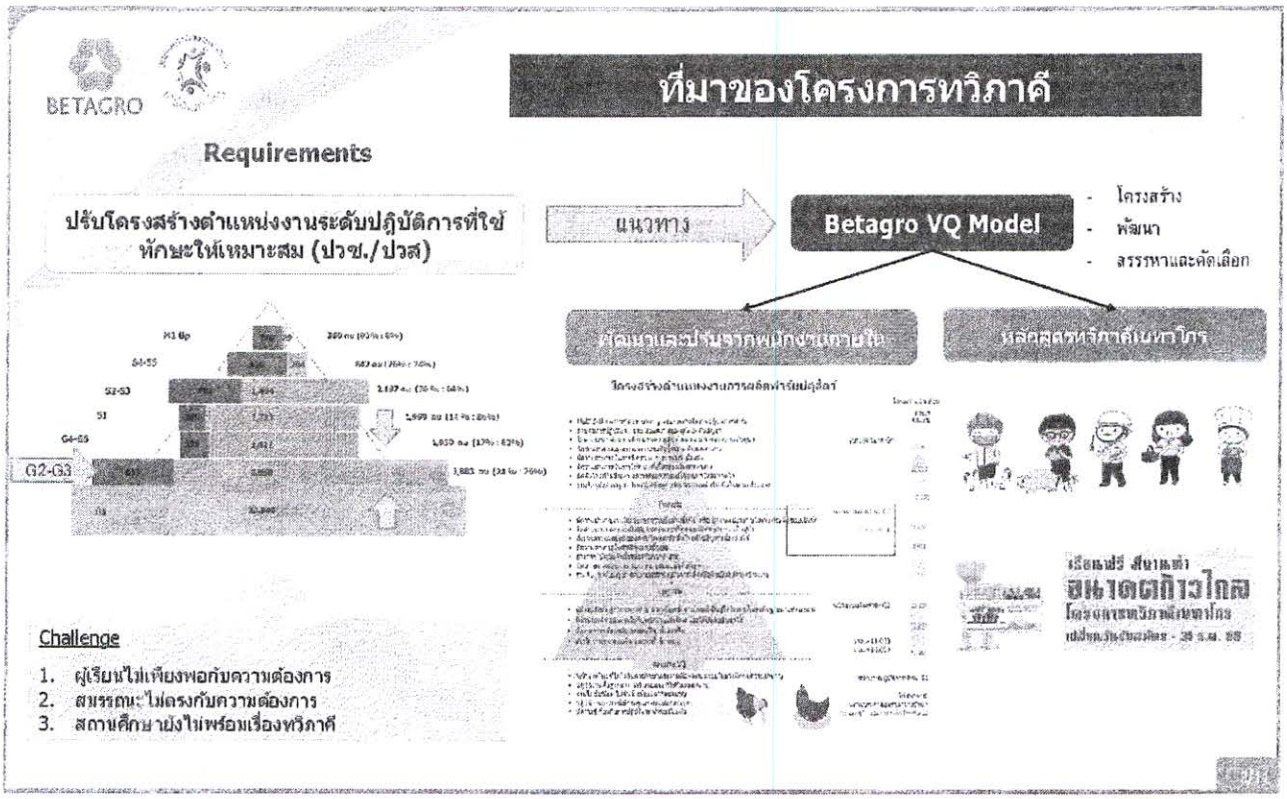

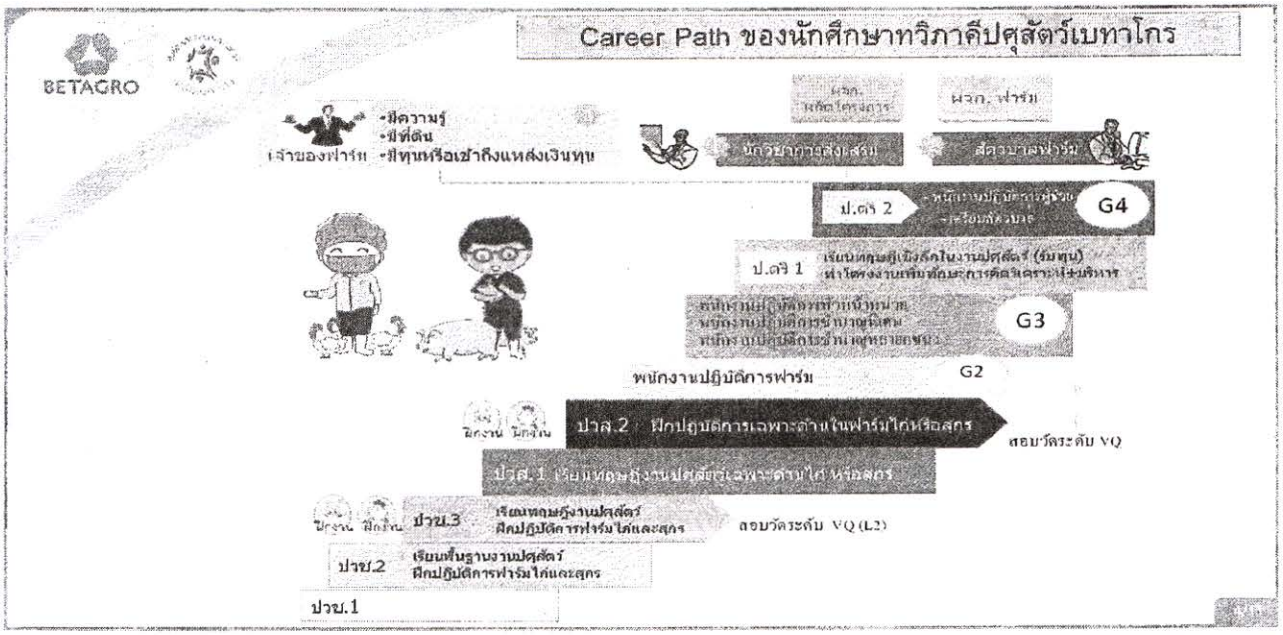
Career Path ของนักศึกษาทวิภาคีปศุสัตว์เบทาโกร
BETAGRO
ผจก. ฟาร์ม
เจ้าของฟาร์ม
นักวิชาการส่งเสริม
สัตวบาลฟาร์ม
ป.ตรี 2
G4
ป.ตรี 1
G3
G2
พนักงานปฏิบัติการฟาร์ม
ปวส.2 ฝึกปฏิบัติการเฉพาะด้านในฟาร์มไก่หรือสุกร
สอบวัดระดับ VQ
ปวส.1 เรียนทฤษฎีงานปศุสัตว์เฉพาะด้านไก่หรือสุกร
ปวช.3
สอบวัดระดับ VQ (L2)
ปวช.2
ปวช.1

พัฒนาการ และแผนดำเนินงานทวิภาคีเบทาโกร
7 หลักสูตร 20 วิทยาลัย 18 จังหวัด
BETAGRO
"เรียนฟรี มีงานทำ อนาคตก้าวไกล"
2556-2559
2560
2561-62
เป้าหมาย
5 หลักสูตร (16 แห่ง)
นศ. 665 (ปวช 234,ปวส 431)
เข้าทำงาน 70 คน
5 หลักสูตร (16 แห่ง)
นศ. เข้าโครงการ 300 คน
รับเข้าทำงาน 109 (ปวส)
ฝึกงาน 314 (ปวช. 135 ปวส 179)
6 หลักสูตร (20 แห่ง)
รับนศ. เข้าโครงการ 300 คน
สามารถรับเข้าทำงาน 184 คน
พัฒนานศ.ในโครงการผ่านกระบวนการ Constructionism
การดำเนินการ
MOU กับ สอศ. และสถานศึกษา
ดำเนินกิจกรรมวิทยาลัยสัมพันธ์
พัฒนาหลักสูตรทวิภาคีร่วมกับสถานศึกษา
พัฒนาครูฝึก/พี่เลี้ยง
การคัดเลือกนศ.เข้าโครงการ
การพัฒนานศ.ระหว่างที่เรียน/ปฏิบัติงาน
การทดสอบสมรรถนะอาชีพ (VQ)
ร่วมเป็นคณะกรรมการโครงการสานพลังประชารัฐ (E2/EMS)
เพิ่มสถานศึกษา : 4 แห่ง
พัฒนาหลักสูตร Logistics/QC
พัฒนาครู* (ในสถานศึกษาและสถานประกอบการ ให้เป็น Facilitators)
พัฒนานักศึกษาผ่านกระบวนการ Constructionism (ระหว่างเรียนในวิทยาลัยและฝึกปฏิบัติงาน)
- วท.สระบุรี
- วก. เย็น
การทดสอบสมรรถนะอาชีพ Betagro VQ, สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ
การคัดเลือกเข้าทำงาน
พัฒนาหลักสูตรเพิ่มเติม
พัฒนากระบวนการคัดเลือกนักศึกษา
พัฒนาครู (ในสถานศึกษาและสถานประกอบการ) ให้เป็น Facilitators
พัฒนานักศึกษาผ่านกระบวนการ Constructionism
- วอศ.สระบุรี
- วอศ. สุพรรณบุรี
- วพพ. ตาก, ฝาง, เชียงราย,พลพิทยาคม, สุโขทัย, เพชรบูรณ์,บุรีรัมย์, รัตนศิลป, ชลาสิวาคาม, พัทลุง

รูปแบบการพัฒนานักศึกษาผ่านกระบวนการเรียนรู้
เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญา (Constructionism)
BETAGRO
Constructionism for Cooperative & Dual Education Center Model
โปรแกรมการพัฒนาครูฝึก/ครูแนะอาชีพ
ครูพี่เลี้ยง
Facilitator/ Mentor
Trainer
Professors Consultant
โปรแกรมการพัฒนานักศึกษา
ระหว่างเรียน
ระหว่างปฏิบัติ
Community of Practice
Show & Share

Excellence Agricultural School Center (ต้นแบบ) วข.ท. สพบุรี

(ศูนย์พัฒนาความเป็นเลิศการศึกษาด้านเกษตรกรรม)

BETAGRO

โครงสร้างการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาความเป็นเลิศการศึกษาด้านเกษตรกรรม

BETAGRO

Update Progress : คณะทำงานแต่ละด้าน

BETAGRO

คณะกรรมการบริหาร

Current Step
- ✓ ประชุมติดตามความคืบหน้าโครงการ
- ✓ เป็นที่ปรึกษา และแก้ปัญหาโครงการ

Next Step
- ❑ ประชุมติดตามความคืบหน้า
- ❑ ประชุมร่วมกับวิทยาลัย

การพัฒนาหลักสูตรสู่ความเป็นเลิศ

Current Step
- ✓ พัฒนารูปแบบการพัฒนาครูให้เป็น Facilitator
- ✓ จัดอบรมหลักสูตรพัฒนาครูให้เป็น Facilitator
- ✓ ออกแบบหลักสูตรสู่ความเป็นเลิศ
- ✓ ห้อง Constructionism

Next Step
- ❑ เริ่มดำเนินการจัดการเรียนการสอนผ่านกระบวนการ Constructionism

ศูนย์ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติงาน

Current Step
- ✓ ลงพื้นที่ประเมินฟาร์มที่วิทยาลัยมีอยู่
- ✓ ออกแบบฟาร์มต้นแบบเพื่อเป็นศูนย์ฝึกปฏิบัติด้านการผลิตปศุสัตว์ (หมู ไก่ ปลา)
- ✓ จัดทำงบประมาณค่าใช้จ่าย

Next Step
- ❑ ดำเนินการปรับปรุงฟาร์มฝึกปฏิบัติฯ
- ❑ ออกแบบหลักสูตรด้านการผลิตปศุสัตว์

พัฒนาธุรกิจโคนม

Current Step
- ✓ ลงพื้นที่ประเมินฟาร์มโคนมที่วิทยาลัยมีอยู่
- ✓ ออกแบบฟาร์มต้นแบบเพื่อเป็นศูนย์ฝึกปฏิบัติด้านการผลิตโคนม
- ✓ จัดทำงบประมาณค่าใช้จ่าย
- ✓ แก้ปัญหาเรื่องโรงงานผลิตนม

Next Step
- ❑ ดำเนินการปรับปรุงฟาร์มฝึกปฏิบัติฯ
- ❑ ออกแบบหลักสูตรด้านการผลิตปศุสัตว์

พัฒนา/ส่งเสริมอาชีพชุมชนอย่างยั่งยืน

Current Step
- ✓ ดำเนินโครงการ อศกช. ร่วมกับวิทยาลัยฯ

Next Step

11/11

BETAGRO

Betagro Vocational Qualification System - ร่าง-

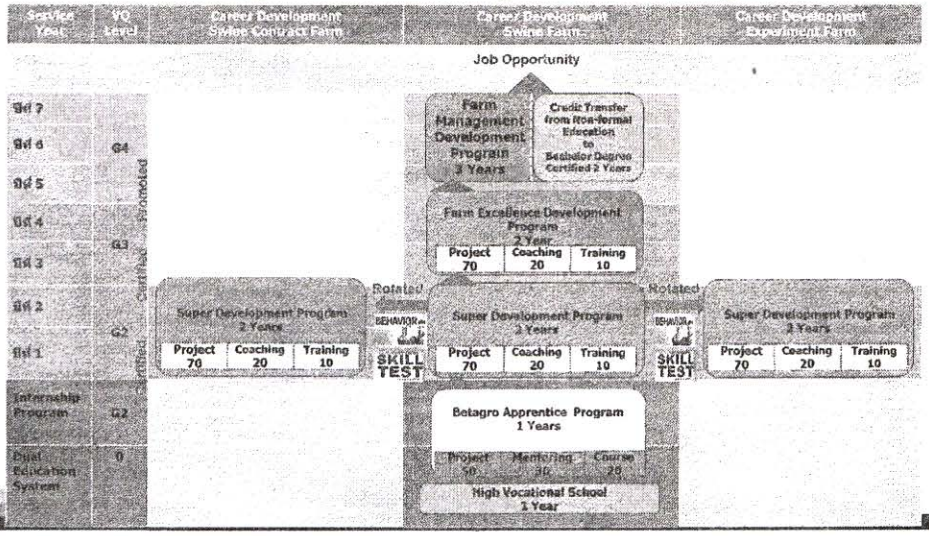

BETAGRO

Training Rod Map : Swine Farm

Level	Year 1	Year 2	Year 3
G4 ผู้ช่วยสัตวบาล	- ระบบมาตรฐานการจัดการฟาร์ม - ระบบและมาตรฐานฟาร์ม EVAP - การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต - การวางแผนการปฏิบัติงาน - การจัดการสิ่งแวดล้อมและของเสียภายในฟาร์ม	- การบริหารผลการปฏิบัติงานและการให้ Feedback ระดับหัวหน้างาน - ทักษะความเป็นหัวหน้างาน - การบริหารความขัดแย้ง	- บทบาทหัวหน้างานกับการพัฒนาพนักงาน - การบริหารแรงงานตามกฎหมายแรงงาน
G3 หัวหน้าหน่วย	- ระบบมาตรฐานการจัดการฟาร์ม - สรีระศาสตร์และพฤติกรรมของสัตว์ - ระบบและมาตรฐานฟาร์ม EVAP - หลักสัตวศาสตร์เบื้องต้น	- การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต - เทคนิคการสอนงาน - บทบาทความเป็นผู้นำทีม - การบริหารผลการปฏิบัติงานและการให้ Feedback เบื้องต้น	
G2 พนักงานผลิตฟาร์ม	- Orientation Program - โครงสร้างและการจัดการโรงเรือน - การป้องกันและควบคุมเชื้อโรคในฟาร์ม - หลักการทำงานอย่างปลอดภัยและการยศาสตร์ - การใช้อุปกรณ์และการแก้ปัญหาเบื้องต้น - ระเบียบข้อบังคับในการปฏิบัติงาน	- ระบบและมาตรฐานฟาร์ม EVAP - พฤติกรรมสัตว์ - หลักสัตวศาสตร์เบื้องต้น - หลักสวัสดิภาพสัตว์ (Animal Welfare) - หลักการและความต้องการสารอาหารในสุกร	
G1 พนักงานปฏิบัติการ	- Orientation Program - การป้องกันและควบคุมเชื้อโรคในฟาร์ม - หลักการทำงานอย่างปลอดภัยและการยศาสตร์ - ระเบียบข้อบังคับในการปฏิบัติงาน		

BETAGRO

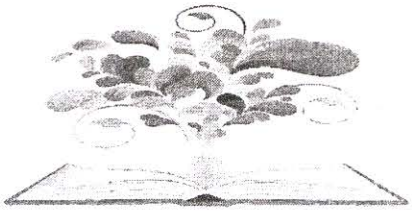

Learning Process & Methodology
(Learning Practice)

1) Teaching by Lecturer
2) Field Trip Study
3) On-the-Job Training
4) Project Based Learning (STEM Concept)
5) Group Discussion
   - Brainstorming
6) Define Problem
   - Mind Mapping
   - Problem Statement
7) Analytical Skill
   - PMI (Plus Minus Interest)
   - Cause & Effect Analysis
   - Fish Bone Diagram
   - Why-Why Analysis
8) Knowledge management
   - AAR (After Action Review)
   - BAR (Before Action Review)
9) Group Sharing (Sharing Day)
   - Search Engine (Data analysis)
10) War Room + Constructionism practice

ในช่วงบ่ายคณะอนุกรรมาธิการเดินทางไปศึกษาดูงาน ณ บริษัท คลีนฟาร์ม จำกัด อำเภอหนองแซง จังหวัดสระบุรี โดยได้ร่วมรับฟังบรรยายสรุปการดำเนินกิจการและร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมอาชีวศึกษาเกษตร SME และศึกษาดูงานเกี่ยวกับระบบการผลิตผักคุณภาพสูงสำหรับผู้ประกอบธุรกิจ SME โดยบริษัท คลีนฟาร์ม จำกัด มีแนวคิดเกี่ยวกับระบบการผลิตผักคุณภาพสูงสำหรับผู้ประกอบธุรกิจ SME ภายใต้แนวคิด **"ผักคุณภาพสูง ปลูกด้วยดิน บนแคร่ ในโรงเรือน"** โดยพื้นที่ทำการเกษตรของคลีนฟาร์มเดิมเป็นแปลงที่นาราว ๕๐ ไร่ ได้มีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมใหม่เพื่อให้เป็นฟาร์มปลอดสารพิษมาตั้งแต่ปี ๒๕๔๘ โดยเริ่มจากการปรับปรุงดินที่มีสภาพเป็นดินเหนียวให้เป็นดินร่วนซุย อุดมด้วยสารอินทรีย์ธาตุอาหารทุกชนิดที่เหมาะสมต่อการปลูกผัก ตามด้วยการพัฒนาระบบน้ำขนาดใหญ่ มีการขุดสระน้ำ ขุดคลองส่งน้ำและขุดบ่อพักสำหรับเก็บน้ำเพื่อให้มีน้ำใช้ในการเพาะปลูกเองตลอดปี รวมไปถึงการเจาะน้ำบาดาลและติดตั้งเครื่องกรองน้ำเพื่อให้ได้น้ำสะอาดจริง ๆ สำหรับการล้างและแปรรูปผัก จากนั้นก็ปลูกไผ่ กล้วย มะม่วง และไม้ผล ไม้ยืนต้นต่าง ๆ เอาไว้รอบฟาร์มเป็นกำแพงธรรมชาติป้องกันลมและศัตรูพืชด้วย

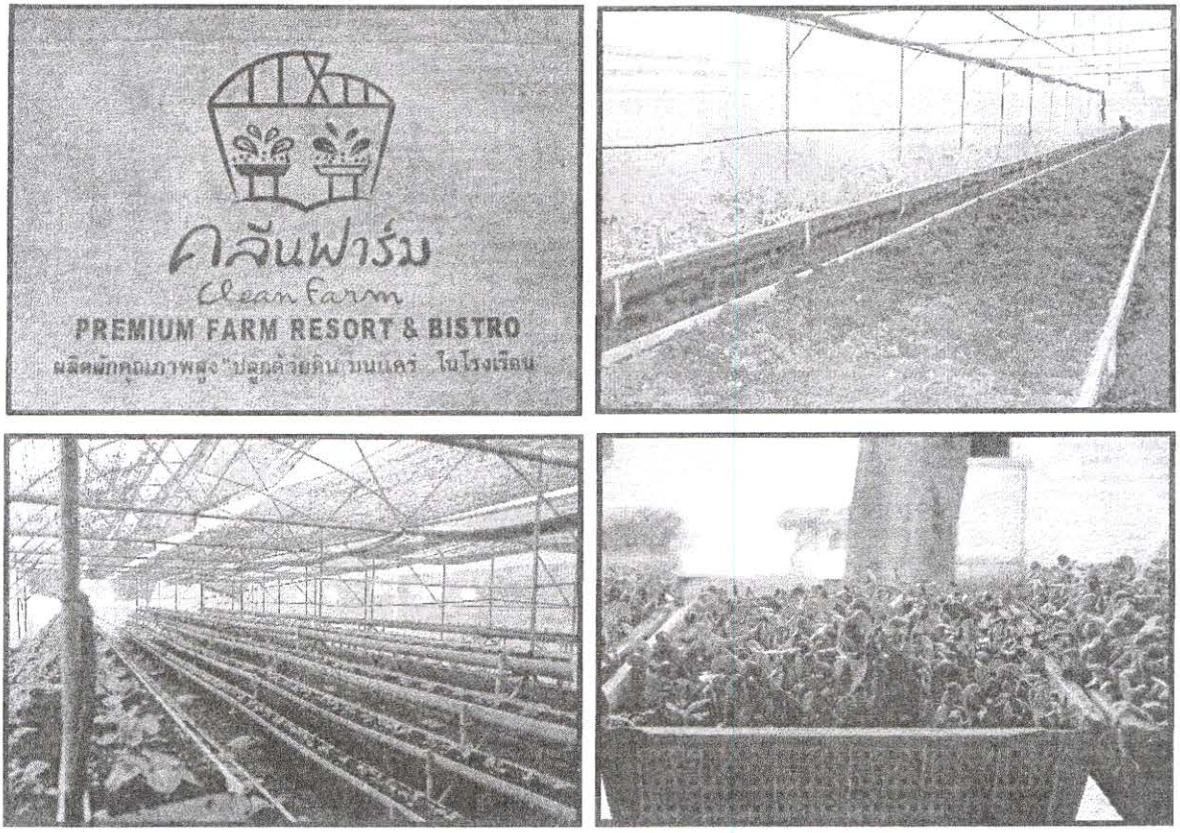

ในปี ๒๕๕๐ เมื่อมีการปรับสภาพแวดล้อมและสภาพดินพร้อมก็เริ่มมีการปลูกผักแบบใหม่ภายใต้แนวคิด **"ผักคุณภาพสูง ปลูกด้วยดิน บนแคร่ในโรงเรือน"** ซึ่งเป็นวิธีปลูกผักแบบฉบับเฉพาะตัวของคลีนฟาร์มด้วยการยกแคร่ในโรงเรือน โดยได้มีการดัดแปลงและประยุกต์จากแปลงปลูกพืชไฮโดรโพนิกส์ทั่วไป ยกพื้นแปลงปลูกสูงจากระดับผิวดินราว ๘๐ เซนติเมตร ทำให้มีข้อดีคือช่วยเรื่องการระบายน้ำ ลดความร้อน ลดปัญหาโรคและแมลงศัตรูพืช ที่สำคัญสามารถลดต้นทุนค่าปุ๋ยเคมีได้มาก นอกจากนั้นความสูงของแคร่ขนาดกำลังดียังช่วยให้คนงานในฟาร์มสามารถดูแลผักได้สะดวกและง่ายขึ้น ไม่ต้องก้มตัวหลังขดหลังแข็งอยู่กับแปลงผักบนดินทั่วไป การเตรียมดินปลูกผักของที่นี่เป็นเรื่องใหญ่ โดยเฉพาะเรื่องความสะอาดปราศจากสารพิษของเนื้อดิน การปลูกด้วยดินนั้นผักจะได้รับสารอาหารธรรมชาติแบบครบถ้วนและครบวงจร โดยทาง

ฟาร์มจะมีการเก็บตัวอย่างดินนำไปวิเคราะห์หาคุณสมบัติของดินว่ามีแร่ธาตุสารอาหารอะไรบ้างตลอดจนความเสี่ยงของการปนเปื้อนสารพิษ จากนั้นก็ปรับปรุงบำรุงดินให้ได้คุณสมบัติครบถ้วนของฟาร์มก่อนปลูกทุกรอบการผลิต ในบริเวณฟาร์มจึงมีพื้นที่เฉพาะสำหรับปรุงดินกองเป็นภูเขาขนาดใหญ่เปิดให้ผู้สนใจเข้าไปชมกระบวนการปรุงดินได้ด้วย

สำหรับต้นกล้าผักก็ต้องพิถีพิถันในเตรียมต้นกล้าให้แข็งแรงก่อนย้ายไปปลูกบนแคร่ ซึ่งการปลูกผักในคลีนฟาร์มแบ่งเป็น ๓ โซน หมุนเวียนกันไปเพื่อให้มีผลผลิตผักออกมาป้อนตลาดต่อเนื่องได้ตลอดทั้งปี ขณะเดียวกันยังเว้นช่วงให้มีการพักดินด้วยอย่างน้อย ๑๕ วัน จึงค่อยลงมือปลูกรอบใหม่ วิธีนี้สามารถช่วยลดปัญหาเรื่องโรคและแมลงสะสมได้ดี

การให้น้ำ ให้ปุ๋ย รวมทั้งวิธีป้องกันศัตรูพืชของฟาร์มก็เป็นไปตามระบบมาตรฐานจีเอพี ของกรมวิชาการเกษตร แต่ที่สำคัญเกษตรกรจะต้องมีวินัยและซื่อสัตย์ในอาชีพอย่างสูง โดยเฉพาะในการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร ต้องใช้ให้ถูกต้องตามฉลากและคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตรจริง ๆ ส่วนการกำจัดหนอนและแมลงศัตรูพืชในแปลงผักเน้นใช้แรงงานคนเป็นหลัก ทุกเช้าจะมีการตรวจแปลงเพื่อสำรวจโรคและแมลงศัตรูพืช

ผลจากการทำงานอันเคร่งครัดในแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องและดีเยี่ยม ทำให้คลีนฟาร์มเดินหน้าไปสู่ความสำเร็จอย่างรวดเร็ว โดยได้รับคัดเลือกเป็นเกษตรกรดีเด่นแห่งชาติประจำปี ๒๕๕๓ สาขาการใช้วิชาการเกษตรดีที่เหมาะสม (จีเอพี) ซึ่งพัฒนาเทคนิคการปลูกผักปลอดสารในรูปแบบใหม่ด้วยการปลูกแบบยกแคร่ในโรงเรือนแห่งแรกและแห่งเดียวของประเทศไทย

ปัจจุบันคลีนฟาร์มมีโรงเรือนยกแคร่ปลูกผักปลอดสารพิษขนาด ๙๐ ตารางเมตร และ ๑๐๘ ตารางเมตร จำนวน ๕๒ โรงเรือน แต่ละโรงมีหลังคากันฝนและมีตาข่ายช่วยป้องกันแมลงศัตรูพืชด้วย ทำให้ฟาร์มสามารถปลูกผักได้ทุกฤดูกาล พืชผักที่ปลูกมีหลายชนิด อาทิ กลุ่มผักกินใบที่เป็นผักสลัดทั้งหมด ได้แก่ สลัดกรีนโอ๊ค เรดโอ๊ค สลัดคอส บัตเตอร์เฮด มะเขือเทศเชอรี่ทับทิมแดง คะน้า คะน้าฮ่องกง ผักกาดขาว กวางตุ้งฮ่องเต้ กวางตุ้งดอก กวางตุ้งใบ จิงจูฉ่าย ผักกาดขาวปลี ผักโขมแดง ผักโขมเขียว บวบ มะระ ผักบุ้ง ผักหวาน ถั่วฝักยาว แตงกวา กะหล่ำปลี กะหล่ำดอก และบร็อคโคลี เป็นต้น และที่สำคัญผักจากคลีนฟาร์มทิ้งไว้ในตู้เย็นเกินสัปดาห์ก็ยังไม่มีท่าว่าจะเหี่ยวเฉาหรือหมดสภาพ เหตุที่ความสดใหม่ของผักจากคลีนฟาร์มรักษาสภาพได้นานเป็นพิเศษก็เพราะคลีนฟาร์มเน้นเรื่องการเก็บเกี่ยวเป็นขั้นตอนสำคัญ โดยผลผลิตทั้งหมดจะเก็บเฉพาะช่วงเช้าเท่านั้นเพื่อให้ผักคงความสด สะอาด นำมาตัดแต่งแล้วล้างให้หมดจดในห้องควบคุมอุณหภูมิบรรจุถุงพลาสติกสัญลักษณ์คลีนฟาร์มที่มีรูอากาศให้ผักหายใจก่อนนำไปเก็บรักษาในห้องเย็นเพื่อเตรียมส่งให้ลูกค้าต่อไปทั้งในกรุงเทพฯ อยุธยา ลพบุรี สระบุรี ภายในวันนั้น ทั้งนี้ คลีนฟาร์มมีแหล่งกระจายผักหลัก ๆ หลายแห่ง ได้แก่ หมู่บ้านยิ่งรวยนิเวศน์ ฟิวเจอร์ พาร์ค รังสิต สหกรณ์ทหารอากาศดอนเมือง ตลาดแฟลตดินแดง หมู่บ้านอมรพันธ์นิเวศน์, เซ็นทรัลแจ้งวัฒนะ โรงงานยาสูบ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการคลัง การไฟฟ้าฝ่ายผลิตบางกรวย,หมู่บ้านกรุงเทพกรีฑา โรงพยาบาลพญาไท ๒ ตึกแกรมมี่ธนาคารกรุงไทย (สนง.ใหญ่) และหมู่บ้านเมืองเอก เป็นต้น

การดำเนินการปลูกผักด้วยกรรมวิธีดังกล่าว เป็นการบริหารจัดการทางการเกษตรซึ่งนับได้ว่ามีการประยุกต์ระบบและกระบวนการต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมได้อย่างดี เป็นธุรกิจ SME ทางด้านเกษตรกรรมที่ประสบผลสำเร็จอย่างมากและสอดคล้องกับบริบทของสังคมไทยในยุคปัจจุบัน ดังนั้น การจะขับเคลื่อนอาชีวศึกษาได้ นอกเหนือ จากการให้ความสำคัญกับภาคอุตสาหกรรมแล้ว ภาคเกษตรกรรมก็มี

ความสำคัญเช่นเดียวกัน โดยเฉพาะกลุ่มธุรกิจ SME แม้ว่ากลุ่มดังกล่าวจะเป็นกลุ่มผู้ประกอบการขนาดเล็ก แต่มาตรการ คุณภาพ และกระบวนการดำเนินการต่าง ๆ ก็มีมาตรฐานเช่นเดียวกัน ผู้เรียนอาชีวศึกษาที่มีโอกาสในการฝึกและปฏิบัติงานกับกลุ่มธุรกิจ SME ประเภทนี้ จะสามารถนำเอาองค์ความรู้ที่ได้รับทั้งหมดไปใช้เพื่อการประกอบอาชีพและสามารถก่อตั้งหรือมีธุรกิจส่วนตัวได้เป็นอย่างดี ประเด็นดังกล่าวมีความสำคัญต่อกระบวนการในการส่งเสริมและสนับสนุนอาชีวศึกษาเกษตรกรรมได้เป็นอย่างดี และสามารถสร้างความมั่นคงให้อาชีพได้ จึงควรต้องหาแนวทางในการส่งเสริมและสนับสนุนธุรกิจดังกล่าวให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นแรงเสริมให้อาชีวศึกษาด้านการเกษตรสามารถพัฒนาและยกระดับผู้เรียนให้เข้าถึงงานและสามารถเป็นผู้ประกอบการได้อย่างครบวงจร

ด่วนที่สุด

ที่ สว (สนช)(กมธ ๓) ๐๐๑๙/ ๒๘๒๔

คณะกรรมาธิการการศึกษาและการกีฬา
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ
ถนนอู่ทองใน ดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๒๐ กันยายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขอให้ใช้มาตรการเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนครูอาชีวศึกษา

เรียน รองนายกรัฐมนตรี (พลอากาศเอก ประจิน จั่นตอง)

ตามที่คณะอนุกรรมาธิการการอาชีวศึกษา ในคณะกรรมาธิการการศึกษาและการกีฬา สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้เดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนอาชีวศึกษาเกษตร ทั้งพื้นที่ภาคกลาง ณ จังหวัดชลบุรี และลพบุรี พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ณ จังหวัดอุดรธานี ขอนแก่น และนครราชสีมา พื้นที่ภาคเหนือ ณ จังหวัดพะเยา และเชียงราย และพื้นที่ภาคใต้ ณ จังหวัดตรัง พัทลุง และนครศรีธรรมราช ซึ่งได้รับการสะท้อนปัญหาสำคัญในเรื่องต่าง ๆ ทั้งในเรื่องบุคลากร งบประมาณ และอาคารสถานที่ แต่ประเด็นปัญหาสำคัญเร่งด่วนและส่งผลกระทบต่อกระบวนการจัดการศึกษาอย่างมาก คือ เรื่องบุคลากร โดยเฉพาะปัญหาการขาดแคลนครูอาชีวศึกษาเกษตร ทั้งในส่วนของการเกษียณอายุราชการ การไม่ได้รับการจัดสรรอัตราครูตามที่สถานศึกษาขอรับการจัดสรรตามกรอบโครงสร้าง รวมทั้งการสรรหาอัตราครูทดแทนที่มีคุณวุฒิการศึกษาไม่ตรงตามที่ต้องการ ซึ่งนับวันจะเป็นปัญหาที่กระทบต่อกระบวนการจัดการศึกษาอย่างมาก

คณะกรรมาธิการพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาในระยะเร่งด่วนและไม่ให้กระทบต่อกระบวนการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในภาพรวมทั้งระบบ จึงมีมติเห็นสมควรเสนอเรื่องดังกล่าวมายังท่านเพื่อใช้มาตรการและกฎหมายพิเศษในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างเร่งด่วน ดังนี้

๑) มาตรการเร่งด่วน

๑.๑) ควรต้องออกกฎหมายที่เป็นมาตรการพิเศษในการจ้างครูอาชีวศึกษาเกษตรที่กำลังจะเกษียณอายุราชการในช่วง ๓ ปี (ระหว่างปี ๒๕๖๑ – ๒๕๖๓) ให้เป็นข้าราชการต่อไปอีก ๓ ปี เป็นกรณีพิเศษ โดยใช้งบประมาณของแผ่นดินเป็นการเฉพาะ และไม่ใช่เป็นการโอนงบประมาณจากส่วนอื่นที่สถานศึกษาได้รับการจัดสรรมาตามปกติ ในลักษณะเดียวกับการจ้างอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา

๑.๒) เพื่อให้ได้ครูอาชีวศึกษารุ่นใหม่เข้ามาทดแทนครูที่จะทยอยเกษียณอายุราชการในช่วง ๓ ปี (ระหว่างปี ๒๕๖๑ – ๒๕๖๓) และมีความต่อเนื่อง ควรต้องมีการสรรหาครูให้เพียงพอตามอัตรากำลังที่จะเกษียณอายุราชการไปในแต่ละปี โดยในระหว่างที่มีการจ้างครูที่จะเกษียณอายุราชการต่อไปอีก ๓ ปีนั้น ให้ครูรุ่นใหม่เข้าได้ทำหน้าที่ปฏิบัติการสอนไปพร้อมกับครูที่จะเกษียณอายุราชการ เพื่อฝึกประสบการณ์ เรียนรู้ทักษะ และได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้ต่าง ๆ จากครูที่กำลังจะเกษียณอายุราชการอย่างเต็มกำลังความสามารถ เพื่อให้กระบวนการจัดการศึกษาและการถ่ายทอดความรู้ไปสู่ศิษย์เป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีคุณภาพเช่นเดิม

๒) มาตรการ...

๒) มาตรการระยะยาว

๒.๑) ควรเร่งรัดให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จัดทำแผนและสำรวจจำนวนครูอาชีวศึกษาในสถานศึกษาอาชีวศึกษาทั้งหมดทุกประเภทที่จะเกษียณอายุราชการในระยะเวลา ๕ ปีต่อจากนี้ (ระหว่างปี ๒๕๖๒ – ๒๕๖๖) เพื่อวางมาตรการในการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนครูอาชีวศึกษาทั้งระบบให้มีความต่อเนื่อง

๒.๒) กระบวนการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาต้องมีการฝึกปฏิบัติในสถานการณ์จริงไปพร้อมกับการเรียนรู้ภาคทฤษฎี ครูอาชีวศึกษาที่สามารถปฏิบัติการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพต้องเป็นครูที่มีความรู้ความสามารถ มีความเชี่ยวชาญ ที่มีการสั่งสมประสบการณ์ในการปฏิบัติงานและการจัดกระบวนการเรียนการสอนมาอย่างยาวนาน ดังนั้น ภายหลังจากที่ได้มีแนวทางในการแก้ไขปัญหาในมาตรการเร่งด่วนตาม ๑.๑) และ ๑.๒) ไปแล้วนั้น ควรเร่งรัดให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาออกกฎ ระเบียบ หรือแนวทางต่าง ๆ เพื่อเปิดโอกาสให้ครูที่เกษียณอายุราชการไปแล้วสามารถเข้ามาเป็นพี่เลี้ยง ช่วยเหลือครูประจำในการจัดการศึกษา หรือเป็นวิทยากรสาธิตและบรรยายเพื่อให้ความรู้กับผู้เรียนได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นการใช้ทรัพยากรครูที่มีอยู่ได้อย่างมีคุณค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะกรรมาธิการหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านเป็นอย่างดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายตวง อันทะไชย)
ประธานคณะกรรมาธิการการศึกษาและการกีฬา
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมาธิการการศึกษาและการกีฬา
สำนักกรรมาธิการ ๓
โทรศัพท์ ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๑๗-๘
โทรสาร ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๐๙

ออกแบบและพิมพ์ที่
สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๑๗๔๑-๒, ๐ ๒๒๔๔ ๑๕๖๑, ๐ ๒๘๑๑ ๙๔๗๑-๒

ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพ
ISO
9001:2015
QUALITY MANAGEMENT SYSTEM